

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน
บ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่

Financial Feasibility Study of Community-based Ecotourism
at Ban Thung Soong, Krabi Province

นางสาวจิรกาญจน์ ศรีวิเศษ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร)
พ.ศ. 2545

ISBN 974-462-984-3

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร)

ปริญญา

การจัดการทรัพยากร

โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน
บ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่

Financial Feasibility Study of Community-based Ecotourism at Ban Thung Soong,
Krabi Province

นามผู้วิจัย นางสาวจิรกาญจน์ ศรีวิเศษ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.รชนี เอ็มพันธ์, Ph.D.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรเชษฐ์ เชษฐมาต, M.S.)

กรรมการ

(อาจารย์สุวรรณา ประณีตวาทกุล, Ph.D.)

ประธานสาขา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิติ กันตังกุล, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(ศาสตราจารย์ทัศนีย์ อัดตะนันท์, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 28 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545

คำนิยม

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดรรรชนี เอมพันธุ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรเชษฐ์ เชษฐมาส กรรมการวิชาเอก อาจารย์ ดร. สุวรรณ ประณีตวตกุล กรรมการวิชาการ สำหรับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์และพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการดำเนินการวิจัยทุกขั้นตอน อาจารย์ สาโรจน์ โอพิทักษ์ชวิน ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ในการให้คำปรึกษาแนะนำเพิ่มเติม ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย และสถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ที่ให้ทุนอุดหนุนในการวิจัย ขอขอบคุณผู้ใหญ่มนตรี ชาวสอาด รวมทั้งชาวบ้าน หมู่ที่ 4 บ้านทุ่งสูง อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลและอำนวยความสะดวกด้านที่พัก พร้อมนี้ขอขอบคุณนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่สละเวลาในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา (ผู้ล่วงลับไปแล้ว) มารดา ที่ให้ความรักความอบอุ่น ให้โอกาสทางการศึกษาและเป็นกำลังใจที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้ ขอขอบคุณพี่สาว-น้องชาย ที่เป็นกำลังใจ ให้ความรู้และความช่วยเหลือด้านคอมพิวเตอร์ ขอขอบคุณเพื่อนสาขา การจัดการทรัพยากรรุ่นที่ 15 ที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจเสมอมา คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบให้แต่บิดา มารดา ครู-อาจารย์ทุกท่านที่ให้การอบรมสั่งสอน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องทุกคนที่มีส่วนร่วมในการทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

จิรกาญจน์ ศรีวิเศษ

กุมภาพันธ์ 2545

จรรยาฤกษ์ ศรีวิเศษ 2545: การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่ ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร) สาขาการจัดการทรัพยากร โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชาการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ชณี เอ็มพันธ์, Ph.D. 247 หน้า

ISBN 974-462-984-3

การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนท้องถิ่น เป็นเครื่องมือสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงวัฒนธรรม ในขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่นหากมีการจัดการที่เหมาะสม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมของชุมชนด้านการลงทุนและการบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูง และประเมินความเป็นไปได้ทางการเงินของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่เมื่อวันที่ 3-5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 จำนวนตัวอย่าง 52 และ 48 ตัวอย่างตามลำดับใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ และครัวเรือนที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนบ้านทุ่งสูง จำนวน 143 ครัวเรือน การวิเคราะห์ทางการเงินใช้อัตราคิดลดร้อยละ 8 อายุโครงการ 15 ปี

ผลการวิเคราะห์ทางการเงิน พบว่าทางเลือกที่ 1 กำหนดให้มียกท่องเที่ยวตลอดทั้งปี NPV เท่ากับ 4,090,018.44 บาท และ BCR เท่ากับ 2.33 ทางเลือกที่ 2 กำหนดให้มียกท่องเที่ยวในและนอกฤดูกาลแตกต่างกัน NPV เท่ากับ 3,148,343.43 บาท และ BCR เท่ากับ 2.25 ทางเลือกที่ 3 กำหนดให้มียกท่องเที่ยวเฉพาะฤดูกาลท่องเที่ยว NPV เท่ากับ 1,840,952.85 บาท และ BCR เท่ากับ 2.05 จะเห็นได้ว่าทั้ง 3 ทางเลือกมีความคุ้มค่าต่อการลงทุน เนื่องจาก NPV มีค่าเป็นบวก และ BCR มีค่ามากกว่า 1 ผลการวิเคราะห์ทางการเงินที่ทำให้ BCR มีค่าสูงเนื่องจากเงินลงทุนส่วนใหญ่ได้รับการอุดหนุนจากหน่วยงานภาครัฐบาล การทดสอบความแปรเปลี่ยน พบว่าทางเลือกที่ 1 SVT_B เท่ากับ 57.12% และ SVT_C เท่ากับ 133.22% ทางเลือกที่ 2 SVT_B เท่ากับ 55.55% และ SVT_C เท่ากับ 124.97% ทางเลือกที่ 3 SVT_B เท่ากับ 51.19% และ SVT_C เท่ากับ 104.88% จากการวิเคราะห์โครงการภายใต้สถานการณ์ที่มีความเสี่ยงและความไม่แน่นอน พบว่าทั้ง 3 ทางเลือกมีความเสี่ยงในการดำเนินโครงการต่ำ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเป็นโครงการที่น่าลงทุนและสนับสนุนอย่างยิ่ง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในการจัดการด้านการเงินของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านทุ่งสูง มีดังนี้ การกำหนดราคาค่าบริการนำเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติควรมีราคาสูงกว่าค่าบริการนำเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย ถ้าไรที่องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รับควรนำไปใช้ในการดำเนินงานด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ควรฝึกอบรมภาษาอังกฤษและทักษะการให้บริการการท่องเที่ยวให้กับคนในชุมชน และชุมชนควรดำเนินกิจกรรมดังกล่าวอย่างจริงจังเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

ร.กฤษณ์ ศรีวิเศษ

ลายมือชื่อนักคิด

ดร.ชณี

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

18 / ก.พ. / 45

Jecragarn Sriwiset 2002: Financial Feasibility Study of Community-based Ecotourism at Ban Thung Soong, Krabi Province. Master of Science (Resource Management), Major Field Resource Management, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Assistant Professor Dachanee Emphandhu, Ph.D. 247 pages.
ISBN 974-462-984-3

Community-based ecotourism is widely regarded as an important tool for conserving natural resources, culture and environment and that the same time generating economic benefits to local community if properly managed. This study aimed to investigate the readiness of financial investment and service provided for ecotourism, benefit-cost analysis and financial feasibility study of community-based ecotourism at Ban Thung Soong. The questionnaire was constructed using an accidental sampling procedure of sample size 52 for domestic tourists and 48 for foreigner tourists. Survey also included 143 households that likely to participate in ecotourism in the village. The financial analysis used Net Present Value (NPV) and Benefit Cost Ratio (BCR) with discount rate at 8% and project life time of 15 years.

The result of financial feasibility shows that option 1 (the tourist all year round) receives NPV = 4,090,018.44 bath and BCR = 2.33, option 2 (the tourist to be difference high and low season) NPV = 3,148,343.43 bath and BCR = 2.25, option 3 (the tourist to single out high season) NPV = 1,840,952.85 bath and BCR = 2.05. All three options are profitable because the NPV > 0 and BCR > 1. BCR is high because of the investment cost is subsidized by the government. The result of Switching Value Test (SVT) shows that option 1 receives $SVT_B = 57.12\%$ and $SVT_C = 133.22\%$, option 2 $SVT_B = 55.55\%$ and $SVT_C = 124.97\%$, option 3 $SVT_B = 51.19\%$ and $SVT_C = 104.88\%$. All options are low risk on investment. The result indicates a high potential of financial investment and should be supported in the community.

Several suggestions are made to improve ecotourism financial management at Ban Thung Soong : higher guide service charge for foreigner than Thai tourists should be proposed ; Profit gained from tourism activities contributed to ecotourism organization should go to management operation ; English language training as well as tourism service skill improvement should be provided and community must manage ecotourism business seriously.

Jecragarn Sriwiset

Student's signature

Dachanee E.

Thesis Advisor's signature

18 / 02 / 2002

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
แนวคิดและหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	6
แนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนมีส่วนร่วม	21
ตัวอย่างการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในต่างประเทศ	25
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย	29
แนวคิดด้านการวิเคราะห์โครงการ	36
แนวคิดด้านการศึกษาความเป็นไปได้ทางการตลาด	47
ลักษณะพื้นที่บ้านทุ่งสูง	49
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
กลุ่มประชากรและหน่วยในการวิเคราะห์	62
เครื่องมือในการวิจัย	62
วิธีดำเนินการวิจัย	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	67

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ความคิดเห็นของนักทอ้งเที่ยวและชุมชนเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	71
ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นของนักทอ้งเที่ยวชาวไทยเกี่ยวกับการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	71
ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของนักทอ้งเที่ยวชาวต่างชาติเกี่ยวกับการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	85
ส่วนที่ 3 ลักษณะประชากรและความคิดเห็นของชุมชนด้าน การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	106
ส่วนที่ 4 ผลการประชุมชาวบ้าน	126
บทที่ 5 การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงิน	136
ส่วนที่ 1 การคาดการณ์จำนวนนักทอ้งเที่ยว	136
ส่วนที่ 2 ต้นทุน-ผลประโยชน์ของโครงการ	145
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงิน	157
ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์โครงการภายใต้สถานการณ์ที่มีความเสี่ยง และความไม่แน่นอน	161
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	166
สรุปผลการวิจัย	166
ข้อเสนอแนะ	171
เอกสารอ้างอิง	175
ภาคผนวก	181
ภาคผนวก ก แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์	182
ภาคผนวก ข ตารางแสดงการประมาณการรายรับเบื้องต้น	200
ภาคผนวก ค รายละเอียดงบประมาณที่บ้านทุ่งสูงได้รับการสนับสนุน จากหน่วยงานภาครัฐบาล	237

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความแตกต่างของการวิเคราะห์โครงการทางการเงินและทางด้านเศรษฐกิจ	38
2	ลักษณะภูมิหลังของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่	73
3	รูปแบบและกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวชาวไทยสนใจในจังหวัดกระบี่	76
4	เส้นทางการท่องเที่ยวและประเภทที่พักในแต่ละเส้นทางของ นักท่องเที่ยวชาวไทย	79
5	ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างที่ท่องเที่ยวอยู่ในจังหวัดกระบี่	82
6	แนวโน้มการท่องเที่ยวในอนาคตของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่จะมา ท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่และบ้านทุ่งสูง	83
7	ความยินดีจ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่จะมาท่องเที่ยวบ้านทุ่งสูง ในอนาคต	85
8	ลักษณะภูมิหลังของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดกระบี่	87
9	รูปแบบและกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติสนใจใน จังหวัดกระบี่	90
10	เส้นทางการท่องเที่ยวและประเภทที่พักในแต่ละเส้นทางของ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ	93
11	ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติระหว่างที่ท่องเที่ยวอยู่ในจังหวัดกระบี่	98

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	แนวโน้มการท่องเที่ยวในอนาคตของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่จะมาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่และบ้านทุ่งสูง	101
13	ความยินดีจ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่จะมาท่องเที่ยวบ้านทุ่งสูงในอนาคต	102
14	เปรียบเทียบลักษณะภูมิหลังของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่	103
15	เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายเฉลี่ยและค่านักเฉลี่ยสถานที่ท่องเที่ยวหลักของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติระหว่างที่ท่องเที่ยวอยู่ในจังหวัดกระบี่	105
16	ลักษณะทั่วไปของประชากรชุมชนบ้านทุ่งสูง	107
17	ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนบ้านทุ่งสูง	110
18	ความต้องการของสมาชิกชุมชนในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ชุมชนบ้านทุ่งสูง	115
19	ความต้องการของชุมชนในการเข้าร่วมให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว	117
20	รายละเอียดของการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน	121
21	ความต้องการของชุมชนด้านองค์กรและความพร้อมด้านการระดมทุน	123
22	เปรียบเทียบความต้องการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและชุมชน	125

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
23	เปรียบเทียบความยินดีจ่ายของนักท่องเที่ยวและการกำหนดราคาของชุมชนในแต่ละกิจกรรม	126
24	รายละเอียดของการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนจากผลการประชุมชาวบ้าน	131
25	เปรียบเทียบการกำหนดราคาและขีดความสามารถในการรองรับของแต่ละกิจกรรมของชุมชนจากแบบสอบถามกับผลการประชุมชาวบ้าน	128
26	จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่	138
27	คาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ในอนาคต	135
28	ขีดความสามารถสูงสุดของบ้านทุ่งสูงในการรองรับนักท่องเที่ยว	141
29	คาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาท่องเที่ยวบ้านทุ่งสูงในอนาคตโดยพิจารณาถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่	144
30	สรุปารายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 1	150
31	สรุปารายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 2	151
32	สรุปารายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 3	152
33	ประมาณการรายจ่ายเบื้องต้นทางเลือกที่ 1	154
34	ประมาณการรายจ่ายเบื้องต้นทางเลือกที่ 2	155
35	ประมาณการรายจ่ายเบื้องต้นทางเลือกที่ 3	156

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
36	ผลการวิเคราะห์ทางการเงินทางเลือกที่ 1	158
37	ผลการวิเคราะห์ทางการเงินทางเลือกที่ 2	159
38	ผลการวิเคราะห์ทางการเงินทางเลือกที่ 3	161
39	ผลการทดสอบความแปรเปลี่ยนทางเลือกที่ 1	163
40	ผลการทดสอบความแปรเปลี่ยนทางเลือกที่ 2	164
41	ผลการทดสอบความแปรเปลี่ยนทางเลือกที่ 3	165
 ตารางผนวกที่		
1	ประมาณการรายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 1 กรณีนักท่องเที่ยวไป-กลับ	201
2	ประมาณการรายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 1 กรณีนักท่องเที่ยว พักค้าง 1 คืน	203
3	ประมาณการรายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 1 กรณีนักท่องเที่ยว พักค้าง 2 คืน	208
4	ประมาณการรายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 2 กรณีนักท่องเที่ยวไป-กลับ	213
5	ประมาณการรายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 2 กรณีนักท่องเที่ยว พักค้าง 1 คืน	215
6	ประมาณการรายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 2 กรณีนักท่องเที่ยว พักค้าง 2 คืน	220

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
7	ประมาณการรายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 3 กรณีนักท่องเที่ยวไป-กลับ	225
8	ประมาณการรายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 3 กรณีนักท่องเที่ยว พักค้าง 1 คืน	227
9	ประมาณการรายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 3 กรณีนักท่องเที่ยว พักค้าง 2 คืน	232

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กระแสที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว	25
2	แผนที่แสดงตำแหน่งที่ตั้งและแหล่งท่องเที่ยวของบ้านทุ่งสูง อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่	51
3	กรอบแนวคิดการวิจัย	64
4	ขั้นตอนการวิจัย	70

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวกล่าวได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมสำคัญลำดับต้น ๆ ของโลก นับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา และได้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ในอนาคตการท่องเที่ยวยังคงมีการพัฒนาและเจริญเติบโตขึ้นไปอีก เมื่อปี ค.ศ. 1958 เป็นครั้งแรกที่ได้มีการเปิดบริการเดินทางด้วยเครื่องบินขนาดใหญ่ ซึ่งครั้งนั้นถือว่าเป็นการเปิดฉากการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เพราะจะมีลักษณะการท่องเที่ยวแบบเป็นกลุ่มใหญ่ (mass tourism) การท่องเที่ยวลักษณะนี้ทำให้เกิดความแออัด และมีโอกาสที่จะเกิดผลกระทบและสร้างปัญหาได้มากกว่าการท่องเที่ยวเป็นกลุ่มเล็ก ๆ (Smith and Eadington, 1994: 5) ตลาดการท่องเที่ยวจะยังคงเจริญเติบโตเร็วกว่าแหล่งท่องเที่ยว ผลก็คือจะทำให้เกิดการแออัดและขาดแคลนพื้นที่ การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมาทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม หรือสังคม วัฒนธรรม โดยเฉพาะปัญหาความแออัดนั้นก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ในที่สุดช่วงหลังนักท่องเที่ยวเริ่มเบื่อหน่ายและตระหนักถึงมลพิษมากขึ้น จึงเริ่มค้นหาสิ่งใหม่ ๆ และรูปแบบการท่องเที่ยวที่แตกต่างไปจากเดิม นักท่องเที่ยวเริ่มให้ความสนใจแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ มากกว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีแต่สิ่งอำนวยความสะดวก การท่องเที่ยวทางเลือก (alternative tourism) จึงได้รับความนิยมต่อมา เนื่องจากการท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเล็กกว่าและมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่า ตัวอย่างการท่องเที่ยวทางเลือกที่ได้รับความนิยม เช่น การเดินป่า ปีนเขา ล่องเรือ ถีบจักรยาน และการพักกับครอบครัวในชนบท (home stay) เป็นต้น

ต่อมาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism) ได้รับความนิยมมากขึ้นอย่างรวดเร็ว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวทางเลือก แต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นเป็นการท่องเที่ยวบนพื้นฐานทางสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ซึ่งเน้นลักษณะสำคัญทั้งทางชีวภาพ กายภาพ สังคม วัฒนธรรม นอกจากนั้น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังให้ความสำคัญเรื่องการให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมกับนักท่องเที่ยวด้วย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรม กล่าวคือ พยายามลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด ในอดีตที่ผ่านมานักวางแผนได้ให้ความสนใจเฉพาะแต่เรื่องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในระยะสั้นหรือระยะกลางเท่านั้น ซึ่งการมองเช่นนั้นทำให้เกิดปัญหาตามมาคือการพัฒนาที่มากเกินไปจน

เป็น ตัวอย่างที่พบเห็นได้ เช่น แถบชายฝั่งของรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสเปน และเม็กซิโก (Smith and Eadington, 1994: 8) แต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นจะให้ความสำคัญในระดับท้องถิ่นมากขึ้น และให้ความสำคัญในการพิจารณาต้นทุนทางสังคม และความเสื่อมสภาพของสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มากเกินไป

สำหรับประเทศไทย อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้เป็นอันดับต้น ๆ มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2537 ในปี พ.ศ.2542 นำรายได้เข้าประเทศ 253,018 ล้านบาท (โดยทำรายได้เป็นอันดับสองรองจากการส่งออกคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ) เปรียบเทียบกับปี พ.ศ.2521 รายได้ 8,894 ล้านบาท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2543) จังหวัดกระบี่เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่ง เช่น อุทยานแห่งชาติหาดนพรัตน์ธารา-หมู่เกาะพีพี อ่าวพระนาง สุสานหอย 75 ล้านปี เกาะลันตา จากการที่แหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัดกระบี่ได้พัฒนาอย่างรวดเร็วโดยที่ขาดการควบคุมที่ดีพอ เป็นผลทำให้สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง ดังนั้น นักท่องเที่ยวบางกลุ่มที่รักธรรมชาติ ได้แสวงหาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ ที่ยังคงมีความสมบูรณ์ของธรรมชาติ นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวยังได้เริ่มให้ความสนใจกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งชุมชนบ้านทุ่งสูง ตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ เป็นชุมชนหนึ่งที่มีธรรมชาติสมบูรณ์ เนื่องจากคนในชุมชนได้รวมตัวกันอย่างเข้มแข็งเพื่อที่จะรักษาผืนป่าบริเวณเขาไม้แก้ว-ควนยิงวัว ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 8,050 ไร่ (คณะวนศาสตร์, 2542) ให้เป็นป่าชุมชนที่เรียกว่า “ป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง” โดยมีผู้นำที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนทั่วไปถือเป็นผู้นำที่มีคุณภาพ ผู้นำและชาวบ้านทุ่งสูงมีความสุขอยู่กับธรรมชาติของป่าเขาไม้แก้ว-ควนยิงวัว พวกเขารักและหวงแหนป่าเมื่อพบว่าสัตว์ป่าลดน้อยลงมาก จึงได้ออกกฎหมายห้ามไม่ให้มีการล่าสัตว์ป่าอีกต่อไป และชุมชนประกาศเจตนารมณ์สร้างป่าเขาไม้แก้ว-ควนยิงวัว เป็นป่าชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านทุ่งสูง ซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์จากป่าและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไปพร้อมกัน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และใช้รูปแบบการท่องเที่ยวที่เรียกว่า home stay เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สนใจกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนและการท่องเที่ยวแบบไม่พักค้าง

การที่ชุมชนจะประยุกต์และนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการจัดการป่าชุมชนนั้น น่าจะเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะสร้างประโยชน์แก่ชุมชนนอกเหนือจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ในลักษณะปกติ แต่เนื่องจากชุมชนในหลายพื้นที่ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และยังไม่พร้อมที่จะรับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตน ซึ่งในปริมณฑลแห่งการท่องเที่ยวของไทย หากหน่วยงานต่าง ๆ พยายามส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้สู่ชนบท โดยมีได้สนใจหรือละเอียดที่จะเตรียมความพร้อมให้แก่ชุมชนในพื้นที่เหล่านั้น ก็นับว่าเป็นเรื่องที่ดี และเป็นอันตรายทั้งต่อโครงสร้างและวิถีชีวิตโดยรวม

ของชุมชน ต่อทรัพยากรธรรมชาติที่กำลังจะถูกบริโภคโดยไม่มีจัดการอย่างเหมาะสม และผลที่ตามมาคืออาจทำให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มักเข้าใจว่าทำรายได้ให้แก่พื้นที่มหาดลนั้น กลับเป็นตัวการทำลายทรัพยากรป่าไม้ที่เหลืออยู่โดยมิได้ตั้งใจ ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง จึงจำเป็นที่ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องจากส่วนต่าง ๆ ควรมีโอกาสทำความเข้าใจเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ชัดเจน ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับวัฒนธรรมการจัดการป่าชุมชนที่มีอยู่ และให้โอกาสชุมชนดูแลทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนที่สุด (จิงโจ้, 2541: 27-36)

จากการศึกษาของอุไรพรรณ ปรางอุตมทรัพย์ (2544) สรุปได้ว่าชุมชนบ้านทุ่งสูงมีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับศักยภาพสูงสุดในปัจจัยด้านองค์การชุมชน แต่ยังคงขาดการประเมินความเป็นไปได้ทางการเงินที่จะทำให้การดำเนินงานของชุมชนมีทิศทางที่ชัดเจนขึ้น ดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้กับชุมชนบ้านทุ่งสูง จึงทำการศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนได้เน้นถึงการศึกษาแบบใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นบูรณาการการศึกษาด้านเศรษฐกิจ จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยได้เลือกชุมชนบ้านทุ่งสูงเป็นกรณีศึกษาด้วยเหตุผลหลายประการ คือ ประการแรกการที่ชุมชนบ้านทุ่งสูงเป็นชุมชนที่มีการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็ง มีความมุ่งมั่นในการรักษาป่าชุมชนไว้ โดยมีเจตนารมณ์ที่จะใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความตั้งใจของชุมชนที่จะมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงได้ทำการวิจัยเรื่องนี้ ประการที่สองการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวซึ่งเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประการที่สามชุมชนบ้านทุ่งสูงมีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติซึ่งสภาพแวดล้อมส่วนใหญ่ยังคงมีสภาพดี มีป่าชุมชนซึ่งประกอบด้วยพืชสมุนไพร และกล้วยไม้พันธุ์หายาก เช่น รongเท้านารี เหลืองกระบี่ ประการที่สี่ชุมชนบ้านทุ่งสูงเป็นชุมชนขนาดเล็ก ประชากรอาศัยอยู่ 841 คน จาก 165 ครัวเรือน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2542) ไม่ใหญ่เกินไปสำหรับการทำการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ประการสุดท้ายชุมชนบ้านทุ่งสูงมีขอบเขตของพื้นที่แน่นอน จึงสะดวกและมีความชัดเจนในการทำการวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความพร้อมของชุมชนด้านการลงทุนและการบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยชุมชนบ้านทุ่งสูง

3. เพื่อประเมินความเป็นไปได้ทางการเงินของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยชุมชนบ้านทุ่งสูง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบความพร้อมของชุมชนด้านการลงทุนและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. ทำให้ทราบถึงความคุ้มค่าของโครงการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน และสามารถกำหนดรูปแบบการดำเนินการที่เหมาะสม
3. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจการดำเนินการด้านการลงทุน สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนบ้านทุ่งสูง
4. เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนในพื้นที่อื่นต่อไป สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นักวิชาการ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว นิสิต/นักศึกษา หรือบุคคลทั่วไป

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตทางเนื้อหาของการวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมถึง การศึกษาด้านการตลาดเฉพาะในส่วนที่นำมาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงินและศึกษาความพร้อมของชุมชนเฉพาะด้านปัจจัยทุนและการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวเท่านั้น ซึ่งวิเคราะห์เฉพาะเงินลงทุนจากชุมชนโดยไม่นำเอาเงินอุดหนุนจากหน่วยงานภาครัฐบาลมาวิเคราะห์

นิยามศัพท์

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง กิจกรรมการท่องเที่ยวธรรมชาติ ที่คำนึงถึงความยั่งยืนของระบบนิเวศ มีวัตถุประสงค์ให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางไปใกล้ชิดชื่นชมและเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ และ/หรือ วัฒนธรรมท้องถิ่นในพื้นที่ธรรมชาติ โดยเน้นคุณค่าของธรรมชาติและระมัดระวังไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งยังเน้นการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น โดยให้ชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลจัดการภายใต้ระเบียบปฏิบัติหรือกติกาของชุมชนและกฎหมายของรัฐร่วมกัน เพื่อสร้างงานและเสริมสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติอีกด้วย

ความเป็นไปได้ทางการเงิน หมายถึง ความคุ้มค่าในการดำเนินโครงการโดยใช้ตัวชี้วัด 3 ตัว คือ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV) อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (Benefit-Cost Ratio : BCR) และอัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ (Internal Rate of Return : IRR)

การตลาดการท่องเที่ยว หมายถึง การศึกษาถึงองค์ประกอบ (การผลิตและการบริโภคสินค้าและบริการ) ทางการท่องเที่ยว เพื่อใช้กำหนดเส้นทางในการพัฒนาสินค้าทางการท่องเที่ยวและส่งเสริมให้เกิดนักท่องเที่ยว โดยมีองค์ประกอบสำคัญคือ อุปสงค์ทางการท่องเที่ยว (tourism demand) และอุปทานทางการท่องเที่ยว (tourism supply)

ความพร้อมด้านปัจจัยเงินทุน หมายถึง ความพร้อมปัจจัยเรื่องการลงทุนด้านสาธารณูปโภค การปรับปรุงและพัฒนาความพร้อมของชุมชน การฝึกอบรม และค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ โดยจะพิจารณาด้านทุนทางบัญชี คือ มีค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงิน (ไม่คิดแรงงานในครัวเรือน)

โครงการ หมายถึง การดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูง

องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง องค์กรเพื่อดำเนินกิจการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน เกิดจากการรวมตัวกันของคนในชุมชนเพื่อกระทำการกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในจังหวัดกระบี่ซึ่งอาจจะพักค้างคืนหรือไม่พักค้างคืนก็ได้

กำไร หมายถึง กำไรที่ได้จากการดำเนินงาน

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยชุมชนบ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้มาซึ่งประเด็นและกรอบความคิด ดังนี้

1. แนวคิดและหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. แนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนมีส่วนร่วม
3. ตัวอย่างการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในต่างประเทศ
4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย
5. แนวคิดด้านการวิเคราะห์โครงการ
6. แนวคิดด้านการศึกษาความเป็นไปได้ทางการตลาด
7. ลักษณะพื้นที่บ้านทุ่งสูง

แนวคิดและหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “ecotourism” ซึ่งเป็นคำผสมระหว่าง ecology หรือนิเวศวิทยา กับคำว่า tourism หรือการท่องเที่ยว นอกจากนี้ในวงการการท่องเที่ยวยังมีการใช้คำภาษาอังกฤษอื่นๆ ที่สำคัญได้แก่ “nature tourism” หรือ “biotourism” หรือ “green tourism” แทน ecotourism ได้เช่นกัน เพื่อบ่งบอกให้เห็นว่าเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติหรือวัฒนธรรมท้องถิ่น แม้ว่าจะมีการบัญญัติคำว่า “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” มาจากราชบัณฑิตยสถานก็ตาม แต่ก็มีนักวิชาการหลายกลุ่มใช้คำว่า ecotourism ในความหมายว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ดรรชนี และสุรเชษฐ์ , 2539: 2)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เองก็เคยใช้คำว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แทนคำว่า ecotourism ดังจะเห็นได้จากเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับ ecotourism รวมทั้งนโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ecotourism) ปี พ.ศ. 2538-2539 ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย อย่างไรก็ตามก็มีการท้วงติงกันมากกว่าคำว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้น เป็นคำที่มีความหมายไม่ตรงศัพท์ภาษาอังกฤษเดิม คือ ecotourism ดังนั้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงได้บัญญัติคำ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แทนคำ ecotourism และส่งให้ราชบัณฑิตยสถานพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้คำดังกล่าวเป็นคำที่สื่อความหมายร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง และเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2541 ราชบัณฑิตยสถานได้พิจารณาแล้วเห็นชอบให้ใช้คำว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แทนคำ ecotourism เพราะถูกต้องตามหลักภาษาและสื่อความหมายถึงการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศได้ ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงได้ถือตามการวินิจฉัยของราชบัณฑิตยสถาน โดยใช้คำว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในความหมายของ ecotourism ยกเว้นการอ้างอิงถึงเอกสารที่ได้ใช้คำ “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” อยู่เดิม สำหรับความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก็ได้รับการกำหนดขึ้นจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ไว้มากมาย ดังนี้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ให้ความหมายของ ecotourism ไว้ในนโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ปี พ.ศ. 2538-2539 โดยให้ความหมายของ ecotourism หรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ว่าหมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่แห่งหนึ่งแห่งใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาชื่นชม และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรู้ และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2538: 11) โดยบนพื้นฐานของนิยามความหมายดังกล่าวนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยว จะเป็นกลุ่มผู้เดินทางที่แสวงหาสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้ประสบการณ์หลากหลายมากขึ้น
2. ประสบการณ์จากการได้ไปเที่ยวในแหล่งธรรมชาติหรือประสบการณ์ที่ได้สัมผัสวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของสังคมที่แตกต่างจากที่ตนอยู่
3. โอกาสที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ที่มีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่
4. ให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสมบัติทางวัฒนธรรม

ดรชณี เอ็มพันธ์ และสุรเชษฐ์ เชษฐมาส (2539: 2) เรียบเรียงจาก Hector Ceballos-Lascurain (1988) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า คือ การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชม ศึกษา เรียนรู้และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น

พรหมเมธ นาคมทอง (2539: 29) ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของถิ่นในปัจจุบัน โดยที่มีการป้องกันและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลังด้วย การท่องเที่ยวนี้มีความหมายถึง การจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความงามทางสุนทรียภาพในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย

วัลลีพันธ์ สถิตยยุทธการ (2539: 1-3) ได้กล่าวถึง ecotourism ในความหมายว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ว่า ecotourism นั้นมีต่าง ๆ กัน ได้แก่

nature-base tourism	nature tourism
nature history tourism	environment-friendly tourism
environmental pilgrimage	sustainable tourism
alternative tourism	nature travel
nature – oriented tourism	wildlife tourism
green tourism	special interest tourism
appropriate tourism	responsible tourism
community – base tourism	soft & hard tourism

จากความหมายต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น (วัลลีพันธ์, 2539: 1-3) ได้มีการสรุปถึงลักษณะของ ecotourism ดังนี้

nature tourism (ท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ) : การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ด้านสภาพภูมิศาสตร์ และด้านวิถีวัฒนธรรม ประเพณี โดยจะต้องยึดหลักการสำคัญที่ว่าเราจะต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมเหล่านั้นไว้ให้ดีที่สุด เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

sustainable management (การจัดการที่ยั่งยืน) : การท่องเที่ยวทุกประเภทจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประเทศทุกประเทศ ท้องถิ่นทุกท้องถิ่น จำเป็นต้องพยายามจัดการท่องเที่ยวของตน โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อม หรือให้กระทบน้อยที่สุด

inclusive of social and cultural aspects (รวมถึงการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี) : การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รวมถึงการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ตลอดจนวิถีชีวิต เอกลักษณ์ของท้องถิ่นและประเทศ ซึ่งเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลายเหล่านั้น

environmentally educative (ศึกษาสภาพแวดล้อม) : การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องให้การศึกษากับนักท่องเที่ยวและประชากรในท้องถิ่นเป็นการศึกษาที่ต้องการจะหยั่งลึกลงในจิตสำนึกของแต่ละคน ให้ตระหนักถึงความจำเป็น และความสำคัญอย่างยิ่งยวดในอันที่จะถนอมไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัว

benefit and involvement of local people (ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์) : การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เน้นตรงจุดที่ว่า การจัดการการท่องเที่ยว ประชาชนในพื้นที่จะต้องมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ และสามารถได้รับผลประโยชน์ จากกำไรของการท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะเป็นกุญแจสำคัญไขไปสู่การกระจายรายได้นั่นเอง

product authentic (เป็นผลิตภัณฑ์ที่แท้จริง) : การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากมุมมองเชิงตลาดมีจุดเน้นที่ว่า ผลิตภัณฑ์ คือ ทัวร์ต่าง ๆ นั้น จะต้องเป็นทัวร์ที่มีครบตามเกณฑ์ที่กล่าวมา ทั้ง 5 ลักษณะข้างต้น มิใช่การนำเอาชื่อ ecotourism ไปติดบนผลิตภัณฑ์เดิมเท่านั้น

tourist satisfaction (ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว) : ความพอใจของนักท่องเที่ยวนับว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นักท่องเที่ยวที่พอใจจึงจะกลับมาเที่ยวอีก กิจกรรมที่บริษัททัวร์เสนอต่อนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องเป็นกิจกรรมที่ตรงหรือเกิดความคาดหวังของนักท่องเที่ยว

ศรีพร สมบุญธรรม (2539: 29) กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า “ecotourism” มีความหมายลึกซึ้งกว่าการเสนอขายสินค้าทางการท่องเที่ยวแบบใหม่ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเท่านั้น หากแต่เป็นแนวคิดที่มุ่งประสานผลประโยชน์ และความต้องการในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ให้เข้ากับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ตอบสนองต่อความต้องการทางเศรษฐกิจ ecotourism จึงเป็น

เครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (sustainable tourism development)

สมศรี ยิ้มเมือง (2539: 29) ได้ให้ความหมายของ ecotourism ในความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามความหมายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยอ้างตามเอกสารนโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ปี พ.ศ. 2538-2539 ดังนี้ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ “การเดินทางไปยังสถานที่แห่งหนึ่งแห่งใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา ชื่นชม และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรู้ และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ”

คำว่า ecotourism (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540: 2-48) เป็นสิ่งที่ได้รับความสนใจอย่างสูงในสถานการณ์ปัจจุบันนี้ วงการท่องเที่ยวและแวดวงวิชาการได้พยายามที่จะบัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทย เพื่อที่จะให้เข้าใจและเป็นการหาแนวทางเพื่อปฏิบัติให้สอดคล้องกันทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จากช่วงเวลาที่ผ่านมาพบว่าการบัญญัติศัพท์ไว้มากมายหลายคำ อาทิ

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540: 2-48) ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีกระบวนการหรือที่ทำการอนุรักษ์ซึ่งการอนุรักษ์มีความหมายในการร่วมกันป้องกันรักษาให้คงเดิม โดยเป็นการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทุกประเภท

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540: 2-49) ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540: 2-48) ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง กระบวนการ การท่องเที่ยว หรือที่ทำการ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรียนรู้ในเขตของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้อาจรวมถึงวัฒนธรรมที่เกิดในพื้นที่นั้น ๆ หรือแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องหรือที่มีระบบนิเวศคงความดั้งเดิมหรือสมบูรณ์

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540: 2-51) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า คือ การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

นิพล เชื้อเมืองพาน (2542: 19) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า หมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชื่นชม และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรู้ และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นและเกิดความพึงพอใจสำหรับนักท่องเที่ยว

จากความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ผู้วิจัยได้รวบรวมมาทั้งหมด ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง กิจกรรมการท่องเที่ยวธรรมชาติ ที่คำนึงถึงความยั่งยืนของระบบนิเวศ มีวัตถุประสงค์ให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางไปใกล้ชิดชื่นชมและเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ และ/หรือ วัฒนธรรมท้องถิ่นในพื้นที่ธรรมชาติ โดยเน้นคุณค่าของธรรมชาติและระมัดระวังไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งยังเน้นการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น โดยให้ชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลจัดการภายใต้ระเบียบปฏิบัติหรือกติกาของชุมชนและกฎหมายของรัฐร่วมกัน เพื่อสร้างงานและเสริมสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติอีกด้วย

องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากคำจำกัดความของคำว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการให้คำจำกัดความอย่างหลากหลาย แต่ทั้งหมดล้วนประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

จากคำนิยามของ Commonwealth Department of Tourism ประเทศออสเตรเลีย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2540: 4-2 ถึง 4-4) คือ

1. การท่องเที่ยวธรรมชาติ หมายถึง การที่นักท่องเที่ยวมีโอกาสชื่นชมสถานที่ธรรมชาติ เช่น การเดินป่า การชมนกหรือสัตว์ป่า การเที่ยวชมน้ำตก การชมพรรณไม้ที่หายาก (เช่น กุหลาบพันปีที่ดอยอินทนนท์) หรือแม้กระทั่งการชมวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น วัฒนธรรมชาวเขา เป็นต้น

2. การศึกษาและเข้าใจธรรมชาติสิ่งแวดล้อม หมายถึง การที่นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ถึงรายละเอียดของสัตว์ป่า พรรณไม้ หรือลักษณะของระบบนิเวศ ประเด็นด้านการศึกษสามารถแบ่งได้ออกเป็นหลายระดับ ขึ้นอยู่กับความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น ตั้งแต่การชื่นชมเพื่อความเพลิดเพลินจนถึงการศึกษาในรายละเอียด นักท่องเที่ยวสามารถศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติด้วยวิธีง่าย ๆ เช่น ในระดับต้น นักท่องเที่ยวสามารถดูพฤติกรรมของสัตว์ป่า การฟังเสียงธรรมชาติ การดมกลิ่นดอกไม้ ในระดับที่สูงขึ้น นักท่องเที่ยวอาจเรียนรู้ข้อมูลจากการถามมัคคุเทศก์ การบรรยาย หรือการหาเอกสารมาอ่านเพิ่มเติม และในระดับที่สูงขึ้นมานักท่องเที่ยวอาจเรียนรู้ที่เกี่ยวกับธรรมชาติด้วยการใช้เวลา ณ สถานที่แห่งนี้นานขึ้น (หลายวัน) เพื่อศึกษาค้นคว้าแม้กระทั่งทำการวิจัย

3. การไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมหรือการอนุรักษ์ระบบนิเวศ หมายถึง การที่กิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องไม่ไปทำลายสภาพแวดล้อม หรือสร้างมลพิษในระดับที่เกินกว่าความสามารถที่ธรรมชาติจะรับได้ เช่น การก่อสร้างอาคารถาวรที่อาจทำลายทัศนียภาพ ปริมาณขยะมูลฝอยที่ไม่มีการจัดเก็บให้เรียบร้อยหรือแม้กระทั่งความแออัดจากจำนวนนักท่องเที่ยว ที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จำเป็นต้องมีการควบคุมเพื่อมิให้เป็นการทำลายแหล่งท่องเที่ยว มิฉะนั้นจะนำมาซึ่งความสูญเสียต่อทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และในที่สุดก็จะทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวเองต้องประสบกับความหายนะ นอกจากนี้แล้ว ควรจะมีวิธีที่จะนำรายได้บางส่วนจากการท่องเที่ยวมาใช้ในการอนุรักษ์ เช่น รายได้จากการเก็บค่าเข้าชมหรือรายได้จากการเก็บภาษีท่องเที่ยว

4. การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่เป็นเรื่องที่ประเทศไทยยังมีได้ให้ความสนใจเท่าที่ควร การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 3 ประการ คือ 1) เนื่องจากความยากจนในชนบทเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชาชนท้องถิ่น ต้องอาศัยพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการดำรงชีพ เช่น การบุกรุกพื้นที่ป่าหาที่ทำกินหรือการล่าสัตว์ป่าเพื่อเป็นอาหาร หรือนำมาขายเพื่อเป็นรายได้เสริม เมื่อเป็นเช่นนี้ หากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถสร้างงานให้ประชาชนท้องถิ่นได้ ก็จะช่วยให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น และจะช่วยลดความจำเป็นที่ต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการดำรงชีพ 2) การให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม นอกจากจะเป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นแล้ว ยังเป็นการแสดงให้เห็นว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นมิได้มองว่า ทรัพยากรธรรมชาตินั้นเป็นสมบัติของนักธุรกิจที่ประกอบอาชีพท่องเที่ยว ที่เข้าไปแสวงหาประโยชน์แต่เพียงฝ่ายเดียว การแบ่งปันผลประโยชน์ส่วนหนึ่งกลับสู่ท้องถิ่นด้วยการจ้างงาน ยังเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประชาชนท้องถิ่นก็ยังได้รับประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาตินั้นอยู่ แต่แทนที่จะเป็นในรูปของการทำลาย ก็เปลี่ยนเป็นการให้นักท่องเที่ยวเข้ามาชมแทน ในหลายกรณีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติด้วยการให้

นักท่องเที่ยวเข้าชม จะทำรายได้ให้มากกว่าการนำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้ในรูปร่างอื่น เช่น การบุกกรุกพื้นที่ป่าเพื่อการเกษตร หรือการฆ่าสัตว์ป่าเพื่อนำมาขาย 3) การเปิดโอกาสให้ประชาชนท้องถิ่นมีงานทำในกิจกรรมท่องเที่ยวจะเป็นการช่วยสนับสนุนอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้านไปในตัว เช่น การแสดงพื้นบ้านหรือการขายสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านเพื่อเป็นรายได้เสริม ซึ่งเป็นการอนุรักษ์งานฝีมือท้องถิ่นในตัว

นอกจากนี้ สุรเชษฐ์ เชษฐมาส (ม.ป.ป.) ได้อธิบายถึง หลักการสากลของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. การท่องเที่ยวที่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมน้อยที่สุดหรือไม่ก่อผลกระทบเลย
2. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควรเน้นเรื่องธรรมชาติและวัฒนธรรม เป็นจุดประชาสัมพันธ์ส่งเสริม ไม่เน้นเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นจุดขาย
3. ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญเรื่องการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่คนที่มาเยือน สร้างจิตสำนึก เพิ่มพูนประสบการณ์ และมีคุณภาพ
4. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้ผลตอบแทนกลับคืนแก่แหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมาเยือน อาทิ ค่าผ่านเข้าชม ค่าเช่าเพื่อที่จะได้นำรายได้กลับไปทำนุบำรุงสถานที่
5. เปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการพิจารณาให้ผลประโยชน์และผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและอื่น ๆ กลับคืนชุมชน ซึ่งเห็นว่าเป็นส่วนที่ยากที่สุด เนื่องจากต้องมีความเข้าใจกันระหว่างผู้ประกอบการกับชุมชน

ศุนย์วิจัยป่าไม้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2538: 3-4) อธิบายถึง องค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งการวางแผนและการจัดการในเรื่องการท่องเที่ยวจะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบทั้ง 3 ประการเสมอ สำคัญสำคัญขององค์ประกอบดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

1. การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หากธรรมชาติและระบบนิเวศได้รับผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ในรูปแบบใดก็ตามโอกาสที่ธรรมชาติและระบบนิเวศเหล่านั้นจะเสื่อมโทรมลงหรือถูกทำลายด้อยค่าก็มิอย่างสูง ดังนั้น การให้ความรู้ ความ

เข้าใจ หรือการสร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความจำเป็นในการปกป้องรักษาธรรมชาติสิ่งแวดล้อมระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อให้คงอยู่สนองความต้องการของคนทั่วไปจึงเป็นสิ่งที่ต้องกระทำ นอกจากนี้การสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ยังรวมไปถึงบุคคลกลุ่มอื่น ๆ เช่น ราษฎรท้องถิ่น มัคคุเทศก์ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดูแลรับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยววันนั้นด้วย ฯลฯ วิธีการสร้างจิตสำนึกมีหลายรูปแบบแต่สำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้นมักจะเน้นวิธีการจัดทำโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติ (interpretation program) เช่น การจัดให้มีศูนย์สื่อความหมายธรรมชาติ (interpretive center) ในแหล่งท่องเที่ยว จัดให้มีเอกสารสิ่งพิมพ์ที่จำเป็นต่อการศึกษาเรียนรู้ จัดให้มีนิทรรศการ/ป้ายบรรยายตามบริเวณหรือจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ จัดให้มีเส้นทางเดินเท้าหรือเดินป่าที่ให้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ธรรมชาติแก่ผู้มาเยือน รวมไปถึงการฝึกอบรมมััคคุเทศก์และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถชี้แนะและอธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติและนิเวศวิทยาของสิ่งต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวพบเห็น

2. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว องค์ประกอบนี้มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบแรกโดยตรง กล่าวคือ นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ecotourist) มักเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความปรารถนาหรือสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติในลักษณะต่าง ๆ และสภาพภูมิทัศน์ตามธรรมชาติ ตลอดจนแหล่งธรรมชาติที่ยากลำบากต่อการเดินทางและทำหาย และมักจะไม่สนใจความสะดวกสบาย เช่น การเดินทางท่องเที่ยวแบบชายหาด พักตามรีสอร์ตหรือโรงแรมหรู ๆ กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงต้องการการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติแวดล้อมมากกว่า ดังนั้น การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงจะต้องพิจารณาถึงการจัดการให้มีสื่อความหมายธรรมชาติเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับธรรมชาติในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งในด้านกว้างและระดับลึกซึ้ง ซึ่งเท่ากับเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่นักท่องเที่ยว และได้รับความพึงพอใจกลับไป

3. การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นและการกระจายรายได้ สภาพเศรษฐกิจและชุมชนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ภายในและรอบ ๆ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ อย่างเช่น อุทยานแห่งชาติ ควรได้รับการพิจารณาให้เป็นวัตถุประสงค์หรือองค์ประกอบที่สำคัญของการส่งเสริมและจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพราะการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของชุมชนท้องถิ่นในระยะยาวมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อความอยู่รอดของธรรมชาติแวดล้อม ดังนั้น การเปิดโอกาสให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อมรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น การลงทุนเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดเล็กที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ (low scale-low impact tourism development) การเป็นมััคคุเทศก์ (nature guides) การนำสินค้าที่เป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านมาขายแก่นักท่องเที่ยวและการจ้างงานในส่วนบริการอื่น ๆ เป็นต้น

จากองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่กล่าวมาข้างต้น สามารถพิจารณาความสมบูรณ์ขององค์ประกอบจากลักษณะพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2541: 2-17 ถึง 2-35) ดังนี้

1. อะไร

1.1 การท่องเที่ยว กระบวนการท่องเที่ยวมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยว ตลาดการท่องเที่ยวและบริการการท่องเที่ยวที่มีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้อง การท่องเที่ยวจึงเป็นกระบวนการที่ตอบสนองความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยมีเป้าหมายทางสังคมและเศรษฐกิจในกิจกรรมนี้

1.2 อย่างมีความรับผิดชอบ เป็นการขยายกระบวนการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมถึงรูปแบบการท่องเที่ยวและพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และสังคมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว บริการการท่องเที่ยว การตลาด นักท่องเที่ยว รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

2. ที่ไหน

2.1 แหล่งธรรมชาติ หมายถึง natural attraction ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของการท่องเที่ยวแหล่งธรรมชาติ หรือองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย จุดเน้นของการท่องเที่ยวคือ ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในแหล่งธรรมชาติ (biodiversity) ที่อยู่ในความสนใจของนักท่องเที่ยว แหล่งธรรมชาตินี้อาจไม่จำกัดหรือจำเป็นต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามที่กำหนดไว้ก็ได้ หากมีการท่องเที่ยวขึ้นในพื้นที่ใด ๆ สามารถจะทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้

2.2 ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เอกลักษณ์คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขององค์ประกอบของแหล่งที่เป็นจุดหมายการท่องเที่ยว เอกลักษณ์ที่มีความหมายกว้าง ๆ ที่เป็น หรือเฉพาะเจาะจงที่เป็นลักษณะที่แท้จริง ณ ที่นั้น หรือเกิดขึ้นเฉพาะถิ่น หรือไม่เหมือนใคร ทั้งนี้ มุ่งเน้นที่ระบบนิเวศของพื้นที่นั้น ๆ เอกลักษณ์เฉพาะถิ่นนั้นนอกจากเป็นสิ่งดึงดูดใจการท่องเที่ยวแล้วยังเป็นสิ่งที่ต้องรักษาไว้ไม่ให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไปอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว หากมีการเปลี่ยนแปลงต้องเป็นไปตามธรรมชาติ

2.3 แหล่งวัฒนธรรม เป็นการมุ่งเน้นจุดหมายการท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งธรรมชาติ รวมถึงวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น หรือเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน วัฒนธรรมในที่นี้หมายรวมถึงผลิตผลของ

มนุษย์อื่น ๆ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งโบราณคดีในสถานที่นั้น ๆ แหล่งวัฒนธรรมโดยทั่วไป เป็นผลผลิตของความเจริญของมนุษย์ เป็นวิถีชีวิตที่พัฒนามาจากลักษณะส่วนบุคคล จนเป็นสังคมดัดแปลง เปลี่ยนแปลงธรรมชาติ เป็นกระบวนการพัฒนาของมนุษย์ที่ยากจะหยุดยั้งได้ ความแตกต่างของวัฒนธรรมเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว

2.4 ที่เกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้จำกัดแหล่งวัฒนธรรมเฉพาะที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องหรือมีวิถีตามธรรมชาติ เป็นวัฒนธรรมที่ยังคงอยู่ภายใต้หรือเป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศ ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นเป็นสำคัญ แหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น กับแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับระบบนิเวศจึงกล่าวได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีรากฐานอยู่กับธรรมชาติ

3. มีวิธีการอย่างไร

3.1 โดยมีกระบวนการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ขาดไม่ได้ของการท่องเที่ยวประเภทนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม กระบวนการเรียนรู้ จะเกิดขึ้นในทุกขณะขั้นตอนของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งจะทำให้มีการสั่งสมประสบการณ์ที่ดีและมากขึ้นตามลำดับ

3.2 ร่วมกันในหมู่ผู้เกี่ยวข้อง การเรียนรู้ไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะนักท่องเที่ยวเท่านั้น แต่รวมถึงผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหารแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และประชาชนท้องถิ่น

3.3 ภายใต้การจัดการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องมีการจัดการที่ดี ตามหลักวิชาการ ต้องมีการเตรียมการวางแผนพัฒนาและปฏิบัติการอย่างถูกต้อง

3.4 สิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว จะต้องได้รับการจัดการเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบทั้งต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่และสิ่งแวดล้อมโดยรวม สิ่งแวดล้อมในพื้นที่หมายถึงสิ่งแวดล้อมที่เป็นทรัพยากรของแหล่งธรรมชาติและ/หรือ วัฒนธรรมที่มีอยู่

3.5 การท่องเที่ยว หมายถึง การจัดการการท่องเที่ยว ที่ครอบคลุมทั้งด้านการจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวการบริการด้านการตลาดที่ถูกต้องเหมาะสม

3.6 อย่างมีส่วนร่วมของคนท้องถิ่น การจัดการที่มีลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ ท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วม ท้องถิ่นในที่นี้อาจหมายถึงชุมชน หรือประชาชน หรือรัฐบาลท้องถิ่น

องค์กรปกครองท้องถิ่นก็ได้ ทั้งนี้ ควรเป็นท้องถิ่นที่เป็นของประชาชนอย่างแท้จริง ประชาชนส่วนใหญ่เป็นผู้กำกับองค์กรอย่างเป็นทางการเป็นประชาธิปไตย การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีสิทธิในการควบคุมดูแลกระบวนการท่องเที่ยว โดยมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นการสำรวจ วางแผน จัดการ ดำเนินการ ซึ่งนอกจากจะก่อให้เกิดรายได้หรือผลประโยชน์แก่ท้องถิ่นแล้ว ยังชี้ถึงความสำคัญของท้องถิ่น และเป็นกระบวนการเรียนรู้รูู้่ทางการพัฒนาความสามารถ ในการพึ่งตนเองของชุมชนอีกด้วย ท้องถิ่นในการพัฒนาเชิงนิเวศจะให้ความสำคัญและเน้นประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก ส่วนประชาชนที่อยู่โดยรวม มีความสำคัญและควรได้รับการจัดให้มีส่วนร่วมเช่นกัน

4. มีจุดประสงค์ใด

4.1 เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึก เป็นการระบุดึงวัตถุประสงค์ของนักท่องเที่ยว หรือกระบวนการเรียนรู้วิธีการจัดการที่ต้องมุ่งให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดจิตสำนึกอย่างแท้จริง ไม่เพียงแต่มีความเข้าใจเท่านั้น แต่สามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นธรรมชาติโดยอัตโนมัติ

4.2 ต่อการรักษาระบบนิเวศ จิตใต้สำนึกที่ได้จะเป็นไปเพื่อให้เกิดการรักษาระบบนิเวศของแหล่งไว้ไม่ให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนไป โดยให้คงสภาพการปฏิสัมพันธ์อย่างสมดุลไว้ให้นานที่สุด

4.3 อย่างยั่งยืน โดยจะส่งผลต่อเนื่องถึงการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งจะเกิดขึ้นในความยั่งยืนของทุกองค์ประกอบ อันอยู่ในกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน

หลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

วรรณพร วัฒนชานุกร (2540: 13) กล่าวถึงหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนี้

1. เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสภาพแวดล้อม ไม่ว่าจะป็นน้ำเสีย ขยะ ตลอดจนการคมนาคม

2. ก่อให้เกิดประโยชน์ในระยะยาวแก่ทรัพยากรชุมชนในท้องถิ่นและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเองส่วนหนึ่งของรายได้ควรย้อนไปสู่การอนุรักษ์

3. การเสริมสร้างประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยว เป็นการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม สภาพสังคม และวัฒนธรรมท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบทั้งด้าน

คุณธรรม จริยธรรมและพฤติกรรมของคนที่มิต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมชุมชนในที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

4. ในการสร้างหรือการจัดการใด ๆ ควรยอมรับในข้อจำกัดของสภาพแหล่งท่องเที่ยวตามลักษณะที่เป็นอยู่ หากมีการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงควรเป็นไปเพื่อให้ทัศนียภาพของท้องถิ่นดีขึ้น ตลอดจนการลงทุนด้านการท่องเที่ยวก็เป็นไปเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและกิจกรรมต่าง ๆ ในท้องถิ่น ไม่พึ่งพาการลงทุนของต่างชาติ ซึ่งเป็นการลดการไหลออกของรายได้ไปยังต่างประเทศ

5. ในการวางแผน ตัดสินใจ และดำเนินงาน ตลอดจนการควบคุม ควรให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมมากที่สุด มิใช่เป็นเพียงเป้าหมายของการท่องเที่ยว และให้บุคคลภายนอกมาคิดและตัดสินใจแต่เพียงฝ่ายเดียว เพราะจะไม่เป็นไปตามความต้องการของคนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

6. ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญ ในการอนุรักษ์การท่องเที่ยวให้มีคุณภาพยั่งยืนหรือไม่เพียงใด การทำธุรกิจโดยมุ่งทำกำไรสูงสุดในระยะสั้นเป็นการทุบหม้อข้าวตัวเองอย่างไรก็ตาม บริษัทนำเที่ยวก็สามารถเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวได้ยาวนาน ถ้ามีการจัดทำธุรกิจที่ถูกต้องเหมาะสม นับตั้งแต่การใช้วัสดุที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมและสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ การมีมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ในระบบนิเวศ และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างแท้จริง การให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นที่เป็นจุดหมายปลายทางก่อนที่จะไปถึง ทั้งในรูปของภาพยนตร์ในเครื่องบิน เทปบันทึกเสียง และเอกสารเผยแพร่

7. มีการจัดการและควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและไม่เกินความสามารถของชุมชนท้องถิ่น และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวจะรองรับได้ อีกทั้งมีนักท่องเที่ยวสม่ำเสมอตลอดทั้งปี ไม่ใช่มีเฉพาะฤดูกาล เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับผู้ทำงานในอุตสาหกรรมนี้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539: 8) กล่าวถึงหลักการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมี 8 ประการ ดังนี้

1. มีพื้นฐานอยู่บนธรรมชาติ วัฒนธรรม และชุมชน
2. มีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน

3. คำนึงถึงสังคมวัฒนธรรม
4. ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น
5. คนท้องถิ่นได้รับประโยชน์
6. คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม
7. แหล่งท่องเที่ยวต้องเป็นแหล่งของแท้ดั้งเดิม
8. นักท่องเที่ยวมีความพอใจ

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540: 1-10) ได้กล่าวถึงหลักการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมี 4 หลักการด้วยกัน คือ

1. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เป็นหลักที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ
2. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม การจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต
3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ ตลอดเวลาโดยมีการให้การศึกษา ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องทั้งต่อนักท่องเที่ยว และประชาชนท้องถิ่นและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
4. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน อย่างแข็งขันเกือบตลอดกระบวนการ เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยประโยชน์ต่อท้องถิ่นที่ได้ หมายความว่า การกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย และในที่สุดแล้วท้องถิ่นสามารถควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นในที่นี้เริ่มต้นจากท้องถิ่นในระดับหมู่บ้าน (grass root) ถึงการปกครองท้องถิ่น

ข้อกำหนดที่ชัดเจนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์และลักษณะของพื้นฐานที่เป็นหลักการทั้ง 4 ด้าน หากการท่องเที่ยวได้มีการประกอบกันที่สมบูรณ์ของลักษณะดังกล่าวแล้ว จัดได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สมบูรณ์ หากขาดหรือปราศจากข้อใดข้อหนึ่งไป ความสมบูรณ์จะลดน้อยลง จนอาจต้องจัดเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบอื่น ๆ

ลักษณะเฉพาะประการหนึ่งคือ การมุ่งเน้นในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติเพื่อประสานการท่องเที่ยวกับความพอใจในการเรียนรู้และสัมผัสกับระบบนิเวศที่แยกออกอย่างชัดเจนกับความสนใจในประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และการพัฒนาอารยธรรมของมนุษย์ในการเอาชนะธรรมชาติ หรือเป็นเอกเหนือธรรมชาติ หากแต่ยังรวมเอาลักษณะวัฒนธรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ หรือเป็นส่วนหนึ่งในระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ลักษณะเฉพาะนี้ จึงทำให้ ecotourism ไม่ใช่การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แม้ว่าจะมีความคาบเกี่ยวกันในพื้นที่ก็ตาม ในทำนองเดียวกันการท่องเที่ยวธรรมชาติ จึงไม่ใช่ ecotourism ทั้งหมด ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวและการจัดการท่องเที่ยวนั้น ๆ ด้วย ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวหนึ่ง ๆ อาจมีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวแบบอื่น ๆ ได้

จากหลักการการท่องเที่ยวทั้งหมดที่รวบรวมมา ผู้วิจัยได้สรุปหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. อยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติ วัฒนธรรม และชุมชน
2. มีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน
3. การให้ความรู้ และการสื่อความหมายแก่นักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น
4. คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์
5. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2541: 3-19 ถึง 3-20) กล่าวว่า ในกระบวนการท่องเที่ยวกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในแต่ละแห่ง เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ เพลิดเพลิน และมีความสุขจากการท่องเที่ยว

เที่ยวหรือนันทนาการนอกเวลาตามปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นจะให้ความสำคัญกับกิจกรรมการท่องเที่ยวมาก เพราะกิจกรรมต่าง ๆ นั้น จะเป็นสื่อกลางในการนำการท่องเที่ยวไปสู่เป้าหมายได้ กิจกรรมที่เหมาะสมจึงควรเป็นกิจกรรมที่เน้นการศึกษาหาความรู้ในระบบนิเวศและวัฒนธรรมท้องถิ่น ควบคู่ไปกับการได้รับความเพลิดเพลิน ทั้งนี้ ต้องเป็นกิจกรรมที่มีผลกระทบน้อยที่สุดหรือเป็นผลกระทบที่สามารถป้องกันหรือแก้ไขได้

กิจกรรมการท่องเที่ยวอาจจำแนกเป็น กิจกรรมที่เน้นการพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมที่เน้นการแสดงออก และกิจกรรมที่เน้นการศึกษาหาความรู้ ซึ่งสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยได้ศึกษาทบทวนกิจกรรมที่เกิดขึ้นในการท่องเที่ยวทั้งสิ้น จำนวน 28 กิจกรรม พบว่าเป็นกิจกรรมที่เน้นการแสดงออกมากที่สุด รองลงมาคือกิจกรรมในการแสวงหาความรู้ อย่างไรก็ตาม กิจกรรมต่าง ๆ นี้อาจมีความเหลื่อมซ้อนหรือสามารถปฏิบัติร่วมกันได้ แต่การประกอบกิจกรรมอาจมีวัตถุประสงค์ที่ต่างกัน และจากกิจกรรมท่องเที่ยวจำนวน 28 กิจกรรมดังกล่าว นั้น มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องหรือจัดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ 19 กิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมเชิงนิเวศในแหล่งธรรมชาติ ได้แก่ เดินป่า (Hiking, Treking, Walking) ศึกษาธรรมชาติ (Nature Educating) ส่องสัตว์/ดูนก (Animal/Bird Watching) เที่ยวถ้ำ/น้ำตก (Cave/Waterfall Exploring) พายเรือแคนู/คายัค/เรือใบ/กระดานโต้ (Canoeing/Kayak/Sail Boating/Wind Surfing) ดูปะการังน้ำตื้น/น้ำลึก (Snorkeling/Scuba Diving) ตั้งแคมป์ (Tent Camping) ล่องแพ (Rafting) ขี่ม้า/นั่งช้าง (Horse/Elephant Riding)

2. กิจกรรมกึ่งนิเวศ ได้แก่ ถ่ายรูป/บันทึกภาพ/เสียง (Photographing) ศึกษาท้องฟ้า (Sky Interpretating) ขี่จักรยานท่องเที่ยว (เสือภูเขา) (Terrain/Mountain Biking) ปีนเขา/ไต่เขา (Rock/Mountain Climbing) ตกปลา (Fishing)

3. กิจกรรมทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ได้แก่ ชมความงาม ความเก่าแก่ ลักษณะเฉพาะตัวของแหล่งประวัติศาสตร์ ศึกษาเรียนรู้ประวัติ ความเป็นมาของแหล่งโบราณคดี และประวัติศาสตร์ ศึกษาชื่นชมงานศิลปกรรมและวัฒนธรรม ร่วมกิจกรรม เรียนรู้พฤติกรรมของผู้คน การศึกษาเรียนรู้การผลิตของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง

แนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนมีส่วนร่วม

Buckley (1993) สรุปว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นส่วนย่อย ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งควรที่จะพิจารณาสิ่งแวดล้อมเข้าไปในทุก ๆ เรื่องหรือทุก ๆ ขั้นตอนของธุรกิจการท่องเที่ยว

เที่ยวทั้งหมด คือ ทั้งด้านการตลาด ผลผลิต การจัดการ เงิน และคน กล่าวคือในด้านการตลาดนั้นก็ต้องคำนึงถึงเรื่องของสิ่งแวดล้อม คือ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ต้องเป็นการโฆษณาสีเขียว (green advertising) ที่เน้นให้เกิดภาพพจน์ของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ การศึกษาทางสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ เป็นต้น ทางด้านการผลิตนั้นต้องเป็นเรื่องของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติในการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เกิดการมาท่องเที่ยว การจัดการควรให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมให้น้อยที่สุด ส่วนเงินที่ได้จากการท่องเที่ยวควรมีการนำมาทำนุบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมด้วย และสุดท้าย คนต้องได้รับความรู้ในเรื่องของสิ่งแวดล้อมไม่ว่าทั้งนักท่องเที่ยวและคนท้องถิ่น

นอกจากนั้น Buckley (1994: 661-669) ได้แสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงระหว่างการท่องเที่ยวกับนิเวศวิทยา ว่าความยั่งยืนของระบบนิเวศ (ecological sustainability) และความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจ (economic sustainability) มีสิ่งแวดล้อมธรรมชาติเป็นตัวเชื่อม กล่าวคือ การท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้สิ่งแวดล้อมธรรมชาติเป็นจุดขายในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึงการตลาดและต้องพยายามทำให้นักท่องเที่ยวมีความพอใจ จึงจะทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวอยู่ได้ นั่นหมายถึง มีผลกำไรเพียงพอในระดับหนึ่ง สุดท้ายคือส่งผลทำให้เกิดความยั่งยืนทางเศรษฐกิจนั่นเอง ในขณะที่ความยั่งยืนทางระบบนิเวศก็มีความสำคัญเช่นเดียวกันเพราะถ้าระบบนิเวศเสื่อมโทรมลง การท่องเที่ยวก็อยู่ไม่ได้ด้วยเช่นกัน ดังนั้นจึงควรมีการตรวจสอบสถานะของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติอยู่ตลอดเวลา โดยการจัดการและออกกฎระเบียบในการป้องกันเขตหวงห้ามและแหล่งทรัพยากร หรือไม่ให้การท่องเที่ยวนั้นเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากเกินไป จนเกินขีดจำกัดการเปลี่ยนแปลงที่ยอมรับได้ (limit of acceptable change) โดยมีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ ของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ

Murphy (1985: 165-167) ได้ให้แนวการศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวโดยได้เน้นในเรื่องของชุมชนมากขึ้น โดยมองว่าชุมชนเป็นระบบนิเวศหนึ่ง Murphy ได้กล่าวถึงวิธีการศึกษา 2 วิธี คือวิธีการเชิงชุมชน (community approach) และวิธีการเชิงนิเวศวิทยา (ecological approach) ไว้ดังนี้

วิธีการเชิงชุมชน จุดประสงค์ของวิธีการเชิงชุมชนนี้ คือ จะทำอย่างไรที่จะกระจายผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวสู่ชุมชนให้มากที่สุด นอกจากนี้ยังให้เกิดการสนับสนุนจากคนในชุมชนด้วย การท่องเที่ยวจะมีศักยภาพทางสังคมและเศรษฐกิจมาก ถ้ามีการปรับแผนการท่องเที่ยวจากลักษณะของเชิงธุรกิจอย่างเดียวไปสู่ลักษณะการเปิดกว้างสู่ชุมชนมากขึ้น เนื่องจากว่าการท่องเที่ยวนั้นใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเป็นจุดขาย การจัดการแหล่งทรัพยากรอันนี้จึงเป็นเป้าหมายเพื่อสมบัติของชุมชนและคนรุ่นต่อไป ดังนั้น การศึกษานี้จึงเกี่ยวข้องกับชุมชนทั้งทางนิเวศวิทยา มนุษย์ และธุรกิจ Murphy ได้ให้หลักเกณฑ์ในการศึกษาไว้ 4 ข้อคือ

1. สิ่งแวดล้อมและการเข้าถึง เนื่องจากการท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องอยู่บนพื้นฐานของแหล่งธรรมชาติและทางที่จะนำลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวที่เข้าสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวหรือผลผลิต
2. ธุรกิจและเศรษฐกิจ เนื่องจากธุรกิจและเศรษฐกิจทำให้การท่องเที่ยวอยู่ได้
3. สังคมและวัฒนธรรม เนื่องจากว่าการท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องเกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะในเรื่องของวัฒนธรรมที่ต้องรักษาไว้เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ดังนั้นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวย่อมมีความสำคัญเช่นเดียวกัน
4. การจัดการ เป็นสิ่งที่จะต้องบอกว่าควรจะทำอย่างไรในอนาคต

วิธีการเชิงนิเวศวิทยา ระบบนิเวศ คือ พื้นที่ธรรมชาติที่ประกอบด้วยสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตที่มีปฏิสัมพันธ์ในการผลิต และการแลกเปลี่ยนสสารระหว่างกัน (Odum, 1971: 26) เหตุผลในการมองการท่องเที่ยวอยู่ในระบบนิเวศนี้ เนื่องจากการท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวซึ่งในแหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วยนักท่องเที่ยวซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กับส่วนของสิ่งมีชีวิตในท้องถิ่น (ชาวบ้านหรือผู้ให้บริการ) และสิ่งไม่มีชีวิต (ทิวทัศน์ แสงแดด) เพราะนักท่องเที่ยวต้องการหาประสบการณ์ (บริโภคน) ผลผลิตของการท่องเที่ยว

ในธรรมชาตินั้นองค์ประกอบของระบบนิเวศมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน แหล่งทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนก็เช่นเดียวกัน ต้องเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเรื่องข่าวสารการตลาด การขนส่งและที่พักแก่นักท่องเที่ยว อุตสาหกรรมก็จำเป็นจะต้องได้รับการสนับสนุนจากสังคมนั้นเพื่อให้เกิดความเป็นมิตรไมตรีจิต การปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบเหล่านี้ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนรายได้ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนขึ้นถ้ามีการจัดการระบบการท่องเที่ยวที่ดีก็สามารถนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน อุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็เป็นอุตสาหกรรมที่มีทรัพยากรการผลิตที่สามารถสร้างทดแทนขึ้นใหม่ได้

การศึกษาเชิงระบบนิเวศนี้ มีลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ มีความยืดหยุ่น หมายถึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทุกระดับ (ระดับชาติถึงระดับชุมชน) และในเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนระหว่างองค์ประกอบของสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต สำหรับการท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องก็มีระดับของการวางแผนหลายระดับ และสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือการหาความเหมาะสมที่สุดของความสัมพันธ์ระหว่างความเจริญรุ่งเรืองกับสภาพของสิ่งแวดล้อม

นิเวศชุมชน (ecological community) เป็นกลุ่มของสิ่งมีชีวิตไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่ ที่ได้อาศัยอยู่ร่วมกันในท้องถิ่นหนึ่ง ๆ ชุมชนอาจจะถูกแบ่งเป็นหลายระดับชั้น ซึ่งแต่ละชั้นก็จะมีศักยภาพทางนิเวศหรือขีดความสามารถในการรองรับของตนเอง ขีดความสามารถในการรองรับของแต่ละชุมชนขึ้นอยู่กับขนาด แหล่งทรัพยากร ช่วงฤดูกาล และระดับชั้นของการพัฒนา

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540: 2-1 ถึง 2-5) กล่าวถึงการประชุม Earth Summit ที่ประเทศบราซิล เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2535 ว่าได้ก่อให้เกิดกระแสที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ด้าน คือ

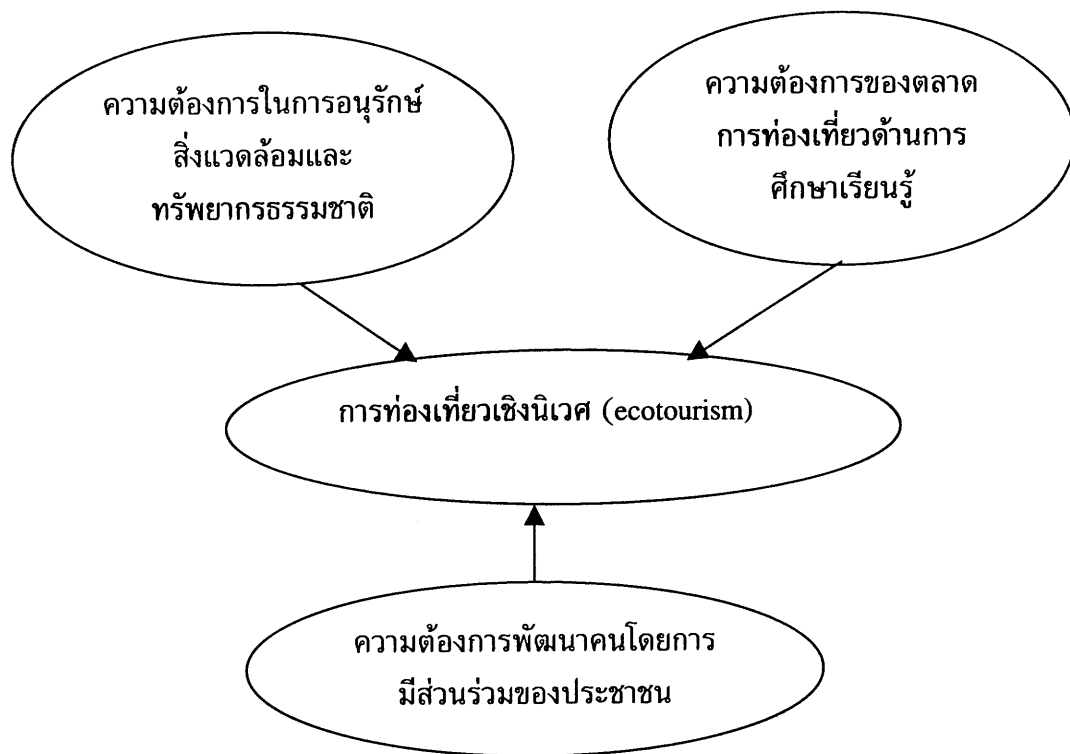
1. กระแสความต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีขอบข่ายกว้างขวางไปทั่วโลก ทั้งในแง่การอนุรักษ์ในระดับท้องถิ่นจนถึงการอนุรักษ์ ป้องกัน และแก้ไขวิกฤตการณ์ของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอนุรักษ์ระบบนิเวศ

2. กระแสความต้องการของตลาดการท่องเที่ยวในด้านการศึกษาเรียนรู้ หรือมีประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เป็นความต้องการที่มีมากขึ้นในหมู่นักท่องเที่ยวและในทุกส่วนของสังคม เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3. กระแสความต้องการพัฒนาคน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มาจากรากหญ้า (grass-root) อันจะเป็นหลักประกันที่จะให้มีการพัฒนามิติศทางที่ถูกต้อง มีการกระจายรายได้ที่เหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของผู้ที่อยู่ในท้องถิ่น

จากพลังของทั้ง 3 กระแสนี้ ทำให้เกิดทางเลือกใหม่ในการท่องเที่ยว ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และรูปแบบ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือรูปแบบที่มีการกล่าวถึงมากที่สุด ดังภาพที่ 1

เนื่องจากนิยามของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายและหลักเกณฑ์พิจารณาแตกต่างกันออกไป จึงไม่มีหลักพิจารณาที่แน่นอนเป็นมาตรฐานเดียวกัน อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าโดยทั่ว ๆ ไปนั้น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะเป็นการท่องเที่ยวอยู่บนพื้นฐานของการท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติ ที่นักท่องเที่ยวนอกจากจะได้ชื่นชมกับธรรมชาติแล้วยังได้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

ภาพที่ 1 กระแสที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

ที่มา: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540: 2-2

ตัวอย่างการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในต่างประเทศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแปซิฟิกตอนใต้

Hall (1994: 137-157) ได้ทำการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศแถบมหาสมุทรแปซิฟิกตอนใต้และพบว่าชาติต่าง ๆ ที่เป็นเกาะเล็ก ๆ บริเวณนี้ถึงแม้จะมีทรัพยากรเพียงเล็กน้อย แต่ทรัพยากรที่มีอยู่ก็ได้เปรียบกว่าที่อื่น ๆ คือหาดทรายที่ขาวสะอาด ทะเลที่ปราศจากมลภาวะ อากาศอบอุ่นและน้ำทะเลใส อย่างน้อยที่สุดบริการนี้ก็มีวัฒนธรรมที่แตกต่างน่าสนใจ ถึงแม้ว่าหมู่เกาะเหล่านี้จะมีความได้เปรียบในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติทางการท่องเที่ยว แต่ก็ขาดแคลนเงินทุนที่จะพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานและตัวสินค้าคือแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นแปซิฟิกใต้จึงได้พึ่งพาความช่วยเหลือจากต่างประเทศและแผนงานการลงทุนจากออสเตรเลีย ฝรั่งเศส และนิวซีแลนด์ ส่วนญี่ปุ่นได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือเมื่อไม่นานมานี้ และกลายเป็นประเทศที่ให้ความช่วยเหลือที่สำคัญประเทศหนึ่งไปแล้ว

สหภาพยุโรป (EU) ได้ให้ความสนับสนุนด้านการเงินในโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคพื้นแปซิฟิก (Pacific Regional Tourism Development Programme หรือ PRTDP) ซึ่งทำให้สภาพการท่องเที่ยวของแปซิฟิกใต้ (Tourism Council of the South Pacific หรือ TCSP) ได้มีการตั้งโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหลายโครงการที่เป็นโครงการนำร่อง และแผนงานการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในภูมิภาคหลายโครงการไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากคนในท้องถิ่นมองไม่เห็นประโยชน์ที่จะเกิดแก่พวกตนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว แรงผลักดันที่ทำให้เกิดการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ ผู้บริจาคจากต่างประเทศ ผู้ลงทุน สถาบันการศึกษา และกลุ่มอนุรักษ์ เช่น World Wild Fund for Nature , Greenpeace และ Maruia Society ซึ่งมองเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นโอกาสที่จะก่อให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตามกระบวนการอนุรักษ์ ความหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งบนบกและในน้ำเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจและสังคมมนุษย์อยู่ต่อไปได้ยาวนานเท่านาน ในความหมายดังกล่าวนี้ สภาพแวดล้อมได้รับการอนุรักษ์มานานนับพัน ๆ ปี และเป็นทรัพยากรที่ก่อกำเนิดวัฒนธรรมให้กับคนพื้นเมือง ซึ่งคนตะวันตกจะต้องให้ความสำคัญมากกว่านี้ อย่างไรก็ตามในการสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่วนใหญ่มักจะให้ความสำคัญในทางเศรษฐกิจและทรัพยากรทางนิเวศเท่านั้น ยังละเลยประชากรที่อยู่ในท้องถิ่น

นักอนุรักษ์ธรรมชาติจะมองการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าเป็นโอกาสที่จะได้ยับยั้งในการใช้ทรัพยากรของคนในท้องถิ่นในทางที่จะเป็นอันตรายต่อระบบนิเวศ และพยายามหาสิ่งทดแทนทางเศรษฐกิจในรูปแบบใหม่คือการท่องเที่ยว เช่นในกรณีของเกาะ Wotho Atoll ในหมู่เกาะ Marshall ซึ่งเป็นโครงการภายใต้การดำเนินการของ East West Center, the Pacific Island Network และรัฐบาลของสาธารณรัฐเกาะ Marshall โครงการที่เสนอขึ้นมาก็คือการห้ามล่านก ปู เต่า และสัตว์ทะเลอื่น ๆ ที่อยู่ในแนวปะการัง และสิ่งที่ชุมชนบนเกาะได้รับเป็นการตอบแทนคือการให้ความสนับสนุนเรื่องเงินทุนและเทคโนโลยีเพื่อให้มีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อันได้แก่การสร้างกระท่อมมุงจาก ขึ้นมา 2-3 หลังพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก และมีบริการคมนาคมทางอากาศทุกสัปดาห์เพื่อนำนักท่องเที่ยวทางธรรมชาติกลุ่มเล็ก ๆ มาเยี่ยมชมเยือนในเกาะที่มีความสวยงามราวกับอัญมณีแห่งแปซิฟิก

อย่างไรก็ตามในการพัฒนาเรื่องเหล่านี้ในขณะเดียวกันก็จะเพิ่มแรงกดดันด้านต่าง ๆ ตามมา อาทิเช่น การใช้เรือที่ทันสมัยทำให้สามารถเดินทางเข้าถึงเกาะเล็ก ๆ ที่อยู่ห่างไกลได้มากขึ้น ซึ่งเกาะเหล่านี้มีความบอบบางและอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติมาก ปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนของการถือครองที่ดิน กรรมสิทธิ์ที่ดินก็เป็นอุปสรรคต่อการกำหนดเขตคุ้มครองสิ่งแวดล้อมบนเกาะ แต่อย่างไรก็ตามได้มีการตั้งเขตคุ้มครองสิ่งแวดล้อมขึ้นมาสามเกาะ โดยห้ามมิให้มีการล่านก เต่า ปู และสัตว์ทะเลอื่น ๆ ในพื้นที่ดังกล่าว

จากรายงานการศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบนเกาะนี้ ของทีมนักสำรวจดังกล่าว พบว่า ชุมชนให้การตอบสนองในทางบวกดีมาก ถึงแม้ว่าแนวความคิดจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศค่อนข้างแปลกใหม่สำหรับชาวบ้าน และได้เสนอว่าถ้าไม่มีการนำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้ ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมบนเกาะจะไม่มีวันหยุด และเสนอแนะถึงการออกแบบสาธารณูปโภค ที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ สำหรับนักท่องเที่ยวชาวตะวันตกนั้น จะต้องคำนึงถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมด้วย โดยควรออกแบบให้มีความเหมาะสมกลมกลืนกับธรรมชาติแวดล้อมของท้องถิ่น ส่วนอุปสรรคอีกเรื่องหนึ่งคือ ปัญหาเรื่องน้ำจืดไม่เพียงพอ ซึ่งรวมถึงปัญหาน้ำเสียจากการท่องเที่ยวและจากชุมชน ดังนั้น การร่อนน้ำฝนเพื่อใช้สำหรับดื่มมีความสำคัญและให้มีการสนับสนุน หรือสนับสนุนให้มีการต็มหรือกรองน้ำจากบ่อน้ำตื้น นอกจากนี้ยังรวมถึงปัญหาในเรื่องการพัฒนายุทธวิธีในการพัฒนาด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์เพราะว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ห่างไกลมาก และรวมถึงปัญหาอื่น ๆ เช่น ความขัดแย้งกันระหว่างค่านิยมและวัฒนธรรมระหว่างคนในท้องถิ่นกับนักท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศคออสตาริกา

ประเทศคออสตาริกาเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าในด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด ในบรรดาประเทศลาตินอเมริกาเนื่องจากไม่มีปัญหาทางด้านการเมือง มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงมาก มีการประมาณการกันว่าคออสตาริกามีต้นไม้ชนิดต่าง ๆ ประมาณ 1,260-1,500 ชนิด (Hall, 1985: 62; Rovinski, 1991: 39) สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 250 ชนิด นก 849 ชนิด สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ 160 ชนิด สัตว์เลื้อยคลาน 218 ชนิด และมีพืชมีท่อลำเลียงลำต้นอย่างต่ำอีก 9,000 ชนิด ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพนี้มีสูงถึงร้อยละ 4 ของความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ทั่วโลก

หลังจากใช้ประโยชน์จากผืนป่าในลักษณะของการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนตั้งแต่ปี 1986 ก็ปรากฏผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจอย่างชัดเจน จากการศึกษาของ Place (1988: 37-52) ในเรื่องผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนที่อยู่ติดกับอุทยานแห่งชาติ Tortuguero พบว่าชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นที่สามารถอยู่ได้ด้วยตนเองจากการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น ต้นไม้ เนื้อปลา ฯลฯ ได้ถูกแทนที่ด้วยงานที่ทำในบางเวลาเมื่อผู้มาเยี่ยมชมอุทยาน และ Place (1988: 37-52) ได้เสนอแนะอีกด้วยว่าการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีขนาดเล็กก่อให้เกิดผลดีแก่ชุมชนมากกว่าถ้าหากจะพัฒนาให้กลายเป็นธุรกิจท่องเที่ยวขนาดใหญ่ และสิ่งสำคัญคือควรให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวมากที่สุด ผลกระทบในทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นสิ่งที่ไม่เห็นชัดเจนถึงแม้จะมีพื้นที่หลายแห่งที่มีขนาดกว้างใหญ่รับนักท่องเที่ยวได้จำนวนมากแต่ก็ดูเหมือนว่าพื้นที่เหล่านั้น จะรองรับนักท่องเที่ยวมากเกินไป

สามารถที่จะรองรับได้แล้ว ปัญหาใหญ่ ๆ ที่พบคือมีผู้มาเที่ยวหนาแน่นเกินไป ปัญหาน้ำเสีย ทางเดินเท้าพังทลาย สัตว์ป่ามีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้อุทยานส่วนใหญ่ยังขาดแผนงานการจัดการเพื่อความยั่งยืน มีบุคลากรที่ได้รับการฝึกแล้ว และการวิจัยเพื่อหาความสามารถในการรองรับของแต่ละพื้นที่ ขณะเดียวกันก็มีการพัฒนาทางธุรกิจขึ้นภายในอุทยาน จากการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวนานาชาติที่มาเที่ยวอุทยานต่าง ๆ เพิ่มขึ้นจาก 50,000 คน ในปี 1986 มาเป็น 250,000 คน ให้มีการบริการแบบสถานที่พักตากอากาศสำหรับนักท่องเที่ยว ในปี 1991 ทำให้เกิดความตึงเครียดและเรียกร้องสนองความต้องการนี้จึงมีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้นอีกมากมาย จนกลายเป็นปัญหารุนแรงระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ที่ควบคุมอุทยาน มีการโต้เถียงกันหลายครั้งถึงปัญหามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมที่นักท่องเที่ยวทำทิ้งไว้ ซึ่งคออสตาริกานี้ประชาชนจะมีสำนึกทางสิ่งแวดล้อมสูงกว่าคนในประเทศอื่น ๆ ในลาตินอเมริกา คนเหล่านี้เกรงว่าถ้าขาดการควบคุมปัญหาในเรื่องสิ่งปฏิกูล ระดับเสียงเครื่องยนต์ของเรือสำราญ เรือยนต์ และจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวสถานที่ต่าง ๆ แล้วสิ่งเหล่านี้จะทำลายอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเสียเอง ประชาชนคออสตาริกาได้มีการถกเถียงกันอย่างรุนแรงและเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งทำให้คนในท้องถิ่นไม่ยอมรับโครงการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกอีกหลาย ๆ โครงการ การรณรงค์ต่อต้านของชาวคออสตาริกาได้กระทำผ่านสื่อมวลชน คำและภาพพิมพ์บนเสื้อยืด ซึ่งเป็นวิธีการที่ประชาชนทำกันเป็นปกติ นอกเสียจากว่าจะในช่วงก่อนการเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงจะให้ความสนใจต่อความคิดเห็นของประชาชนและนำไปเสนอต่อสาธารณชนและรัฐบาลให้รับรู้ และหลังจากการเลือกตั้งผ่านไปแล้วความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนก็จะถูกลืมเลือนไป ซึ่งนับว่า 150 ปี แห่งอิสรภาพของประเทศคออสตาริกาไม่ได้ทำให้ประชาธิปไตยในประเทศนี้เติบโต เข้มแข็งจนสามารถทำให้เกิดความเชื่อถ้อยคำมั่นสัญญาจากพวกนักการเมืองได้เลย จึงได้มีการวิพากษ์วิจารณ์กันว่าอนาคตการท่องเที่ยวในลาตินอเมริกาอาจจะสดใสมากขึ้นกว่านี้ ถ้าผู้ลงคะแนนเสียงคือประชาชนมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจในระดับชาติมากกว่าที่เป็นอยู่

การรวมตัวและดำเนินงานโดยประชาชนในท้องถิ่น

ในประเทศนิวซีแลนด์ ได้มีการรวมตัวของชนเผ่าเมารีกลุ่มหนึ่งที่โคโครา ซึ่งเป็นชุมชนประมงเล็ก ๆ มีประชากรเพียง 2,500 คน ทางเกาะใต้ของนิวซีแลนด์ คนกลุ่มนี้เป็นเจ้าของเรือ 4 ลำและพานักท่องเที่ยวชมปลาวาฬ สถานที่ชุมชนอันเก่าแก่ก็ถูกใช้เป็นที่ให้การศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของภูมิภาค ทำให้การชมปลาวาฬขยายตัวอย่างรวดเร็ว จนมีผู้มาเยี่ยมชมจากทั่วโลกสูงกว่า 4 ล้านคนต่อปี ซึ่งการประกอบธุรกิจชมปลาวาฬนี้แสดงให้เห็นคุณค่าของปลาวาฬในระยะยาวมากกว่าการล่าปลาวาฬ เพื่อนำเอาไปใช้ในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางและอุตสาหกรรม จากการที่มีนักท่องเที่ยวมาชมปลาวาฬเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีนักธุรกิจมาขอทำธุรกิจชมปลาวาฬ ณ บริเวณดังกล่าว แต่ชาวบ้านรวมกลุ่มกันคัดค้านไม่อนุญาตจึงทำให้การชมปลาวาฬยัง

คงเป็นธุรกิจของคนในท้องถิ่นอย่างแท้จริงและเป็นการอนุรักษ์ปลาวาฬซึ่งเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงได้รับรางวัลระดับโลกของการท่องเที่ยวสำหรับวันพรุ่งนี้ของ บริติช แอร์เวย์ ปี พ.ศ. 2537 (British Airway, 1996: 2-3)

การรวมตัวของประชาชนในท้องถิ่นอีกแห่งหนึ่ง ได้แก่ ที่อ่าวฮานาอูมา มลรัฐฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนนิยมไปเที่ยวพักผ่อนมากที่สุดแห่งหนึ่งจนสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมอย่างรุนแรงเป็นพื้นที่กว้างถึง 50 เอเคอร์ ดังนั้นในปี 2535 จึงมีชาวบ้านกลุ่มหนึ่งที่เรียกตัวเองว่า “เพื่อนของอ่าวฮานาอูมา” รวมตัวกันกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในท้องถิ่นริเริ่มแผนการจัดการพื้นที่ขึ้นใหม่ เช่น มีถึงขยะเพิ่มมากขึ้น มีจุดให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น มีโครงสร้างพื้นฐานในการกำจัดน้ำเสียและสิ่งปฏิกูลที่ดีกว่าเดิม เพิ่มเจ้าหน้าที่ดูแลจัดสถานที่ขายอาหารปลาเพื่อป้องกันมิให้นักท่องเที่ยวนำเศษอาหารของตนไปทิ้งให้ปลาในทะเล นอกจากนี้ ยังควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวมิให้มากเกินไปด้วยการเก็บค่าจอดรถแพง ห้ามมิให้รถบัสขนาดใหญ่เข้า และมีการปิดอ่าวครึ่งวันในหนึ่งสัปดาห์เพื่อดำเนินการทะนุบำรุงอ่าวให้อยู่ในสภาพดีด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่กล่าวไปแล้วนี้ ได้ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติค่อย ๆ พื้นตัวเองขึ้นมาอย่างเห็นได้ชัดเจน จนได้รับรางวัลระดับโลกของการท่องเที่ยวสำหรับวันพรุ่งนี้ของ บริติช แอร์เวย์ ปี พ.ศ. 2540 (British Airway, 1997: 2-3)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น และการได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างยุติธรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลถึงความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแหล่งนั้น ๆ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กำลังได้รับความสนใจอย่างมากในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สำหรับประเทศไทยนั้นได้รับความสนใจมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน นักวิชาการ นักศึกษา สื่อมวลชน บริษัทนำเที่ยว และประชาชนทั่วไป ความจริงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะถือว่าเป็นเรื่องใหม่เลยก็ไม่เชิง เพียงแต่ว่าเท่าที่ผ่านมากการศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังมองไม่เห็นภาพรวมที่ชัดเจนเท่านั้น ในช่วง 5-6 ปีที่แล้วมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพืชพรรณแห่งประเทศไทย และชมรมดูนกแห่งประเทศไทย ได้มีการจัดนำเที่ยวกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อเข้าไปชมและศึกษาธรรมชาติ ต่อมาก็มียุโรปนำเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศได้จัดนำเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเน้นด้านการให้ความรู้ทางธรรมชาติ และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเช่น ทัวร์ชี่จักรยาน และเดินป่าที่จังหวัดเชียงใหม่และภูเก็ต การล่องแพ ในแม่น้ำกกเส้นทางจังหวัด

เชียงใหม่-เชียงราย และในแม่น้ำแควจังหวัดกาญจนบุรี ทวีรด่าน้ำในแถบจังหวัดภาคใต้ เช่นที่หมู่เกาะพีพี ลิมิลัน และการนั่งเรือแคนูรอบอ่าวพังงา เป็นต้น

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยเท่าที่ผ่านมาส่วนใหญ่นั้น ส่วนใหญ่เป็นลักษณะเล็ก ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้รักธรรมชาติ และกิจกรรมของนักท่องเที่ยวโดยตรงเท่านั้น ยังไม่มีการศึกษาที่มองภาพรวม ในระบบนิเวศชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. 2537-2538 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้รับความร่วมมือจาก ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ศึกษาศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี และในปี พ.ศ. 2542 โครงการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าที่ราบต่ำเขานอจู้ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้รับความร่วมมือจากศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศึกษาแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบชุมชนมีส่วนร่วม บริเวณเขานอจู้ จังหวัดกระบี่ ซึ่งถือว่าเป็นการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มองภาพรวมมากขึ้น คือนอกจากจะสนใจแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและการให้ความรู้ทางสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังให้ความสำคัญของคนในท้องถิ่นมากขึ้นด้วยเช่นกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมผลงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย มีรายละเอียด ดังนี้

สุจิตรา ชำนิวิทยากรณ์ (2537) ได้เสนอรายงานการวิจัยเรื่อง “ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อการกระจายรายได้ของประชาชนในท้องถิ่น” เพื่อเสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยเน้นการศึกษาเพื่อหาปริมาณรายได้ที่ธุรกิจต่าง ๆ ได้รับเนื่องจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว โดยพิจารณาทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงและธุรกิจต่อเนื่อง และเพื่อศึกษาการกระจายตัวของผลประโยชน์ไปยังธุรกิจต่าง ๆ โดยมีขอบเขตการศึกษาในพื้นที่ท่องเที่ยว 7 แห่ง คือ กรุงเทพมหานคร กาญจนบุรี ชลบุรี(พัทยา) นครราชสีมา เชียงใหม่ สงขลา(หาดใหญ่) และภูเก็ต โดยศึกษาครอบคลุมถึงค่าใช้จ่ายตั้งแต่ ค่าห้องพัก ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่ายานพาหนะขนส่ง ค่าบริการนำเที่ยว ค่าบันเทิงเรีงรมย์ และค่าใช้จ่ายในการซื้อของที่ระลึก โดยมีวิธีการศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อการกระจายรายได้ของประชากรในท้องถิ่นโดยอาศัยวิธีการแจกแจงรายได้เพื่อให้ทราบรูปแบบและมูลค่าของเงินรายได้ที่กระจายไปยังหมู่ธุรกิจและบุคคลในท้องถิ่นจากการที่นักท่องเที่ยวมีการใช้จ่ายเงินสำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งในการวิเคราะห์และคำนวณหามูลค่าของการกระจายรายได้ของโครงการศึกษานี้ประกอบด้วย

1. รูปแบบและมูลค่าการแจกแจงรายได้รวมของท้องถิ่น
2. รูปแบบและมูลค่าการแจกแจงรายได้ของธุรกิจแต่ละประเภทภายในท้องถิ่น

โดยกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับความสนใจเป็นพิเศษคือ กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มธุรกิจขนาดย่อม เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการกระจายรายได้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 โดยการวัดการกระจายรายได้โดยอาศัยข้อมูลจากภาคสนาม เนื่องจากเป็นประเด็นสำคัญของการศึกษาแต่ยังขาดข้อมูลที่รวบรวมไว้อย่างละเอียดจึงต้องมีการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ข้อมูลลักษณะสำคัญของนักท่องเที่ยว เช่น เชื้อชาติ เพศ อายุ อาชีพ วัตถุประสงค์ของการมาเยือน ฯลฯ ข้อมูลพฤติกรรมการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ประเภทธุรกิจที่ใช้บริการ ประเภทสินค้าและบริการที่ได้รับ ปริมาณเงินและวิธีการจ่ายชำระเงินให้แก่ธุรกิจแต่ละประเภท ข้อมูลด้านการดำเนินงานและด้านการผลิตของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เช่น ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจภัตตาคารร้านอาหาร ธุรกิจปลูกพืชผลเกษตร ธุรกิจขนส่ง เป็นต้น

แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทต่าง ๆ สามารถแสดงการกระจายได้ดังนี้ แสดงการกระจายรายได้จากครั้งที่ 1 โดยข้อมูลการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่ได้จากการจัดเก็บภาคสนามจะถูกแบ่งเป็นหมวดย่อยเพื่อให้สอดคล้องกับประเภทธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อการให้บริการการท่องเที่ยว แสดงการกระจายรายได้ในครั้งที่สองและครั้งถัดไปข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์เพื่อหามูลค่าและสัดส่วนการแจกแจงรายได้เป็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์ธุรกิจโดยตรง ซึ่งจะบอกให้ทราบว่ามีการใช้จ่ายให้แก่กลุ่มธุรกิจและกลุ่มผู้ผลิตสืบเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเกษตรกรอย่างไร และเท่าใด ด้านการวิเคราะห์โครงสร้างแรงงานของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจะวิเคราะห์จากข้อมูลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกประกอบกับข้อมูลทุติยภูมิ เช่น อัตราค่าจ้าง เงินเดือน ระดับการศึกษาของพนักงานและลูกจ้าง เป็นต้น

บทสรุปของการศึกษาค้นคว้านี้ กล่าวได้ว่า แม้ว่าจะมีผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเกิดขึ้นจริง แต่โครงการศึกษาไม่สามารถชี้ให้เห็นอย่างละเอียดลงไปได้ว่าธุรกิจใดและกลุ่มบุคคลประเภทใดบ้างในระดับท้องถิ่นที่ได้รับผลประโยชน์จากการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว และมูลค่าของการท่องเที่ยวต่อการกระจายรายได้ของประชาชนในท้องถิ่น โดยพิจารณาปริมาณรายได้ที่ธุรกิจต่าง ๆ ได้รับจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงและธุรกิจต่อเนื่อง นอกจากนี้การศึกษาการกระจายตัวของผลประโยชน์ไปยังกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่น โดยใช้การแจกแจงรายได้เพื่อทราบรูปแบบและมูลค่าของเงินรายได้ที่กระจายไปยังหมู่ธุรกิจและบุคคลในท้องถิ่น

จากการใช้จ่ายเงินของนักท่องเที่ยวแบ่งตามธุรกิจต่าง ๆ เป็นหมวดหมู่ คือ ที่พักแรม อาหารและเครื่องดื่ม บ้านเช่าและสันทนาการ ยานพาหนะขนส่ง และสินค้าที่ระลึก

นพรัตน์ มณีรัตน์ (2541) ทำการศึกษาเรื่อง “การสื่อสารในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนศรีวัง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช” การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนศรีวัง ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหา ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในชุมชนศรีวัง โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เจาะลึกประชาชนในชุมชนศรีวัง จำนวน 31 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนในชุมชนศรีวัง มองว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศก็คือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยมีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ในมิติที่หลากหลายซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การท่องเที่ยวที่ไม่ทำลาย 2) การท่องเที่ยวที่ใช้ชีวิตกับชาวบ้าน 3) การท่องเที่ยวที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดการ

2. มีรูปแบบการสื่อสารปรากฏขึ้นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนศรีวัง ประกอบด้วย 4 รูปแบบ คือ 1) การสื่อสารสองทางที่ไม่เป็นทางการ 2) การสื่อสารสองทางที่เป็นทางการและมีปฏิริยาโต้ตอบมาก 3) การสื่อสารสองทางที่เป็นทางการแต่มีปฏิริยาโต้ตอบน้อย 4) การสื่อสารทางเดียวที่ไม่เป็นทางการ

3. ผู้นำชุมชนศรีวังซึ่งมีบทบาทสำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนศรีวังนั้น ประกอบด้วยผู้นำที่เป็นทางการ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. และผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ ผู้อาวุโส ประธานและกรรมการ กลุ่มองค์กรในชุมชน โดยกลุ่มผู้นำเหล่านี้ต่างมีบทบาทร่วมกันในฐานะคณะกรรมการชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านศรีวัง นับตั้งแต่การก่อตั้งชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านศรีวัง รวมไปถึงการกำหนดแผนการจัดการและกฎ ระเบียบ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การดูแลและบริการนักท่องเที่ยว รวมทั้งการแก้ปัญหา

4. ปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนศรีวังเกิดขึ้นจาก 1) ปัจจัยภายในชุมชน ได้แก่ ความสับสนด้านข้อมูล ความขัดแย้งระหว่างผู้นำ การประสานงานไม่ราบรื่น ชาวบ้านให้ความสำคัญกับอาชีพการทำสวน การปฏิบัติบางอย่างขัดแย้งกับแนวคิดการอนุรักษ์ ประธานชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านศรีวังขาดอำนาจ และองค์การบริหารส่วนตำบลลานสกาไม่ดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 2) ปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ การรุก

จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจนชุมชนตั้งรับไม่ทัน ส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหาในทรงชนะของชาวศรีวิชัย คือใช้ความสัมพันธ์ในระบบเครือญาติ การเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนใหม่ เปลี่ยนแปลงแผนการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนใหม่ และให้องค์การบริหารส่วนตำบลลานสกาเข้ามามีบทบาทในการออกข้อบังคับ รวมทั้งแผนการจัดการในเชิงนโยบาย

ศูนย์วิจัยป่าไม้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2542) ศึกษาแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบชุมชนมีส่วนร่วมบริเวณเขานอจู้จี้ จังหวัดกระบี่ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนักวิชาการร่วมกันเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานสำหรับพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณเขานอจู้จี้เพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นธรรม เพื่อความยั่งยืนของระบบนิเวศและเพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นนำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งเป็นตัวอย่างสำหรับชุมชนอื่น ๆ ในการดำเนินการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับ พ.ศ. 2540 ตามมาตราที่ 79

ในส่วนการวิเคราะห์การประมาณการทางการเงิน โดยพิจารณาจากระยะเวลาคืนทุน พบว่า โครงการจะสามารถทำรายได้คุ้มกับค่าใช้จ่ายได้ในระยะเวลาเพียง 2 ปี ในกรณีไม่สร้างบ้านพักและสร้างบ้านพักไม้ไผ่ และสามารถทำรายได้คุ้มกับค่าใช้จ่ายได้ในระยะเวลา 3 ปี ในกรณีสร้างบ้านพักไม้กระดาน และมีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value, NPV) 4.16 4.81 และ 5.49 ล้านบาท ในแต่ละกรณีตามลำดับ จะเห็นได้ว่า NPV อยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกันมากนัก การคำนวณจะใช้อัตราคิดลด ร้อยละ 15 ต่อปี ซึ่งเท่ากับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในปี 2541 ถือว่าเป็นอัตราคิดลดที่ค่อนข้างสูง โดยมีผลทำให้ NPV ที่ได้ค่อนข้างต่ำ ซึ่งนับเป็นการวิเคราะห์เชิงอนุรักษ์แล้ว สำหรับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (Internal Rate of Return, IRR) เป็น 1.06 1.05 และ 0.72 ในแต่ละกรณีตามลำดับ ซึ่ง IRR จะค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยในท้องตลาด (ประมาณ 12%) ทั้งนี้เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของโครงการมิได้มุ่งเน้นที่จะทำรายได้สูงสุด แต่มุ่งที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก และหากพิจารณาจากอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit - Cost Ratio, B/C) พบว่าโครงการสามารถก่อให้เกิดรายได้คุ้มกับค่าใช้จ่ายคือ B/C เป็น 1.81 1.87 และ 1.94 ในแต่ละกรณีตามลำดับ

จากการวิเคราะห์การประมาณการทางการเงินของโครงการ จะเห็นได้ว่าในด้านการลงทุนซึ่งอยู่ภายใต้สมมติฐานว่าเงินลงทุนทั้งหมดจะได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล หรือองค์กรต่าง ๆ ในลักษณะของเงินทุนที่ไม่มีดอกเบี้ย และไม่ต้องชำระคืน แสดงให้เห็นว่ามีความเป็นไปได้ทางการเงิน แม้ว่ากำไรและอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนไม่สูงมากนัก แต่เมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของโครงการที่มีได้มุ่งแสวงหากำไรทางการเงินสูงสุดดังเช่นโครงการอื่น แต่มีวัตถุประสงค์หลักใน

การทำธุรกิจท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยให้ชุมชนเป็นผู้ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นไว้ให้คงอยู่ตลอดไปนั้น ก็นับว่าเป็นโครงการที่น่าสนใจในการลงทุนอย่างยิ่งโครงการหนึ่ง

ในส่วนการวิเคราะห์การตลาดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณเขานอจู้จี้ ได้ทำการคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าชมสถานที่ในเขตพื้นที่เขานอจู้จี้ โดยใช้ข้อมูลจากกรมป่าไม้ในปี 2541 เป็นฐานในการคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคต การคาดการณ์ได้แบ่งเป็นคาดการณ์โดยมิได้พิจารณาถึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่ (คน/ปี) พบว่าในปี 2543 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติ 3,443 คน/ปี ชาวไทย 38,830 คน/ปี รวม 42,245 คน/ปี ในปี 2556 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติ 6,020 คน/ปี ชาวไทย 145,856 คน/ปี รวม 151,876 คน/ปี คาดการณ์โดยพิจารณาถึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่ (คน/ปี) พบว่าในปี 2543 ในเทศกาลมีนักท่องเที่ยว 35,910 คน/ปี นอกเทศกาล 6,936 คน/ปี รวม 42,846 คน/ปี ปี 2556 ในเทศกาล 42,000 คน/ปี นอกเทศกาล 22,782 คน/ปี รวม 64,782 คน/ปี

กลยุทธ์ในการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวในพื้นที่เขานอจู้จี้ กลยุทธ์ด้านการตลาดที่ควรนำมาใช้จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการจัดการที่มีคุณภาพก่อให้เกิดสมดุลระหว่างปริมาณความต้องการและความสามารถในการรองรับของพื้นที่เป็นหลัก ดังนั้น เพื่อให้เกิดสมดุลในด้านปริมาณนักท่องเที่ยวและการรองรับของพื้นที่ ในการประชาสัมพันธ์ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการตลาดจะต้องมีการดำเนินการที่ก่อให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการให้รายละเอียดเกี่ยวกับกฎเกณฑ์และระยะเวลาการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างละเอียด และเพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นไปด้วยดี การนำเสนอการบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์จะเป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในการชักชวนให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ ดังนั้นการจัดทำแผนการตลาดเกี่ยวกับรายการท่องเที่ยวในแหล่งพื้นที่ศึกษาควรจัดให้มีการจัดทำเครือข่ายประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง จัดให้มีโปรแกรมการท่องเที่ยวที่สามารถรวมได้กับการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น ๆ มีการประชาสัมพันธ์ตามความเป็นจริงทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการตรวจสอบข้อมูลการท่องเที่ยวเป็นประจำ เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวเพื่อจะได้นำมาประเมินผลอย่างสม่ำเสมอเพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแผนการตลาดของพื้นที่ต่อไป

สมศักดิ์ แจ่มอุลิตรัตน์ (2542) ทำการศึกษาเรื่อง “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : โอกาสและข้อจำกัดในการพัฒนา ศึกษาเฉพาะกรณีเกาะเต่า-นางยวน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสถานการณ์ของการท่องเที่ยวที่มีผลต่อสภาพสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมของเกาะเต่า-นางยวน 2) ศึกษาโอกาสและข้อจำกัดในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะเต่า-นางยวน 3) ศึกษาสภาพสังคม เศรษฐกิจ และสิ่ง

แวดล้อมของเกาะเต่า-นางยวน 4) ศึกษาความเห็นของผู้นำชุมชนและชาวบ้านเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพและปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เจาะลึกและแบบสอบถาม ในส่วนของข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC^{*} (Statistical Package for Social Science) โดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า เกาะเต่า-นางยวน มีศักยภาพสูงสำหรับพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติค่อนข้างมาก โดยเฉพาะทรัพยากรทางทะเลและนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ประกอบกับเกาะเต่า-นางยวน มีชุมชนอาศัยอยู่ด้วย ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่ในส่วนของให้ความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมยังอยู่ในระดับต่ำ การนำรายได้จากการท่องเที่ยวมาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมยังไม่เป็นรูปธรรม และยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวบนเกาะเต่า-นางยวน รวมทั้งยังขาดการวางแผนและการจัดการที่ชัดเจน เพื่อรักษาสภาพแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติให้คงความสมบูรณ์ตลอดไป

อุไรพรรณ ปรากฏอดมทรัพย์ (2544) ทำการศึกษาเรื่อง ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษาชุมชนบ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่ การศึกษาดังนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนบ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่ โดยการศึกษาได้ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยเทคนิคเดลฟี เพื่อรวบรวมข้อมูลแบบสำมะโนประชากรจากครัวเรือนทั้งสิ้น 143 ครัวเรือน และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยใช้สมการถ่วงน้ำหนัก

ผลการศึกษาพบว่า มีปัจจัยที่บ่งชี้ถึงศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ 4 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะพื้นที่ ปัจจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว ปัจจัยด้านกิจกรรมและการจัดการนักท่องเที่ยว และปัจจัยด้านองค์กรชุมชน นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนบ้านทุ่งสูงมีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้โดยมีระดับศักยภาพสูงสุดในปัจจัยด้านองค์กรชุมชน และมีระดับศักยภาพปานกลางในปัจจัยด้านลักษณะพื้นที่และปัจจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว และระดับศักยภาพต่ำสุดในปัจจัยด้านกิจกรรมและการจัดการนักท่องเที่ยว

ผลลัพธ์ของการศึกษาที่ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ชุมชนบ้านทุ่งสูงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการสนับสนุนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เกือบทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการจัดการเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว ดังนั้น องค์กรของรัฐที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและมหาวิทยาลัยในภูมิภาค อาจเข้ามามีบทบาทช่วยเหลือในการจัดฝึกอบรม เพิ่มพูนทักษะด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และคอยสนับสนุนให้คำแนะนำต่าง ๆ แก่ชุมชนต่อเนื่องไปอีกระยะหนึ่งหากมีความจำเป็น

แนวคิดด้านการวิเคราะห์โครงการ

แนวคิดพื้นฐานของการวิเคราะห์โครงการ

การวิเคราะห์โครงการเป็นวิธีการหนึ่งในการแสดงการใช้ทรัพยากรไปอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดภายใต้จุดมุ่งหมาย หรือความต้องการของสังคมในรูปแบบที่สะดวกและเหมาะสม เพราะการวิเคราะห์โครงการจะมีการประเมินถึง ผลตอบแทน (benefit) และค่าใช้จ่าย (cost) ต่าง ๆ ของแต่ละโครงการ แล้วปรับเป็นตัวร่วม (common denominator) ซึ่งถ้าหากผลตอบแทนมีมากกว่าค่าใช้จ่ายตามที่ได้ปรับแล้ว โครงการนั้นก็จะเป็นโครงการที่ให้ผลตอบแทนคุ้มค่า การวิเคราะห์โครงการจึงมีส่วนช่วยต่อการตัดสินใจ ที่จะใช้ทรัพยากรไปอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักวิชาการ (ประสิทธิ์, 2542: 100)

การวิเคราะห์โครงการโดยทั่ว ๆ ไปจะประกอบด้วย การวิเคราะห์ด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ทางด้านเทคนิคหรือวิชาการ (technical analysis) เนื่องจากการผลิตสินค้าและบริการ จะมีเทคนิคการผลิตให้เลือกได้หลายประเภท เทคนิคการผลิตแต่ละประเภทก็มีความแตกต่างกันไปในด้านกรรมวิธีการผลิต เครื่องจักร เครื่องมือและอุปกรณ์การผลิต ชนิด และคุณภาพของปัจจัยการผลิตที่ต้องการ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะมีผลต่อต้นทุนการผลิต ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพิจารณาข้อดีข้อเสียของเทคนิคการผลิตประเภทต่าง ๆ แล้วคัดเลือกเทคนิคการผลิตที่มีความเหมาะสมที่สุด การวิเคราะห์ทางด้านนี้จึงมีส่วนช่วยให้ทราบว่าผลผลิตที่จะผลิตนั้นจะผลิตได้อย่างไร จะผลิตที่ไหน และจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเท่าใด ประเด็นสำคัญของการวิเคราะห์ทางด้านนี้ จะไม่ได้อยู่ที่การค้นหาเทคนิคการผลิตที่ก้าวหน้า หรือทันสมัยที่สุด หากแต่เพื่อเลือกหาเทคนิคการผลิตที่มีความเหมาะสมถูกต้องกับจุดมุ่งหมายของโครงการมากที่สุด

2. การวิเคราะห์ทางด้านสังคม (social analysis) เป็นการวิเคราะห์ดูว่าโครงการที่จะทำการศึกษามีวัตถุประสงค์ส่วนไหน ที่จะไปเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของคนในสังคม ทั้งนี้เพราะมีปัจจัยหลายอย่างทางด้านสังคมที่อาจมากระทบต่อแผน แผนงาน และโครงการ คือ ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี กฎหมาย การเมือง และการปกครอง

3. การวิเคราะห์ทางด้านสิ่งแวดล้อม (environmental analysis) เมื่อปัญหาสภาพแวดล้อมได้รับความสนใจกันมากขึ้น การวิเคราะห์เรื่องนี้จึงมีความสำคัญขึ้นและถือว่าเป็นด้านหนึ่งของโครงการ ทั้งนี้เพราะโครงการลงทุนที่เสนออาจจะมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม หรือที่เรียกในทางเศรษฐศาสตร์ว่า ผลกระทบภายนอกโครงการ (external economics) ซึ่งจะมีผลกระทบต่อภายนอกทางด้านบวกหรือดี และผลกระทบต่อทางด้านลบหรือในด้านเสียหาย ดังนั้นก่อนที่จะมีการตัดสินใจลงทุนในโครงการประเภทที่จะมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม จะต้องทำการศึกษาวิเคราะห์ทางด้านนี้กันก่อน ทั้งนี้เพื่อหาทางป้องกัน หลีกเลี่ยง ลดหรือขจัดความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นต่อสภาพสิ่งแวดล้อม

4. การวิเคราะห์ด้านการจัดการหรือด้านการบริหารของสถาบัน (institutional analysis) ถึงแม้ว่าจะได้มีการวิเคราะห์ด้านต่าง ๆ และปรากฏว่าโครงการที่เสนอนั้นเป็นโครงการที่ดี แต่เมื่อโครงการนั้นได้รับอนุมัติและมีการดำเนินงานแล้ว ก็อาจจะประสบกับความล้มเหลวและขาดทุนได้เช่นกัน ถ้าหากว่าการจัดการหรือการบริหารโครงการไม่ดี ไม่มีประสิทธิภาพ และในหลายกรณีความสำเร็จของโครงการจะขึ้นอยู่กับความสามารถในด้านการบริหาร หรือการจัดการเป็นสำคัญ ดังนั้น ในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ จึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ทางด้านนี้ด้วย เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะไม่มีปัญหาทางด้านนี้แต่ประการใด เมื่อมีการนำโครงการไปปฏิบัติและดำเนินการ ซึ่งก็คือการพิจารณาสถาบันที่จะมารองรับ มีความสามารถในการจัดการและบริหารงานอย่างไร

5. การวิเคราะห์ทางการเงิน (financial analysis) เป็นการวิเคราะห์การลงทุนทางด้านเอกชนเป็นสำคัญ เพราะเป็นการวิเคราะห์ที่มุ่งหมายเพื่อหาผลตอบแทนทางการเงิน หรือความสามารถในการทำกำไรของโครงการ รวมถึงการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมกับโครงการ เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจว่า ถ้ามีการดำเนินงานตามโครงการนี้แล้ว จะไม่มีปัญหาทางการเงินใด ๆ ในทุกขั้นตอนตลอดอายุของโครงการ และการวิเคราะห์ทางการเงินก็เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับโครงการของรัฐบาลเพราะบางโครงการของรัฐบาลอาจต้องการเงินกู้จากสถาบันการเงินจากต่างประเทศ และบ่อยครั้งที่สถาบันการเงินต่างประเทศ ก็กำหนดเป็นเงื่อนไขให้ต้องมีการวิเคราะห์ทางด้านนี้อยู่ด้วย นอกจากนั้นยังอาจมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาด้วยว่า โครงการที่จะทำนั้นจะมีผลตอบแทนมากพอที่จะจูงใจให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น เกษตรกร หรือผู้มีส่วนได้เสียกับโครงการเต็มใจจะเข้าร่วมด้วยหรือไม่

6. การวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐกิจ (economic analysis) เป็นการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางด้านเศรษฐกิจ ว่าโครงการที่กำลังพิจารณาอยู่นั้นจะให้ผลตอบแทนต่อระบบเศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศหรือไม่ เพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด

ให้ได้รับผลตอบแทนต่อส่วนรวมมากที่สุด ผลการวิเคราะห์จะปรากฏออกมา ในรูปของผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้สูง หรือต่ำกว่าค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไป ถ้าสูงกว่าโครงการนั้นก็จะเป็นโครงการที่ดีทางเศรษฐกิจ (economically sound or profitable) ถ้าต่ำกว่าก็เป็นโครงการที่ไม่ดีทางเศรษฐกิจ (economically unwise or unprofitable) การวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจจึงมีส่วนช่วยอย่างสำคัญต่อการตัดสินใจในการที่จะรับหรือปฏิเสธโครงการ

ความแตกต่างระหว่างการวิเคราะห์ทางการเงินและทางเศรษฐกิจของโครงการแสดงไว้ในตารางที่ 1 สำหรับการศึกษาครั้งนี้ ทำการวิเคราะห์โครงการทางการเงิน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ที่มุ่งหาผลตอบแทนทางการเงิน หรือความสามารถในการทำกำไรของโครงการ เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจในการดำเนินงานทางการเงินของโครงการ

ตารางที่ 1 ความแตกต่างของการวิเคราะห์โครงการทางการเงินและทางด้านเศรษฐกิจ

รายการ	การวิเคราะห์ทางการเงิน	การวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐกิจ
1. วัตถุประสงค์	วิเคราะห์ผลตอบแทนของเงินลงทุนของผู้เป็นเจ้าของทุน	วิเคราะห์ผลตอบแทนสุทธิของโครงการที่สังคมส่วนรวมได้รับ
2. ราคา	ใช้ราคาตลาด (market price)	ใช้ราคาเงาหรือราคาทางบัญชีเป็นราคาที่สะท้อนถึงมูลค่าที่แท้จริง (shadow or accounting price)
3. ภาษี	ถือเป็นต้นทุนค่าใช้จ่ายของโครงการ	ถือเป็นรายการโอนเงินของโครงการไปให้รัฐบาล
4. เงินอุดหนุน	ถือเป็นรายได้ของโครงการ	เป็นการโอนเงินจากรัฐบาลไปสู่โครงการ
5. ดอกเบี้ยที่เกิดจากการใช้ทุน	ดอกเบี้ยของการลงทุนจะนำไปหักออกจากผลตอบแทนของโครงการ	ไม่แยกรายการดอกเบี้ยออกจากผลตอบแทนของโครงการ
6. อัตราคิดลด	ใช้อัตราดอกเบี้ยจากการกู้ยืม	ค่าเสียโอกาสของทุน

ที่มา: Gittinger, 1972: 4 - 8

อายุโครงการ

อายุของโครงการ คือ ช่วงเวลาที่โครงการยังคงให้ผลตอบแทน ความหมายนี้อายุของโครงการจะขึ้นอยู่กับผลตอบแทนทางการเงินที่โครงการยังคงสามารถทำได้ หรือพิจารณาตามอายุการใช้งานของทรัพย์สินประเภททุนที่สำคัญ ๆ โดยยึดเหตุผลทางด้านวิศวกรรม (จිරชนม์, 2540: 52) ในการศึกษาครั้งนี้จะยึดตามอายุสิ่งก่อสร้างหลักของโครงการ คือ home stay เท่ากับ 15 ปี

แนวคิดเกี่ยวกับอัตราส่วนลด

การปรับค่าของเวลาถูกกำหนดโดยปัจจัย 2 ชนิด คือ ช่วงของเวลาระหว่างปัจจุบันและอนาคตของโครงการ และอัตราดอกเบี้ยที่เลือกใช้ กล่าวคือยิ่งอัตราดอกเบี้ยสูงและเวลาที่จะได้รับผลตอบแทนยิ่งไกลออกไปเท่าไร มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนจะยิ่งน้อยลงเท่านั้น

ส่วนอัตราดอกเบี้ยที่กล่าวถึงก็มีความหมายในลักษณะของอัตราส่วน หรืออัตราค่าตอบแทนอันเป็นอัตราค่าตอบแทน จากการลงทุนที่คิดออกมาเป็นร้อยละว่าถ้าลงทุนไปเท่านั้น ๆ แล้วจะได้ผลตอบแทนร้อยละเท่าใด ในทำนองเดียวกันอัตราส่วนลดที่ใช้ปรับค่าของเวลาในการประเมินโครงการก็คือ อัตราค่าตอบแทนที่เป็นอัตราส่วนลด ผู้วิเคราะห์โครงการต้องหาให้ได้ว่าอัตราส่วนลดควรจะเป็นเท่าใด จึงจะทำให้มูลค่าของผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตที่คิดลดแล้ว เท่ากับค่าใช้จ่ายในการลงทุน ซึ่งอัตราส่วนลดที่เหมาะสมก็คือค่าเสียโอกาสของทุนในระบบเศรษฐกิจ (opportunity cost of capital) ซึ่งก็คือผลตอบแทนของการใช้ทุนไปในทางเลือกอื่นที่ดีที่สุด ทั้งนี้เพราะทุนที่มีอยู่หรือหามาได้นั้น สามารถนำไปใช้กับโครงการต่าง ๆ ที่มีให้เลือกได้

ในทางปฏิบัติอาจพบว่าไม่สามารถคำนวณหาค่าเสียโอกาสของทุนจริง ๆ ออกมาได้ แต่ก็ยังมีทางออกตามข้อเสนอแนะของ Little and Mirrlees คือให้ใช้หลักประสบการณ์ ในการเลือกใช้อัตราส่วนลด หรือที่ Gittinger แนะนำให้ใช้หลัก rule of thumb นั่นคือให้เลือกใช้อัตราร้อยละ 12 อันเป็นอัตราที่นิยมใช้และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ทั้งนี้เพราะประเทศต่าง ๆ ส่วนมากมีความเห็นว่าค่าเสียโอกาสของทุนในประเทศที่กำลังพัฒนาจะอยู่ระหว่างร้อยละ 8-15 หรือใช้อัตราดอกเบี้ยของพันธบัตรรัฐบาล (ชูชีพ, 2540: 83) จากการศึกษาของนันทยา เต็มคุณานันท์ (2533) ซึ่งได้ศึกษาราคาเงาสำหรับการวิเคราะห์โครงการทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย พบว่าค่า Standard Conversion Factor ในประเทศไทยมีค่าใกล้เคียงกับ 1 ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่าราคาทางสังคม (social price) มีค่าใกล้เคียงหรือเท่ากับราคาตลาด (market price) แต่ในสภาพ

ปัจจุบันอัตราดอกเบี้ยกู้ยืมต่ำ รวมทั้งสภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในสภาวะที่มีความไม่แน่นอนสูง ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงเลือกใช้อัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 8

หลักเกณฑ์การประเมินโครงการ

1. หลักเกณฑ์การประเมินโครงการแบบไม่ปรับค่าของเวลา หลักเกณฑ์การประเมินโครงการแบบไม่ปรับค่าของเวลาจะไม่คำนึงถึงมูลค่าของเงินตามเวลา (time value of money) เพราะต่างให้ความสำคัญกับเงินในอนาคตเท่ากับเงินจำนวนเดียวกันในปัจจุบัน ซึ่งโดยหลักการแล้วจำนวนเงินเดียวกันในปัจจุบันและอนาคตจะไม่เท่ากัน หลักเกณฑ์การประเมินโครงการแบบไม่ปรับค่าของเวลาประกอบด้วยหลายหลักเกณฑ์ ในที่นี้จะกล่าวถึงเกณฑ์ของระยะเวลาคืนทุน (Payback Period) ได้แก่ระยะเวลาที่ผลตอบแทนสุทธิจากการดำเนินงานมีค่าเท่ากับค่าลงทุนของโครงการ หลักเกณฑ์นี้พิจารณาจำนวนปีที่ได้รับผลตอบแทนคุ้มกับเงินลงทุน และใช้กันมากในวงธุรกิจโดยเฉพาะในกรณีที่การลงทุนมีความเสี่ยงสูง (ประสิทธิ์, 2542: 123-124)

$$\text{ระยะเวลาคืนทุน} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเริ่มแรก}}{\text{ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ยรายปี}}$$

ตามหลักเกณฑ์นี้ โครงการลงทุนใดมีระยะคืนทุนยิ่งสั้นยิ่งจะดี นักธุรกิจที่ยึดหลักเกณฑ์นี้มักจะกำหนดระยะคืนทุนเอาไว้ล่วงหน้า การที่โครงการจะเป็นที่ยอมรับได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับ การกำหนดระยะเวลาคืนทุน ซึ่งพิจารณาจากขนาดและประเภทของโครงการ หากโครงการมีขนาดใหญ่ระยะเวลาคืนทุนจะกำหนดไว้นาน และโครงการที่มีลักษณะไม่แน่นอนหรือมีความเสี่ยงสูง ระยะเวลาคืนทุนจะกำหนดไว้สั้น ดังนั้น กรณีระยะเวลาคืนทุนที่ได้เร็วกว่าที่กำหนดไว้ ถือว่าโครงการนั้นยอมรับได้ หรือกรณีมีหลายโครงการที่มีขนาดเงินลงทุนใกล้เคียงกัน ควรเลือกโครงการที่มีระยะเวลาคืนทุนสั้นที่สุด

หลักเกณฑ์นี้ถึงแม้ว่าจะเป็นที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป เนื่องจากมีข้อได้เปรียบในเรื่องความง่ายของแนวคิดและการประยุกต์ใช้ก็ตาม แต่หลักเกณฑ์นี้ก็ยังมีข้อจำกัดอย่างน้อย 3 ประการอันเป็นข้อจำกัดที่สำคัญ คือ

1.1 ไม่คำนึงถึงมูลค่าเงินตามเวลา นั่นคือ เป็นการรวมกระแสผลตอบแทนสุทธิจากการดำเนินงานเข้าด้วยกันโดยไม่มีการปรับค่าของเวลา ซึ่งขัดกับหลักการที่ว่ากระแสผลตอบแทนสุทธิจากการดำเนินงานที่เกิดขึ้นในเวลาที่แตกต่างกัน จะสามารถรวมกันหรือหักลบกันได้ก็ต่อเมื่อ

มีการทำส่วนลด (discounting) เพื่อให้อยู่ในฐานะเดียวกันที่คิดเป็นมูลค่าปัจจุบัน (present value) แล้วเท่านั้น

1.2 ไม่คำนึงถึงกระแสผลตอบแทนสุทธิจากการดำเนินงานหลังระยะคืนทุน ข้อจำกัดนี้จึงอาจมีผลทำให้เกิดความผิดพลาดในการตัดสินใจเลือกโครงการได้ ระยะเวลาคืนทุนเป็นหลักเกณฑ์ที่เน้นแต่เฉพาะเรื่องการคืนทุนโดยไม่ได้ให้ความสนใจถึงขนาดของผลกำไรแต่ประการใด

1.3 ผลตอบแทนสุทธิจากการดำเนินงานที่ใช้ตามหลักเกณฑ์นี้จะเป็นตัวเลขกำไรก่อนหักภาษี ซึ่งโดยทั่วไปแล้วควรเป็นกำไรหลังหักภาษี

2. หลักเกณฑ์การประเมินโครงการแบบปรับค่าของเวลา จากหลักการที่ว่าเงินจำนวนเดียวกันในปัจจุบันและอนาคตจะไม่เท่ากัน ดังนั้น เพื่อให้ต้นทุนและผลตอบแทนที่เกิดขึ้นในปีต่าง ๆ ในอนาคตสามารถรวมเข้าด้วยกันได้ จึงต้องมีการปรับลดต้นทุนและผลตอบแทนในอนาคตให้เป็นมูลค่าปัจจุบัน คือตั้งอยู่บนฐานของเวลาเดียวกันในปัจจุบัน ซึ่งกระบวนการปรับลดมูลค่าต่าง ๆ ในอนาคตให้มีค่าเทียบเท่าในปัจจุบันนี้เรียกว่า “การทำส่วนลด” โดยปัจจัยที่นำมาใช้ในการปรับลดเรียกว่า “อัตราส่วนลด (discount rate)”

ตัวชี้วัดความคุ้มค่าของโครงการ มีความสำคัญอย่างมากต่อการตัดสินใจที่จะรับหรือปฏิเสธโครงการที่กำลังพิจารณาอยู่ หรือนำมาใช้สำหรับเป็นเกณฑ์การตัดสินใจในการลงทุน (Indicators of Project Worth) เนื่องจากตัวชี้วัดความคุ้มค่าของโครงการสามารถบอกได้ว่าโครงการที่ทำการวิจัยนี้จะมีความคุ้มค่าต่อการลงทุนหรือไม่ และยังสามารถบอกให้ทราบถึงลำดับความสำคัญของโครงการได้อีกด้วย โดยจะใช้ตัวชี้วัดความคุ้มค่าของโครงการตามการวิเคราะห์แบบปรับค่าของเวลา 3 ตัว คือ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV) อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (Benefit-Cost Ratio : BCR) และอัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ (Internal Rate of Return : IRR)

2.1 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV) เป็นมูลค่าปัจจุบันสุทธิบ่งชี้ถึงจำนวนผลประโยชน์สุทธิที่ได้รับตลอดระยะเวลาของโครงการ ซึ่งอาจจะมีค่าเป็นลบ เป็นศูนย์ หรือเป็นบวกก็ได้ ขึ้นอยู่กับขนาด (magnitude) ของมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์รวม (PVB) หักลบด้วยมูลค่าปัจจุบันของต้นทุนรวม (PVC) ของโครงการนั้น

$$\begin{aligned} \text{NPV} &= \text{PVB} - \text{PVC} \\ &= \sum_{t=1}^n (B_t - C_t)(1+r)^{-t} \end{aligned}$$

ในที่นี้	B_t หมายถึง ผลประโยชน์ของโครงการในปีที่ t
	C_t หมายถึง ต้นทุนของโครงการในปีที่ t
	r หมายถึง อัตราคิดลดหรืออัตรานอกเบี้ยที่เหมาะสม
	t หมายถึง ระยะเวลาของโครงการ (1,2,...n)

หลักในการตัดสินใจ (decision rule) ที่ว่าโครงการจะมีความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจและการเงินหรือไม่นั้น ให้อัดที่ NPV คือเมื่อ $NPV > 0$ หรือมีค่าเป็นบวก แสดงว่าโครงการนั้น ๗ มีความเหมาะสมที่จะลงทุนได้ กล่าวคือ มูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์รวมมากกว่ามูลค่าปัจจุบันของต้นทุนรวม ($PVB > PVC$)

2.2 อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (Benefit-Cost Ratio : BCR) คือมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์รวมหารด้วยมูลค่าปัจจุบันของต้นทุนรวม ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นตลอดอายุทางเศรษฐกิจของโครงการถึงแม้ว่าเมื่อการลงทุนโครงการผ่านพ้นไปแล้ว ในขณะที่ต้นทุนในการก่อสร้างจะเกิดขึ้นเฉพาะในช่วงการลงทุนเท่านั้น ส่วนต้นทุนที่อยู่ในรูปของค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ซ่อมแซมบำรุงรักษาและลงทุนทดแทนอุปกรณ์ที่เสื่อมสภาพจะเกิดขึ้นตลอดช่วงอายุทางเศรษฐกิจของโครงการ จากนั้น จึงนำเอากระแสผลประโยชน์และกระแสต้นทุนของโครงการที่ได้ปรับค่าไปตามเวลาหรือคิดเป็นมูลค่าปัจจุบันแล้ว มาเปรียบเทียบกับเพื่อหาอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (BCR) ดังนี้

$$BCR = PVB/PVC$$

$$= \frac{\sum_{t=1}^n B_t (1+r)^{-t}}{\sum_{t=1}^n C_t (1+r)^{-t}}$$

ในที่นี้	B_t หมายถึง ผลประโยชน์ของโครงการในปีที่ t
	C_t หมายถึง ต้นทุนของโครงการในปีที่ t
	r หมายถึง อัตราคิดลดหรืออัตรานอกเบี้ยที่เหมาะสม
	t หมายถึง ระยะเวลาของโครงการ (1,2,...n)

ขนาดของ BCR อาจจะเท่ากับหนึ่ง มากกว่าหนึ่ง หรือน้อยกว่าหนึ่ง ก็ได้แต่หลักการตัดสินใจที่แสดงว่าโครงการมีความเหมาะสมและคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ คือ เมื่อ $BCR = 1$ หรือมีค่ามากกว่า 1

การตัดสินใจว่าแต่ละโครงการมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจหรือไม่ โดยอาศัยมูลค่าปัจจุบันสุทธิและอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุนที่เป็นตัวชี้วัดนั้น จะสามารถสรุปผลได้ด้วยความสะดวกต้องกันคือ หากว่าโครงการมีความเหมาะสมและคุ้มค่าทางเศรษฐกิจเมื่อพิจารณาตัดสินใจโดยมูลค่าปัจจุบันสุทธิแล้ว ก็จะมีค่าเหมาะสมและคุ้มค่าทางเศรษฐกิจเมื่อพิจารณาตัดสินโดยอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุนด้วย อย่างไรก็ตาม ถ้าจะจัดลำดับในระหว่างโครงการต่าง ๆ โดยอาศัยตัวชี้วัดทั้ง 2 นี้ จะไม่สามารถสรุปผลได้ กล่าวคือ การที่โครงการ ก. มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิมากกว่าของโครงการ ข. แต่ก็มีได้หมายความว่าโครงการ ก. จะต้องมีอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุนสูงกว่าของโครงการ ข. ในกรณีเช่นนี้ จำเป็นต้องมีวัตถุประสงค์อีกบางประการเพิ่มเข้าไปกับตัวชี้วัดทั้ง 2 นี้ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในกระบวนการคัดเลือกโครงการต่อไป

จากการที่ไม่สามารถสรุปผลได้ดังกล่าวข้างต้นนั้น อันเนื่องจากอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุนไม่ได้บ่งบอกถึงความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจของโครงการขนาดใหญ่ หรือจะกล่าวได้ว่าขนาดของโครงการไม่มีผลต่อค่าของอัตราส่วนแต่อย่างใด โครงการขนาดเล็กซึ่งมีผลประโยชน์มากกว่าต้นทุนเป็นอย่างมาก ก็จะมีค่าอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุนที่สูงกว่าของโครงการขนาดใหญ่ ซึ่งมีผลประโยชน์มากกว่าต้นทุนเพียงเล็กน้อย เป็นเพียงแต่ที่แน่นอนว่ามูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการขนาดใหญ่จะมีค่ามากกว่าของโครงการขนาดเล็กเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ถ้าหากมีการเพิ่มเติมวัตถุประสงค์บางประการ เช่น เพื่อที่จะเพิ่มรายได้และการจ้างงานประชาชาติเข้าไปเป็นเกณฑ์คัดเลือกด้วยแล้ว โครงการขนาดใหญ่ก็จะได้รับคัดเลือกถึงแม้ว่ามีค่าอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุนน้อยกว่าก็ตาม

จากสองเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้ว จะสามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) กับอัตราส่วนผลตอบแทนค่าใช้จ่าย (B/C) ดังนี้

$$\text{ถ้า } NPV = 0 \text{ จะได้ } B/C = 1$$

$$\text{ถ้า } NPV > 0 \text{ จะได้ } B/C > 1$$

$$\text{ถ้า } NPV < 0 \text{ จะได้ } B/C < 1$$

ข้อเสียของวิธีนี้มี 2 ประการ ประการแรกค่าของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อค่าใช้จ่ายนั้นขึ้นอยู่กับทางเลือกอัตราคิดลดเป็นสำคัญ กล่าวคือถ้าหากเลือกอัตราคิดลดมากขึ้นไปเท่าไร จะทำ

ให้ค่าของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อค่าใช้จ่าย ลดต่ำลงมากเท่านั้นด้วย ประการที่สอง การเปรียบเทียบจัดลำดับโครงการตั้งแต่ 2 โครงการขึ้นไปที่มีเงินลงทุนต่างกันและประโยชน์จากโครงการต่างกันจะทำให้ได้ลำดับที่ไม่ถูกต้อง

2.3 อัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ (Internal Rate of Return : IRR) คือ ผลตอบแทนร้อยละต่อโครงการ หรือหมายถึงอัตราดอกเบี้ยในกระบวนการคิดลด ที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการมีค่าเท่ากับศูนย์ ณ จุดนี้จำเป็นต้องอธิบายเพิ่มเติมถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยกับขนาดของมูลค่าปัจจุบันสุทธิ ถ้าอัตราดอกเบี้ยระดับหนึ่งที่ใช้ในกระบวนการคิดลดแล้วทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิมีค่าเป็นบวก อัตราดอกเบี้ยระดับใหม่ที่สูงกว่าจะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิมีค่าลดลงและลดลงต่อไปตราบเท่าที่อัตราดอกเบี้ยยังคงเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ ในท้ายที่สุดจะมีอัตราดอกเบี้ยระดับหนึ่งที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิมีค่าเท่ากับศูนย์พอดี ซึ่งก็คืออัตราผลตอบแทนภายในโครงการ เมื่อกำหนดให้ r คือ IRR แล้วค่าของ r จะสามารถหาได้จากการแก้สมการข้างล่างนี้

$$\frac{\sum_{t=1}^n (B_t - C_t)}{\sum_{t=1}^n (1+IRR)^t} = 0$$

ในที่นี้ B_t หมายถึง ผลประโยชน์ของโครงการในปีที่ t
 C_t หมายถึง ต้นทุนของโครงการในปีที่ t
 r หมายถึง อัตราคิดลดหรืออัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม
 t หมายถึง ระยะเวลาของโครงการ (1,2,...,n)

หลักในการตัดสินใจว่าโครงการมีความคุ้มค่าการลงทุนทางด้านเศรษฐกิจ ก็คือเมื่อ IRR มีค่าสูงและต้องสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเฉพาะ หรือค่าเสียโอกาสของทุน IRR เป็นวิธีที่ได้รับความนิยมจากนักวิชาการบางกลุ่ม เพราะว่าเป็นสิ่งที่เข้าใจได้ง่ายและเหมือนกับการวัดอัตราผลตอบแทนของนักธุรกิจ (businessman's rate of return) ทั้งยังสามารถนำมาเปรียบเทียบระหว่างโครงการถึงการใช้ทุนที่มีประสิทธิภาพสูงสุดได้อีกด้วย และนอกจากนี้ IRR ก็ใช้ได้กับสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอนอยู่ด้วยว่าควรจะใช้อัตราคิดลดตัวที่ถูกต้องตัวใด

สำหรับข้อเสนอแนะทั่วไปแล้ว ควรคำนวณหาค่าทั้ง IRR และ NPV ทั้งนี้เพื่อที่นักวิเคราะห์โครงการจะสามารถอธิบายว่าจะใช้ทุนอย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างไร (the IRR) และ

ขนาดของผลตอบแทนสุทธิมีปริมาณมากน้อยเพียงใด (the NPV) ในกรณีที่โครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะผลิตผลผลิตหรือประหยัดต้นทุนแล้ว ข้อมูลโครงการด้านผลประโยชน์หรือต้นทุนสามารถนำไปใช้ในการคำนวณหาตัวชี้วัดความคุ้มค่าได้ตามลำดับ และความเหมาะสมของโครงการจะขึ้นอยู่กับตัวชี้วัดเหล่านี้ แต่สำหรับกรณีที่โครงการมีวัตถุประสงค์ที่จะประหยัดเงินตราต่างประเทศ ความเหมาะสมของโครงการจะขึ้นอยู่กับว่าจะต้องใช้ทรัพยากรภายใน (domestic resources) มากน้อยเท่าไร เพื่อก่อให้เกิดการประหยัดเงินตราต่างประเทศดังกล่าวได้จริง (ชูชีพ, 2540: 98-104)

กล่าวโดยสรุปแล้ว มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV) อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (Benefit-Cost Ratio : BCR) และอัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ (Internal Rate of Return : IRR) เป็นเกณฑ์ที่เหมาะสมในการใช้วิเคราะห์ด้านการเงินทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามสามารถที่จะเลือกเกณฑ์ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. BCR เหมาะสมสำหรับที่จะใช้กับโครงการที่มีเงินลงทุนจำกัด (fixed) เพราะสามารถบรรลุถึงประโยชน์สุทธิสูงสุดได้

2. ในกรณีที่ไม่มีเงินลงทุนไม่จำกัด ควรใช้ NPV จะดีที่สุด

3. ทั้ง BCR และ IRR เหมาะสำหรับการวิเคราะห์โครงการประเภทที่ต้องการเปรียบเทียบในเชิงอัตราส่วน ในกรณีที่โครงการใดต้องการทราบผลการวิเคราะห์ทางการเงินอย่างคร่าว ๆ สามารถใช้ BCR หรือ IRR ได้ ซึ่ง BCR และ IRR สามารถที่จะใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ทางการเงินแทน NPV ได้ แต่ NPV จะเป็นเครื่องมือที่แสดงถึงผลประโยชน์สุทธิที่ได้รับดีกว่าการใช้ BCR และ IRR (Sinden, 1995: 157)

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความเสี่ยงและไม่แน่นอนของการวิเคราะห์โครงการ

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ของโครงการส่วนใหญ่มักจะไม่นรวมเอาการวิเคราะห์แบบเปิดเผยของความเสี่ยงภัย และความไม่แน่นอนไว้ด้วย อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจในโครงการอาจจะได้ประโยชน์มากขึ้น หากได้มีการพิจารณาถึงผลกระทบของความไม่แน่นอนที่มีต่อต้นทุนและผลประโยชน์ในอนาคตไว้ด้วย (ชูชีพ, 2540: 163-176)

ความเสี่ยงภัย (risk) คือ สถานการณ์ที่มีข้อมูลข่าวสารพอที่จะใช้กำหนดความน่าจะเป็น (probability) ทั้งแบบรูปธรรม และแบบนามธรรมของผลลัพธ์จากการตัดสินใจ

ความไม่แน่นอน (uncertainty) คือ สถานการณ์ที่ไม่มีเส้นทางใดที่จะทราบค่าความน่าจะเป็น (แม้กระทั่งนามธรรม) ของผลลัพธ์จากการตัดสินใจได้เลย

ดังนั้น ความเสี่ยงจึงแตกต่างจากความไม่แน่นอน คือ ระหว่างสถานการณ์ที่ทราบค่าความน่าจะเป็น (probability known)(คือความเสี่ยง) กับสถานการณ์ที่ไม่ทราบค่าความน่าจะเป็น (probability not known) (คือความไม่แน่นอน)

เนื่องจากเป็นที่ยอมรับกันว่า เราไม่สามารถกำจัดความเสี่ยงและความไม่แน่นอนออกไปได้ทั้งหมด แต่อาจจะทำให้ลดน้อยลงไปได้ระดับหนึ่ง โดยมีเทคนิคที่ใช้ในการแก้ปัญหาหลายเทคนิค ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคการทดสอบค่าความแปรเปลี่ยน (Switching Value Test) มีรายละเอียด ดังนี้

การทดสอบความแปรเปลี่ยน (Switching Value Test) ความแปรเปลี่ยนของโครงการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงเป็นร้อยละ (percentage change) ของปัจจัยที่เชื่อว่ามีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของโครงการ ซึ่งทำให้ NPV มีค่าเป็นศูนย์ เนื่องจากภายใต้ข้อสมมติที่เป็นไปได้มากที่สุด NPV มีค่าเป็นบวก ณ ระดับหนึ่ง ถ้าหากปัจจัยที่มีอิทธิพลลดลงร้อยละ 10 แล้วทำให้ค่า NPV ของโครงการเท่ากับศูนย์ นั่นก็หมายความว่าค่าความแปรเปลี่ยน คือ ร้อยละ 10 ดังนั้นระดับความเสี่ยงในโครงการจึงถูกกำหนดได้โดยขนาดของค่าความแปรเปลี่ยน

การทดสอบค่าความแปรเปลี่ยน (SVT) แยกได้ 2 วิธี

1. การทดสอบค่าความแปรเปลี่ยนด้านต้นทุน (SVT_c) หมายความว่า ต้นทุนโครงการสามารถเพิ่มขึ้นได้ร้อยละเท่าไร ก่อนที่จะทำให้ NPV มีค่าเท่ากับศูนย์

$$SVT_c = \frac{NPV}{PVC} \times 100$$

2. การทดสอบค่าความแปรเปลี่ยนด้านผลประโยชน์ (SVT_b) หมายความว่า ผลประโยชน์โครงการสามารถลดลงได้ร้อยละเท่าไร ก่อนที่จะทำให้ NPV มีค่าเท่ากับศูนย์

$$SVT_b = \frac{NPV}{PVB} \times 100$$

ถ้า SVT_c หรือ SVT_B ที่คำนวณได้มีค่าสูง ก็หมายความว่า ความเสี่ยงภัยในโครงการอยู่ในระดับต่ำ และในทำนองเดียวกันแต่มีความหมายกลับกัน

แนวคิดการศึกษาความเป็นไปได้ทางการตลาด

ความหมายของคำว่า “ตลาด” โดยทั่วไปหมายถึงแหล่งที่ผู้ซื้อและผู้ขายสินค้าตกลงกัน เพื่อแลกเปลี่ยนหรือซื้อขายสินค้า และ/หรือ บริการอันเป็นการตอบสนองและสร้างความพึงพอใจให้แก่ทั้งสองฝ่าย ตลาดการท่องเที่ยวก็มีลักษณะเช่นเดียวกันหากแต่ความต้องการที่มีต่อการท่องเที่ยวนั้นจะขึ้นอยู่กับรูปแบบกิจกรรมและลักษณะของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ โดยที่นักท่องเที่ยวจะมีลักษณะส่วนบุคคล วัตถุประสงค์หรือมีความสนใจในการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน จะเห็นได้ว่าเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ตลาดการท่องเที่ยวจึงมีส่วนสำคัญในการชักจูงให้นักท่องเที่ยวไปเที่ยว ซึ่งในเชิงการตลาดจะต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่าสินค้า (ในที่นี้หมายถึงสถานที่และบริการ) ที่จะขายให้กับนักท่องเที่ยวเป็นไปในลักษณะอย่างไร และกลุ่มผู้ซื้อ หรือนักท่องเที่ยวที่จัดอยู่ในกลุ่มประเภทใด เพื่อที่จะได้ตอบสนองตรงความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวได้ตรงอันเป็นหลักสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ในด้านการตลาดในเชิงอนุรักษ์หรือการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศ จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวมักสนใจสถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติหรือมีวัฒนธรรมเฉพาะถิ่นที่โดดเด่น มีความหลากหลายในเชิงนิเวศ มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะเสริมสร้างความรู้ เน้นการศึกษาธรรมชาติ การเดินป่า การดูนก การดำน้ำดูปะการัง และการส่องสัตว์ เป็นต้น รวมทั้งยังส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ และการรักษาสีงแวดล้อมอีกด้วย (ศุภยวีชัยปาโม, 2542: 6-1 ถึง 6-3)

องค์ประกอบหลักการตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถแบ่งได้ตามส่วนองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ลักษณะของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1.1 ที่มา หรือภูมิสำเนา แบ่งออกเป็น นักท่องเที่ยวท้องถิ่นไทย (ในจังหวัดเดียวกันกับแหล่งท่องเที่ยว) นักท่องเที่ยวชาวไทยจากจังหวัดอื่น ๆ และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

1.2 ลักษณะกลุ่มเดินทาง แบ่งออกเป็น เอกเทศ กลุ่มเอกเทศขนาดเล็ก กลุ่มทัวร์เล็ก และกลุ่มทัวร์ใหญ่

1.3 รูปแบบเดินทาง แบ่งออกเป็น ไป-กลับ (นักทัศนอาจร) พักค้างแรม (นักท่องเที่ยว)

1.4 อาชีพ แบ่งออกเป็น นักเรียน/นักศึกษา ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ นักธุรกิจ/ประกอบอาชีพส่วนตัว รับจ้างทั่วไป/ลูกจ้าง/เกษตรกร และว่างงาน/แม่บ้านทั่วไป

1.5 กลุ่มเฉพาะตามความสนใจ แบ่งออกเป็น กลุ่มตุนก กลุ่มนิยมสมุนไพรร กลุ่มดำน้ำ กลุ่มตกปลา กลุ่มกีฬา

1.6 วัตถุประสงค์ แบ่งออกเป็น ท่องเที่ยว พักผ่อน/พักผ่อน ผจญภัย ศึกษาหาความรู้ บันเทิง และเพื่อกิจกรรมเฉพาะอย่าง

ตลาดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือนิเวศจะจำแนกตลาดตามลักษณะของนักท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงความสามารถในการจ่ายหรือระดับรายได้หรือค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเป็นหลัก

2. แหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่ท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะเน้นแหล่งท่องเที่ยวที่เสริมสร้างความรู้ การอนุรักษ์และการรักษาสิ่งแวดล้อม สถานที่ท่องเที่ยวที่นิยมไปได้แก่ พื้นที่ธรรมชาติ เช่น ป่า ภูเขา แม่น้ำ/ทะเล

3. กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับแหล่งธรรมชาติ อาทิเช่น กิจกรรมเดินป่า ศึกษาธรรมชาติ ตุนก/ส่องสัตว์ เทียน้ำตก การดำน้ำ ล่องแพ รวมถึงการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และโบราณคดีท้องถิ่นโดยกิจกรรมต่าง ๆ จะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับแต่ละสถานที่ท่องเที่ยว

4. การบริการการท่องเที่ยวหรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของนักท่องเที่ยว ซึ่งภายในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามการให้บริการหรืออำนวยความสะดวกนั้นควรเน้น

4.1 ความใกล้ชิดกับธรรมชาติและการศึกษาธรรมชาติ

4.2 จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวในจำนวนที่เหมาะสมเพราะเป็นการท่องเที่ยวแตกต่างไปจากรูปแบบการท่องเที่ยวแบบมวล

4.3 จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้อยู่ภายใต้ขีดความสามารถในการรองรับพื้นที่และระบบนิเวศ

4.4 คุณภาพการให้บริการเน้นความปลอดภัย ความสะอาด

4.5 สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ ไม่เน้นเครื่องจักรกลหรือเครื่องทุ่นแรง แต่เน้นการบริการช่วยเหลือด้วยตนเอง

4.6 รวมถึงเน้นการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่กลมกลืนกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีคุณภาพดังกล่าวข้างต้น

สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศการบริการการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์จะเป็นกลไกสำคัญในการเป็นตัวกลางเชื่อมโยงระหว่างตลาดกับทรัพยากรหรือแหล่งท่องเที่ยว และมีส่วนสำคัญในการชี้แนะให้นักท่องเที่ยวได้รู้และเข้าใจในสถานที่ที่จะท่องเที่ยว

ลักษณะพื้นที่บ้านทุ่งสูง

ที่ตั้งและอาณาเขต

หมู่บ้านทุ่งสูง ตั้งอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาใหญ่ (อบต. เขาใหญ่) อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ (ภาพที่ 2) และมีบางส่วนตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเขาใหญ่และป่าสงวนแห่งชาติเขาไม้แก้ว-ควนยิงวัว ซึ่งอยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ (Zone C) ตามแผนที่จำแนกเขตการใช้ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติของกรมป่าไม้ เนื้อที่ประมาณ 12.88 ตารางกิโลเมตร หรือ 8,050 ไร่ (คณะวนศาสตร์, 2542) และตั้งอยู่ระหว่างเส้นละติจูด $8^{\circ} 27'$ ถึง $8^{\circ} 30'$ เหนือ และเส้นลองจิจูดที่ $98^{\circ} 42'$ ถึง $98^{\circ} 45'$ ตะวันออก อยู่ห่างจากตัวเมืองกระบี่ประมาณ 64 กิโลเมตร ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	จดกับตำบลนาเหนือ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่
ทิศตะวันออก	จดตำบลคีรีวง อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่
ทิศใต้	จดตำบลอ่าวลึกใต้ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่
ทิศตะวันตก	จดตำบลมะรุ่ย อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา

ลักษณะภูมิประเทศและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

หมู่บ้านทุ่งสูงมีลักษณะเป็นพื้นที่ภูเขาและที่ราบสูงอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ (เขาไม้แก้ว-ควนยิว) ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ (เขาใหญ่) และทิศตะวันตกเฉียงใต้ (เขาลังตั้ง) นอกจากนี้มีพื้นที่ราบกระจายอยู่ทั่วไป พื้นที่ของหมู่บ้านทุ่งสูงมีทั้งหมด 16,336 ไร่ แบ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้ ป่าสงวนแห่งชาติ 8,050 ไร่ สวนยางพารา 1,866 ไร่ สวนปาล์มน้ำมัน 5,600 ไร่ ที่อยู่อาศัยและการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอื่น ๆ 820 ไร่ และมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญได้แก่ ห้วยบางหิน คลองบางเตียว คลองหินदान เป็นต้น แหล่งน้ำบางแห่งสามารถนำน้ำมาใช้เพื่อการเกษตรและอุปโภคได้ตลอดทั้งปี แต่บางแห่งสามารถใช้งานได้เฉพาะฤดูฝนเท่านั้น

ลักษณะภูมิอากาศ

พื้นที่ได้รับอิทธิพลลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้ฝนตกชุกตลอดปี โดยช่วงแรกเริ่มตั้งแต่ช่วงปลายเดือนเมษายน-ปลายเดือนพฤศจิกายน ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดผ่านมหาสมุทรอินเดียจึงนำฝนมามาก ช่วงที่สองเริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม-มกราคม ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่านอ่าวไทยนำฝนมาตก จึงทำให้มีฝนตกชุกเกือบตลอดทั้งปี ดังนั้นจึงมี 2 ฤดูกาล คือฤดูร้อน ตั้งแต่เดือนมกราคม-เมษายน และ ฤดูฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-ธันวาคม อุณหภูมิในฤดูกาลต่าง ๆ ไม่แตกต่างกันมากนัก คืออุณหภูมิอยู่ระหว่าง 16.9 - 37.3 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปีละประมาณ 2,568.5 มิลลิเมตร และความชื้นสัมพัทธ์อยู่ระหว่าง 78.5 - 89.6 เปอร์เซ็นต์

ลักษณะพืชพรรณ

สภาพป่าชุมชนในพื้นที่ โดยทั่วไปสามารถจำแนกตามส่วนประกอบของพรรณไม้ และสภาพภูมิประเทศได้ดังนี้ (อุไรพรรณ, 2544)

1. ป่าดิบชื้น (moist evergreen forest) ประกอบด้วยไม้จำพวก ยาง ตะเคียน เป็นต้น พื้นป่ามักรกทึบ ประกอบด้วยไม้พุ่ม ปาล์ม หวาย ไม้ไผ่ เถวัลย์ชนิดต่าง ๆ
2. ป่าดิบแล้ง (dry evergreen forest) ประกอบด้วยไม้ที่มีค่าทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ยาง เคี่ยม เสียดช่อ เป็นต้น ไม้พื้นล่างที่พบมากได้แก่ พากหวาย เตยหนาด และไผ่เขียว

3. ป่าเบญจพรรณ (mixed deciduous forest) พบกระจายอยู่ทั่วไป ตลอดพื้นที่ สภาพพืชพรรณโดยรอบเป็นไม้ไผ่ พลอง ตะเคียนหิน

นอกจากนี้ ยังพบกล้วยไม้อีกหลายชนิดบริเวณผากกล้วยไม้ อาทิเช่น รองเท้านารีเหลืองกระบี่ (*Paphiopedilum exul*) รองเท้านารีเหลืองตรัง (*P. godefroyae*) กล้วยไม้มีอนาง (*Dendrobium aciculare*) ทางกระรอก (*Bulbophyllum rufimun*) เป็นต้น

ทรัพยากรสัตว์ป่า

คณะวนศาสตร์ (2542) ได้ทำการสำรวจและสอบถามข้อมูลจากชาวบ้าน ปรากฏว่ามีสัตว์ป่าที่พบในบริเวณหมู่บ้านทุ่งสูง ดังนี้ เก้ง (*Muntiacus muntjak*) กระเจง (*Tragulus javanicus*) ค่าง (*Semnopithecus spp.*) พญากระรอกดำ (*Ratufa bicolor*) อีเห็น (*Paradoxurus hermaphroditus*) แลน (*Varanus bengalensis*) หมูป่า (*Sus scrofa*) หมีควาย (*Ursus thibetanus*) ไก่ป่า (*Gallus galus*) นางอาย (*Nyticetus coucang*) นกแต้วแร้วธรรมดา (*Pitta moluccensis*) นกแก๊ก (*Anthracoceros albirostris*) เป็นต้น

ป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง

ป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง คือ ผืนป่าเขาไม้แก้ว-ควนยิงวัว ตั้งอยู่บนทางหลวงสายกระบี่-พังงา ในพื้นที่หมู่ที่ 4 (บ้านทุ่งสูง) ตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบสลับกับภูเขาหินปูน ในอดีตเป็นผืนป่าที่สามารถเชื่อมโยงกับป่าสุราษฎร์ธานี จึงมีทั้งสัตว์ป่า เช่น กวาง อีเก้ง หมูป่า ค่าง ชุกชุมและไม่มีค่า เช่น ตะเคียนทอง ตะเคียนทราย ตะเคียนสามพอน ตีนเป็ด มะม่วงป่า ยางนา สะตอ เหยียง เนียง ส้าน เทพธำโร เป็นต้น แต่ภายหลังบริเวณโดยรอบป่าเขาไม้แก้ว-ควนยิงวัวนั้น ได้ถูกบริษัทสัมปทานทำไม้ตัดไม้ที่มีค่าออก พื้นที่ที่ผ่านการทำไม้บางแห่งจึงถูกชาวบ้านยึดครองเพื่อทำสวนยางพารา ปาล์มน้ำมัน มีเหลือก็แต่ป่าธรรมชาติบริเวณป่าเขาไม้แก้ว-ควนยิงวัว ซึ่งชาวบ้านหมู่ที่ 4 ตำบลเขาใหญ่ ได้อนุรักษ์ไว้ นำโดยผู้ใหญ่บ้านชาติชาย ชาวสอาด ซึ่งนับเป็นผู้นำชุมชนที่เสียสละ เอาจริงเอาจังกับการทำงาน จนเป็นที่รักใคร่นับถือของสมาชิกในชุมชน ควรแก่การยกย่อง สรรเสริญให้ปรากฏแก่สังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง เมื่อผู้ใหญ่ชาติชายได้เกษียณอายุตัวเองเมื่อปี 2531 ลูกชายคือ นายมนตรี ชาวสอาด ที่เคยทำหน้าที่ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านก็ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนบ้านทุ่งสูงให้เป็นผู้ใหญ่บ้านสืบแทน และทั้งสองคนพ่อลูกได้เป็นผู้ใหญ่บ้านดีเด่นเมื่อปี พ.ศ. 2530 และ พ.ศ. 2535 ตามลำดับ

ในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านทุ่งสูงได้รับการจัดการดูแล โดยอาศัยกฎระเบียบของหมู่บ้าน ประชาชนทุกคนเห็นด้วยที่จะไม่ตัดต้นไม้อีกต่อไป เพื่อปล่อยให้ป่าฟื้นคืนชีพขึ้นมาใหม่ และหากมีใครเข้าไปตัดไม้ก็จะถูกผลักต้นไม้ออกไป หากต้อตึงก็จะใช้กำลังเพื่อการจัดการขั้นเด็ดขาด ชาวบ้านทุ่งสูงได้มีมติให้ห้ามมีการจุดไฟเผาป่าในเขตป่าเขาไม้แก้ว-ควนยิงวัว เพราะเห็นว่าการเผาป่าอาจจะส่งผลเสียแก่การสืบพันธุ์ตามธรรมชาติ และจะทำให้ป่าที่เริ่มจะสมบูรณ์แล้วต้องถูกทำลายต่อไปอีก ในปี 2538 ขณะที่มีการขยายตัวของการปลูกปาล์มน้ำมัน รัฐบาลได้อนุมัติให้สัมปทานป่าเขาไม้แก้ว-ควนยิงวัว เพื่อการปลูกปาล์มน้ำมัน ทำให้ชาวบ้านที่มีความรักป่าอยู่แล้วเกิดการรวมตัวกันมากขึ้น ผู้ใหญ่ชาติชายและผู้ช่วยมนตรี ได้รวมตัวกับชาวบ้านต่อสู้อย่างองอาจ ตระเวนเรียกร้องให้เข้าใจถึงจุดยืนของชาวบ้าน และยืนยันว่าพวกเขาจะรักผืนป่าเท่าชีวิต ในที่สุดพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้มีคำสั่งยกเลิกสัมปทานเพื่อการปลูกปาล์มน้ำมันในบริเวณพื้นที่ป่าเขาไม้แก้ว-ควนยิงวัว ชาวบ้านทุ่งสูงต้องลุกขึ้นมาต่อสู้อีกหลายครั้ง ทั้งต่อสู้กับปัญหา และทั้งกลุ่มอิทธิพลต่าง ๆ (คณะวนศาสตร์, 2542)

ด้วยสายตาอันยาวไกลของผู้นำชุมชนและชาวบ้านทุ่งสูง ได้อนุรักษ์โอบกอดผืนป่าให้พ้นจากเงื้อมมือของผู้มีอิทธิพลครั้งแล้วครั้งเล่า วันนี้ต้นไม้ในป่าจะเล็กหรือสูงใหญ่แค่ไหน มีความหลากหลายทางชีวภาพและความสมบูรณ์ของป่ามากน้อยเพียงไร มีศักยภาพเพียงพอที่จะพลิกฟื้นให้เป็นป่าชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวหรือไม่ ยังไม่สำคัญเท่ากับศักยภาพของผู้สืบทอดที่สืบทอดวิญญานของชาวชุมชนบ้านทุ่งสูงที่เชื่อมสัมพันธ์กับป่าชุมชนผืนนี้ ให้กับนักท่องเที่ยวได้รู้ซึ่งและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนนี้ต่อไป เพราะเชื่อแน่ว่านักท่องเที่ยว และคนทุกคนรู้ว่าถึงแม้วันนี้ต้นไม้ยังเล็กแต่นับวันจะต้องโตขึ้น ๆ วันนี้ป่าทุ่งสูงยังไม่สมบูรณ์เต็มที่ แต่วันหนึ่งจะต้องสมบูรณ์เต็มที่ ถ้าผืนนี้ยังอยู่ภายใต้การดูแลรักษาของผู้นำและชาวบ้านทุ่งสูง

ในเดือนมกราคม 2542 ผู้ใหญ่บ้านมนตรี ชาวสอาด ได้ประกาศเจตนารมณ์ที่จะสร้างป่าธรรมชาติเขาไม้แก้ว-ควนยิงวัว ให้เป็นป่าชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านทุ่งสูง (สุรีย์, 2541: 124) จึงได้เกิดโครงการนำร่องในการจัดการป่าชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านทุ่งสูง ซึ่งมีการดำเนินการจัดการและอนุรักษ์โดยชุมชนบ้านทุ่งสูง ด้วยการสนับสนุนของจังหวัดกระบี่ กรมป่าไม้ สถาบันอันดามัน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสมาคมนิสิตเก่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กระบี่ จากการประกาศอย่างเป็นทางการนี้เอง ทำให้นักท่องเที่ยวบางกลุ่มทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติได้มาเยือนในพื้นที่บ้านทุ่งสูง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเข้ามาศึกษาธรรมชาติ โดยผ่านทางหน่วยงานราชการต่าง ๆ เช่น สถาบันอันดามัน จึงนับได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่นี้เพิ่งจะเริ่มดำเนินการในขั้นต้นเท่านั้น

ประเพณีและวัฒนธรรม

สำหรับคนในชุมชนบ้านทุ่งสูงได้ให้ความสำคัญ ความเชื่อมั่นและยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีและให้ความเคารพผู้อาวุโสในหมู่บ้าน ส่วนประเพณีและวัฒนธรรมที่สำคัญได้แก่ การทำบุญเดือนสิบ (สารทเดือนสิบ) พิธีแห่พระ (เดือน 11) พิธีลงโรง (พิธีการเข้าทรงและรำมนอราห์แก่นัน ทำในช่วงเดือน 4 9 และ 11) ประเพณีวันสงกรานต์ ได้แก่ พิธีรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ

ระบบสาธารณูปโภค

ระบบไฟฟ้าเข้าถึงเกือบทุกบ้านยกเว้นกรณีของบ้านที่ปลูกขึ้นใหม่ที่อยู่ห่างไกลจากชุมชนที่ระบบไฟฟ้ายังให้บริการไม่ถึง แหล่งน้ำมีทั้งบ่อบาดาลและน้ำประปาของหมู่บ้าน ถนนภายในหมู่บ้านมีทั้งแบบลาดยางและเป็นดินลูกรังแต่ไม่มีรถโดยสารประจำทางภายในหมู่บ้าน มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนระดับประถมศึกษาประจำหมู่บ้าน คือโรงเรียนบ้านทุ่งสูง มีลานกีฬาของหมู่บ้านสถานที่จำหน่ายสินค้าของหมู่บ้านและศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล 1 แห่งนอกจากนี้ก็ยังมีการแจ้งข่าวสารผ่านทางเสียงตามสายโดยหอกระจายข่าวภายในหมู่บ้าน

ลักษณะการตั้งบ้านเรือน

ลักษณะการตั้งบ้านเรือนของชุมชนแห่งนี้ ส่วนใหญ่จะตั้งบ้านเรือนตามสภาพการถือครองที่ดินของตนเอง และมักตั้งอยู่ 3 ลักษณะ คือ แบบกลุ่ม โดยจะตั้งบ้านเรือนเป็นหย่อม ๆ ตามความเจริญของท้องถิ่น และแบบกระจาย โดยตั้งบ้านเรือนกระจัดกระจายตามความเหมาะสมของพื้นที่ที่ต้องประกอบอาชีพ รวมทั้งแบบตามยาวซึ่งมีการตั้งบ้านเรือนไปตามความยาวของถนน เพราะสะดวกในการติดต่อกันในหมู่บ้านและชุมชนใกล้เคียง (เฉลิมโชค, 2539: 8-9)

คณะกรรมการหมู่บ้านและกลุ่มองค์กรของชุมชนบ้านทุ่งสูง

คณะกรรมการหมู่บ้าน ประกอบด้วยกรรมการทั้งสิ้น 14 คน ได้แก่ ประธานกรรมการหมู่บ้าน รองประธานกรรมการและกรรมการฝ่ายปกครอง กรรมการฝ่ายรักษาความสงบ กรรมการฝ่ายพัฒนาและส่งเสริมอาชีพและเลขานุการ กรรมการฝ่ายการคลัง กรรมการฝ่ายการศึกษาและวัฒนธรรม กรรมการฝ่ายสวัสดิการและสังคม กรรมการฝ่ายส่งเสริมประชาธิปไตย กรรมการฝ่ายส่งเสริมสตรี กรรมการฝ่ายสาธารณสุข คณะกรรมการร่วม 2 คน องค์กรบริหารส่วนตำบลเขาใหญ่ 2 คน

นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มของชุมชนบ้านทุ่งสูงที่ดำเนินงานในพื้นที่อีก 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสตรีอาสาพัฒนา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มออมทรัพย์สตรี กลุ่มออมทรัพย์เกษตรกร กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มยุวเกษตรกร ลูกเสือชาวบ้าน

ศักยภาพด้านกายภาพและชีวภาพของป่าชุมชนบ้านทุ่งสูงในด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คณะวนศาสตร์ (2542) ได้ทำการศึกษาสำรวจในเบื้องต้นทางด้านกายภาพ และชีวภาพของป่าชุมชนบ้านทุ่งสูงมีรายละเอียด ดังนี้

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณเขาไม้แก้ว-ควนยิงวัว บริเวณเขาไม้แก้ว-ควนยิงวัวมีสภาพป่าที่ค่อนข้างสมบูรณ์ ไม้ส่วนใหญ่เป็นไม้ในป่าดิบแล้ง ไม้พื้นล่างที่พบมากได้แก่ พวกหวาย เตยหนาด จุดที่มีความโดดเด่น ได้แก่

1.1 น้ำตก เป็นน้ำตกขนาดเล็ก มีลักษณะเป็นหินผา สูงประมาณ 15 เมตรจากพื้นดิน แต่น้ำที่ไหลลงมามีปริมาณน้อยมาก เป็นลักษณะของน้ำใต้ดินที่ซึมออกมาเป็นชั้นหิน และไหลตกลงมาตามพื้นดิน บริเวณด้านบนของน้ำตกสามารถมองเห็นทิวทัศน์ของแนวทิวเขา การเข้าถึงบริเวณน้ำตกนี้เป็นไปด้วยความยากลำบาก ต้องเดินขึ้นเขาซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศที่สูงชัน ไม้เอื้อต่อการเดิน เพราะดินที่เป็นดินเหนียวและดินร่วนปนทรายจะมีความลื่นมาก โดยเฉพาะเวลาฝนตกหรือมีปริมาณน้ำในดินมาก ไม้พื้นล่างส่วนใหญ่เป็นพวกหวายและจาก มีหนามแหลมคม ไม่มีเส้นทางเดินเท้าที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

1.2 อ่าวต้นเหียง เป็นลำธารขนาดเล็ก มีพื้นที่ต้นน้ำอยู่บนภูเขา ความยาวประมาณ 800 เมตร บริเวณต้นน้ำลำธารมีทางแยก 2 ทาง มีปริมาณน้ำเล็กน้อยในฤดูแล้ง และมีปริมาณน้ำมากในฤดูฝน ระดับน้ำสูงสุดประมาณ 2 เมตร น้ำใสสะอาด ในลำธารมีโขดหินน้อยใหญ่กระจายอยู่ มีร่มเงาต้นไม้ปกคลุมหนาแน่น อากาศถ่ายเทสะดวก เย็นสบาย ไม้พื้นล่างที่พบทั่วไป คือ เฟิร์น สภาพดินเป็นหินปนทรายและดินเหนียวปนทราย การเข้าถึงไม่ยากนัก อยู่ห่างจากถนนลูกรังประมาณ 1 กิโลเมตร

1.3 กำแพงหิน เป็นกำแพงหินที่เกิดจากหิน 2 อันมาประกอบกัน โดยมีช่องระหว่างหินกว้างประมาณ 1-1.5 เมตร ความสูงของกำแพงหินประมาณ 10 เมตร เป็นหินปูน พืชพรรณรอบๆ บริเวณกำแพงหินเป็นไม้ประเภทปาล์ม ไม้พุ่ม อากาศถ่ายเทสะดวก แต่พื้นที่มีความลาดชันมากกว่า 45 องศา ประกอบกับดินบริเวณรอบๆ เป็นดินเหนียว เมื่อฝนตกจะลื่นมาก ยากต่อการเข้าถึง และห่างไกลจากเส้นทางคมนาคม

1.4 จุดชมวิว เป็นบริเวณที่อยู่บนยอดควนยิงวัว ห่างจากกำแพงหินประมาณ 1 กิโลเมตร สภาพพืชพรรณโดยรอบเป็นไม้ไผ่ ไม้พลอง ไม้ตะเคียนหิน อากาศโดยรอบเย็นสบาย มีการถ่ายเทดี ร่มเงาจากต้นไม้มีมาก ลักษณะเด่นบริเวณจุดชมวิว คือ เมื่อมองออกไปจะสามารถเห็นขอบเขตของหมู่บ้านทุ่งสูงได้โดยทั่ว การใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละพื้นที่ เช่น สวนยางพารา สวนปาล์มน้ำมัน แต่การเข้าถึงพื้นที่ลำบาก

1.5 ถ้ำ อยู่ถัดมาจากจุดชมวิวทางทิศตะวันตก ระยะห่างประมาณ 2 กิโลเมตร เป็นถ้ำขนาดเล็ก ความลึกประมาณ 5 เมตร หินงอก หินย้อยมีน้อย ความสวยงามของถ้ำน้อย การเข้าถึงยากลำบาก เส้นทางเดินทางไปยังถ้ำมีความลาดชันมาก สภาพดินเป็นดินเหนียว สภาพพืชพรรณไม่มีความโดดเด่น

1.6 ถ้ำนายยก อยู่ห่างจากถ้ำแรกเล็กน้อย ความสูงของถ้ำประมาณ 15 เมตร ความลึกของถ้ำประมาณ 3 เมตร พืชพรรณรอบๆ มีความโดดเด่นเล็กน้อย การเข้าถึงบริเวณถ้ำมีความยากลำบากมาก ดินสั่นมาก มีลักษณะที่น่าสนใจน้อย

1.7 ผากกล้วยไม้ อยู่ทางทิศใต้ของกำแพงหิน ลักษณะของพื้นที่เป็น ภูเขาหิน บริเวณยอดเขาเป็นลานกว้างและบนลานหินนี้มีกล้วยไม้ขนาดใหญ่ขึ้นอยู่ เช่น รองเท้านารี หยอดน้ำค้าง เล็บมีอนาง มีความสวยงามมาก แต่การเดินทางเข้าไปชมต้องเหยียบย่ำบนลานหินที่มีกล้วยไม้ขึ้นอยู่ ทำให้กล้วยไม้อาจถูกเหยียบย่ำได้ พืชพรรณรอบๆ ประกอบด้วยหวาย เฟิร์นชนิดต่างๆ อากาศถ่ายเทสะดวก สภาพของดินเป็นดินเหนียว ฝนตกจะลื่นมาก ความลาดชันประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์ การเข้าถึงลำบากมาก ศักยภาพของพื้นที่มีความเปราะบางมาก

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณเขาใหญ่ เขาใหญ่เป็นภูเขาหินปูนที่ตั้งอยู่ในเขตหมู่บ้านทุ่งสูง สภาพภูมิประเทศของพื้นที่เป็นป่าดิบชื้น และป่าดิบแล้ง ลักษณะดินเป็นดินร่วน ปริมาณความชื้นในดินไม่สูงมาก ลักษณะของเส้นทางเดินเท้ามีความลาดชันสูง และมีผาหินปูนที่มีความสูงมากเป็นอุปสรรคต่อการเดินทางหลายจุด มีความโดดเด่นทางธรรมชาติที่น่าสนใจดังนี้

2.1 ถ้ำตั้งหม้อ เป็นจุดที่ใช้เวลาเดินทางไม่มากนัก เป็นถ้ำหินปูนที่มีความกว้างพอประมาณ มีหินงอกหินย้อยพอสมควร เมื่อมองจากด้านบนของปากถ้ำสามารถเห็นทิวทัศน์เบื้องล่างบริเวณปากถ้ำพรออยเห็นเสียงผา ซึ่งจากการสอบถามชาวบ้านผู้นำทางทราบว่า บริเวณนี้เป็นที่นอนของเสียงผา ซึ่งมีอยู่หลายตัวในภูเขานี้

2.2 ผ้างหิน เมื่อเดินจากถ้ำตั้งหม้อ เลาะมาตามหน้าผาตลอดแนว จะพบว่าเป็นผาหินปูนซึ่งมีลักษณะคล้ายผนังสูงชันไป บริเวณด้านบนจะมีลักษณะเป็นหิน และมีหินที่ยื่นออกมา

เป็นชะง่อนผา มีพืชพรรณหลายชนิดขึ้นอยู่ เช่น หยอดน้ำค้าง และกล้วยไม้ป่าหลายชนิด ส่วนด้านล่างของผนังหิน บางแห่งมีลักษณะเป็นโพรง บางบริเวณก็เป็นหินงอก ซึ่งเกิดจากน้ำบริเวณด้านบนของผนังหินหยดลงมาตลอดเวลา

2.3 จุดชมวิว เป็นจุดที่อยู่บนยอดเขาใหญ่ การเดินทางค่อนข้างลำบาก เนื่องจากต้องลัดเลาะไปตามสันเขา และต้องปีนหน้าผาด้วยเชือก แต่ก็เป็นการเดินทางที่สร้างความสนุกตื่นเต้น และเร้าใจเป็นอย่างมาก สำหรับผู้ที่ชอบความท้าทายและการผจญภัย เมื่อปีนขึ้นไปแล้วลัดเลาะไปตามหน้าผาจนถึงยอดเขา จะสามารถมองเห็นทิวทัศน์ที่มีความสวยงามของหมู่บ้านทุ่งสูง และอำเภออ่าวลึกได้อย่างชัดเจนและงดงาม

2.4 ถ้ำที่ 1 เป็นถ้ำหินปูนลึกพอประมาณ มีความน่าสนใจอยู่ที่บริเวณด้านหน้าถ้ำซึ่งเป็นหน้าผาที่กว้างและสูงมาก มองขึ้นไปด้านบนจะเห็นรังผึ้งหลายรังติดอยู่บนหน้าผา สามารถเดินทางไปยังถ้ำนี้ได้ไม่ยากนัก ถ้ำนี้เคยมีพระธุดงค์เข้ามาพักอาศัย ชาวบ้านบางคนจึงเรียกกันว่า ถ้ำพระ

2.5 ถ้ำที่ 2 ถ้ำนี้มีความโดดเด่นตรงที่มีหินงอกหินย้อยที่มีลักษณะเป็นแผ่นใหญ่ๆ คล้ายชั้น ซ้อนกันอยู่ด้านบน มีอยู่ 3 จุด แต่ละจุดไล่ระดับกัน มองดูคล้ายกับว่าภายในถ้ำนี้มีชั้นใหญ่ๆ อยู่ 3 ชั้น และแต่ละชั้นใหญ่ๆ นี้สามารถขึ้นไปนั่งชมวิวได้ ชาวบ้านส่วนมากเรียกถ้ำนี้ว่า ถ้ำสามชั้น แต่ถ้ำนี้มีความลึกไม่มากนัก

3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณเขาล้างตั้ง สภาพทั่วไปของเขาล้างตั้งเป็นภูเขาหินปูนที่มีพืชพรรณขึ้นอย่างหนาแน่น ดินเป็นดินเหนียวและดินร่วนปนดินทรายถ้าฝนตกจะลื่นมาก ความลาดชันประมาณ 45 เปอร์เซ็นต์ อากาศถ่ายเทสะดวก ไม้พื้นล่างเป็นพืชจำพวกตีนตุ๊กแก และลูกไม้ชนิดต่างๆ เช่น ตะเคียนหิน แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ

3.1 จุดชมวิวที่ 1 จะอยู่บริเวณทางขึ้นเขาล้างตั้ง มีที่จอดรถและมีถนนลาดยางเข้าถึง การเข้าถึงจึงมีความสะดวกสบาย ประกอบกับความสามารถในการมองเห็นวิวทิวทัศน์ที่สวยงามของอำเภออ่าวลึก อากาศเย็นสบาย แต่ร่มเงาไม้มีน้อย

3.2 จุดชมวิวที่ 2 จะอยู่บริเวณประตูสถานีโทรคมนาคม เป็นจุดที่มองเห็นทะเล เป็นทิวทัศน์ที่สวยงามมาก จึงเป็นจุดที่เหมาะสมกับการชมวิว และถ่ายรูปเป็นที่ระลึก อากาศเย็นสบาย พืชพรรณโดยรอบอาจมีน้อย ทำให้มีร่มเงาไม้ที่จะบดบังบริเวณจุดชมวิวนี้น้อย มีถนนลาดยางเข้าถึงทำให้การคมนาคมเป็นไปอย่างสะดวก แต่บริเวณนี้ถนนมีความลาดชันประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์ รถยนต์ที่จะใช้ควรบรรทุกน้ำหนักไม่มากนัก และบริเวณพื้นที่นี้ยังอยู่ใกล้กับหน่วยงานราชการ ซึ่งหาก

มีการใช้ยานยนต์อาจก่อให้เกิดการรบกวนพื้นที่และการทำงานของเจ้าหน้าที่ ดังนั้นหากนักท่องเที่ยวจอดรถไว้ที่จุดชมวิวที่ 1 แล้วเดินขึ้นมาจะสะดวกกว่า

3.3 ถ้ำที่ 1 อยู่ห่างจากสถานีโทรคมนาคมประมาณ 600 เมตร เป็นถ้ำที่มีขนาดกลาง ความลึกประมาณ 10 เมตร บริเวณปากถ้ำมีหินงอกหินย้อย เสาหิน ที่มีความงามพอสมควร ระยะทางที่จะเข้าถึงถ้ำไม่ไกลมาก แต่เส้นทางรถที่ไปด้วยดินตึกแกล และไม้พื้นล่างอื่นๆ ดินเป็นดินเหนียว เมื่อฝนตกจะลื่นมาก ความลาดชันของพื้นที่มีตั้งแต่ 20-45 เปอร์เซ็นต์ พืชพรรณรอบๆ มีความสมบูรณ์พอสมควร อากาศค่อนข้างเย็นสบาย เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพปานกลาง

3.4 ถ้ำที่ 2 เป็นถ้ำที่อยู่ห่างจากถ้ำแรกมาทางทิศเหนือประมาณ 800 เมตร เป็นถ้ำขนาดใหญ่ แต่มีปากถ้ำเล็กคือ กว้างประมาณ 1 เมตร และมีความลึกมาก การลงไปชมถ้ำจึงต้องใช้เชือกไต่ลงไป ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อยมีความงดงามปานกลาง ในถ้ำมีอากาศน้อย ดินด้านหน้าถ้ำเป็นดินเหนียวปนดินร่วน เมื่อฝนตกจะเหนียวและลื่น พืชพรรณรอบๆ เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง

4. สรุปภาพรวมศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนบ้านทุ่งสูง เมื่อเปรียบเทียบกับศักยภาพของชุมชนบ้านทุ่งสูงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่อยู่ใกล้เคียง ได้แก่ บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาประบางคราม รวมเขานอจู้จี้ (น้ำตกร้อนทุ่งเตียว) จังหวัดกระบี่ และอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี (คณะวนศาสตร์, 2542) พบว่า

4.1 เขานอจู้จี้ (น้ำตกร้อนทุ่งเตียว) จังหวัดกระบี่ มีข้อได้เปรียบคือ เป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติที่มีความพร้อมอยู่แล้ว ลักษณะเส้นทางมีศักยภาพโดดเด่นและความสวยงามสูง มีทรัพยากรธรรมชาติที่มากมายในการรองรับการท่องเที่ยว เช่น ดูนก ศึกษาด้านธรณีวิทยา ชมน้ำตกร้อนและป่าพรุ เป็นต้น ซึ่งมีศักยภาพสูงกว่าป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง ในขณะที่จุดอ่อนของเขานอจู้จี้คือ ชุมชนยังไม่มีความพร้อมรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดีเท่าที่ควร

4.2 อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี จะมีศักยภาพสูงกว่าบ้านทุ่งสูงสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาธรรมชาติเดินป่าโดยตรง และคุ้มค่ากับระยะทางในการเดินทาง ถึงแม้จะเป็นนักท่องเที่ยวจากภูเก็ตหรือกระบี่

โดยสรุปจุดแข็งหรือข้อได้เปรียบของชุมชนบ้านทุ่งสูง คือความได้เปรียบในความเข้มแข็งของชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน จึงง่ายต่อการเตรียมความพร้อมไปสู่การพัฒนาเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ส่วนศักยภาพของป่าชุมชนยังนับว่าอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย โดยตัวของป่าชุมชนเองอาจจะไม่สามารถ

ดึงดูดนักท่องเที่ยวมาสู่ชุมชนได้โดยตรง แต่สามารถพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเสริม แต่จุดที่โดดเด่นที่สุดของป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง ก็คือความเป็นมา จิตวิญญาณของการได้มาการคงอยู่ของผืนป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง ซึ่งจะเป็นจุดดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว คือให้นักท่องเที่ยวทุกคนรู้ว่าธรรมชาติของผืนป่าไม่ถูกรบกวนเป็นระยะเวลาานาน วันหนึ่งจะต้องเป็นผืนป่าที่สมบูรณ์ได้ ดังนั้น นักท่องเที่ยว ประชาชนจะต้องไม่ผิดหวัง ถ้าแม้การท่องเที่ยวในป่าชุมชนบ้านทุ่งสูงวันนี้เห็นต้นไม้ยังหนุ่ม สภาพป่ากำลังฟื้นตัว วันหนึ่งจะต้องเป็นผู้ใหญ่เติบโตเป็นต้นไม้สูงใหญ่และเป็นผืนป่าชุมชนที่อุดมสมบูรณ์ได้ ลักษณะการท่องเที่ยวภายใต้กรอบศักยภาพดังกล่าวที่เป็นไปได้มากคือ กิจกรรมการท่องเที่ยวหลักคือ โฮมสเตย์ (home stay) หมายถึง รูปแบบการท่องเที่ยวที่สามารถศึกษาวิถีชีวิตและแก่นของชุมชนอย่างใกล้ชิด ด้วยการพักกับชาวบ้านในชุมชน เสริมด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวเดินป่าศึกษาธรรมชาติสวนป่าสมุนไพร และหากชุมชนเข้มแข็งจริง สามารถสร้างเกราะกำบังชุมชน มีภูมิต้านทานไม่ให้เกิดผลกระทบจากการท่องเที่ยวเกิดขึ้นกับชุมชนได้ เชื่อว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ของบ้านทุ่งสูง จะสามารถทำหน้าที่แสดงบทบาทหุบเขียงป่าชุมชนให้เจริญเติบโต และมีศักยภาพเพียงพอที่จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว ประชาชนหรือชุมชนเลี้ยงตัวเองได้ต่อไป

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยชุมชนบ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่ มีวิธีการดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล
2. กลุ่มประชากรและหน่วยในการวิเคราะห์
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีการดำเนินการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้รวบรวมข้อมูลจากหลายวิธีการด้วยกัน เนื่องจากลักษณะโครงการวิจัย เป็นการประเมินโครงการในรูปแบบที่เรียกว่า การประเมินผลก่อนการดำเนินโครงการ (ex-ante evaluation or feasibility study) จึงยังไม่มีการศึกษาวิจัยในรูปแบบที่แน่ชัด ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการวิจัย จำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากหนังสือ และเอกสาร การสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ รวมทั้งการสังเกตการณ์ ซึ่งการรวบรวมข้อมูลดังกล่าวนี้ จะสามารถทราบถึงความเป็นไปได้ทางการเงินของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูงได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูลใน 2 วิธี คือ

1. การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อใช้สนับสนุนการวิจัย ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ ประกอบด้วย เอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย บทความ วารสาร ข้อมูลทางสถิติ วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องรวมถึงแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต โดยค้นคว้าจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว บริษัทนำเที่ยว สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกระบี่ เป็นต้น

2. การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นการเก็บข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ

2.1 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนในพื้นที่ที่ดำเนินการในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ก่อนแล้ว ประกอบด้วยผู้นำชุมชนบ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช และผู้นำชุมชนบ้านบางเตียว ตำบลคลองท่อมเหนือ อำเภอลองท่อม จังหวัดกระบี่ เพื่อให้ได้มาซึ่งการออกแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ในส่วนของการกำหนดราคาค่าบริการด้านการท่องเที่ยวและรูปแบบการจัดการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน

2.2 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม โดยสอบถามนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ ระหว่างวันที่ 3-5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 การเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนนี้จะทำการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ประกอบด้วยท่าอากาศยานจังหวัดกระบี่ สถานีขนส่งจังหวัดกระบี่ ท่าเทียบเรือเจ้าฟ้า อุทยานแห่งชาติหาดนพรัตน์ธารา-หมู่เกาะพีพี สุสานหอย 75 ล้านปี อ่าวพระนาง วัดถ้ำเสือ บริษัทนำเที่ยว การเก็บข้อมูลส่วนนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคม ลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการท่องเที่ยวระหว่างอยู่จังหวัดกระบี่ แนวโน้มการเข้าไปท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูง ความยินดีจ่ายในการเข้ามาท่องเที่ยวบ้านทุ่งสูง และความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.3 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามและจากการสำรวจ โดยถามประชากรที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 4 บ้านทุ่งสูง ตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม ความต้องการและความพร้อมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความพร้อมของชุมชนด้านองค์การบริหารการท่องเที่ยวของชุมชน และการระดมทุน

2.4 ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์ ซึ่งจะได้ข้อมูลในส่วนของสภาพทั่วไปของชุมชน การมีส่วนร่วมของกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน

กลุ่มประชากรและหน่วยในการวิเคราะห์

กลุ่มประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่ม คือ

1. นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ระหว่างวันที่ 3-5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 โดยใช้นักท่องเที่ยวรายบุคคลเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ (unit analysis)

2. คริวเรือที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 4 บ้านทุ่งสูง ตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ โดยใช้คริวเรือที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ (unit analysis)

เครื่องมือในการวิจัย

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์จำนวน 3 ชุด คือแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ และประชากรบ้านทุ่งสูง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ ใช้สำหรับเก็บข้อมูลในส่วนของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามทั้งปลายเปิดและปลายปิด ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคมของนักท่องเที่ยว คือลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส ภูมิลำเนา อาชีพ รายได้เฉลี่ยของนักท่องเที่ยวต่อเดือนโดยประมาณ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว คำถามส่วนนี้จะเน้นลักษณะกิจกรรมนันทนาการในปัจจุบัน ประกอบด้วย ประเภทแหล่งท่องเที่ยวที่สนใจ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สนใจ ความถี่ของการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ วัตถุประสงค์หลักของการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ ลักษณะการเดินทาง พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง เส้นทางการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการท่องเที่ยวระหว่างที่อยู่จังหวัดกระบี่

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มการท่องเที่ยวในอนาคตของนักท่องเที่ยว คำถามในส่วนนี้จะเน้นแนวโน้มในอนาคตของนักท่องเที่ยวที่จะเข้าไปท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูง และความยินดีจ่ายของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย แนวโน้มการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่อีกครั้ง แรงจูงใจให้กลับมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่อีกครั้ง แนวโน้มการเดินทางมาท่องเที่ยวบ้านทุ่งสูง กิจกรรมการท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูง ความยินดีจ่ายในการเข้ามาท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูง

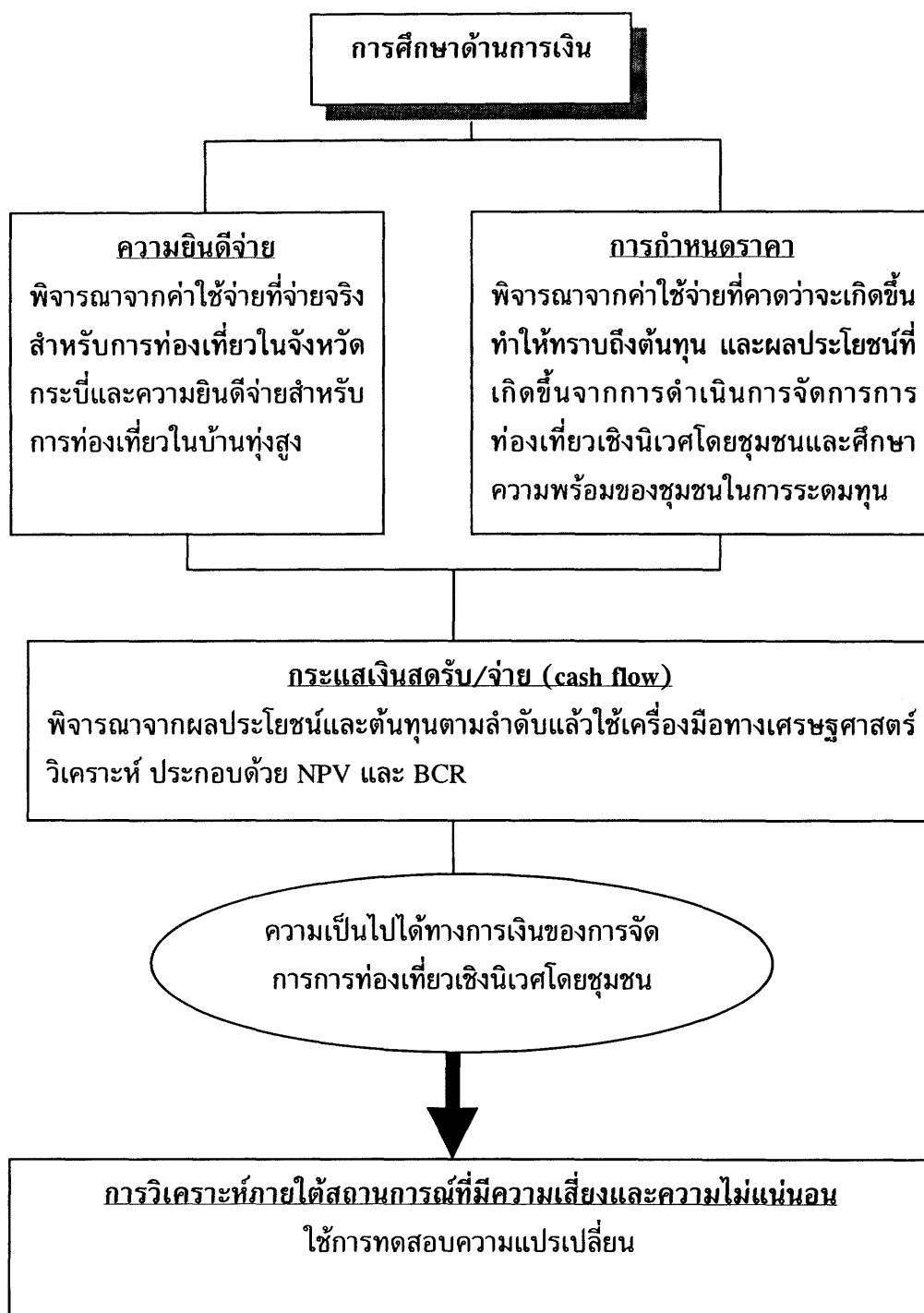
2. แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ ใช้สำหรับข้อมูลในส่วนของครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 4 บ้านทุ่งสูง ตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ และต้องการเข้าร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว โดยแบบสอบถามมีลักษณะทั้งปลายเปิดและปลายปิด ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคมของประชากร คือ ลักษณะข้อมูลทั่วไปของประชาชน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส สถานภาพในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน อาชีพหลัก อาชีพเสริม รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน ภาระหนี้สินของครัวเรือน สถาบันการเงินที่กู้ยืม ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของครัวเรือน การมีเงินออมของครัวเรือน

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยข้อมูลส่วนนี้จะเน้นความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแต่ละประเภท ชัดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของชุมชน การกำหนดราคาในแต่ละกิจกรรมการท่องเที่ยว มีรายละเอียดดังนี้ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ควรส่งเสริมในชุมชน สิ่งอำนวยความสะดวกที่ต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวในแต่ละประเภท ชัดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของชุมชน การกำหนดราคาในแต่ละกิจกรรมการท่องเที่ยว การแบ่งกำไรคืนให้ชุมชน รูปแบบองค์การบริหารการท่องเที่ยว และการระดมทุน

จากแนวคิด หลักการ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน สามารถสรุปกรอบแนวความคิดในการวิจัยดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

สำหรับวิธีการดำเนินการวิจัยมีวิธีการอยู่ 3 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1. การศึกษาความเป็นไปได้ทางการตลาดเพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์ทางการเงิน มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ทำการออกแบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ทางการตลาดที่จะนำมาสนับสนุนการวิเคราะห์ทางการเงิน เพื่อคาดคะเนจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านทุ่งสูงที่จะให้การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวคุ้มค่าต่อการลงทุน

1.2 ทดสอบแบบสอบถาม (pre-test) ทำการทดสอบแบบสอบถามที่จัดทำขึ้น โดยทดสอบกับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่เมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2544

1.3 นำแบบสอบถามที่ทำการทดสอบแล้วมาปรับแก้โดยประธานกรรมการและคณะกรรมการประจำตัวนิสิต

1.4 หาขนาดกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวที่จะสอบถาม ใช้ข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวของจังหวัดกระบี่ในปี พ.ศ. 2541 ซึ่งมีนักท่องเที่ยวจำนวน 812,956 คน ประกอบด้วยนักท่องเที่ยวชาวไทย 423,151 คน นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 389,805 คน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2541) โดยใช้สูตรการคำนวณ (Yamane, 1967: 886) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n หมายถึง จำนวนตัวอย่าง

N หมายถึง จำนวนประชากร

e หมายถึง ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น (ใช้ 0.1)

ดังนั้นขนาดตัวอย่างที่ใช้คือ 100 ตัวอย่าง และแบ่งตัวอย่างดังกล่าวเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 52 ตัวอย่างและชาวต่างชาติ 48 ตัวอย่าง ตามสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว

ในจังหวัดกระบี่ การสุ่มตัวอย่างจะใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) โดยเลือกเฉพาะนักท่องเที่ยวที่ยินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

1.5 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ในระหว่างวันที่ 3-5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ซึ่งผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองร่วมกับผู้ช่วยที่ผ่านการอบรมให้เข้าใจถึงระเบียบวิธีวิจัยและเทคนิคในการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นอย่างดี

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนนี้ เมื่อถึงประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวโน้มการท่องเที่ยวในอนาคตของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่จะมาท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูง ผู้วิจัยได้นำเสนอรูปภาพประกอบคำอธิบายเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เห็นถึงลักษณะพื้นที่และภูมิประเทศในชุมชนบ้านทุ่งสูง สถานที่ท่องเที่ยว ลักษณะการตั้งบ้านเรือนของชุมชน ลักษณะที่พัก รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะมีในชุมชน ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความชัดเจนและสามารถตอบคำถามและให้ความคิดเห็นได้ดียิ่งขึ้น

2. การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน มีขั้นตอนหลัก ดังนี้

2.1 ทำการออกแบบสอบถามสำหรับชุมชนเพื่อให้ได้มาซึ่งต้นทุน และผลประโยชน์ และนำมาใช้ในการสนับสนุนการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงิน

2.2 ทดสอบแบบสอบถาม (pre-test) ทำการทดสอบแบบสอบถามที่จัดทำขึ้น โดยทดสอบกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านบางเตียว ตำบลคลองท่อมเหนือ อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

2.3 นำแบบสอบถามที่ทำการทดสอบแล้วมาปรับแก้โดยประธานกรรมการและคณะกรรมการประจำตัวนิสิต

2.4 กลุ่มตัวอย่าง ในส่วนของชุมชนผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลจากการศึกษาสำรวจพื้นที่ประกอบด้วยข้อมูลที่ได้จากประชากรทั้งหมดจำนวน 165 ครัวเรือนของหมู่ที่ 4 บ้านทุ่งสูง ตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ซึ่งเป็นจำนวนครัวเรือนที่ปรากฏอยู่ในทะเบียนบ้านในปี พ.ศ. 2542 (กรมการพัฒนาชุมชน, 2542) สำหรับการเลือกใช้วิธีการสำรวจประชากรทั้งหมดนั้น เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของ

คนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ จึงต้องอาศัยความคิดเห็นของทุกครัวเรือนในการทำวิจัย แต่จากการสำรวจในภาคสนามจริงไม่สามารถเก็บข้อมูลทั้ง 165 ครัวเรือนได้ ทั้งนี้ เนื่องจากบางครัวเรือนมีการโยกย้ายไปประกอบอาชีพที่อื่นแต่ไม่ได้ทำการแจ้งออก บางครัวเรือนมีเลขหมายประจำบ้านแต่ไม่มีผู้อาศัย ซึ่งทำให้ยากต่อการติดตามเพื่อทำการสัมภาษณ์ จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามทั้งสิ้น 161 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 98.78 จากจำนวน 161 ครัวเรือน ที่สามารถสำรวจในภาคสนามจริงได้ จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสอบถามความต้องการเข้าร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนโดยวิธีการ check list และพบว่า มีครัวเรือนที่ต้องการเข้าร่วมโครงการ 143 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 88.81 ของครัวเรือนที่สำรวจในภาคสนามได้ ส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่ต้องการเข้าร่วมโครงการเพียง 18 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 11.19 ของครัวเรือนที่สำรวจในภาคสนามได้ โดยครัวเรือนที่ไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมให้เหตุผล คือ ไม่มีเวลาเนื่องจากต้องประกอบอาชีพหลายอย่าง สภาพร่างกายและสภาพครอบครัวไม่เอื้ออำนวย อยู่ลำพังเพียงคนเดียวในครัวเรือน และต้องการให้มีการดำเนินงานที่เป็นแบบแผน โปร่งใสและชัดเจนก่อน ดังนั้น ข้อมูลที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์ครั้งนี้ คือครัวเรือนที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเท่านั้น ในกรณีนี้คือจำนวน 143 ครัวเรือน หรือร้อยละ 88.81 ของจำนวน 161 ครัวเรือนที่สำรวจในภาคสนามได้

2.5 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์สำหรับชุมชน ซึ่งผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองร่วมกับผู้ช่วยที่ผ่านการอบรมให้เข้าใจถึงระเบียบวิธีวิจัยและเทคนิคในการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นอย่างดี

3. การประมาณค่าใช้จ่ายส่วนกลางโดยวิธีประชุมชาวบ้าน หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ทั้งในส่วนของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ และข้อมูลจากชุมชน แล้วนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์และประมวลผล นำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุมชาวบ้านที่เข้าร่วมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2544 เพื่อตัดสินใจร่วมกันในประเด็นการบริหารจัดการส่วนกลาง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ภายหลังจากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเสร็จแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำผลจากข้อมูลที่ได้รวบรวมจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

1.1 การวิเคราะห์ในส่วนของนักท่องเที่ยว สำหรับอธิบายข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคมของนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในระหว่างท่องเที่ยวอยู่จังหวัดกระบี่ และความยินดีจ่ายที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูง โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ฐานนิยม และค่าร้อยละ

1.2 การวิเคราะห์ในส่วนของผู้ประกอบการสำหรับอธิบายข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคมของผู้ประกอบการ ความคิดเห็นและความต้องการของผู้ประกอบการในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการกำหนดราคาสำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ฐานนิยม และค่าร้อยละ

ในส่วนของการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW (Statistical Package for Social Science/For Window)

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) โดยทำการวิเคราะห์ในเรื่องต่อไปนี้คือ

2.1 การวิเคราะห์ทางการตลาด จะทำการคำนวณหาจำนวนนักท่องเที่ยวของจังหวัดกระบี่ในอนาคต สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ โดยใช้เทคนิคของการพยากรณ์สมการถดถอยอย่างง่าย (simple regression) วิธีการ curve fit ในการปรับสมการเส้นตรงให้พยากรณ์ได้ถูกต้องมากขึ้น เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวกับระยะเวลา ซึ่งใช้ฐานข้อมูลในอดีตเป็นตัวพิจารณาจำนวนนักท่องเที่ยวของจังหวัดกระบี่ที่ได้จากการพยากรณ์จะใช้เป็นฐานข้อมูลในการพยากรณ์นักท่องเที่ยวที่จะเข้าไปเที่ยวในบ้านทุ่งสูงซึ่งได้มาจากแบบสอบถาม โดยตั้งเป็นข้อสมมติว่าสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในบ้านทุ่งสูง มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในจังหวัดกระบี่ นอกจากนั้นการคำนวณหาจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเข้าไปเที่ยวบ้านทุ่งสูง ได้คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ และขีดความสามารถในการจัดการพื้นที่โดยชุมชน

2.2 การวิเคราะห์ทางการเงิน มีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 การประมาณการแหล่งเงินทุน

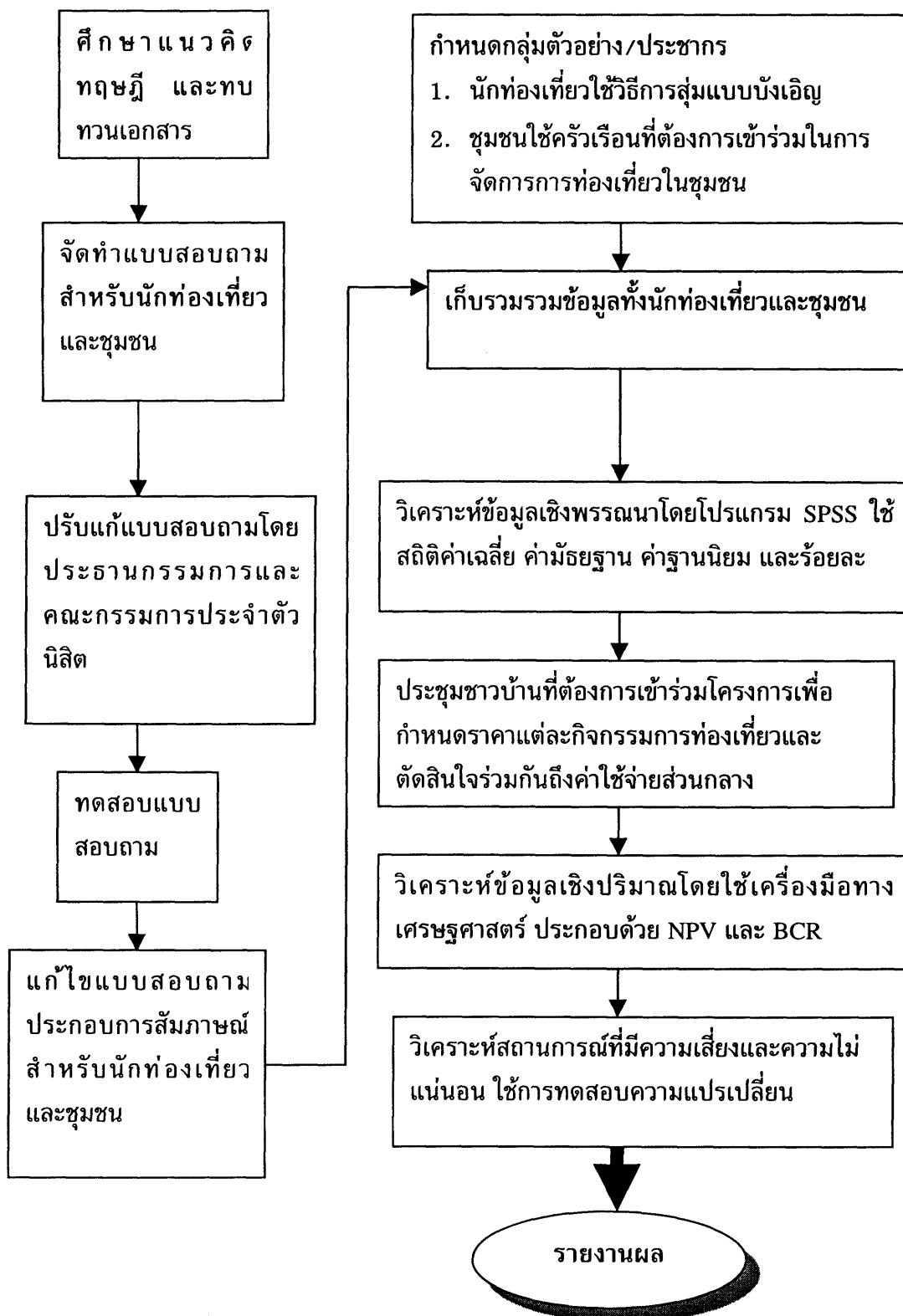
2.2.2 การประมาณการกระแสเงินสดรับที่คาดว่าจะได้รับ (cash inflow) จากผลประโยชน์ (benefit) ที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย รายได้จากการจัดหาที่พัก รายได้จากการให้บริการจัดหาอาหาร/เครื่องดื่ม รายได้จากการจัดหาไม้คอกุเทศ์ธรรมชาติ รายได้จากการนำเที่ยวในชุมชน รายได้จากการบริการให้เช่าจักรยาน รายได้จากค่าบำรุงองค์กรท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.2.3 การประมาณการกระแสเงินสดจ่ายที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (cash outflow) จากต้นทุน (cost) ที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย ผลตอบแทนแก่เจ้าหน้าที่ในองค์กรท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่และมัคคุเทศก์ ค่าประชาสัมพันธ์ด้านการตลาด ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาสสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ค่าซ่อมแซมและดูแลสำนักงาน ค่าใช้จ่ายในการทำอาหาร ค่าจัดซื้อจักรยาน ค่าตรวจสอบบัญชี ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

การประมาณการผลประโยชน์ และต้นทุน จะใช้ราคาตลาดในปี พ.ศ. 2544 เป็นฐานในการวิเคราะห์ เมื่อได้ผลประโยชน์ และต้นทุน แล้วจะนำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงินหรือความคุ้มค่าของโครงการ โดยใช้หลักเกณฑ์การประเมินความคุ้มค่าของโครงการแบบปรับค่าของเวลาประกอบด้วย มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value - NPV) และอัตราส่วนต้นทุนและผลประโยชน์ (Benefit - Cost Ratio - B/C Ratio) โดยมีเกณฑ์ในการวัดความคุ้มค่าของโครงการ คือ NPV มีค่ามากกว่าศูนย์ และ BCR มีค่าเท่ากับหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่ง ส่วนระยะเวลาคืนทุน (Payback Period : PBP) และอัตราส่วนผลตอบแทนภายในของโครงการ (Internal Rate of Return : IRR) ไม่สามารถคำนวณได้เนื่องจากระยะเวลาคืนทุน คือ ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเริ่มแรกหารด้วยผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ยรายปี และอัตราส่วนผลตอบแทนภายในโครงการ คือ อัตราคิดลด (r) ที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิเป็นศูนย์ การดำเนินโครงการในชุมชนบ้านทุ่งสูงเงินลงทุนส่วนใหญ่ได้รับการอุดหนุนจากหน่วยงานรัฐบาล (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ค) ดังนั้น ในทางเทคนิคจึงไม่สามารถคำนวณค่าระยะเวลาคืนทุน และอัตราส่วนผลตอบแทนภายในของโครงการได้

2.3 การวิเคราะห์โครงการภายใต้สถานการณ์ที่มีความเสี่ยงและความไม่แน่นอน ใช้การทดสอบความแปรเปลี่ยน (Switching Value Test - SVT) ทดสอบว่าต้นทุนของโครงการสามารถเพิ่มขึ้นได้ร้อยละเท่าไร และผลประโยชน์ของโครงการสามารถลดลงได้ร้อยละเท่าไร ก่อนที่จะทำให้ NPV มีค่าเท่ากับศูนย์ การทดสอบความแปรเปลี่ยนจะทดสอบในกรณีที่ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงินมีความคุ้มค่าต่อการลงทุน แต่ถ้าการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงินพบว่าจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนไม่มีความคุ้มค่าต่อการลงทุนก็จะไม่ทำการทดสอบความแปรเปลี่ยน

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปขั้นตอนของการทำวิจัย รายละเอียดดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ขั้นตอนการทำวิจัย

บทที่ 4

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและชุมชนเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ เมื่อวันที่ 3-5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 จำนวน 100 ตัวอย่าง รวมทั้งแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ประชากรในหมู่ที่ 4 บ้านทุ่งสูง ที่สนใจเข้าร่วมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นจำนวนทั้งสิ้น 143 คน การสำรวจภาคสนามด้วยการสังเกต และการใช้ข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ เพื่อนำมาวิเคราะห์ตามที่กำหนดไว้โดยแบ่งผลการวิจัยครั้งนี้ออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้คือ

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ส่วนที่ 3 ลักษณะประชากรและความคิดเห็นด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ส่วนที่ 4 ผลการประชุมชาวบ้าน

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การวิจัยในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ก) เมื่อวันที่ 3-5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 52 ตัวอย่าง เพื่อนำมาวิเคราะห์ตามที่กำหนดไว้โดยแบ่งผลการวิจัยออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะภูมิหลังของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่

ตอนที่ 2 รูปแบบและลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สนใจในจังหวัดกระบี่

ตอนที่ 3 ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่

ตอนที่ 4 แนวโน้มการท่องเที่ยวในอนาคตของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่จะมาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่และบ้านทุ่งสูง

ตอนที่ 1 ลักษณะภูมิหลังของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่

ลักษณะภูมิหลังของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ภูมิลำเนา อาชีพ รายรับเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 2

1. **เพศ** เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเพศ ผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยร้อยละ 61.5 ของนักท่องเที่ยวเป็นเพศชาย อีกร้อยละ 38.5 เป็นเพศหญิง

2. **อายุ** นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 20-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 72.2 รองลงมาได้แก่อายุระหว่าง 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.9 ส่วนน้อยเท่านั้นที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.9

3. **ระดับการศึกษา** ผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมาคือ ผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าคิดเป็นร้อยละ 28.8 ระดับประถมศึกษาร้อยละ 19.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 11.5 และระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าร้อยละ 9.6

4. **สถานภาพสมรส** นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 57.8 รองลงมาคือมีสถานภาพโสดคิดเป็นร้อยละ 40.4 และมีสถานภาพหม้ายคิดเป็นร้อยละ 1.9 เมื่อพิจารณาร่วมกับช่วงอายุแล้วมีความสัมพันธ์กันกล่าวคือ ช่วงอายุ 20-40 ปี มีจำนวนผู้มาท่องเที่ยวมากที่สุด

5. **ภูมิลำเนา** จากผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นคนกระบี่คิดเป็นร้อยละ 48.1 รองลงมาได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ (ยกเว้นกระบี่) ร้อยละ 32.8 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง/ภาคตะวันออกร้อยละ 13.4 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 3.8 และภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือร้อยละ 1.9 จากผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นคนที่อยู่ในจังหวัดกระบี่หรือใกล้เคียงกับจังหวัดกระบี่

6. อาชีพ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขายคิดเป็นร้อยละ 25.0 รองลงมาคือ พนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชนร้อยละ 23.1 ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 19.2 ส่วนอาชีพเกษตรกรและอื่นๆ (รับจ้างทั่วไป) มีค่าเท่ากับคือร้อยละ 11.5 ที่น้อยที่สุดคือ นักเรียน/นักศึกษาร้อยละ 9.6

7. รายรับเฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายรับอยู่ในระดับปานกลาง คือ อยู่ในช่วง 5,001-10,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 36.6 รองลงมามีรายรับน้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 28.8 รายรับระหว่าง 10,001-15,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 15.4 ส่วนรายรับในช่วง 20,001 - 25,000 บาทต่อเดือน มีค่าเท่ากับนักท่องเที่ยวที่มีรายรับมากกว่า 30,000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 5.8 และนักท่องเที่ยวที่มีรายรับอยู่ในช่วง 15,001-20,000 บาทต่อเดือน มีค่าเท่ากับนักท่องเที่ยวที่มีรายรับอยู่ในช่วง 25,001-30,000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 3.8

ตารางที่ 2 ลักษณะภูมิหลังของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	32	61.5
หญิง	20	38.5
รวม	52	100.0
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	3	6.9
20-40 ปี	38	72.2
41-60 ปี	11	20.9
รวม	52	100.0
การศึกษา		
ประถมศึกษา	10	19.2
มัธยมศึกษาตอนต้น	6	11.5
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	16	30.8
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	5	9.6
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	15	28.8
รวม	52	100.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
โสด	21	40.4
สมรส	30	57.8
หม้าย	1	1.9
รวม	52	100.0
ภูมิลำเนา		
จังหวัดกระบี่	25	48.1
ภาคใต้ (ยกเว้นจังหวัดกระบี่)	17	32.8
ภาคกลางและภาคตะวันออก	7	13.4
ภาคตะวันตกและภาคเหนือ	2	3.8
ภาคเหนือ	1	1.9
รวม	52	100.0
อาชีพ		
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	10	19.2
ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	13	25.0
พนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชน	12	23.1
เกษตรกร	6	11.5
นักเรียน/นักศึกษา	5	9.6
อื่น ๆ (รับจ้างทั่วไป)	6	11.5
รวม	52	100.0
รายรับ (บาท/เดือน)		
น้อยกว่า 5,000	15	28.8
5,001-10,000	19	36.6
10,001-15,000	8	15.4
15,001-20,000	2	3.8
20,001-25,000	3	5.8
25,001-30,000	2	3.8
มากกว่า 30,000	3	5.8
รวม	52	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

ตอนที่ 2 รูปแบบและลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ

ในส่วนของรูปแบบนันทนาการ ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสนใจ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สนใจ จำนวนครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยวในกระบี่ วัตถุประสงค์หลักของการเดินทางในครั้งนี้ ลักษณะการเดินทาง พาหนะที่ใช้เดินทาง จุดมุ่งหมายปลายทางหลักและจุดมุ่งหมายปลายทางรองในการท่องเที่ยว ประเภทที่พัก และจำนวนที่พักราค่าคืน รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3 และตารางที่ 4

1. ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่สนใจ จากการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่สนใจ แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ / พักผ่อนหย่อนใจคิดเป็นร้อยละ 94.2 รองลงมาได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ / โบราณคดี / ศาสนาร้อยละ 36.5 แหล่งท่องเที่ยวประเภทประเพณี / วัฒนธรรมร้อยละ 28.8

2. ลักษณะกิจกรรมท่องเที่ยวที่สนใจ กิจกรรมท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวชาวไทยสนใจ ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวสนใจการท่องเที่ยวน้ำตกคิดเป็นร้อยละ 61.5 รองลงมาได้แก่ ศึกษาธรรมชาติ ร้อยละ 38.5 เดินป่าร้อยละ 26.9 ดูนก/ส่องสัตว์ร้อยละ 23.1 ดำน้ำร้อยละ 19.2 กิจกรรมท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสนใจ ประเภทแหล่งบันเทิง และเที่ยวชม/ศึกษาศิลปวัฒนธรรม เท่ากัน คือ ร้อยละ 9.6 ส่วนกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสนใจน้อยที่สุด คือ การพักค้างในบ้านคิดเป็นร้อยละ 3.8 ผลการวิจัยส่วนนี้ สอดคล้องกับประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสนใจ คือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ/พักผ่อนหย่อนใจ ที่กล่าวมาในข้างต้นแล้ว

3. จำนวนครั้งที่เดินทางมากระบี่ นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางมากกระบี่มากกว่า 1 ครั้ง ใน 1 เดือนคิดเป็นร้อยละ 40.4 รองลงมาได้แก่ เดินทางเป็นครั้งแรกร้อยละ 21.2 เดินทางประมาณปีละ 2 ครั้งร้อยละ 15.4 ส่วนเดินทางประมาณ 2 ครั้ง / เดือน มีค่าเท่ากับ เดินทางประมาณปีละ 1 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 11.5 ซึ่งสอดคล้องกับภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยวโดย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นคนจังหวัดกระบี่

4. วัตถุประสงค์หลักของการเดินทางครั้งนี้ วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง ส่วนใหญ่ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการท่องเที่ยวคิดเป็นร้อยละ 71.2 รองลงมามีวัตถุประสงค์เพื่อธุรกิจซึ่ง เท่ากับมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อน/พักผ่อนคิดเป็นร้อยละ 9.6 เดินทางมาปฏิบัติราชการ ร้อยละ 5.8 มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มาเพื่อการประชุม / สัมมนา ซึ่งเท่ากับมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางเพื่อทัศนศึกษาคิดเป็นร้อยละ 1.9

5. ลักษณะการเดินทาง ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมากับกลุ่มเพื่อนคิดเป็นร้อยละ 40.4 โดยเฉลี่ย 5 คน/กลุ่ม รองลงมาได้แก่ การเดินทางมากับครอบครัวร้อยละ 34.6 เฉลี่ย 4 คน/กลุ่ม เดินทางมาคนเดียวร้อยละ 19.2 และเดินทางมากับกลุ่มทัวร์ มีค่าน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 5.8 เฉลี่ย 200 คน/กลุ่ม

6. พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาโดยรถส่วนตัวคิดเป็นร้อยละ 51.9 รองลงมาเดินทางโดยเช่าเหมารถตู้ร้อยละ 21.2 รถจักรยานยนต์ร้อยละ 13.5 เครื่องบินร้อยละ 4.3 เดินทางมากับรถแท็กซี่ เป็นกลุ่มรถทัวร์ มีค่าเท่ากับเดินทางมาโดยพาหนะอื่นๆ (เรือ) คิดเป็นร้อยละ 3.8

ตารางที่ 3 รูปแบบและลักษณะกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวชาวไทยสนใจในจังหวัดกระบี่

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
<u>ประเภทแหล่งท่องเที่ยวที่สนใจ (ตอบได้หลายข้อ)</u>			
ธรรมชาติ/พักผ่อนหย่อนใจ	49	94.2	
ประวัติศาสตร์/โบราณคดี/ศาสนา	19	36.5	
ประเพณี/วัฒนธรรม	15	28.8	
<u>กิจกรรมท่องเที่ยวที่สนใจ (ตอบได้หลายข้อ)</u>			
เที่ยวน้ำตก	22	61.5	
ศึกษาธรรมชาติ	20	38.5	
เดินป่า	14	26.9	
ดูนก/ส่องสัตว์	12	23.1	
ดำน้ำ	10	19.2	
แหล่งบันเทิง	5	9.6	
เที่ยวชมและศึกษาศิลปวัฒนธรรม	5	9.6	
พักผ่อนในบ้าน	2	3.8	
<u>จำนวนครั้งที่เดินทางมากระบี่</u>			
มากกว่า 1 ครั้งใน 1 เดือน	21	40.4	
ประมาณ 2 เดือน/ครั้ง	6	11.5	
ประมาณปีละ 2 ครั้ง	8	15.4	
ประมาณปีละ 1 ครั้ง	6	11.5	
เดินทางเป็นครั้งแรก	11	21.2	
รวม	52	100.0	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
วัตถุประสงค์หลักของการเดินทางครั้งนี้			
ท่องเที่ยว	37	71.2	
ธุรกิจ	5	9.6	
พักผ่อน/พักผ่อน	5	9.6	
ปฏิบัติราชการ	3	5.8	
ประชุม/สัมมนา	1	1.9	
ทัศนศึกษา	1	1.9	
รวม	52	100	
ลักษณะการเดินทาง			
กลุ่มเพื่อน	21	40.4	เฉลี่ย 5 คน/ กลุ่ม
กลุ่มครอบครัว	18	34.6	เฉลี่ย 4คน/ กลุ่ม
คนเดียว	10	19.2	
กลุ่มทัวร์	3	5.8	เฉลี่ย 200 คน/กลุ่ม
รวม	52	100	
พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง			
รถส่วนตัว	27	51.9	
เช่าเหมารถตู้	11	21.2	
รถจักรยานยนต์	7	13.5	
เครื่องบิน	3	4.0	
รถทัศนาจรเป็นกลุ่มทัวร์	2	3.8	
อื่น ๆ (เรือ)	2	3.8	
รวม	52	100.0	

หมายเหตุ: n = 52

ที่มา: จากการสำรวจ

7. **จุดหมายปลายทางหลัก** จุดหมายปลายทางหลักของการเดินทาง ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยมีจุดหมายที่จะมาท่องเที่ยวหาดนพรัตน์ธาราคิดเป็นร้อยละ 28.9 รองลงมาคือ อ่าวพระนางร้อยละ 23.0 สุสานหอย 75 ล้านปีร้อยละ 13.5 วัดถ้ำเสือร้อยละ 11.5 หมู่เกาะพีพีร้อยละ 9.6 ในตัวเมืองกระบี่ร้อยละ 7.7 เกาะไกรร้อยละ 3.9 และหาดไร่เลย์ร้อยละ 1.9

8. **ประเภทที่พักของจุดหมายปลายทางหลัก** นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่จะเข้าพักค้างคืน คิดเป็นร้อยละ 57.7 จะพักตามบ้านญาติ/บ้านเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 23.1 รองลงมาพักที่โรงแรมร้อยละ 9.6 พักรีสอร์ทร้อยละ 7.7 และพักบังกะโลร้อยละ 1.9 โดยมีจำนวนคืนพักเฉลี่ย 3 คืน

9. **จุดหมายปลายทางรอง** จุดหมายปลายทางรองของการเดินทางสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย ส่วนใหญ่ชอบไปท่องเที่ยวที่สุสานหอย 75 ล้านปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 19.2 รองลงมา คือ วัดถ้ำเสือมีค่าเท่ากับที่หาดนพรัตน์ธาราคิดเป็นร้อยละ 15.4 สถานที่อื่น ๆ (อุทยานแห่งชาติธารโบกขรณี น้ำตกห้วยไต้/ อุทยานแห่งชาติเขาพนมเบญจา หาดกะรน) คิดเป็นร้อยละ 9.6 หมู่เกาะพีพีมีค่าเท่ากับการมาท่องเที่ยวในเมืองกระบี่ คือร้อยละ 5.5 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีจุดหมายปลายทางรองที่อ่าวพระนางมีค่าเท่ากับมีจุดหมายปลายทางรองที่เกาะไกรคือร้อยละ 3.9

10. **ประเภทที่พักจุดหมายปลายทางรอง** นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ไม่ได้พักค้างคืน คิดเป็นร้อยละ 91.3 ชอบพักบ้านเพื่อน บ้านญาติคิดเป็นร้อยละ 3.8 พักโรงแรมมีค่าเท่ากับพักที่รีสอร์ทคิดเป็นร้อยละ 1.9 โดยมีจำนวนคืนพักเฉลี่ย 2 คืน

11. **สถานที่ท่องเที่ยวก่อนมาท่องเที่ยวกระบี่** ก่อนมาท่องเที่ยวกระบี่นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ไม่ได้แวะเที่ยวที่ใดเลยคิดเป็นร้อยละ 88.6 นักท่องเที่ยวชาวไทยแวะท่องเที่ยวที่หาดป่าตอง เมืองหาดใหญ่ อ่าวพังงา เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาประบางคราม อุทยานแห่งชาติธารโบกขรณี และเมืองชุมพรซึ่งมีค่าเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 1.9

12. **ประเภทที่พักก่อนมาเที่ยวกระบี่** นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ไม่ได้พักค้างคืนคิดเป็นร้อยละ 50.0 นักท่องเที่ยวพักค้างคืนที่โรงแรมคิดเป็นร้อยละ 33.3 และพักบ้านญาติร้อยละ 16.7 จำนวนคืนพักเฉลี่ย 1 คืน

13. **สถานที่ท่องเที่ยวหลังจากท่องเที่ยวกระบี่** หลังจากที่เที่ยวในจังหวัดกระบี่แล้ว นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ไม่ได้ไปเที่ยวที่ใดต่อ แต่จะกลับภูมิลำเนาคิดเป็นร้อยละ 77.1 ไป

ห้องเที่ยวต่อที่หาดกะตะ/กะรนร้อยละ 9.6 ห้องเที่ยวเกาะสมุยร้อยละ 3.8 ห้องเที่ยวดอยตุง ห้องเที่ยวเกาะลันตา ห้องเที่ยวเกาะมุก ห้องเที่ยวเมืองหาดใหญ่ และห้องเที่ยวเมืองปัตตานีมีค่าเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 1.9

14. ประเภทที่พักหลังจากท่องเที่ยวในกระบี่ นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ไม่ได้พักค้างคืนคิดเป็นร้อยละ 50.0 พักค้างคืนที่โรงแรมคิดเป็นร้อยละ 25.0 พักบ้านญาติหรือบ้านรับรองร้อยละ 16.7 และพักรีสอร์ทร้อยละ 8.3 จำนวนคืนพักเฉลี่ย 1 คืน

ตารางที่ 4 เส้นทางการท่องเที่ยวและประเภทของที่พักในแต่ละเส้นทางของนักท่องเที่ยวชาวไทย

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
จุดหมายปลายทางหลัก			
หาดนพรัตน์ธารา จังหวัดกระบี่	15	28.9	
อ่าวพระนาง จังหวัดกระบี่	12	23.0	
สุสานหอย 75 ล้านปี จังหวัดกระบี่	7	13.5	
วัดถ้ำเสือ จังหวัดกระบี่	6	11.5	
หมู่เกาะพีพี จังหวัดกระบี่	5	9.6	
ในเมืองกระบี่	4	7.7	
เกาะไก่ จังหวัดกระบี่	2	3.9	
หาดไร่เลย์ จังหวัดกระบี่	1	1.9	
รวม	52	100.0	
ประเภทที่พักจุดหมายปลายทางหลัก			
อื่น ๆ (บ้านญาติ บ้านเพื่อน)	12	23.1	
โรงแรม	5	9.6	
รีสอร์ท	4	7.7	
บังกะโล	1	1.9	
ไม่ได้พักค้างคืน	30	57.7	
รวม	52	100.0	เฉลี่ย 3 คืน
จุดหมายปลายทางรอง (ตอบได้หลายข้อ)			
(n=52)			
สุสานหอย 75 ล้านปี จังหวัดกระบี่	10	19.2	
วัดถ้ำเสือ จังหวัดกระบี่	8	15.4	
หาดนพรัตน์ธารา จังหวัดกระบี่	8	15.4	

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
จุดหมายปลายทางรอง (ต่อ) (n = 52)			
อื่น ๆ (อุทยานแห่งชาติธารโบกขรณี อุทยานแห่งชาติเขานมเบญจา-น้ำ ตกห้วยโต้ จังหวัดกระบี่ หาดกระรน จังหวัดภูเก็ต)	5	9.6	
หมู่เกาะพีพี จังหวัดกระบี่	3	5.8	
ในเมืองกระบี่	3	5.8	
อ่าวพระนาง จังหวัดกระบี่	2	3.8	
เกาะไก่ จังหวัดกระบี่	2	3.8	
ประเภทที่พักจุดหมายปลายทางรอง			
อื่น ๆ (บ้านญาติ บ้านเพื่อน)	2	3.8	
โรงแรม	1	1.9	
รีสอร์ท	1	1.9	
ไม่ได้พักค้างคืน	48	91.3	
รวม	52	100.0	เฉลี่ย 2 คืน
สถานที่ท่องเที่ยวก่อนจะมาท่องเที่ยวกระบี่			
(ตอบได้หลายข้อ) (n = 52)			
หาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต	1	1.9	
เมืองหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	1	1.9	
อ่าวพังงา จังหวัดพังงา	1	1.9	
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาประบางคราม จังหวัดกระบี่	1	1.9	
อุทยานแห่งชาติธารโบกขรณีจังหวัดกระบี่	1	1.9	
เมืองชุมพร	1	1.9	
ไม่ได้แะที่ใด	46	88.6	
ประเภทที่พักก่อนมาท่องเที่ยวกระบี่			
โรงแรม	2	33.3	
อื่น ๆ (บ้านญาติ)	1	16.7	
ไม่ได้พักค้างคืน	3	50.0	
รวม	6	100.0	เฉลี่ย 1 คืน

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
<u>สถานที่ท่องเที่ยวหลังจากท่องเที่ยวในกระบี่</u>			
(n = 52)			
หาดกะตะ กระจัง จังหวัดภูเก็ต	5	9.6	
เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2	3.8	
ดอยตุง จังหวัดเชียงราย	1	1.9	
เกาะลันตา จังหวัดกระบี่	1	1.9	
เกาะมุก จังหวัดตรัง	1	1.9	
เมืองหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	1	1.9	
เมืองปัตตานี	1	1.9	
กลับภูมิลำเนา	40	77.1	
<u>ประเภทที่พักหลังจากท่องเที่ยวในกระบี่</u>			
โรงแรม	3	25.0	
อื่น ๆ (บ้านญาติ บ้านรับรอง)	2	16.7	
รีสอร์ท	1	8.3	
ไม่ได้พักค้างคืน	6	50.0	
รวม	12	100.0	เฉลี่ย 1 คืน

ที่มา: จากการสำรวจ

ตอนที่ 3 ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างที่ท่องเที่ยวอยู่ในจังหวัดกระบี่

การวิจัยในตอนนี้ เป็นการพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างที่ท่องเที่ยวอยู่ในจังหวัดกระบี่ รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 5

ค่าเช่าที่พัก เฉลี่ย 500 บาท/คน/คืน ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม เฉลี่ย 100 บาท/คน/วัน
 ค่าบริการท่องเที่ยวและพาหนะในจังหวัด 183 บาท/คน/วัน ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก 194 บาท/คน/วัน
 ค่าใช้จ่ายด้านการบันเทิง 256 บาท/คน/วัน และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด 139 บาท/คน/วัน

ตารางที่ 5 ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างที่ท่องเที่ยวอยู่ในจังหวัดกระบี่

(หน่วย : บาท/คน/วัน)

ค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย
ค่าเช่าที่พัก	500*	500
ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม	100**	270
ค่าบริการท่องเที่ยวและพาหนะในจังหวัด	183*	183
ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก	194*	194
ค่าใช้จ่ายด้านการบันเทิง	256*	256
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	139*	139
รวม		1,542

หมายเหตุ: n = 52

* หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean)

** หมายถึง ค่าฐานนิยม (Mode)

ที่มา: จากการสำรวจ

ตอนที่ 4 แนวโน้มของการท่องเที่ยวในอนาคตของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่จะมาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่และบ้านทุ่งสูง

การวิจัยในตอนนี้ เป็นการวิเคราะห์แนวโน้มของการท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูงประกอบด้วย แนวโน้มการเข้ามาท่องเที่ยวในกระบี่ เหตุจูงใจให้กลับมาท่องเที่ยวกระบี่อีกครั้ง ความรู้จักชุมชน บ้านทุ่งสูงและความยินดีจ่ายในแต่ละกิจกรรม ผลการวิเคราะห์ส่วนนี้จะใช้เป็นฐานข้อมูลในการ คาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาท่องเที่ยว สำหรับแต่ละกิจกรรมในบ้านทุ่งสูง เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของโครงการ รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 6 และตารางที่ 7

1. การเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ในอนาคต ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จะกลับมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่อีกครั้งร้อยละ 98.0 มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่จะไม่กลับมาท่องเที่ยวกระบี่อีกคิดเป็นร้อยละ 2.0 โดยผู้ที่จะไม่มาท่องเที่ยวในกระบี่อีก ให้เหตุผลว่าสถานที่ท่องเที่ยวอยู่ไกลภูมิลำเนา (จังหวัดอำนาจเจริญ)

2. เหตุจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวกระบี่อีกครั้ง ผลการวิจัยพบว่า เหตุจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวกระบี่อีกครั้ง ส่วนใหญ่เห็นว่าสถานที่ท่องเที่ยวน่าสนใจร้อยละ 76.9 รองลง

มาได้แก่ การเดินทางสะดวกร้อยละ 48.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวหลากหลายร้อยละ 3.8 ส่วนสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกน่าสนใจ ประเพณีวัฒนธรรมน่าสนใจ และสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเท่ากัน คือ ร้อยละ 1.9 จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า เหตุจูงใจในการทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวกระบี่อีกครั้งในอนาคต คือ สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่ชอบแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่จะเป็นพื้นที่ธรรมชาติทั้งทางบกและทางทะเลเป็นส่วนใหญ่

3. **ความรู้จักชุมชนบ้านทุ่งสูง** นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ไม่รู้จักชุมชนบ้านทุ่งสูงคิดเป็นร้อยละ 90.2 มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่รู้จักชุมชนบ้านทุ่งสูงคิดเป็นร้อยละ 9.8 เหตุผลที่รู้จักบ้านทุ่งสูง เนื่องจากมีภูมิทำเลอยู่ใกล้เคียงกับบ้านทุ่งสูง มีญาติอยู่ที่บ้านทุ่งสูง

4. **ความสนใจเข้ามาเที่ยวชุมชนบ้านทุ่งสูง** นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความสนใจที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านทุ่งสูงคิดเป็นร้อยละ 98.1 โดยผู้ที่สนใจเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านทุ่งสูงให้เหตุผลว่า อยากจะทราบว่าชุมชนมีการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างไร อยากส่งเสริมการดำเนินงานของชุมชน และอยากดูว่าชุมชนมีสิ่งที่น่าสนใจอะไรบ้าง มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่สนใจเข้ามาท่องเที่ยวบ้านทุ่งสูงคิดเป็นร้อยละ 1.9 โดยผู้ที่ไม่สนใจเข้ามาท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูงให้เหตุผลว่าสภาพชุมชนบ้านทุ่งสูงคงไม่แตกต่างจากหมู่บ้านโดยทั่วไปของภาคใต้

5. **กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สนใจในชุมชนบ้านทุ่งสูง** นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สนใจการเดินทางป่าแบบผจญภัยคิดเป็นร้อยละ 59.6 รองลงมาได้แก่ ขี่จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชนร้อยละ 44.2 ชมเส้นทางสมุนไพรร้อยละ 40.4 พักค้างในบ้านร้อยละ 26.9 จำนวนคืนพักค้างเฉลี่ย 2 คืน และศึกษาประเพณี/วัฒนธรรมร้อยละ 15.4

ตารางที่ 6 แนวโน้มการท่องเที่ยวในอนาคตของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่จะมาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่และบ้านทุ่งสูง

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
การเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ในอนาคต			
มา	49	98.0	
ไม่มา	1	2.0	
รวม	50	100.0	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
เหตุจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวกระบี่อีกครั้ง			
(ตอบได้หลายข้อ) (n=52)			
สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ	40	76.9	
การเดินทางสะดวก	25	48.1	
กิจกรรมการท่องเที่ยวหลากหลาย	2	3.8	
สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกที่น่าสนใจ	1	1.9	
ประเพณี/วัฒนธรรมที่น่าสนใจ	1	1.9	
สิ่งอำนวยความสะดวกดี	1	1.9	
ความรู้จักชุมชนบ้านทุ่งสูง			
รู้จัก	5	9.8	
ไม่รู้จัก	46	90.2	
รวม	51	100.0	
ความสนใจเข้ามาเที่ยวชุมชนบ้านทุ่งสูง			
สนใจ	51	98.1	
ไม่สนใจ	1	1.9	
รวม	52	100.0	
กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สนใจในชุมชนบ้านทุ่งสูง			
(ตอบได้หลายข้อ) (n=52)			
เดินป่าแบบผจญภัย	31	59.6	
ขี่จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	23	44.2	
ชมเส้นทางสมุนไพร	21	40.4	
พักค้างในบ้าน	14	26.9	เฉลี่ย 2 คืน
ศึกษาประเพณี/วัฒนธรรม	8	15.4	

ที่มา: จากการสำรวจ

6. ความยินดีจ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่จะมาท่องเที่ยวบ้านทุ่งสูงในอนาคต ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความยินดีจ่ายในการเข้ามาท่องเที่ยวบ้านทุ่งสูง โดยความยินดีจ่าย ประกอบด้วย ค่าบำรุงองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 50 บาท/คน/ครั้ง ค่าบริการที่พัก

200 บาท/คน/คืน ค่าบริการอาหาร/เครื่องดื่ม 50 บาท /คน/มื้อ ค่าบริการนำเที่ยวในชุมชน 100 บาท/กลุ่ม/ วัน และค่าเช่าจักรยาน 100 บาท/คัน/วัน

ตารางที่ 7 ความยินดีจ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่จะมาท่องเที่ยวที่บ้านทุ่งสูงในอนาคต

ความยินดีจ่าย	จำนวนเงิน
ค่าบำรุงองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	50 บาท/คน/ครั้ง
ค่าที่พัก	200 บาท/คน/คืน
ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม	50 บาท/คน/มื้อ
ค่าบริการนำเที่ยวในชุมชน	100 บาท/กลุ่ม/วัน
ค่าเช่าจักรยาน	100 บาท/คัน/วัน

หมายเหตุ: n = 52

ที่มา: จากการสำรวจ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่างชาติเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การวิจัยส่วนนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ก) เมื่อวันที่ 3-5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 48 ตัวอย่าง เพื่อนำมาวิเคราะห์ตามที่กำหนดไว้ โดยแบ่งผลการวิจัยออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะภูมิหลังของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่

ตอนที่ 2 รูปแบบและลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่สนใจในจังหวัดกระบี่

ตอนที่ 3 ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติระหว่างท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่

ตอนที่ 4 แนวโน้มการท่องเที่ยวในอนาคตของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่จะมาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่

ตอนที่ 1 ลักษณะภูมิหลังของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่

ลักษณะภูมิหลังของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ภูมิลำเนา อาชีพ รายรับ รายละเอียดปรากฏตารางที่ 8

1. เพศ เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเพศ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยร้อยละ 56.3 ของนักท่องเที่ยวเป็นเพศหญิง อีกร้อยละ 43.8 เป็นเพศชาย

2. อายุ นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-40 ปีคิดเป็นร้อยละ 71.1 รองลงมาได้แก่อายุระหว่าง 41-60 ปีคิดเป็นร้อยละ 17.8 อายุมากกว่า 60 ปีร้อยละ 6.7 และอายุต่ำกว่า 20 ปีร้อยละ 4.4

3. ระดับการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าคิดเป็นร้อยละ 35.4 รองลงมา คือ ผู้ที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าร้อยละ 29.2 ระดับอนุปริญญา หรือเทียบเท่า ร้อยละ 16.6 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 14.6 และระดับประถมศึกษา ร้อยละ 4.2

4. สถานภาพสมรส นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดคิดเป็นร้อยละ 59.8 รองลงมาคือมีสถานภาพสมสร้อยละ 31.9 หย่าร้างร้อยละ 6.4 และเป็นหม้ายร้อยละ 1.9 จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (สมพร, 2543)

5. ภูมิลำเนา นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่เดินทางมาจากทวีปยุโรปคิดเป็นร้อยละ 68.5 รองลงมาได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากทวีปอเมริการ้อยละ 23.1 มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เป็นนักท่องเที่ยวที่มาจากทวีปเอเชีย ซึ่งเท่ากับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากทวีปออสเตรเลียคิดเป็นร้อยละ 4.2 จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งพบว่ามากกว่าร้อยละ 50 ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากทวีปยุโรป รองลงมาได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากทวีปอเมริกา (ศูนย์วิจัยป่าไม้, 2542)

6. อาชีพ นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษียณอายุ นักดนตรี ช่างไม้คิดเป็นร้อยละ 22.9 รองลงมาได้แก่ประกอบธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 20.8 พนักงาน/ลูกจ้าง

บริษัทเอกชน เท่ากับ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 16.7 ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ 10.4 พนักงานขายร้อยละ 6.3 แม่บ้าน/พ่อบ้านร้อยละ 4.2 และเจ้าหน้าที่องค์กรระหว่างประเทศร้อยละ 2.1

7. รายรับเฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่มีรายรับเฉลี่ยน้อยกว่า 1,000 เหรียญสหรัฐอเมริกาต่อเดือนร้อยละ 30.0 รองลงมาได้แก่ รายรับอยู่ระหว่างช่วง 1,000 – 1,999 เหรียญสหรัฐอเมริกาต่อเดือนร้อยละ 27.5 รายรับระหว่างช่วง 2,000 – 3,999 เหรียญสหรัฐอเมริกาต่อเดือนร้อยละ 17.5 รายรับระหว่าง 3,000 – 4,999 เหรียญสหรัฐอเมริกาต่อเดือนร้อยละ 15.0 และมีรายรับมากกว่า 5,000 เหรียญสหรัฐอเมริกาต่อเดือนร้อยละ 10.0

ตารางที่ 8 ลักษณะภูมิหลังของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	21	43.8
หญิง	27	56.3
รวม	48	100.0
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	2	4.4
20-40 ปี	32	71.1
41-60 ปี	8	17.8
มากกว่า 60 ปี	3	6.7
รวม	45	100.0
การศึกษา		
ประถมศึกษา	2	4.2
มัธยมศึกษาตอนต้น	7	14.6
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	14	29.2
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	8	16.6
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	17	35.4
รวม	48	100.0

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
โสด	28	59.8
สมรส	15	31.9
หย่าร้าง	3	6.4
หม้าย	1	1.9
รวม	47	100.0
ภูมิภาค		
ทวีปยุโรป	32	68.5
ทวีปอเมริกา	11	23.1
ทวีปเอเชีย	2	4.2
ทวีปออสเตรเลีย	2	4.2
รวม	48	100.0
อาชีพ		
เกษียณอายุ/นักดนตรี ช่างไม้	11	22.9
ธุรกิจส่วนตัว	10	20.8
พนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชน	8	16.7
นักเรียน/นักศึกษา	8	16.7
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	5	10.4
พนักงานขาย	3	6.3
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	2	4.2
เจ้าหน้าที่องค์กรระหว่างประเทศ	1	2.1
รวม	48	100.0
รายรับ (US\$/เดือน)		
น้อยกว่า 1,000	12	30.0
1,000-1,999	11	27.5
2,000-3,999	7	17.7
3,000-4,999	6	15.0
มากกว่า 5,000	4	10.0
รวม	40	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

ตอนที่ 2 รูปแบบและลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่สนใจ ในจังหวัดกระบี่

ในส่วนของรูปแบบและลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ประกอบด้วย ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่สนใจ กิจกรรมท่องเที่ยวที่สนใจ จำนวนครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยวกระบี่ วัตถุประสงค์หลักของการเดินทางครั้งนี้ ลักษณะการเดินทาง พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง จุดมุ่งหมายปลายทางหลักและจุดมุ่งหมายปลายทางรองในการเดินทางครั้งนี้ ประเภทที่พักของจุดมุ่งหมายปลายทางหลักและจุดมุ่งหมายปลายทางรอง สถานที่ท่องเที่ยวก่อนที่จะมาท่องเที่ยวกระบี่ และสถานที่ท่องเที่ยวหลังจากท่องเที่ยวในกระบี่ รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 9 และ ตารางที่ 10

1. ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่สนใจ จากผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่สนใจท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ (ทั้งทางบกและทางทะเล) คิดเป็นร้อยละ 95.8 รองลงมาได้แก่ ประวัติศาสตร์/โบราณคดีร้อยละ 52.1 ท่องเที่ยวในเมืองร้อยละ 31.3 มีส่วนน้อยเท่านั้นที่สนใจศึกษาประเพณี/วัฒนธรรมในชนบทร้อยละ 18.8

2. กิจกรรมท่องเที่ยวที่สนใจ กิจกรรมท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต่างชาติสนใจส่วนใหญ่สนใจดำน้ำร้อยละ 58.3 รองลงมาได้แก่ ปีนเขาร้อยละ 52.1 เทียน้ำตกร้อยละ 45.8 ศึกษารัฐธรรมชาติดีค่าเท่ากับ ศึกษาศิลปวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 39.6 ดูนก/ส่องสัตว์ร้อยละ 14.6 นักท่องเที่ยวที่สนใจกิจกรรมอื่นๆ (พายเรือคายัค แคนนู) ร้อยละ 10.4 และพักผ่อนในบ้านร้อยละ 8.3

3. จำนวนครั้งที่เดินทางมากระบี่ นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวกระบี่เป็นครั้งแรกคิดเป็นร้อยละ 75.0 เดินทางมาท่องเที่ยวกระบี่ประมาณปีละ 1 ครั้งร้อยละ 12.5 ส่วนเดินทางมากกว่า 1 ครั้งใน 1 เดือน เท่ากันกับเดินทางมากระบี่ประมาณเดือนละ 2 ครั้ง และประมาณปีละ 2 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 4.2

4. วัตถุประสงค์หลักของการเดินทางมาครั้งนี้ นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวคิดเป็นร้อยละ 93.7 มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เดินทางมาปฏิบัติงาน ซึ่งมีค่าเท่ากับเยี่ยมญาติ/เยี่ยมเพื่อน พักผ่อน/พักผ่อนคิดเป็นร้อยละ 2.1

5. ลักษณะการเดินทาง ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางมาคนเดียวคิดเป็นร้อยละ 43.8 มากับกลุ่มเพื่อนร้อยละ 27.1 เฉลี่ยกลุ่มละ 2 คน มากับกลุ่ม

ครอบครัวร้อยละ 25.0 เฉลี่ยกลุ่มละ 2 คน และเดินทางมากับกลุ่มเพื่อนผสมครอบครัว ร้อยละ 4.1 เฉลี่ยกลุ่มละ 10 คน

6. พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางโดยรถบัสประจำทางร้อยละ 37.5 รองลงมาเดินทางมาโดยเรือร้อยละ 27.0 เดินทางโดยเครื่องบินร้อยละ 20.8 เดินทางมาโดยรถเช่าร้อยละ 10.5 ที่เหลือเดินทางมาโดยการเช่ารถจักรยานยนต์เท่ากับรถส่วนตัวคิดเป็นร้อยละ 2.1

ตารางที่ 9 รูปแบบและลักษณะกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวต่างชาติสนใจในจังหวัดกระบี่

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
<u>ประเภทแหล่งท่องเที่ยวที่สนใจ (ตอบได้หลายข้อ)</u>			
พื้นที่ธรรมชาติ (ทั้งบนบกและทะเล)	46	95.8	
ประวัติศาสตร์/โบราณคดี	25	52.1	
ในเมือง	15	31.3	
ศึกษาประเพณี/วัฒนธรรมในชนบท	9	18.8	
<u>กิจกรรมท่องเที่ยวที่สนใจ (ตอบได้หลายข้อ)</u>			
ดำน้ำ	28	58.3	
ปีนเขา	25	52.1	
เที่ยวน้ำตก	22	45.8	
ศึกษาธรรมชาติ	19	39.6	
เที่ยวชมและศึกษาศิลปวัฒนธรรม	19	39.6	
ดูนก/ส่องสัตว์	7	14.6	
อื่น ๆ (ปีนเขา พายเรือคายัค)	4	10.4	
พักค้างในบ้าน (home stay)	4	8.3	
<u>จำนวนครั้งที่เดินทางมากระบี่</u>			
มากกว่า 1 ครั้งใน 1 เดือน	2	4.2	
ประมาณ 2 เดือน/ครั้ง	2	4.2	
ประมาณปีละ 2 ครั้ง	2	4.2	
ประมาณปีละ 1 ครั้ง	6	12.5	

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
จำนวนครั้งที่เดินทางมากระบี่ (ต่อ)			
เดินทางครั้งแรก	36	75.0	
รวม	48	100.0	
วัตถุประสงค์หลักของการเดินทางครั้งนี้			
ท่องเที่ยว	45	93.7	
ปฏิบัติงาน	1	2.1	
เยี่ยมเพื่อน/ญาติ	1	2.1	
พักผ่อน/พักผ่อน	1	2.1	
รวม	48	100.0	
ลักษณะการเดินทาง			
มาคนเดียว	21	43.8	
มากับกลุ่มเพื่อน	13	27.1	เฉลี่ย 2 คน/ กลุ่ม
มากับกลุ่มครอบครัว	12	25.0	เฉลี่ย 2 คน/ กลุ่ม
มากับกลุ่มเพื่อนผสมครอบครัว	2	4.1	เฉลี่ย 10 คน/ กลุ่ม
รวม	48	100.0	
พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง			
รถบัสประจำทาง	18	37.5	
เรือ	13	27.0	
เครื่องบิน	10	20.8	
รถเช่า	5	10.5	
เช่ารถจักรยานยนต์	1	2.1	
รถส่วนตัว	1	2.1	
รวม	48	100.0	

หมายเหตุ: n = 48

ที่มา: จากการสำรวจ

7. จุดหมายปลายทางหลัก จุดหมายปลายทางหลักของการเดินทาง สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่มีจุดหมายปลายทางหลัก คือ เกาะพีพีคิดเป็นร้อยละ 16.8 รองลงมาคือจุดหมายหลักในการมาท่องเที่ยวในเมืองกระบี่ ซึ่งเท่ากับการต้องการมาท่องเที่ยวที่อ่าวพระนางร้อยละ 8.4 ส่วนจุดหมายหลักในการมาท่องเที่ยวเกาะลันตาเท่ากับต้องการท่องเที่ยวเกาะพะงัน และหาดป่าตอง คิดเป็นร้อยละ 4.2 ที่เหลือต้องการมาท่องเที่ยวที่อ่าวพังงา เกาะจัม หาดไร่เลย์และเกาะสมุยเท่ากันคือร้อยละ 2.1 จุดหมายปลายทางหลักต้องการไปเที่ยวที่อื่น ๆ คือกรุงเทพฯ และประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คิดเป็นร้อยละ 16.8 ส่วนนักท่องเที่ยวไม่มีจุดหมายปลายทางหลักคิดเป็นร้อยละ 28.6

8. ประเภทที่พักของแหล่งท่องเที่ยวหลัก นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่ไม่พักค้างคืนคิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาพักค้างที่โรงแรมร้อยละ 29.2 พักค้างที่บังกะโลร้อยละ 18.8 เกสต์เฮ้าส์ร้อยละ 12.6 รีสอร์ทร้อยละ 4.2 และ อื่น ๆ (บนเรือ) ร้อยละ 2.1 โดยมีจำนวนคืนพักเฉลี่ย 14 คืน

9. จุดมุ่งหมายปลายทางรอง จุดมุ่งหมายปลายทางรองของการเดินทางส่วนใหญ่ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะท่องเที่ยวที่กรุงเทพฯ คิดเป็นร้อยละ 18.7 สาเหตุที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไปท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ เนื่องจากต้องเดินทางไปขึ้นเครื่องบินเพื่อกลับภูมิลำเนา จึงถือโอกาสท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ ด้วยรองลงมาได้แก่ เกาะสมุย/เกาะเต่า/เกาะพะงัน ซึ่งเท่ากับความต้องการท่องเที่ยวในประเทศแถบเอเชียและออสเตรเลียร้อยละ 16.64 ส่วนจุดหมายปลายทางรองที่หาดป่าตอง/หาดกะรน มีค่าเท่ากับที่อ่าวพระนาง เกาะลันตา เกาะพีพี คิดเป็นร้อยละ 10.4 เกาะหลัก จังหวัดในภาคกลางและจังหวัดในภาคเหนือ มีค่าเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 6.2 หาดไร่เลย์ร้อยละ 4.2 เกาะในร้อยละ 2.1 นักท่องเที่ยวที่ไม่มีจุดหมายปลายทางรองคิดเป็นร้อยละ 43.9

10. ประเภทที่พักของแหล่งท่องเที่ยวรอง นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่พักที่โรงแรมคิดเป็นร้อยละ 29.2 รองลงมาได้แก่ เกสต์เฮ้าส์ร้อยละ 26.0 บังกะโลร้อยละ 20.8 รีสอร์ทมีค่าเท่ากับที่พักประเภทอื่น ๆ (เดินที่ เรือ) ร้อยละ 4.2 ส่วนพักบนบ้านต้นไม้ร้อยละ 2.1 จำนวนคืนพักเฉลี่ย 5 คืน และไม่ได้พักค้างคืนร้อยละ 13.5

11. สถานที่ท่องเที่ยวก่อนมาท่องเที่ยวกระบี่ ก่อนมาท่องเที่ยวกระบี่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้แวะท่องเที่ยวที่กรุงเทพฯ เป็นส่วนใหญ่ร้อยละ 43.7 หาดกะรน/หาดป่าตอง เท่ากับนักท่องเที่ยวแวะเที่ยวที่เกาะสมุย/เกาะพะงัน และเกาะเต่าคิดเป็นร้อยละ 22.9 แวะท่องเที่ยวที่อื่น ๆ (มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย) ร้อยละ 14.7 แวะท่องเที่ยวจังหวัดในภาคกลาง (จังหวัดสุโขทัย จังหวัดกาญจนบุรี) ร้อยละ 8.3 แวะท่องเที่ยวจังหวัดในภาคเหนือ (จังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดเชียงราย) ร้อยละ 6.2 ส่วนแหว่ท่องเที่ยวหัดไร่เลย้เท่ากับแหว่ท่องเที่ยวที่เมืองหัดใหญ่/เมืองชุมพรร้อยละ 4.2 แหว่ท่องเที่ยวที่เกาะลันตา อุทยานแห่งชาติเขาสก มีค่าเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 2.1 และไม่ได้แหว่เที่ยวที่ไหนก่อนร้อยละ 12.5

12. ประเภทที่พักของแหล่งท่องเที่ยวก่อนที่จะมาท่องเที่ยวกระบี่ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พักที่เกสท์เฮ้า์ร้อยละ 29.2 รองลงมาพักที่โรงแรม เท่ากับพักที่บังกะโลร้อยละ 18.8 และพักบนบ้านต้นไม้ อพาร์ทเมนต์ และอื่น ๆ (บนเรือ) มีค่าเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 2.1 มีจำนวนคืนพักเฉลี่ย 6 คืนและไม่ได้พักค้างคืนร้อยละ 26.9

13. สถานที่ท่องเที่ยวหลังจากที่ท่องเที่ยวกระบี่ หลังจากท่องเที่ยวกระบี่นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่จะไปท่องเที่ยวที่กรุงเทพฯ คิดเป็นร้อยละ 31.2 เนื่องจากต้องเปลี่ยนเครื่องบินเพื่อเดินทางต่ออยู่แล้วจึงถือโอกาสท่องเที่ยวที่กรุงเทพฯ ด้วย รองลงมาได้แก่เดินทางไปประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้/ออสเตรเลียคิดเป็นร้อยละ 25.0 หาดป่าตอง/หาดกะรน ร้อยละ 14.6 เกาะพีพีร้อยละ 12.5 เกาะสมุย/เกาะเต่า/เกาะพะงันร้อยละ 10.4 จังหวัดในภาคเหนือ (จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย) ร้อยละ 8.3 เกาะลันตาร้อยละ 6.2 หมู่เกาะสิมิลัน ร้อยละ 4.2 อ่าวพระนาง เกาะนินมีค่าเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 2.1 และกลับภูมิลำเนาร้อยละ 20.8

14. ประเภทที่พักของแหล่งท่องเที่ยวหลังจากท่องเที่ยวกระบี่ นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่พักที่บังกะโล คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมา ได้แก่ พักค้างที่เกสท์เฮ้า์ ร้อยละ 27.1 โรงแรม ร้อยละ 20.8 และอื่น ๆ (เรือ) ร้อยละ 4.2 มีจำนวนคืนพักเฉลี่ย 5 คืน และไม่ได้พักค้างคืนร้อยละ 14.6

ตารางที่ 10 เส้นทางการท่องเที่ยวและประเภทที่พักในแต่ละเส้นทางของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
จุดหมายปลายทางหลัก			
เกาะพีพี จังหวัดกระบี่	8	16.8	
ในตัวเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่	4	8.4	
อ่าวพระนาง จังหวัดกระบี่	4	8.4	
เกาะลันตา จังหวัดกระบี่	2	4.2	
เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2	4.2	
หาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต	2	4.2	

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
จุดหมายปลายทางหลัก (ต่อ)			
อ่าวพังงา จังหวัดพังงา	1	2.1	
เกาะจิ้ม จังหวัดกระบี่	1	2.1	
หาดไร่เลย์ จังหวัดกระบี่	1	2.1	
เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี	1	2.1	
อื่น ๆ (กรุงเทพฯ กัมพูชา เอเชียตะวันออกเฉียงใต้)	8	16.8	
ไม่มีสถานที่ท่องเที่ยวหลัก	14	28.6	
รวม	48	100.0	
ประเภทที่พักของจุดหมายปลายทางหลัก			
โรงแรม	14	29.2	
บังกะโล	9	18.8	
เกสต์เฮาส์	6	12.6	
รีสอร์ท	2	4.2	
อื่น ๆ (บนเรือ)	1	2.1	
ไม่ได้พักค้างคืน	16	33.3	
รวม	48	100.0	พักเฉลี่ย 14 คืน
จุดหมายปลายทางรอง (ตอบได้หลายข้อ)			
(n=48)			
ใน กรุงเทพฯ	9	18.7	
เกาะสมุย เกาะเต่า และเกาะพะงัน	8	16.6	
จังหวัดสุราษฎร์ธานี			
ประเทศอื่น ๆ (เอเชีย ออสเตรเลีย)	8	16.6	
หาดป่าตอง หาดกะรน จังหวัดภูเก็ต	5	10.4	
อ่าวพระนาง จังหวัดกระบี่	5	10.4	
เกาะลันตา จังหวัดกระบี่	5	10.4	
เกาะพีพี จังหวัดกระบี่	5	10.4	
เกาะหลัก จังหวัดกระบี่	3	6.2	
จังหวัดในภาคกลาง(สุโขทัย กาญจนบุรี)	3	6.2	

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
จุดหมายปลายทางรอง (ตอบได้หลายข้อ)			
(n=48) (ต่อ)			
จังหวัดในภาคเหนือ (เชียงใหม่ เชียงราย)	3	6.2	
หาดไร่เลย์ จังหวัดกระบี่	2	4.2	
เกาะใน จังหวัดตรัง	1	2.1	
ไม่มีจุดหมายปลายทางรอง	16	33.3	
ประเภทที่พักของจุดหมายปลายทางรอง			
โรงแรม	14	29.2	
เกสต์เฮาส์	12	26.0	
บังกะโล	10	20.8	
รีสอร์ท	2	4.2	
อื่น ๆ (เต็นท์ เรือ)	2	4.2	
บ้านบนต้นไม้	1	2.1	
ไม่ได้พักค้างคืน	7	13.5	
รวม	48	100.0	คืนพักเฉลี่ย 5 คืน
สถานที่ท่องเที่ยวก่อนที่จะมาท่องเที่ยวกระบี่			
(ตอบได้หลายข้อ) (n=48)			
ในกรุงเทพฯ	21	43.7	
หาดกะรน หาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต	11	22.9	
เกาะสมุย เกาะพะงัน เกาะเต่า	11	22.9	
อื่น ๆ (มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย)	7	14.7	
จังหวัดในภาคกลาง(สุโขทัย กาญจนบุรี)	4	8.3	
หาดไร่เลย์ จังหวัดกระบี่	2	4.2	
จังหวัดนครศรีธรรมราช และชุมพร	2	4.7	
เกาะลันตา จังหวัดกระบี่	1	2.1	
อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัด	1	2.1	
สุราษฎร์ธานี			
ไม่ได้แวะเที่ยวที่ไหนก่อน	6	12.5	

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
ประเภทที่พักของสถานที่ท่องเที่ยวก่อนที่จะมาท่องเที่ยวกระบี่			
เกสท์เฮ้าส์	14	29.2	
โรงแรม	9	18.8	
บังกะโล	9	18.8	
บ้านบนต้นไม้	1	2.1	
อพาร์เมนต์	1	2.1	
อื่น ๆ (เรือ)	1	2.1	
ไม่ได้พักค้างคืน	13	26.9	
รวม	48	100.0	คืนพักเฉลี่ย 6 คืน
สถานที่ท่องเที่ยวหลังจากท่องเที่ยวในกระบี่			
(ตอบได้หลายข้อ) (n=48)			
ในกรุงเทพฯ	15	31.2	
ต่างประเทศ(สิงคโปร์ ออสเตรเลีย มาเลเซีย อินโดนีเซีย)	12	25.0	
หาดป่าตอง หาดกะรน จังหวัดภูเก็ต	7	14.6	
หมู่เกาะพีพี จังหวัดกระบี่	6	12.5	
เกาะสมุย เกาะเต่า เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี	5	10.4	
จังหวัดในภาคเหนือ (เชียงใหม่ เชียงราย)	4	8.3	
สถานที่ท่องเที่ยวหลังจากท่องเที่ยวในกระบี่			
(ตอบได้หลายข้อ) (ต่อ) (n=48)			
เกาะลันตา จังหวัดกระบี่	3	6.2	
หมู่เกาะสิมิลัน จังหวัดพังงา	2	4.2	
อ่าวพระนาง จังหวัดกระบี่	1	2.1	
เกาะใน จังหวัดตรัง	1	2.1	
กลับภูมิลำเนา	10	20.8	

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
ประเภทที่พักของแหล่งท่องเที่ยวหลังจาก			
เที่ยวกระบี่			
บังกะโล	16	33.3	
เกสท์เฮาส์	13	27.1	
โรงแรม	10	20.8	
อื่นๆ	2	4.2	
ไม่ได้พักค้างคืน	7	14.6	
รวม	48	100.0	คืนพักเฉลี่ย 5 คืน

ที่มา: จากการสำรวจ

ตอนที่ 3 ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติระหว่างที่ท่องเที่ยวอยู่ในจังหวัดกระบี่

การวิจัยในตอนนี้ เป็นการพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ระหว่างที่อยู่ในจังหวัดกระบี่ รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 11

ค่าเช่าที่พักเฉลี่ย 3,400 บาท/คน/คืน ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม 250 บาท/คน/วัน ค่าพาหนะในจังหวัด 200 บาท/คน/วัน ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก 600 บาท/คน/วัน ค่าใช้จ่ายด้านการบันเทิง 232 บาท/คน/วัน ค่าบริการท่องเที่ยว 935 บาท/คน/วัน และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด 495 บาท/คน/วัน

ตารางที่ 11 ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติระหว่างที่ท่องเที่ยวอยู่ในจังหวัดกระบี่
(หน่วย : บาท/คน/วัน)

ค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย
ค่าเช่าที่พัก	3,400 [*]	3,400
ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม	250 ^{**}	1,737
ค่าพาหนะในจังหวัด	200 ^{***}	632
ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก	600 [*]	600
ค่าใช้จ่ายด้านการบันเทิง	232 [*]	232
ค่าบริการท่องเที่ยว	935 [*]	935
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	495 [*]	495
รวม		8,031

หมายเหตุ: n = 48

* หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean)

** หมายถึง ค่ามัธยฐาน (Median)

*** หมายถึง ค่าฐานนิยม (Mode)

ที่มา: จากการสำรวจ

ตอนที่ 4 แนวโน้มการท่องเที่ยวในอนาคตของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่จะมาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่

การวิจัยในตอนนี้ เป็นการวิเคราะห์แนวโน้มของการท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูงประกอบด้วย แนวโน้มการเข้ามาท่องเที่ยวในกระบี่ เหตุจูงใจให้กลับมาท่องเที่ยวกระบี่ ความรู้จักชุมชนบ้านทุ่งสูง ความสนใจเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านทุ่งสูง กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สนใจในบ้านทุ่งสูง และความยินดีจ่ายในแต่ละกิจกรรม ผลการวิเคราะห์ส่วนนี้จะใช้เป็นฐานข้อมูลในการคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูง เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของโครงการ รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 12 และตารางที่ 13

1. การเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ในอนาคต ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะกลับมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ในอนาคตคิดเป็นร้อยละ 87.5 โดยให้เหตุผลของการกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้งว่า จังหวัดกระบี่เป็นเมืองที่มีสถานที่ท่องเที่ยวสวยงาม มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่จะไม่กลับมาท่องเที่ยวในกระบี่อีกคิดเป็นร้อยละ 12.5 โดยให้เหตุผลว่า มีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเกาะพีพี ทำให้นักท่องเที่ยวไม่มีความเป็นส่วนตัว เสียงเรือหางยาวดัง เกิดมลภาวะทางน้ำจากคราบน้ำมันเรือ และผู้นำเที่ยวแย่งนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นภาพพจน์ที่ไม่ดี ควรมีการจัดการเรื่องผู้นำเที่ยวให้ดีกว่านี้

2. เหตุจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวกระบี่อีกครั้ง ผลการวิจัยพบว่าเหตุจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวกระบี่อีกครั้งของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ส่วนใหญ่เห็นว่าจังหวัดกระบี่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจคิดเป็นร้อยละ 55.8 รองลงมาได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวหลากหลายคิดเป็นร้อยละ 32.6 ประเพณี/วัฒนธรรมที่น่าสนใจร้อยละ 25.6 สิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 16.3 การเดินทางสะดวกร้อยละ 11.6 อื่นๆ (คนไทยมีความเป็นมิตร) ร้อยละ 9.3 มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เห็นว่าสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกน่าสนใจคิดเป็นร้อยละ 2.3

3. ความรู้จักชุมชนบ้านทุ่งสูง นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่ไม่รู้จักชุมชนบ้านทุ่งสูงคิดเป็นร้อยละ 89.6 มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่รู้จักชุมชนบ้านทุ่งสูงคิดเป็นร้อยละ 10.4 เนื่องจากมัคคุเทศก์ที่นำเที่ยวรู้จักบ้านทุ่งสูง จึงแนะนำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติรู้จักบ้านทุ่งสูงด้วย

4. ความสนใจเข้ามาท่องเที่ยวชุมชนบ้านทุ่งสูง นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่มีความสนใจที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านทุ่งสูงคิดเป็นร้อยละ 95.7 โดยให้เหตุผลว่าเป็นการดีที่จะให้นักท่องเที่ยวต่างชาติได้พบปะกับประชาชนในท้องถิ่น จะเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ต้องการที่จะส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่สนใจที่จะเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชนบ้านทุ่งสูงคิดเป็นร้อยละ 4.3 โดยให้เหตุผลว่าไม่สะดวกที่จะเข้าไปเพราะมีเด็กมาด้วย และไม่มีโรงแรม

5. กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สนใจในชุมชนบ้านทุ่งสูง นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่สนใจศึกษาประเพณี/วัฒนธรรมคิดเป็นร้อยละ 60.5 รองลงมาได้แก่ พักค้างในบ้านร้อยละ 46.5 จำนวนคืนพักเฉลี่ย 2 คืน สนใจที่จะซื้อจักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน เท่ากับสนใจที่จะเดินป่าแบบผจญภัยคิดเป็นร้อยละ 44.2 ชมเส้นทางสมุนไพรร้อยละ 23.3 และกิจกรรมอื่นๆ (ขี่ช้าง) ร้อยละ 4.7

ตารางที่ 12 แนวโน้มการท่องเที่ยวในอนาคตของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่จะมาท่องเที่ยวใน
จังหวัดกระบี่และบ้านทุ่งสูง

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
<u>การเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ในอนาคต</u>			
มา	42	87.5	
ไม่มา	6	12.5	
รวม	48	100.0	
<u>เหตุจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวกระบี่อีกครั้ง</u> (ตอบได้หลายคำตอบ) (n=48)			
สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ	24	55.8	
กิจกรรมการท่องเที่ยวหลากหลาย	14	32.6	
ประเพณี/วัฒนธรรมที่น่าสนใจ	11	25.6	
สิ่งอำนวยความสะดวกดี	7	16.3	
การเดินทางสะดวก	5	11.6	
อื่น ๆ (คนไทยมีความเป็นมิตร)	4	9.3	
สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกที่น่าสนใจ	1	2.3	
<u>ความรู้จักชุมชนบ้านทุ่งสูง</u>			
รู้จัก	5	10.4	
ไม่รู้จัก	43	89.6	
รวม	48	100.0	
<u>ความสนใจเข้ามาท่องเที่ยวชุมชนบ้านทุ่งสูง</u>			
สนใจ	45	95.7	
ไม่สนใจ	2	4.3	
รวม	47	100.0	
<u>กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สนใจในชุมชนบ้านทุ่งสูง</u> (ตอบได้หลายข้อ) (n=48)			
ศึกษาประเพณีวัฒนธรรม	26	60.5	
พักค้างในบ้าน (home stay)	20	46.5	เฉลี่ย 2 คืน

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สนใจในชุมชนบ้านทุ่งสูง			
(ต่อ)(ตอบได้หลายข้อ) (n=48)			
ซีจรรย์านชมธรรมชาติ/ชุมชน	19	44.2	
เดินป่าแบบผจญภัย	19	44.2	
ชมเส้นทางสมุนไพรม	10	23.3	
อื่น ๆ (ชี้ข้าง)	2	4.7	

ที่มา: จากการสำรวจ

6. ความยินดีจ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติในการเข้ามาท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูง

6.1 ความยินดีจ่ายในกรณีไม่พักค้าง นักท่องเที่ยวมีความยินดีจ่ายค่าอาหาร/เครื่องดื่มเฉลี่ย 100 บาท/คน/มื้อ ค่าบริการนำเที่ยวในชุมชน 150 บาท/กลุ่ม/วัน ค่าบำรุงองค์การการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 100 บาท/คน/ครั้ง

6.2 ความยินดีจ่ายในกรณีพักค้าง นักท่องเที่ยวมีความยินดีจ่ายค่าอาหาร/เครื่องดื่มเฉลี่ย 150 บาท/คน/มื้อ ค่าบริการนำเที่ยวในชุมชน 150 บาท/กลุ่ม/วัน ค่าบำรุงองค์การการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 100 บาท/คน/ครั้ง ค่าที่พัก 200 บาท/คน/คืน ค่าเช่าจักรยาน 100 บาท/คน/วัน

ตารางที่ 13 ความยินดีจ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่จะมาท่องเที่ยวบ้านทุ่งสูงในอนาคต

ความยินดีจ่าย	จำนวนเงิน
กรณีไม่พักค้าง	
ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม	100 บาท/คน/มื้อ
ค่าบริการนำเที่ยวในชุมชน	150 บาท/กลุ่ม/วัน
ค่าบำรุงองค์การการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	100 บาท/คน/ครั้ง
กรณีพักค้าง	
ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม	150 บาท/คน/มื้อ
ค่าบริการนำเที่ยวในชุมชน	150 บาท/กลุ่ม/วัน
ค่าบำรุงองค์การการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	100 บาท/คน/ครั้ง
ค่าที่พัก	200 บาท/คน/คืน
ค่าเช่าจักรยาน	100 บาท/คัน/วัน

หมายเหตุ: n = 48

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 14 เป็นการเปรียบเทียบภูมิหลังของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ มีรายละเอียดดังนี้

1. เพศ นักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยร้อยละ 61.5 ของนักท่องเที่ยวเป็นเพศชายอีกร้อยละ 38.5 เป็นเพศหญิง ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายโดยร้อยละ 56.3 ของนักท่องเที่ยวเป็นเพศหญิง อีกร้อยละ 43.8 เป็นเพศชาย

2. อายุ นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 20-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 72.2 รองลงมาได้แก่อายุระหว่าง 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.9 ส่วนน้อยเท่านั้นที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีคิดเป็นร้อยละ 6.9 ส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-40 ปีคิดเป็นร้อยละ 71.1 รองลงมาได้แก่อายุระหว่าง 41-60 ปีคิดเป็นร้อยละ 17.8 อายุมากกว่า 60 ปีร้อยละ 6.7 และอายุต่ำกว่า 20 ปีร้อยละ 4.4

3. ระดับการศึกษา นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมาคือ ผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี

หรือสูงกว่าคิดเป็นร้อยละ 28.8 ระดับประถมศึกษาร้อยละ 19.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 11.5 และระดับอนุปริญาหรือเทียบเท่าร้อยละ 9.6 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าคิดเป็นร้อยละ 35.4 รองลงมา คือ ผู้ที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าร้อยละ 29.2 ระดับอนุปริญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 16.6 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 14.6 และระดับประถมศึกษา ร้อยละ 4.2

4. สถานภาพสมรส นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 57.8 รองลงมาคือมีสถานภาพโสดคิดเป็นร้อยละ 40.4 และมีสถานภาพหม้ายคิดเป็นร้อยละ 1.9 เมื่อพิจารณาร่วมกับช่วงอายุแล้วมีความสัมพันธ์กันกล่าวคือ ช่วงอายุ 20-40 ปี มีจำนวนผู้มาท่องเที่ยวมากที่สุด นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดคิดเป็นร้อยละ 59.8 รองลงมาคือมีสถานภาพสมสร้อยละ 31.9 หย่าร้างร้อยละ 6.4 และเป็นหม้ายร้อยละ 1.9

5. อาชีพ นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขายคิดเป็นร้อยละ 25.0 รองลงมาคือพนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชนร้อยละ 23.1 ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ 19.2 ส่วนอาชีพเกษตรกรและอื่นๆ (รับจ้างทั่วไป) มีค่าเท่ากันคือร้อยละ 11.5 ที่น้อยที่สุดคือ นักเรียน/นักศึกษาร้อยละ 9.6 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษียณอายุ นักดนตรี ช่างไม้คิดเป็นร้อยละ 22.9 รองลงมาได้แก่ประกอบธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 20.8 พนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชน เท่ากับ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 16.7 ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ 10.4 พนักงานขายร้อยละ 6.3 แม่บ้าน/พ่อบ้านร้อยละ 4.2 และเจ้าหน้าที่องค์กรระหว่างประเทศร้อยละ 2.1

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบลักษณะภูมิหลังของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่

รายละเอียด	ร้อยละ	
	นักท่องเที่ยวไทย	นักท่องเที่ยวต่างชาติ
เพศ		
ชาย	61.5	43.8
หญิง	38.5	56.3
รวม	100.0	100.0

ตารางที่ 14 (ต่อ)

รายละเอียด	ร้อยละ	
	นักท่องเที่ยวไทย	นักท่องเที่ยวต่างชาติ
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	6.9	4.4
20-40 ปี	72.2	71.1
41-60 ปี	20.9	17.8
มากกว่า 60 ปี	-	6.7
รวม	100.0	100.0
การศึกษา		
ประถมศึกษา	19.2	4.2
มัธยมศึกษาตอนต้น	11.5	14.6
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	30.8	29.2
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	9.6	16.6
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	28.8	35.4
รวม	100.0	100.0
สถานภาพสมรส		
โสด	40.4	59.8
สมรส	57.7	31.9
หย่าร้าง	-	6.4
หม้าย	1.9	1.9
รวม	100.0	100.0
อาชีพ		
เกษียณอายุ นักดนตรี ช่างไม้	11.5	22.9
ธุรกิจส่วนตัว	25.0	20.8
พนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชน	23.1	16.7
นักเรียน/นักศึกษา	9.6	16.7
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	19.2	10.4
พนักงานขาย	-	6.3
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	-	4.2
เจ้าหน้าที่องค์กรระหว่างประเทศ	-	2.1
รวม	100.0	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 15 เป็นการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายเฉลี่ยและค่านักพักเฉลี่ยสถานที่ท่องเที่ยวหลักของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติระหว่างที่ท่องเที่ยวอยู่ในจังหวัดกระบี่ พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยจ่ายค่าที่พัก 500 บาท/คน/วัน ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม 270 บาท/คน/วัน ค่าบริการท่องเที่ยวและพาหนะในจังหวัด 183 บาท/คน/วัน ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก 194 บาท/คน/วัน ค่าใช้จ่ายด้านการบันเทิง 256 บาท/คน/วัน และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด 139 บาท/คน/วัน รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 1,542 บาท/คน/วัน ส่วนค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวต่างชาติในระหว่างที่ท่องเที่ยวอยู่ในจังหวัดกระบี่ ประกอบด้วยค่าที่พัก 3,400 บาท/คน/วัน ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม 1,737 บาท/คน/วัน ค่าบริการท่องเที่ยวและพาหนะในจังหวัด 1,567 บาท/คน/วัน ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก 600 บาท/คน/วัน ค่าใช้จ่ายด้านการบันเทิง 232 บาท/คน/วัน และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด 495 บาท/คน/วัน รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 8,031 บาท/คน/วัน ส่วนค่านักพักเฉลี่ยของสถานที่ท่องเที่ยวหลักสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย คือ 3 คืน และนักท่องเที่ยวต่างชาติ 14 คืน

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายเฉลี่ยและค่านักพักเฉลี่ยสถานที่ท่องเที่ยวหลักของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติระหว่างที่ท่องเที่ยวอยู่ในจังหวัดกระบี่

(หน่วย : บาท/คน/วัน)

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	นักท่องเที่ยวไทย	นักท่องเที่ยวต่างชาติ
ค่าเช่าที่พัก	500	3,400
ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม	270	1,737
ค่าบริการท่องเที่ยวและพาหนะในจังหวัด	183	1,567
ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก	194	600
ค่าใช้จ่ายด้านการบันเทิง	256	232
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	139	495
รวม	1,542	8,031

หมายเหตุ: ค่านักพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวไทย 3 คืน นักท่องเที่ยวต่างชาติ 14 คืน

ที่มา: จากการสำรวจ

ส่วนที่ 3 ลักษณะประชากรและความคิดเห็นของชุมชนด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การวิจัยส่วนนี้แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 4 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของประชากร พื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

ตอนที่ 2 ความต้องการของสมาชิกชุมชนในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 3 ความต้องการของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตอนที่ 4 ความพร้อมของชุมชนด้านองค์กรและการระดมทุน

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของประชากร พื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของบ้านทุ่งสูง

1. ลักษณะทั่วไปของประชากร ลักษณะทั่วไปของประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพในครัวเรือนและสถานภาพสมรส ปรากฏรายละเอียดของผลการวิจัยดังตารางที่ 16

1.1 เพศ เมื่อจำแนกกลุ่มประชากรตามเพศในการวิจัยครั้งนี้พบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 59.4 เป็นเพศหญิง ที่เหลือเป็นเพศชายร้อยละ 40.6

1.2 อายุ ประชากรโดยส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 20-40 ปีร้อยละ 46.8 รองลงมาได้แก่ ช่วงอายุ 41-60 ปีร้อยละ 36.4 และช่วงอายุมากกว่า 60 ปีร้อยละ 13.3 ตามลำดับ ส่วนช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี จะมีอยู่น้อยที่สุด คือร้อยละ 3.5 และโดยทั่วไปมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 43 ปี

1.3 สถานภาพในครัวเรือน ประชากรที่ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ เป็นคู่สมรสมากที่สุดร้อยละ 46.2 รองลงมาเป็นหัวหน้าครัวเรือนร้อยละ 32.9 บุตรร้อยละ 16.1 ญาติผู้ใหญ่ร้อยละ 2.1 ส่วนที่เหลือได้แก่เป็นผู้ที่มีสถานภาพอื่นๆ ได้แก่ บุตรเขย บุตรสะใภ้ ร้อยละ 1.4

1.4 สถานภาพสมรส ประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะมีสถานภาพสมรสแล้ว ร้อยละ 82.5 รองลงมาร้อยละ 11.9 เป็นโสด ร้อยละ 4.2 เป็นหม้าย และร้อยละ 0.7 เท่านั้นที่มีสถานภาพหย่าร้าง

ตารางที่ 16 ลักษณะทั่วไปของประชากรชุมชนบ้านทุ่งสูง

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	58	40.6
หญิง	85	59.4
รวม	143	100.0
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	5	3.5
20-40 ปี	67	46.8
41-60 ปี	52	36.4
มากกว่า 60 ปี	19	13.3
รวม	143	100.0
สถานภาพในครัวเรือน		
หัวหน้าครัวเรือน	47	32.9
คู่สมรส	66	46.2
ญาติผู้ใหญ่	3	2.1
บุตร	23	16.1
อื่น ๆ (บุตรเขย บุตรสะใภ้)	2	1.4
รวม	143	100.0
สถานภาพสมรส		
โสด	17	11.9
สมรส	118	82.5
หม้าย	6	4.2
หย่าร้าง	1	0.7
รวม	143	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

2. ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของบ้านทุ่งสูง ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากร ประกอบด้วย ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน อาชีพทั้งอาชีพหลักและอาชีพเสริม รายได้โดยเฉลี่ยของครัวเรือน ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย

ของครัวเรือน ภาระหนี้สินของครัวเรือน สถาบันการเงินที่กู้ยืม สภาวะการมีเงินออมของครัวเรือน
ปรากฏรายละเอียดตารางที่ 17

2.1 ระดับการศึกษา ประชากรส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.1-ป.7) คิดเป็นร้อยละ 67.8 ผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 14 และร้อยละ 9.1 เป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ส่วนผู้ที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 3.5 สำหรับผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า และผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ มีจำนวนเท่ากันคิดเป็น ร้อยละ 2.8 แสดงให้เห็นว่า คู่สมรส/หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา และอยู่ในวัยกลางคน

2.2 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน สมาชิกในครัวเรือนที่มีจำนวน 4-6 คน มีมากที่สุด ร้อยละ 64.3 รองลงมา คือ จำนวนสมาชิก 1-3 คนร้อยละ 25.3 จำนวนสมาชิก 7-9 คนร้อยละ 8.4 ตามลำดับ ส่วนจำนวนสมาชิกมากกว่า 9 คนร้อยละ 2.1 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5 คน

2.3 จำนวนแรงงานในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน 1-3 คน มีมากที่สุด คือ ร้อยละ 62.3 รองลงมาคือ จำนวนแรงงาน 4-6 คนร้อยละ 32.8 ส่วนจำนวนแรงงาน 7-9 คน มีน้อยที่สุด คือร้อยละ 4.9 จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน

2.4 อาชีพ

2.4.1 อาชีพหลัก ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลัก คือ ทำการเกษตรกรรมโดย ทำสวนปาล์มเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือ สวนยางพารา ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 72.7 รองลงมาร้อยละ 9.8 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย ร้อยละ 7.0 อาชีพอื่นๆ (รับจ้างทั่วไป ช่างเย็บผ้า) ส่วนพ่อบ้าน/แม่บ้านร้อยละ 4.9 อาชีพพนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชนและนักเรียน/นักศึกษา มีค่าเท่ากันคือคิดเป็นร้อยละ 2.1 สำหรับผู้ที่ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจเท่ากับผู้ที่ประกอบอาชีพตัวแทนขายสินค้า คือคิดเป็นร้อยละ 0.7 เมื่อจำแนกอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพอื่นๆ พบว่าประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งสอดคล้องกับสภาพธรรมชาติและภูมิประเทศตลอดจนใกล้แหล่งโรงงานรับซื้อปาล์ม

2.4.2 อาชีพเสริม ในส่วนของอาชีพเสริม พบว่าประชากรส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพเสริม คิดเป็นร้อยละ 41.2 อาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 19.6 อาชีพเกษตรกรรม

(สวนผลไม้ เพาะปลูก และเลี้ยงสัตว์) มีค่าเท่ากับอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 17.5 ส่วนอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ ช่างเสริมสวย ช่างก่อสร้าง มีน้อยที่สุดคือร้อยละ 4.2

2.5 รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน เมื่อจำแนกตามระดับรายได้ พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีรายได้จากการประกอบอาชีพหลัก คือ ทำเกษตรกรรม (สวนปาล์ม) น้อยกว่า 5,000 บาท/เดือนร้อยละ 42.6 รองลงมาคือรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท/เดือนร้อยละ 37.6 รายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท/เดือนร้อยละ 8.5 ส่วนรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท/เดือน มีค่าเท่ากับครัวเรือนมีรายได้ระหว่าง 20,001-25,000 บาท/เดือนคิดเป็นร้อยละ 3.5 รายได้ระหว่าง 25,001-30,000 บาท/เดือน มีค่าเท่ากับครัวเรือนที่มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท/เดือนคิดเป็นร้อยละ 2.1

2.6 ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของครัวเรือน เมื่อพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของครัวเรือน พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายที่สอดคล้องกับรายได้ของครัวเรือน กล่าวคือ ค่าใช้จ่ายระหว่าง 2,001-4,000 บาท/เดือนร้อยละ 37.8 รองลงมาคือค่าใช้จ่ายระหว่าง 4,001-6,000 บาท/เดือนคิดเป็นร้อยละ 23.8 ค่าใช้จ่ายระหว่าง 6,001-8,000 บาท/เดือนคิดเป็นร้อยละ 15.4 ค่าใช้จ่ายมากกว่า 12,000 บาท/เดือนร้อยละ 8.4 ค่าใช้จ่ายระหว่าง 8,001-10,000 บาท/เดือนร้อยละ 7.0 ค่าใช้จ่ายน้อยกว่า 2,000 บาท/เดือนร้อยละ 5.6 และค่าใช้จ่ายระหว่าง 10,001-12,000 บาท/เดือนร้อยละ 2.1

2.7 ภาระหนี้สินของครัวเรือน การมีภาระหนี้สินของครัวเรือน พบว่าส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินคิดเป็นร้อยละ 74.6 มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ไม่มีภาระหนี้สินคิดเป็นร้อยละ 25.4

2.8 สถาบันการเงินที่กู้ยืม จากการสำรวจพบว่า ส่วนใหญ่กู้เงินมาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) คิดเป็นร้อยละ 84.0 รองลงมาคือกู้ยืมจากแหล่งอื่น (กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เครือญาติ) ร้อยละ 5.7 ส่วนแหล่งเงินกู้จากธนาคารพาณิชย์มีค่าเท่ากับแหล่งเงินกู้จากเอกชน คือร้อยละ 4.7 มีบางส่วนที่กู้ยืมจากสหกรณ์ออมทรัพย์คิดเป็นร้อยละ 0.9

2.9 สถานะการมีเงินออม สถานะการมีเงินออมของครัวเรือนมีความสอดคล้องกับภาระหนี้สินที่มีอยู่กล่าวคือ ครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่มีเงินออมคิดเป็นร้อยละ 60.6 มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีเงินออมคิดเป็นร้อยละ 39.4

ตารางที่ 17 ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนบ้านทุ่งสูง

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	4	2.8
ประถมศึกษา (ป.1-ป.7)	97	67.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	20	14
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	13	9.1
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	5	3.5
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	4	2.8
รวม	143	100.0
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1-3 คน	36	25.2
4-6 คน	92	64.3
7-9 คน	12	8.4
มากกว่า 9 คน	3	2.1
รวม	143	100.0
จำนวนแรงงานในครัวเรือน		
1-3 คน	89	62.3
4-6 คน	47	32.8
7-9 คน	7	4.9
รวม	143	100.0
อาชีพ		
1. อาชีพหลัก		
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1	0.7
ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	14	9.8
พนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชน	3	2.1
ตัวแทนขายสินค้า	1	0.7
นักเรียน/นักศึกษา	3	2.1
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	7	4.9
เกษตรกร	104	72.7
อื่น ๆ (รับจ้างทั่วไป ช่างเย็บผ้า)	10	7
รวม	143	100.0

ตารางที่ 17 (ต่อ)

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ (ต่อ)		
2. อาชีพเสริม		
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	28	19.6
เกษตรกรรม(สวนผลไม้ เพาะปลูก เลี้ยงสัตว์)	25	17.5
รับจ้าง	25	17.5
อื่น ๆ (ช่างเสริมสวย ช่างก่อสร้าง)	6	4.2
ไม่มีอาชีพเสริม	59	41.2
รวม	143	100.0
รายได้โดยเฉลี่ยของครัวเรือน (บาท/เดือน)		
น้อยกว่า 5,000	60	42.6
5,001-10,000	53	37.6
10,001-15,000	12	8.5
15,001-20,000	5	3.5
20,001-25,000	5	3.5
25,001-30,000	3	2.1
มากกว่า 30,000	3	2.1
รวม	141	100.0
ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของครัวเรือน (บาท/เดือน)		
น้อยกว่า 2,000	8	5.6
2,001-4,000	54	37.8
4,001-6,000	34	23.8
6,001-8,000	22	15.4
8,001-10,000	10	7.0
10,001-12,000	3	2.1
มากกว่า 12,000	12	8.4
รวม	143	100.0
ภาระหนี้สินของครัวเรือน		
มีหนี้สิน	106	74.6
ไม่มีหนี้สิน	36	25.4
รวม	142	100.0

ตารางที่ 17 (ต่อ)

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถาบันการเงินที่กู้ยืม		
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การ- เกษตร (ธกส.)	89	84.0
อื่น ๆ (กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เครือญาติ)	6	5.7
ธนาคารพาณิชย์	5	4.7
เอกชน	5	4.7
สหกรณ์ออมทรัพย์	1	0.9
รวม	106	100.0
การมีเงินออมของครัวเรือน		
มี	56	39.4
ไม่มี	86	60.6
รวม	142	100.0

ที่มา: จากการสำรวจ

ตอนที่ 2 ความต้องการของสมาชิกชุมชนในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สำหรับความคิดเห็นและความต้องการของชุมชนเป็นการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ด้าน ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ต้องการส่งเสริมในชุมชนและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รายละเอียดปรากฏในการตารางที่ 18

1. กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ต้องการส่งเสริมในชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ต้องการส่งเสริมในชุมชน ประกอบด้วย การเดินป่าแบบผจญภัยมีค่ามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 60.1 ชมเส้นทางสมุนไพรร้อยละ 48.3 ส่วนศึกษาประเพณี/วัฒนธรรมและดูนก มีค่าเท่ากันคือคิดเป็นร้อยละ 24.5 กิจกรรมพักผ่อนในบ้านร้อยละ 22.4 ซี่จักยานชมธรรมชาติ/ชุมชนร้อยละ 18.2 พักแรมในป่าร้อยละ 8.4 และจัดคอนเสิร์ตมีน้อยที่สุดคือร้อยละ 2.1 จากการสอบถามถึงเหตุผลของความ ต้องการส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวในแต่ละกิจกรรมโดยเฉพาะการเดินป่าแบบผจญภัย และชมเส้นทางสมุนไพร ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเป็นสิ่งที่ชาวบ้านมีความภาคภูมิใจ จึงต้องการให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมชื่นชมกับคนในชุมชน ส่วนการศึกษาประเพณี/วัฒนธรรมในชุมชน

และการดุนก ผู้ตอบให้เหตุผลว่าชุมชนมีประเพณีที่น่าสนใจในลักษณะการดำเนินชีวิตของคนภาคใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอยากจะให้นักท่องเที่ยวต่างชาติได้มีโอกาสสัมผัสและศึกษา เรียนรู้ ประเพณี/วัฒนธรรมของชุมชนชาวภาคใต้ กิจกรรมการพักค้างในบ้าน ผู้ตอบให้เหตุผลว่ามีที่พักที่มีความสะดวก สะอาดและตนมีความเต็มใจที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพัก เพื่อจะให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวที่บ้านทุ่งสูงหลายวัน กิจกรรมขี้จรรย์านชมธรรมชาติ/ชุมชนนั้น ผู้ตอบให้เหตุผลว่าต้องการให้นักท่องเที่ยวได้เที่ยวชมสิ่งที่น่าสนใจที่มีอยู่ในชุมชนให้มากที่สุด ส่วนการพักผ่อนในป่าผู้ตอบให้เหตุผลว่า ต้องการให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด สำหรับกิจกรรมการจัดคอนเสิร์ตผู้ตอบให้เหตุผลว่า น่าจะทำให้ชุมชนมีความครื้นเครงดี จากผลการวิจัยสรุปว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชุมชนต้องการส่งเสริมมากที่สุด คือ กิจกรรมการเดินป่าแบบผจญภัย ซึ่งมีความสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ แต่เมื่อสอบถามความพร้อมของชุมชนในการให้บริการกิจกรรมดังกล่าว พบว่ามีประชาชนเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 2.1) เท่านั้น ที่พร้อมจะให้บริการนำเที่ยวแบบผจญภัย ดังนั้น ชุมชนควรเตรียมความพร้อมสำหรับรองรับกิจกรรมดังกล่าว โดยการขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สถาบันอันตามัน สมาคมผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวจังหวัดกระบี่ ในการคัดเลือกและฝึกอบรมคนในชุมชนสำหรับการเป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวแบบผจญภัยและกิจกรรมอื่น ๆ

2. ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากการสำรวจพบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีความต้องการและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานได้แก่ ถนนลาดยาง คิดเป็นร้อยละ 58.7 รองลงมาได้แก่ระบบน้ำใช้ร้อยละ 32.9 โทรศัพท์ร้อยละ 29.4 เส้นทางศึกษาธรรมชาติร้อยละ 22.4 ศูนย์บริการ/ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวร้อยละ 19.6 ส่วนระบบบำบัดน้ำเสีย/กำจัดขยะ/สิ่งปฏิกูล มีค่าเท่ากับความต้องการมีไฟฟ้าคือร้อยละ 11.9 และความต้องการร้านค้า (ขายอาหาร/ของที่ระลึก) มีค่าเท่ากับความต้องการศาลาชมวิวดูคิดเป็นร้อยละ 11.2

จากการสอบถาม ชุมชนให้เหตุผลว่า การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนเป็นไปด้วยความยากลำบาก โดยเฉพาะในฤดูฝนจึงต้องการให้มีการพัฒนาระบบการคมนาคมให้สะดวกยิ่งขึ้น ระบบน้ำใช้ และระบบไฟฟ้าไม่สะดวกเนื่องจากมีหลายครัวเรือนที่สร้างใหม่ระบบน้ำใช้และระบบไฟฟ้าจึงยังไม่ทั่วถึง และการติดต่อทางโทรศัพท์ยังไม่สะดวก เนื่องจากมีตู้โทรศัพท์ที่ใช้งานได้น้อย

สำหรับการจัดการระบบกำจัดขยะหรือการจัดการด้านมลพิษ ชุมชนส่วนใหญ่เห็นว่าในปัจจุบันยังไม่มีปัญหาขยะมากเท่าที่ควร ซึ่งปัจจุบันมีการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นโดยให้แต่ละบ้านจัดการโดยการฝังกลบหรือเผาตัวเอง แต่ในอนาคตปัญหาขยะจะเป็นปัญหาใหญ่ ดังนั้น จึงควรมี

การจัดทำแผนการจัดการในรูปแบบที่เหมาะสมชัดเจนมากขึ้น แนวทางการจัดการขยะและมลพิษ ในอนาคต ควรมีแนวทางการจัดการทั้งทางด้านอุปสงค์ (demand side management approach) ซึ่งเป็นการจัดการด้านพฤติกรรมกรบริโภคของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว โดยการใช้ภาชนะที่ย่อยสลายได้ง่าย เช่น ใบตอง ภาชนะที่ผลิตจากวัสดุธรรมชาติ หรือภาชนะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งขวดน้ำดื่ม ควรใช้ขวดน้ำที่เป็นขวดแก้วที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ นอกจากนี้ควรมีการสร้างจิตสำนึกและประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนและนักท่องเที่ยวตระหนักถึงการบริโภคที่ก่อให้เกิดขยะ ให้คนในชุมชนและนักท่องเที่ยวรู้จักการแยกขยะ การจัดการด้านอุปสงค์ถือเป็นการจัดการที่ต้นเหตุแห่งปัญหาหากคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวสามารถปฏิบัติได้จะเป็นการดีในการช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่วนการจัดการด้านอุปทาน (supply side management approach) เป็นการจัดการที่ปลายเหตุของปัญหา คือ การหาวิธีกำจัดขยะหรือสิ่งปฏิกูลที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยมีข้อเสนอแนะว่าหากเป็นขยะเปียกควรนำไปทำปุ๋ยหมัก เนื่องจากเป็นการกำจัดขยะที่ง่าย เสียค่าใช้จ่ายน้อยและสามารถนำปุ๋ยหมักมาใช้ประโยชน์ได้ ขยะแห้งหากสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ก็ควรนำกลับเข้าสู่กระบวนการทำความสะอาดเพื่อนำมาใช้ใหม่ หากใช้ใหม่ไม่ได้ควรกำจัดให้ถูกหลักสุขาภิบาล และการจัดการด้านสถาบัน (institutional management approach) เป็นการออกกฎระเบียบในชุมชนเองเพื่อเป็นการกำหนดปริมาณขยะที่จะนำเข้าไปในชุมชน เช่น การห้ามนำขวดน้ำพลาสติกหรือถุงพลาสติกเข้าไปในป่าชุมชน หรือหากอนุญาตให้นำขวดน้ำพลาสติกหรือถุงพลาสติกเข้าไปในป่าชุมชน ควรออกกฎให้นักท่องเที่ยว นำขยะที่นำเข้าไปเอามาทิ้งในสถานที่ที่ชุมชนจัดให้ อย่างไรก็ตาม ในการจัดการด้านขยะและมลพิษ ควรจะใช้หลาย ๆ แนวทางควบคู่กันไปเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการด้านขยะและมลพิษ โดยมาตรการดังกล่าวต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลเขาใหญ่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ ควรให้การสนับสนุนในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าวตามสมควร สิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับการท่องเที่ยว เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เส้นทางศึกษาธรรมชาติ ป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ เป็นต้น ขณะนี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแล้ว ควรมีการวางแผน และสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติให้มากที่สุด

ตารางที่ 18 ความต้องการของสมาชิกชุมชนในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ชุมชน
บ้านทุ่งสูง

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ต้องการส่งเสริมในชุมชน (ตอบได้หลายข้อ)		
เดินป่าแบบผจญภัย	86	60.1
ชมเส้นทางสมุนไพรมะเขือ	69	48.3
ศึกษาประเพณี/วัฒนธรรมในชุมชน	35	24.5
ดูนก	35	24.5
พักค้างในบ้าน (home stay)	32	22.4
ขี่จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	26	18.2
พักแรมในป่า	12	8.4
จัดคอนเสิร์ต	3	2.1
ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ตอบได้หลายข้อ)		
ถนนลาดยาง	84	58.7
ระบบน้ำใช้	47	32.9
โทรศัพท์	42	29.4
เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	32	22.4
ศูนย์บริการ/ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว	28	19.6
ระบบบำบัดน้ำเสีย/กำจัดขยะ/สิ่งปฏิกูล	17	11.9
อื่น ๆ (ไฟฟ้า)	17	11.9
ร้านค้า (ขายอาหาร/ของที่ระลึก)	16	11.2
ศาลาชมวิว	16	11.2

หมายเหตุ: n = 143

ที่มา: จากการสำรวจ

ตอนที่ 3 ความต้องการของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สำหรับความต้องการของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ด้าน ได้แก่ ความต้องการเข้าร่วมในการให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และรายละเอียดของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแต่ละกิจกรรม ประกอบด้วย จำนวนนักท่องเที่ยวที่คาดว่าจะรับได้ในแต่ละกิจกรรม ระยะเวลาที่สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ รายได้ที่ควรได้รับจากนักท่องเที่ยว การแบ่งรายได้ให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 19 และตารางที่ 20

1. ความต้องการเข้าร่วมให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย การให้บริการที่พัก การจัดบริการอาหารและเครื่องดื่ม นำเที่ยวในชุมชน เจ้าหน้าที่ประสานงานด้านการท่องเที่ยวในชุมชน มัคคุเทศก์ศึกษาธรรมชาติ บริการเช่าจักรยาน อื่น ๆ (บริการเช่าจักรยานยนต์ เช่าม้า) มีรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 19

1.1 บริการที่พัก จากการสำรวจพบว่า ชุมชนต้องการให้พักบ้านเดียวกันกับเจ้าของบ้านมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 25.9 รองลงมาต้องการให้กางเต็นท์ในบริเวณบ้านโดยเป็นเต็นท์ของนักท่องเที่ยวร้อยละ 7.7 สร้างบ้านพักในบริเวณบ้านร้อยละ 7.0 สร้างบ้านพักในบริเวณบ้านและกางเต็นท์ (เต็นท์เป็นของนักท่องเที่ยว) ร้อยละ 1.4 และพักในบ้านเดียวกับเจ้าของบ้านและกางเต็นท์ (โดยเต็นท์เป็นของนักท่องเที่ยว) ร้อยละ 0.7

จากการสอบถามถึงเหตุผลของความต้องการเข้าร่วมในการให้บริการที่พัก โดยเฉพาะพักในบ้านเดียวกับเจ้าของบ้าน ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ที่พักของตนมีความสะดวก สะอาดพอที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพัก ส่วนการกางเต็นท์ในบริเวณบ้าน (เต็นท์เป็นของนักท่องเที่ยว) ผู้ตอบให้เหตุผลว่าในบริเวณบ้านมีเนื้อที่กว้างขวาง หากนักท่องเที่ยวมีเต็นท์มาด้วยจะสามารถกางเต็นท์ได้เลย และทำให้นักท่องเที่ยวมีความเป็นส่วนตัว สำหรับกรณีที่สร้างพักในบริเวณบ้าน ผู้ตอบให้เหตุผลว่าตนพอมีทุนทรัพย์ที่จะสร้างที่พักได้และจะทำให้นักท่องเที่ยวมีความเป็นส่วนตัว กิจกรรมพักค้างในบ้าน (home stay) เป็นกิจกรรมที่ชุมชนมีความพร้อมที่จะให้บริการมากที่สุด ดังนั้น ชุมชนควรเตรียมความพร้อมสำหรับรองรับกิจกรรมดังกล่าว โดยการจัดที่พัก เครื่องนอน ห้องสุขา ให้มีความเป็นระเบียบและสะอาด รวมทั้งการเป็นเจ้าของบ้านที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยว

1.2 การจัดบริการอาหารและเครื่องดื่ม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการจัดบริการอาหารและเครื่องดื่มคิดเป็นร้อยละ 40.6 โดยส่วนใหญ่จะเป็นรายเดียวกับผู้ที่ให้บริการที่

พัก เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า จะทำให้นักท่องเที่ยวมีความสะดวก และไม่เกินกำลังความสามารถของครัวเรือนที่จะทำได้ เนื่องจากในแต่ละมือต้องทำอาหารรับประทานเองอยู่แล้ว

1.3 มัคคุเทศก์ศึกษาธรรมชาติ ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการพาชมเส้นทางศึกษาสมุนไพรมคิดเป็นร้อยละ 9.1 มีบางส่วนที่ต้องการพาชมเส้นทางผจญภัยร้อยละ 2.1 ส่วนการพาชมทั้งเส้นทางศึกษาสมุนไพรและเส้นทางผจญภัยร้อยละ 2.1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า การพาชมเส้นทางสมุนไพรมันเดินป่าเป็นประจำและบ้านตั้งอยู่ใกล้ป่า เดินทางไปมาสะดวก ส่วนการศึกษาเส้นทางผจญภัย ผู้ตอบเห็นว่า ร่างกายแข็งแรง สามารถดูแลนักท่องเที่ยวได้ และเคยเดินป่าเป็นประจำอยู่แล้ว

1.4 นำเที่ยวในชุมชนและพื้นที่เกษตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนี้คิดเป็นร้อยละ 37.1 โดยให้เหตุผลว่า สามารถเดินไปมาได้สะดวกและมีความรู้ในเรื่องของชุมชนตนเองเป็นอย่างดีอยู่แล้ว

1.5 บริการเช่าจักรยาน การให้บริการเช่าจักรยานมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เข้าร่วมในกิจกรรมนี้คือร้อยละ 3.5 โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าไม่มีทุนทรัพย์ในการจัดซื้อจักรยานเพื่อให้นักท่องเที่ยวเช่า

1.6 เจ้าหน้าที่ประสานงานด้านการท่องเที่ยวในชุมชน ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการรับค่าจ้างเป็นรายวันคิดเป็นร้อยละ 11.2 รับค่าจ้างจากจำนวนนักท่องเที่ยวร้อยละ 3.5 และรับค่าจ้างเป็นรายเดือนร้อยละ 1.4 โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ตนไม่สามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งนี้ได้ทุกวัน จึงควรมีเจ้าหน้าที่หลายคน และรับค่าจ้างเป็นรายวัน

1.7 อื่นๆ การให้บริการในรูปแบบอื่นๆ คือมีเพียงบริการเช่าจักรยานยนต์ และเช่าม้า มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นคือร้อยละ 2.1

ตารางที่ 19 ความต้องการของชุมชนในการเข้าร่วมให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว

ความต้องการเข้าร่วมให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว (ตอบได้หลายกิจกรรม)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บริการที่พัก		
พักบ้านเดียวกับเจ้าของบ้าน	37	25.9
กางเต็นท์ (เดินที่นักท่องเที่ยว)	11	7.7

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ความต้องการเข้าร่วมให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว (ตอบได้หลายกิจกรรม)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บริการที่พัก (ต่อ)		
สร้างบ้านพักในบริเวณบ้าน	10	7.0
สร้างบ้านพักในบริเวณบ้านและกางเต็นท์	2	1.4
พักบ้านเดียวกับเจ้าของบ้านและกางเต็นท์	1	0.7
รวม	53	42.7
จัดบริการอาหารและเครื่องดื่ม	58	40.6
มัคคุเทศก์ศึกษาธรรมชาติ		
เส้นทางศึกษาสมุนไพรม	13	9.1
เส้นทางผจญภัย	3	2.1
เส้นทางศึกษาสมุนไพรมและเส้นทางผจญภัย	3	2.1
รวม	19	13.3
บริการเช่าจักรยาน	5	3.5
นำเที่ยวในชุมชนและพื้นที่เกษตร	53	37.1
เจ้าหน้าที่ประสานงานด้านการท่องเที่ยวในชุมชน		
รับค่าจ้างรายวัน	16	11.2
รับค่าจ้างจากจำนวนนักท่องเที่ยว	5	3.5
รับค่าจ้างรายเดือน	2	1.4
รวม	23	16.1
อื่น ๆ (บริการเช่าจักรยานยนต์ เช่าม้า)	3	2.1

หมายเหตุ: n = 143

ที่มา: จากการสำรวจ

2. รายละเอียดของการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน เป็นการสอบถามประเด็นเพิ่มเติมจากส่วนขอความต้องการเข้าร่วมให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยมีรายละเอียดปรากฏภายในตารางที่ 20

2.1 บริการที่พัก

2.1.1 พักบ้านเดียวกับเจ้าของบ้าน จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้ 5 คน/วัน/ครัวเรือน โดยใน 1 สัปดาห์แต่ละครัวเรือนสามารถรับนักท่องเที่ยวได้ทุกวัน ตั้งราคาค่าที่พัก 100 บาท/คน/คืน และรายได้จากค่าที่พักจะแบ่งให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 20 บาท หรือร้อยละ 20

2.1.2 สร้างที่พักในบริเวณบ้าน จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้ 5 คน/วัน/ครัวเรือน โดยใน 1 สัปดาห์แต่ละครัวเรือนสามารถรับนักท่องเที่ยวได้ทุกวัน ตั้งราคาที่พัก 125 บาท/คน/คืน และรายได้จะแบ่งให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 50 บาท หรือร้อยละ 40

2.1.3 กางเต็นท์ในกรณีที่ดินที่เป็นของนักท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยวที่คาดว่าจะรับได้ 10 คน/วัน/ครัวเรือน ใน 1 สัปดาห์แต่ละครัวเรือนสามารถรับนักท่องเที่ยวได้ทุกวัน ตั้งราคาเช่าสถานที่กางเต็นท์ 75 บาท/คน/คืน และรายได้ดังกล่าวแบ่งให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 20 บาท หรือร้อยละ 26

2.2 บริการอาหาร/เครื่องดื่ม ความพร้อมในการให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม โดยสามารถรับนักท่องเที่ยวได้ 5 คน/วัน/ครัวเรือน ใน 1 สัปดาห์แต่ละครัวเรือนสามารถรับนักท่องเที่ยวได้ทุกวัน คิดค่าบริการอาหาร/เครื่องดื่ม 50 บาท/คน/มื้อ และแบ่งรายได้ให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 10 บาท หรือร้อยละ 20

2.3 มัคคุเทศก์ศึกษาธรรมชาติ

2.3.1 เส้นทางศึกษาสมุนไพรม จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้ 5 คน/วัน/มัคคุเทศก์ 1 คน ใน 1 สัปดาห์มัคคุเทศก์แต่ละคนสามารถรับนักท่องเที่ยวได้ 3 วัน การตั้งราคาค่านำเที่ยว 100 บาท/กลุ่ม/วัน โดยแบ่งรายได้ให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 30 บาท หรือร้อยละ 30 และจะพานำเที่ยววันละ 1 กลุ่ม

2.3.2 เส้นทางผจญภัย จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถจะรับได้ 10 คน/วัน/มัคคุเทศก์ 1 คน ใน 1 สัปดาห์มัคคุเทศก์แต่ละคนสามารถรับนักท่องเที่ยวได้ทุกวัน การตั้งราคาค่านำเที่ยว 125 บาท/กลุ่ม/วัน โดยแบ่งรายได้ให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 15 บาท หรือร้อยละ 12 และจะพานำเที่ยววันละ 1 กลุ่ม

2.4 นำเที่ยวในชุมชนและพื้นที่เกษตร จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถจะรับได้ 5 คน/วัน/มัคคุเทศก์ 1 คน ใน 1 สัปดาห์มัคคุเทศก์แต่ละคนสามารถพานำเที่ยวได้ 3 วัน การตั้งราคานำเที่ยวในชุมชน 100 บาท/กลุ่ม/วัน แบ่งรายได้ให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 20 บาท หรือร้อยละ 20 และจะพานำเที่ยววันละ 1 กลุ่ม

2.5 บริการเช่าจักรยาน จำนวนจักรยานให้เช่ามี 5 คัน โดยใน 1 สัปดาห์สามารถให้เช่าจักรยานได้ทุกวัน ค่าเช่าจักรยาน 100 บาท/คัน/วัน แบ่งรายได้ให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 30 บาทหรือร้อยละ 30 และให้เช่าจักรยาน 1 รอบ /คัน/วัน

2.6 เจ้าหน้าที่ประสานงานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.6.1 กรณีรับค่าจ้างจากจำนวนนักท่องเที่ยว ใน 1 สัปดาห์เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้ 3 วัน รับค่าจ้างจากจำนวนนักท่องเที่ยว โดยรับร้อยละ 25 ของค่าบำรุงองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่นักท่องเที่ยวต้องจ่าย และรายได้แบ่งให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 20 บาท

2.6.2 กรณีรับค่าจ้างรายวัน ใน 1 สัปดาห์เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้ 3 วัน รับค่าจ้างเป็นรายวัน โดยรับ 180 บาท/วัน และรายได้แบ่งให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 20 บาท หรือร้อยละ 11

2.6.3 กรณีรับค่าจ้างรายเดือน ใน 1 สัปดาห์เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้ 3 วัน รับค่าจ้างเป็นรายเดือน เดือนละ 400 บาท และรายได้แบ่งให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 20 บาท หรือร้อยละ 5

2.7 ค่าบำรุงองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ควรเก็บจากนักท่องเที่ยวควรเป็น 20 บาท/คน/ครั้ง

ตอนที่ 4 ความพร้อมของชุมชนด้านองค์กรและการระดมทุน

ในตอนนี้อย่างไรก็ตามแสดงให้เห็นถึงความต้องการองค์กรบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และความพร้อมด้านการระดมรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 21

1. ความพร้อมด้านองค์กร

1.1 รูปแบบองค์กร รูปแบบองค์กรที่ต้องการให้เข้ามาบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความใกล้เคียงกันระหว่าง ชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ร้อยละ 51.4 และสหกรณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ร้อยละ 48.6 ซึ่งเหตุผลของผู้ที่เลือกชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ ชุมชนเคยดำเนินการสหกรณ์ร้านค้าล้มเหลวมาแล้ว จึงอยากเปลี่ยนรูปแบบการบริหารอีกทั้งปัจจุบันมีการดำเนินการรวมกลุ่มในชุมชนอยู่แล้วจึงมีความมั่นใจและเชื่อใจในสมาชิกของชุมชน นอกจากนี้การดำเนินการในรูปชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ต้องเสียภาษี ส่วนเหตุผลของผู้ที่เลือกสหกรณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือการดำเนินการในรูปของสหกรณ์มีการจดทะเบียนที่ถูกต้องตามกฎหมาย สามารถดำเนินการทางนิติกรรมได้

ตารางที่ 20 รายละเอียดของการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน

รายละเอียด	ค่าเฉลี่ย จำนวนนักท่องเที่ยวที่ คาดว่าจะรับ ได้ (คน/วัน)	ค่าเฉลี่ยระยะ เวลาที่สามารถ รับนักท่องเที่ยว ได้ (วัน/ สัปดาห์)	ค่าเฉลี่ยรายได้ที่ ควรได้รับจากนัก ท่องเที่ยว (บาท/ คน/วัน)	ค่าเฉลี่ยรายได้ที่ ได้ที่ได้รับ แบ่งให้องค์กร กรบาท/ (ร้อยละ)	หมายเหตุ
บริการที่พักต่อครัวเรือน					
พักบ้านเดียวกับเรา (n=38)	5	7	100	20/(20)	
สร้างที่พักในบริเวณบ้าน (n=12)	5	7	125	50/(40)	
กางเต็นท์(เต็นท์นักท่องเที่ยว) (n=14)	10	7	75	20/(26)	
บริการอาหาร/เครื่องดื่ม ต่อครัวเรือน (n=58)	5	7	50 บาท/มื้อ/คน	10/(20)	ต้นทุน 25 บาท/มื้อ/ คน
มัคคุเทศก์ศึกษาธรรมชาติ					
ต่อมัคคุเทศก์ 1 คน					
เส้นทางศึกษาสมุนไพรม (n=13)	5	3	100 (บาท/กลุ่ม)	30/(30)	1กลุ่ม/วัน/ มัคคุเทศก์ 1 คน
เส้นทางผจญภัย (n=3)	10	7	125 (บาท/กลุ่ม)	15/(12)	1กลุ่ม/วัน/ มัคคุเทศก์ 1 คน
นำเที่ยวในชุมชนและพื้นที่เกษตร ต่อมัคคุเทศก์ 1 คน (n=53)	5	3	100 (บาท/กลุ่ม)	20/(20)	1กลุ่ม/วัน/ มัคคุเทศก์ 1 คน
บริการเช่าจักรยาน (n=5)	5 คัน/วัน	7	100 (บาท/วัน/ คัน)	30/(30)	1 รอบ/ วัน/คัน

ตารางที่ 20 (ต่อ)

รายละเอียด	ค่าเฉลี่ย จำนวนนัก ท่องเที่ยวที่ คาดว่าจะรับ ได้ (คน/วัน)	ค่าเฉลี่ยระยะ เวลาที่สามารถ รับนักท่องเที่ยว ได้ (วัน/ สัปดาห์)	ค่าเฉลี่ยรายได้ที่ ควรได้รับจากนัก ท่องเที่ยว (บาท/ คน/วัน)	ค่าเฉลี่ยราย ได้ที่ได้รับ แบ่งให้องค์ กรบาท/ (ร้อยละ)	หมายเหตุ
เจ้าหน้าที่ประสานงานด้านกร ท่องเที่ยวในชุมชน					
รับค่าจ้างจากจำนวนนัก ท่องเที่ยว (n=5)	-	3	25%ของ นักท่องเที่ยว	20	
รับค่าจ้างรายวัน (n=16)	-	3	180 บาท/วัน	20/(11)	
รับค่าจ้างรายเดือน (n=2)	-	3	400 บาท/เดือน	20/(5)	
ค่านำร่ององค์กรกรท่องเที่ยวเชิง นิเวศควรเก็บจากนักท่องเที่ยว (n=143)			20 บาท/คน/ครั้ง		

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2 ความสนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์กรกรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วนใหญ่มีความสนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์กรกรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คิดเป็นร้อยละ 92.1 มีเพียงส่วนน้อยที่ไม่ต้องการเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 7.9 โดยผู้ไม่เข้าร่วมองค์กรกรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้เหตุผลว่าต้องการให้มีการดำเนินงานที่โปร่งใสก่อน มีระเบียบการดำเนินงานที่ชัดเจน

1.3 ค่าใช้จ่ายในการเข้าเป็นสมาชิกองค์กรกรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเก็บครั้งเดียว 20 บาท / คน ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เห็นด้วยที่จะเก็บเงินครั้งเดียว 20 บาท/คนคิดเป็นร้อยละ 94.6 มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่คิดว่าไม่เหมาะสมคิดเป็นร้อยละ 5.4 เห็นว่าควรจะเก็บในอัตรา 50 บาท/คน โดยให้เหตุผลว่าหากเก็บในอัตรา 20 บาท/คน จะไม่มีเงินทุนเพียงพอในการดำเนินงานและคนในชุมชนน่าจะจ่ายในอัตรา 50 บาท/คน ได้

1.4 ความยินดีคืนกำไรบางส่วนให้ชุมชน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ยินดีคืนกำไรบางส่วนให้กับชุมชนคิดเป็นร้อยละ 97.0 โดยแบ่งกำไรให้ชุมชน ร้อยละ 20 ของกำไรที่ได้รับมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่ยินดีคืนกำไรให้ชุมชนคิดเป็นร้อยละ 3.0 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ในเหตุผลว่าเมื่อตนได้กำไรก็ควรจะคืนกำไรบางส่วนให้กับชุมชน เพื่อเป็นเงินกองทุนในการบริหารจัดการส่วนกลาง

2. ความต้องการระดมทุน

2.1 การระดมทุนในรูปองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าร่วมเป็นสมาชิกและซื้อหุ้นด้วย คิดเป็นร้อยละ 52.9 โดยจะซื้อหุ้น 10 หุ้น ราคาหุ้นละ 10 บาท รองลงมาเป็นเพียงการเข้าร่วมเป็นสมาชิกอย่างเดียวคิดเป็นร้อยละ 39.3 มีส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่ต้องการเข้าร่วมระดมทุน คิดเป็นร้อยละ 7.8 ผู้ไม่ต้องการเข้าร่วมระดมทุนให้เหตุผลว่าต้องการให้คณะกรรมการดำเนินการให้โปร่งใสก่อน

2.2 ค่าบำรุงสมาชิกองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 500 บาท/ปี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าเหมาะสมกับการเก็บค่าบำรุงสมาชิก 500 บาท/ปีคิดเป็นร้อยละ 76.7 มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่คิดว่าไม่เหมาะสม ที่จะเก็บค่าบำรุงสมาชิก 500 บาท/ปีคิดเป็นร้อยละ 23.3 โดยเห็นว่าอัตราที่เหมาะสมคือ 200 บาท/ปี ผู้ที่คิดว่าไม่เหมาะสมที่จะเก็บค่าบำรุงสมาชิก 500 บาท/ปี ให้เหตุผลว่า เป็นอัตราที่มากเกินไปทำให้ไม่สามารถจ่ายได้

ตารางที่ 21 ความต้องการของชุมชนด้านองค์กรและความพร้อมด้านการระดมทุน

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวนเงิน
รูปแบบองค์กร			
ชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	72	51.4	
สหกรณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	68	48.6	
รวม	140	100.0	
ความสนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			
เข้าร่วม	129	92.1	
ไม่เข้าร่วม	11	7.9	
รวม	140	100.0	
ค่าใช้จ่ายในการเข้าเป็นสมาชิกองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเก็บครั้งเดียว 20 บาท/คน			
เหมาะสม	122	94.6	
ไม่เหมาะสม	7	5.4	50 บาท
รวม	129	100.0	

ตารางที่ 21 (ต่อ)

รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวนเงิน
ความยินดีคืนกำไรบางส่วนให้ชุมชน			
ยินดี	131	97.0	20%ของกำไร
ไม่ยินดี	4	3.0	
รวม	135	100.0	
การระดมทุนในรูปองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			
1. เข้าร่วม			
เข้าร่วมเป็นสมาชิกอย่างเดียว	55	39.3	
เข้าร่วมเป็นสมาชิกและซื้อหุ้น	74	59.2	10 หุ้น @ 10 บาท
2. ไม่เข้าร่วม			
รวม	140	100.0	
ค่าบำรุงสมาชิกองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 500 บาท/ปี			
เหมาะสม	99	76.7	
ไม่เหมาะสม	30	23.3	200 บาท/ปี
รวม	129	100.0	

ที่มา: จากการสำรวจ

จากเปรียบเทียบความต้องการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและชุมชนจะเห็นว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สนใจในชุมชนบ้านทุ่งสูง มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ต้องการส่งเสริมในชุมชนในบางกิจกรรมเท่านั้น กล่าวคือกิจกรรมเดินป่าแบบผจญภัย นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมร้อยละ 59.6 และร้อยละ 44.2 ตามลำดับ ชุมชนต้องการส่งเสริมร้อยละ 60.1 กิจกรรมชมเส้นทางสมุนไพร นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมร้อยละ 40.4 และร้อยละ 23.3 ตามลำดับ ชุมชนต้องการส่งเสริมร้อยละ 48.3 กิจกรรมศึกษาประเพณี/วัฒนธรรมในชุมชน นักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติ ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมร้อยละ 15.4 และร้อยละ 60.5 ตามลำดับ ชุมชนต้องการส่งเสริมร้อยละ 24.5 กิจกรรมพักค้างในบ้าน นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมร้อยละ 26.9 และร้อยละ 46.5 ตามลำดับ ชุมชนต้องการส่งเสริมร้อยละ 22.4 กิจกรรม

ซีจรรย์านชมธรรมชาติ/ชุมชน นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต้องการเข้าร่วมกิจกรรมร้อยละ 44.2 เท่ากัน ชุมชนต้องการส่งเสริมร้อยละ 18.2 รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบความต้องการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและชุมชน

กิจกรรม	ความต้องการ (ร้อยละ)		
	นักท่องเที่ยวชาวไทย (n=52)	นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ (n=48)	ชุมชน (n=143)
1. เดินป่าแบบผจญภัย	59.6	44.2	60.1
2. ชมเส้นทางสมุนไพรมะ	40.4	23.3	48.3
3. ศึกษาประเพณี/วัฒนธรรมในชุมชน	15.4	60.5	24.5
4. พักค้างในบ้าน	26.9	46.5	22.4
5. ซีจรรย์านชมธรรมชาติ/ชุมชน	44.2	44.2	18.2

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบความยินดีจ่ายของนักท่องเที่ยวและการกำหนดราคาชุมชนในแต่ละกิจกรรม มีความสอดคล้องกันจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติมีความยินดีจ่ายมากกว่าราคาที่ชุมชนกำหนด มีรายละเอียดดังนี้ ค่าบริการ อาหาร/เครื่องดื่มความยินดีจ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยเท่ากับชุมชนกำหนดคือ 50 บาท/คน/มื้อ ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติยินดีจ่าย 150 บาท/คน/มื้อ ค่าบริการนำเที่ยวในชุมชนความยินดีจ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทย คือ 100 บาท/กลุ่ม/วันเท่ากับชุมชนกำหนด ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความยินดีจ่าย 150 บาท/กลุ่ม/วัน ค่าบำรุงองค์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติมีความยินดีจ่าย 50 และ 100 บาท/คน/ครั้ง ตามลำดับ ส่วนชุมชนกำหนด 20 บาท/คน/ครั้ง ค่าที่พักนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติยินดีจ่ายเท่ากัน คือ 200 บาท/คน/คืน ส่วนชุมชนกำหนด 100 บาท/คน/คืน ค่าเช่าจักรยานความยินดีจ่ายของทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเท่ากับราคาที่ชุมชนกำหนดคือ 100 บาท/คัน/วัน

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบความยินดีจ่ายของนักท่องเที่ยวและการกำหนดราคาของชุมชนในแต่ละกิจกรรม

กิจกรรม	การกำหนดราคา/ความยินดีจ่าย		
	นักท่องเที่ยวไทย (n = 52)	นักท่องเที่ยวชาว ต่างชาติ (n = 48)	ชุมชน (n = 143)
1. ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม	50	150	50 บาท/คน/มื้อ
2. ค่าบริการนำเที่ยวในชุมชน	100	150	100 บาท/กลุ่ม/วัน
3. ค่าบำรุงองค์การการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	50	100	20 บาท/คน/ครั้ง
4. ค่าที่พัก	200	200	100 บาท/คน/คืน
5. ค่าเช่าจักรยาน	100	100	100 บาท/คัน/วัน

ที่มา: จากการสำรวจ

ส่วนที่ 4 ผลการประชุมชาวบ้าน

ส่วนนี้เป็นผลของการประชุมชาวบ้านเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2544 การประชุมดังกล่าวได้เชิญผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิในหมู่บ้าน และหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนของครัวเรือนที่เข้าร่วมในโครงการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน มีผู้เข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังและแสดงความคิดเห็นรวมทั้งสิ้นประมาณ 80 คน เนื้อหาของการประชุมเป็นการนำเสนอผลการสำรวจความคิดเห็นของชุมชน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนบ้านทุ่งสูง โดยเน้นความสนใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูง การกำหนดราคาในแต่ละกิจกรรม ค่าใช้จ่ายส่วนกลางที่จะเกิดขึ้นในการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน (สำหรับชุมชน) ความยินดีจ่ายในแต่ละกิจกรรม (สำหรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ) เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ และต้นทุนของการดำเนินการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน ในส่วนนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 รายละเอียดด้านผลประโยชน์

ตอนที่ 2 รายละเอียดด้านต้นทุน

ตอนที่ 3 การกระจายผลกำไร

ตอนที่ 1 รายละเอียดด้านผลประโยชน์

จากที่ได้นำเสนอรายละเอียดความยินดีจ่ายในแต่ละกิจกรรมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ และการกำหนดราคาในแต่ละกิจกรรมจากชุมชน มาแล้วข้างต้นในส่วนที่ 1 ส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 นำผลดังกล่าวมาประชุมชาวบ้าน ได้ข้อสรุปว่าการกำหนดราคาของแต่ละกิจกรรมจะกำหนดโดยความเห็นของชุมชน ถึงแม้ว่าจะมีหลายกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมีความยินดีจ่ายมากกว่าการกำหนดราคาในชุมชนก็ตาม โดยคนในชุมชนให้ความเห็นว่าการดำเนินการดังกล่าว ไม่ได้ทำเพื่อผลกำไรเป็นที่ตั้ง แต่ทำเพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้จักชุมชนบ้านทุ่งสูงมากขึ้น จึงเป็นความภาคภูมิใจของคนในชุมชน ในขณะที่เดียวกันการดำเนินการดังกล่าวก็ไม่ได้ทำให้ชุมชนต้องขาดทุน จึงจะทำให้การท่องเที่ยวในชุมชนดำเนินการได้ตลอดไป การที่ชุมชนตั้งราคาดังกล่าวคนในชุมชนให้ความเห็นว่ามีเหมาะสมแล้ว ผลการประชุมชาวบ้านปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 24 และตารางเปรียบเทียบผลการสำรวจของชุมชนจากแบบสอบถามและผลการประชุมชาวบ้าน ปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 25

1. จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้ในกรณีไป-กลับ ผลการประชุมชาวบ้านสรุปว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้สำหรับใช้ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในกรณีไป-กลับ กลุ่มละ 50 คน แต่ละกลุ่มใช้เวลาในการท่องเที่ยวกลุ่มละ 2 ชั่วโมง เริ่มตั้งแต่เวลา 9.00 -17.00 น. รวมเป็นเวลา 8 ชั่วโมง (4 รอบ) ดังนั้น จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้ในกรณีไป-กลับ จึงเป็น 200 คน/วัน

2. บริการที่พัก ประกอบด้วยบริการที่พัก 3 ประเภท คือ บริการที่พักแบบพักค้างบ้านเดียวกับชาวบ้าน บริการที่พักแบบสร้างที่พักในบริเวณบ้าน และบริการที่พักแบบให้บริการสถานที่กางเต็นท์ในบริเวณบ้าน (เต็นท์เป็นของนักท่องเที่ยว) มีรายละเอียดดังนี้

2.1 บริการที่พักแบบพักค้างบ้านเดียวกับชาวบ้าน จากเดิมครัวเรือนที่ให้บริการที่พักแบบนี้ สามารถรับนักท่องเที่ยวได้เฉลี่ย 5 คน/คืน/ครัวเรือน ผลการประชุมสรุปว่าในครัวเรือนที่ให้บริการที่พักลักษณะนี้ สามารถรับนักท่องเที่ยวได้เฉลี่ย 2 คน/คืน/ครัวเรือน ชุมชนให้เหตุผลว่าจะได้ดูแลนักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง และไม่ทำให้นักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านรู้สึกอึดอัด โดยแต่ละครัวเรือนสามารถรับนักท่องเที่ยวได้ทุกวัน ค่าที่พักที่เก็บจากนักท่องเที่ยว คือ 100 บาท/คน/คืน โดยรายได้จากค่าที่พักจะแบ่งให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 20 บาท หรือร้อยละ 20

2.2 สร้างที่พักในบริเวณบ้าน จากเดิมครัวเรือนที่ให้บริการที่พักแบบนี้ สามารถรับนักท่องเที่ยวได้เฉลี่ย 5 คน/คืน/ครัวเรือน ผลการประชุมสรุปว่าในครัวเรือนที่ให้บริการที่พัก

ลักษณะนี้ สามารถรับนักท่องเที่ยวได้เฉลี่ย 2 คน/คืน/ครัวเรือน ชุมชนให้เหตุผลว่าจะได้ดูแลนักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง และไม่ทำให้นักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านรู้สึกอึดอัด โดยแต่ละครัวเรือนสามารถรับนักท่องเที่ยวได้ทุกวัน ค่าที่พักที่เก็บจากนักท่องเที่ยว คือ 125 บาท/คน/คืน โดยรายได้จากค่าที่พักจะแบ่งให้องค์การการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 25 บาท หรือร้อยละ 20

2.3 บริการสถานที่กางเต็นท์ (เต็นท์เป็นของนักท่องเที่ยว) ครัวเรือนที่ให้บริการสถานที่กางเต็นท์ สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ 10 คน/คืน/ครัวเรือน เท่าเดิมโดยให้เหตุผลว่ามีบริเวณบ้านกว้างขวาง สามารถใช้เป็นที่กางเต็นท์ได้ แต่ละครัวเรือนสามารถรับนักท่องเที่ยวได้ทุกวัน และค่าเช่าสถานที่กางเต็นท์มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม ค่าเช่าสถานที่กางเต็นท์เก็บ 75 บาท/คน/คืน เปลี่ยนแปลงเป็นเก็บค่าเช่าสถานที่กางเต็นท์ 10 บาท/คน/คืน ชุมชนให้เหตุผลว่าตนไม่ได้เสียค่าใช้จ่ายอะไรมากนัก และเต็นท์ก็เป็นของนักท่องเที่ยว ดังนั้น จึงคิดค่าเช่าสถานที่เพียง 10 บาท/คน/คืน และรายได้จากการเก็บค่าเช่าสถานที่กางเต็นท์จะแบ่งให้องค์การการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2 บาท หรือร้อยละ 20

นอกจากนี้ จากผลการสำรวจความพร้อมของชุมชนด้านบริการที่พักพบว่า มี 2 ครัวเรือนที่ให้บริการที่พักแบบสร้างบ้านพักในบริเวณบ้านและกางเต็นท์ (เต็นท์ของนักท่องเที่ยว) และมี 1 ครัวเรือนที่ให้บริการที่พักแบบพักค้างในบ้านเดียวกับเจ้าของบ้านและกางเต็นท์ (เต็นท์ของนักท่องเที่ยว) ชุมชนจึงให้ความเห็นว่าควรจะให้บริการที่พักประเภทใดประเภทหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงใช้ข้อมูลด้านการให้บริการที่พักจากผลการประชุมชาวบ้านเป็นตัวกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของชุมชน

3. บริการอาหาร/เครื่องดื่ม การให้บริการด้านอาหาร/เครื่องดื่ม ผลการประชุมชาวบ้านได้สรุปตามผลการสำรวจความคิดเห็นในแต่ละครัวเรือน กล่าวคือ จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้ 5 คน/วัน/ครัวเรือน แต่ละครัวเรือนสามารถรับนักท่องเที่ยวได้ทุกวันค่าบริการอาหาร/เครื่องดื่ม คิดเป็น 50 บาท/คน/มื้อ รายได้แบ่งให้องค์การการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 10 บาท หรือร้อยละ 20

4. มัคคุเทศก์ศึกษาธรรมชาติ การให้บริการมัคคุเทศก์ศึกษาธรรมชาติ ประกอบด้วยมัคคุเทศก์นำเที่ยวในเส้นทางสมุนไพรมะ และมัคคุเทศก์นำเที่ยวในเส้นทางผจญภัย มีรายละเอียดดังนี้

4.1 เส้นทางศึกษาสมุนไพรมะ แบ่งเป็นกรณีที่นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวแบบไป-กลับ สามารถรับนักท่องเที่ยวได้วันละ 1 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน/มัคคุเทศก์ 1 คน คิดค่าบริการนำเที่ยว

เส้นทางสมุนไพรมูล 50 บาท/กลุ่ม/วัน รายได้แบ่งให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 15 บาท หรือร้อยละ 30 ส่วนกรณีที่พักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวแบบพักค้างคืน มีคฤหาสน์แต่ละคนสามารถรับนักท่องเที่ยวได้วันละ 1 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน/คฤหาสน์ 1 คน เท่ากับกรณีนักท่องเที่ยวแบบไป-กลับ โดยคิดค่าบริการนำเที่ยวเส้นทางสมุนไพรมูล 100 บาท/กลุ่ม/วัน รายได้แบ่งให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 30 บาท หรือร้อยละ 30 ค่าบริการนำเที่ยวเส้นทางศึกษาสมุนไพรมูล กรณีพักค้างคืนมีอัตราที่สูงกว่ากรณีไป-กลับ เนื่องจากคฤหาสน์ต้องดูแลนักท่องเที่ยวในกรณีพักค้างคืนตลอดวัน ทำให้ราคาบริการนำเที่ยวสูงกว่ากรณีไป-กลับ กิจกรรมนี้จะให้บริการตลอดทั้งปี ทั้งในฤดูกาลท่องเที่ยวและนอกฤดูกาลท่องเที่ยว โดยให้นักท่องเที่ยวชมเส้นทางสมุนไพรมูลในเส้นทางศึกษาธรรมชาติที่กำหนดให้เท่านั้น เพื่อไม่เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

4.2 เส้นทางผจญภัย กิจกรรมนี้เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแบบพักค้างคืนเท่านั้น เนื่องจากต้องใช้เวลามากในการท่องเที่ยว สำหรับกิจกรรมนี้จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้จากเดิมรับได้ 10 คน/กลุ่ม/คฤหาสน์ 1 คน ในแต่ละวันรับได้ 1 กลุ่ม/คฤหาสน์ 1 คนเท่านั้น ผลการประชุมชาวบ้านมีมติให้เปลี่ยนแปลงจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้ในกิจกรรมนี้เป็น 5 คน/กลุ่ม/คฤหาสน์ 1 คน ในแต่ละวันรับได้ 1 กลุ่ม/คฤหาสน์ 1 คน ชุมชนให้เหตุผลว่าจะได้ดูแลนักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง ระยะเวลาที่สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ทุกวันเฉพาะในฤดูกาลท่องเที่ยว แต่นอกฤดูกาลท่องเที่ยวกิจกรรมนี้จะปิดให้บริการเนื่องจากชุมชนต้องการให้ธรรมชาติฟื้นตัวและคำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้คนในชุมชนยังให้ความเห็นว่า การที่ชุมชนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ และความช่วยเหลือด้านอื่น ๆ เป็นอย่างดีจากหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนนั้น เกิดจากการที่ทุกคนในชุมชนช่วยกันดูแลรักษาป่าชุมชนไว้ได้ ดังนั้น จึงเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ค่าบริการนำเที่ยวเส้นทางผจญภัย 125 บาท/กลุ่ม รายได้แบ่งให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 15 บาท หรือร้อยละ 12

5. บริการนำเที่ยวในชุมชนและพื้นที่เกษตร กิจกรรมนี้เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างคืน ผลการประชุมชาวบ้านสรุปว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้ 5 คน/วัน/คฤหาสน์ 1 คน คฤหาสน์แต่ละคนสามารถนำเที่ยว 1 กลุ่ม/วัน ใน 1 สัปดาห์สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ 3 วัน ค่าบริการนำเที่ยวในชุมชนและพื้นที่เกษตร 100 บาท/กลุ่ม/วัน รายได้แบ่งให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 20 บาท หรือร้อยละ 20

6. บริการเช่าจักรยาน เนื่องจากการให้บริการเช่าจักรยานได้รับความสนใจจากคนในชุมชนไม่มากนัก ดังนั้นในการประชุมชาวบ้านจึงสรุปว่าการให้บริการเช่าจักรยานจะดำเนินการโดยองค์การการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเท่านั้น ระยะเวลาที่สามารถให้เช่าจักรยานได้ทุกวัน มีรอบหมุนเวียน 1 รอบ/วัน/คัน อัตราค่าเช่าจักรยาน 100 บาท/วัน/คัน

7. ค่าบำรุงองค์การรถเที่ยวเชิงนิเวศ แบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ กรณีที่นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวแบบไป-กลับ และกรณีที่นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวแบบพักค้างคืน ผลการประชุมชาวบ้านสรุปว่าอัตราค่าบำรุงองค์การรถเที่ยวเชิงนิเวศกรณีที่นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวแบบไป-กลับ เก็บจากนักท่องเที่ยว 10 บาท/คน/ครั้ง ส่วนกรณีที่นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวแบบพักค้างคืน เก็บจากนักท่องเที่ยว 20 บาท/คน/ครั้ง

ตารางที่ 24 รายละเอียดของการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนจากผลการประชุมชาวบ้าน

รายละเอียด	ค่าเฉลี่ย จำนวนนักท่องเที่ยวที่ คาดว่าจะรับ ได้ (คน/วัน)	ค่าเฉลี่ยระยะ เวลาที่สามารถ รับนักท่องเที่ยว ได้ (วัน/ สัปดาห์)	ค่าเฉลี่ยรายได้ที่ ควรได้รับจากนักท่องเที่ยว (บาท/ คน/วัน)	รายได้ที่ได้ รับแบ่งให้ องค์กร บาท/ (ร้อยละ)	หมายเหตุ
บริการที่พักต่อครัวเรือน					
ต่อครัวเรือน					
พักบ้านเดียวกับเจ้าของ	2	7	100	20/(20)	
สร้างที่พักในบริเวณบ้าน	2	7	125	25/(20)	
กางเต็นท์(เต็นท์นักท่องเที่ยว)	10	7	10	2/(20)	
บริการอาหาร/เครื่องดื่ม	5	7	50 บาท/มือ/คน	10/(20)	ต้นทุน 25 บาท/มือ/ คน
มัคคุเทศก์ศึกษาธรรมชาติ					
ต่อมัคคุเทศก์ 1 คน					
เส้นทางศึกษาสมุนไพรมนไพร					
แบบไป-กลับ	5	3	50 บาท/กลุ่ม	15/(30)	1กลุ่ม/วัน/ มัคคุเทศก์ 1 คน
แบบพักค้างคืน	5	3	100 บาท/กลุ่ม	30/(30)	มัคคุเทศก์ 1 คน
เส้นทางผจญภัย					
	5	7	125 (บาท/กลุ่ม)	15/(12)	1กลุ่ม/วัน/ มัคคุเทศก์ 1 คน
นำเที่ยวในชุมชนและพื้นที่เกษตร					
ต่อมัคคุเทศก์ 1 คน					
บริการเช่าจักรยาน	10 คัน/วัน	7	100 บาท/คัน/วัน		1 รอบ/ คัน/วัน
ค่านำร่ององค์กรการท่องเที่ยวเชิง นิเวศควรเก็บจากนักท่องเที่ยวต่อ คน					
แบบไป-กลับ			10 บาท/คน/ครั้ง		
แบบพักค้างคืน			20 บาท/คน/ครั้ง		

ที่มา: จากการประชุมชาวบ้าน

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบการกำหนดราคาและขีดความสามารถในการรองรับแต่ละกิจกรรม
ของชุมชนจากแบบสอบถามสมาชิกชุมชนกับผลการประชุมชาวบ้าน

รายละเอียด	การกำหนดราคา		ขีดความสามารถในการรองรับ		หมายเหตุ
	แบบสอบถาม	ประชุมชาวบ้าน	แบบสอบถาม	ประชุมชาวบ้าน	
บริการที่พักต่อครัวเรือน					
พักบ้านเดียวกับเจ้าของบ้าน	100	100	5	2	
	บาท/คน/คืน	บาท/คน/คืน	คน/ครัวเรือน	คน/ครัวเรือน	
สร้างที่พักในบริเวณบ้าน	125	125	5	2	
	บาท/คน/คืน	บาท/คน/คืน	คน/ครัวเรือน	คน/ครัวเรือน	
กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	75	10	10	10	
	บาท/คน/คืน	บาท/คน/คืน	คน/ครัวเรือน	คน/ครัวเรือน	
บริการอาหาร/เครื่องดื่ม	50	50	5	5	ต้นทุน 20 บาท/
ต่อครัวเรือน	บาท/คน/มื้อ	บาท/คน/มื้อ	คน/ครัวเรือน	คน/ครัวเรือน	มือ/คน
มัคคุเทศก์ศึกษาธรรมชาติ					
ต่อมัคคุเทศก์ 1 คน					
เส้นทางศึกษาสมุนไพรม					
แบบไป-กลับ	-	50 บาท/กลุ่ม	-	5 คน	ต่อมัคคุเทศก์ 1 คน
แบบพักค้างคืน	100 บาท/กลุ่ม	100 บาท/กลุ่ม	5 คน	5 คน	ต่อมัคคุเทศก์ 1 คน
เส้นทางผจญภัย	125 บาท/กลุ่ม	125 บาท/กลุ่ม	10 คน	5 คน	ต่อมัคคุเทศก์ 1 คน
นำเที่ยวในชุมชนและพื้นที่	100 บาท/กลุ่ม	100 บาท/กลุ่ม	5 คน	5 คน	ต่อมัคคุเทศก์ 1 คน
เกษตร ต่อมัคคุเทศก์ 1 คน					
บริการเช่าจักรยาน	100	100	5 คัน/วัน	10 คัน/วัน	
	บาท/วัน/คัน	บาท/วัน/คัน			
ค่านำร่ององค์กรการท่องเที่ยว					
เชิงนิเวศต่อนักท่องเที่ยว 1 คน					
แบบไป-กลับ	-	10	-	-	
		บาท/คน/ครั้ง			
แบบพักค้างคืน	20	20	-	-	
	บาท/คน/ครั้ง	บาท/คน/ครั้ง			

ที่มา: จากการสำรวจและประชุมชาวบ้าน

ตอนที่ 2 รายละเอียดด้านต้นทุน

ผลการประชุมชาวบ้านในรายละเอียดด้านต้นทุน เป็นการระดมความคิดเห็นและความพร้อมของชุมชนในการลงทุนสำหรับการบริหารจัดการส่วนกลาง (จากตารางที่ 24) ผลการประชุมสรุปได้ดังนี้

1. ค่าตอบแทนผู้จัดการโครงการ 1 คน เดือนละ 6,000 บาท ในปี 6 และปีที่ 11 ของการดำเนินโครงการ จะเพิ่มค่าตอบแทนให้ร้อยละ 5 ของเงินเดือน
2. ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ 2 คน เดือนละ 4,500 บาท/คน ในปี 6 และปีที่ 11 ของการดำเนินโครงการ เพิ่มเงินเดือนให้ร้อยละ 5 ของเงินเดือน
3. เงินเดือนแม่บ้าน 1 คน เดือนละ 3,000 บาท/คน ในปี 6 และปีที่ 11 ของการดำเนินโครงการ เพิ่มเงินเดือนให้ร้อยละ 5 ของเงินเดือน
4. ต้นทุนการทำอาหาร 25 บาท/คน/มื้อ
5. ค่าฝึกอบรม ให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ และภาคีเครือข่ายเพิ่มเติมในวงเงินปีละ 10,000 บาท
6. ค่าตรวจสอบบัญชี ให้มีการตรวจสอบบัญชี โดยผู้ตรวจสอบบัญชีทุก ๆ ปลายปี ซึ่งมีค่าใช้จ่ายปีละ 10,000 บาท
7. ค่าประชาสัมพันธ์ ให้มีการใช้จ่ายด้านการประชาสัมพันธ์ ร้อยละ 5 ของรายรับทั้งหมด
8. ค่าดูแลและซ่อมแซมสำนักงาน กำหนดให้มีการใช้จ่ายด้านการดูแลและซ่อมแซมสำนักงาน ร้อยละ 5 ของรายรับทั้งหมด
9. ค่าฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมรวมทั้งป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ ให้มีค่าใช้จ่ายเพื่อการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมรวมทั้งป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ ร้อยละ 10 ของรายรับทั้งหมด

10. ค่าซื้อจักรยาน ให้มีการจัดซื้อจักรยาน 10 คัน คันละ 3,000 บาท โดยซื้อเพิ่มปีที่ 6 และปีที่ 11 ของการดำเนินโครงการ ปีละ 10 คัน

11. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ประกอบด้วยค่าสาธารณูปโภค ค่าโทรศัพท์ ค่าซ่อมแซมจักรยาน ค่าอุปกรณ์ต่าง ๆ ของสำนักงานและอุปกรณ์ครัว กำหนดให้มีค่าใช้จ่ายประมาณ ร้อยละ 10 ของรายรับทั้งหมด

12. ค่าเผื่อเหลือเผื่อขาด เป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น นอกเหนือที่กล่าวมาข้างต้น เท่ากับร้อยละ 10 ของค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด

ตอนที่ 3 การกระจายผลกำไร

ผลการประชุมชาวบ้านในส่วนนี้ เป็นการระดมความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการ การกระจายรายได้จากดำเนินโครงการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีผลการดำเนินโครงการมีกำไร การแบ่งผลกำไรดังนี้

1. แบ่งกำไรให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ร้อยละ 35 ของกำไรที่ได้รับ ชุมชนให้เหตุผลว่าองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นผู้ดำเนินการหลัก จึงควรได้รับการแบ่งผลกำไรมากที่สุด

2. จ่ายเงินปันผลสำหรับผู้ถือหุ้นในองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ร้อยละ 15 ของกำไรที่ได้รับ ชุมชนให้เหตุผลว่าผู้ถือหุ้นมีความเสี่ยงในการลงทุนจึงควรแบ่งกำไรให้ในสัดส่วนที่มาก

3. แบ่งเป็นเงินทุนสำหรับฟื้นฟูสภาพธรรมชาติและดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชน ร้อยละ 20 ของกำไรที่ได้รับ ชุมชนให้เหตุผลว่าธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญและเป็นจุดขายอย่างหนึ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน นอกจากนี้ ชุมชนยังให้ความเห็นว่าการที่มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกิดขึ้นในชุมชน และได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เนื่องจากชุมชนได้รักษาผืนป่าของชุมชนไว้ได้ ดังนั้นชุมชนจึงให้ความสำคัญกับการรักษาสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในป่าและในชุมชน

4. แบ่งให้ชุมชน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงานทั่วไปของชุมชน ร้อยละ 20 ของกำไรที่ได้รับ ชุมชนให้เหตุผลว่าการท่องเที่ยวภายในชุมชนจะดำรงอยู่ได้ตลอดไปมาจากแรงขับเคลื่อนของคนในชุมชน ดังนั้น หากการดำเนินโครงการดังกล่าวมีกำไรก็ควรแบ่งผลกำไรคืนให้ชุมชนด้วย

5. แบ่งให้องค์การบริหารส่วนตำบลเขาใหญ่ (อบต. เขาใหญ่) ร้อยละ 10 ของกำไรที่ได้รับ ชุมชนให้เหตุผลว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเขาใหญ่มีส่วนผลักดันในด้านงบประมาณ และความช่วยเหลือต่าง ๆ ดังนั้น จึงควรแบ่งกำไรให้องค์การบริหารส่วนตำบลเขาใหญ่ด้วย

บทที่ 5

การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงิน

สำหรับการศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงิน แบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ส่วนหลัก ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 ต้นทุน-ผลประโยชน์ของโครงการ

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงิน

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์โครงการภายใต้สถานการณ์ที่มีความเสี่ยงและความไม่แน่นอน

ส่วนที่ 1 การคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยว

ในส่วนที่ 1 แสดงให้ทราบถึงการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่บ้านทุ่งสูง การคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ และการคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูงโดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่บ้านทุ่งสูง มีรายละเอียดดังนี้

การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่บ้านทุ่งสูง

การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่บ้านทุ่งสูงด้านกายภาพ พิจารณาจากการใช้บริการในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ในกรณีที่นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูงแบบไป-กลับ การให้บริการด้านที่พักในกรณีที่นักท่องเที่ยวพักค้างคืน และการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่เส้นทางศึกษาสมุนไพรมีรายละเอียดดังนี้

1. พิจารณาจากนักท่องเที่ยวกรณีไป-กลับ จะพิจารณาขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่จากการใช้ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว จากผลการประชุมชาวบ้านสรุปว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่ชุมชนสามารถรับได้ในกรณีที่นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวแบบไป-กลับ โดยกำหนดให้มีอัตราหมุนเวียนของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว กลุ่มละ 50 คน แต่ละกลุ่มใช้เวลาใน

การท่องเที่ยวกลุ่มละ 2 ชั่วโมง เริ่มตั้งแต่เวลา 9.00 น. – 17.00 น. รวมเป็นเวลา 8 ชั่วโมง (4 รอบ) ดังนั้นขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับของพื้นที่ในกรณีที่นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูงแบบไป-กลับ คือ 50 คน x 4 รอบ = 200 คน/วัน

2. พิจารณาจากนักท่องเที่ยวกรณีพักค้าง จากผลการประชุมชาวบ้านสรุปว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่ชุมชนสามารถรับได้ในกรณีที่พักบ้านเดียวกับเจ้าของบ้าน โดยมีจำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมให้บริการดังกล่าว 37 ครัวเรือน แต่ละครัวเรือนสามารถรับนักท่องเที่ยวได้โดยเฉลี่ย 2 คน/หลัง ส่วนในกรณีที่ให้บริการสถานที่กางเต็นท์ โดยเต็นท์เป็นของนักท่องเที่ยว มีจำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมให้บริการสถานที่กางเต็นท์ 11 ครัวเรือน แต่ละครัวเรือนสามารถรับนักท่องเที่ยวได้โดยเฉลี่ย 10 คน/ครัวเรือน และในกรณีที่สร้างบ้านพักในบริเวณบ้าน มีครัวเรือนที่สนใจจะสร้างบ้านพัก 10 ครัวเรือน โดยเฉลี่ยสร้างบ้านพักครัวเรือนละ 1 หลัง ในแต่ละหลังสามารถรับนักท่องเที่ยวได้โดยเฉลี่ย 2 คน/หลัง ดังนั้น ขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ด้านกายภาพ ในกรณีที่นักท่องเที่ยวพักค้าง คือ $(37 \times 2) + (11 \times 10) + (10 \times 2) = 204$ คน/วัน

3. การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่เส้นทางศึกษาสมุนไพรม โดยความยาวของเส้นทางศึกษาสมุนไพรม 1,262.50 เมตร กว้าง 1.2 เมตร กำหนดให้แต่ละกลุ่มมี 5 คน แต่ละคนใช้ระยะห่างในการเดิน 1 เมตร ระยะห่างระหว่างกลุ่ม 100 เมตร ในแต่ละกลุ่มจะใช้ระยะห่างในการเดิน 105 เมตร ดังนั้นระยะทางของเส้นทางศึกษาสมุนไพรมสามารถรับนักท่องเที่ยวได้ในแต่ละรอบ คือ

$$\frac{1,262.50 \text{ เมตร}}{105 \text{ เมตร/กลุ่ม}}$$

หรือ 12 กลุ่ม/รอบ ในกิจกรรมดังกล่าวชุมชนเปิดให้บริการตั้งแต่เวลา 9.00 น. – 17.00 น. และงดให้บริการในรอบ 12.00 น. – 13.00 น. รวมเวลาในการให้บริการเส้นทางศึกษาสมุนไพรมวันละ 6 ชั่วโมง (กลุ่มละ 1 ชั่วโมง) และกำหนดให้นักท่องเที่ยวคนสุดท้ายออกมาจากเส้นทางศึกษาสมุนไพรมเวลา 17.00 น. ดังนั้น ใน 1 วันเส้นทางนี้จะสามารถรับนักท่องเที่ยวได้ 12 กลุ่ม X 6 รอบ X 5 คน = 360 คน/วัน

การคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่

การคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ จะใช้ฐานข้อมูลนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวรายจังหวัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535-2543 เป็นฐานในการพิจารณารายละเอียดปรากฏในตารางที่ 26 จากฐานข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวสามารถพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ในอนาคต ดังนี้

$$\ln Y = 12.86 + 0.12t$$

โดย Y หมายถึง จำนวนนักท่องเที่ยว

t หมายถึง จำนวนปี ซึ่งปีที่ 1 เริ่มจากปี พ.ศ. 2535

R^2 (สัมประสิทธิ์เพื่อการตัดสินใจ) = 0.893 หมายความว่า อัตราการเติบโตของนักท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับปัจจัยระยะเวลา โดยสามารถอธิบายค่าอิทธิพลของปัจจัยระยะเวลาที่มีต่ออัตราการเติบโตของนักท่องเที่ยวได้ร้อยละ 89.30 นอกจากนั้นเป็นปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมาพิจารณา จะเห็นว่าอัตราการเติบโตของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาของการท่องเที่ยว (จำนวนปี) เป็นอย่างมาก จากสมการการเติบโตดังกล่าว สามารถคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 27

ตารางที่ 26 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่

ปี พ.ศ.	นักท่องเที่ยวชาวไทย (คน)/(ร้อยละ)	นักท่องเที่ยวต่างชาติ (คน)/(ร้อยละ)	รวม
2535	341,055 / (74.28)	118,097 / (25.72)	459,152
2536	288,150 / (61.43)	180,877 / (38.57)	469,027
2537	396,786 / (63.66)	226,490 / (36.43)	623,276
2538	331,372 / (51.75)	308,909 / (48.25)	640,281
2539	346,930 / (57.22)	259,425 / (42.78)	606,355
2540	362,750 / (55.34)	292,774 / (44.66)	655,524
2541	423,151 / (52.05)	389,805 / (47.94)	812,956
2542	565,930 / (51.59)	531,022 / (48.41)	1,096,952
2543	591,149 / (47.82)	645,050 / (52.18)	1,236,229

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544ก

ตารางที่ 27 คาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ในอนาคต

ปี พ.ศ.	จำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ในอนาคต (คน)
2544	1,276,969
2545	1,439,778
2546	1,623,346
2547	1,830,317
2548	2,063,677
2549	2,326,789
2550	2,623,448
2551	2,957,929
2552	3,335,056
2553	3,760,265
2554	4,239,686
2555	4,780,233
2556	5,389,698
2557	6,076,868
2558	6,857,649
2559	7,725,213

ที่มา: จากการคำนวณ

การคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูง

เมื่อคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ในอนาคตแล้ว นำข้อมูลดังกล่าวมาคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูงในอนาคต โดยตั้งข้อสมมุติว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูงในอนาคตเป็นสัดส่วนเดียวกันกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ในอนาคต แต่เนื่องจากการท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูงเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทำให้การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวต้องสอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ ศูนย์วิจัยป่าไม้ (2542: 6-16) ได้ศึกษาถึงฤดูกาลท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ สรุปได้ว่าพื้นที่ในเขตภาคใต้ เป็นพื้นที่ฝนตกชุกเกือบตลอดปี และมีฤดูมรสุม ซึ่งไม่สะดวกต่อการสัญจรไปมา ทำให้มีปริมาณนักท่องเที่ยวน้อย ซึ่งถือว่าเป็นช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว ครอบคลุมเวลา

ประมาณ 6 เดือน ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนพฤศจิกายน ของทุก ๆ ปี และในช่วงเวลานอกฤดูมรสุม เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม ถึงเดือนพฤษภาคม ของทุก ๆ ปี จะมีปริมาณน้ำท่งที่เกี่ยวสูงมากจึงเรียกช่วงนี้ว่า ช่วงในฤดูเทศกาลการท่งเกี่ยว และน้ำท่งที่เกี่ยวประเภททั่วไปจะมีมากในช่วงเดือนเมษายน และวันหยุดราชการหรือเทศกาลต่าง ๆ ดังนั้น ในการคาดการณ์จำนวนน้ำท่งที่เกี่ยวที่จะมาท่งเกี่ยวในบ้านท่งสูงในอนาคต สมมติให้มีช่วงเวลานอกฤดูการท่งเกี่ยวเท่ากับ 6 เดือน และในช่วงเวลาฤดูการท่งเกี่ยวเท่ากับ 6 เดือน ตามฤดูกาลท่งเกี่ยวในจังหวัดกระบี่

อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงน้ำท่งที่เกี่ยวไม่ได้เข้ามาท่งเกี่ยวในบ้านท่งสูงทุกวัน แต่ส่วนใหญ่จะเข้ามาท่งเกี่ยวในช่วงเทศกาลการท่งเกี่ยวประมาณ 6 เดือน ดังนั้น การคาดการณ์จำนวนน้ำท่งที่เกี่ยวที่จะมาท่งเกี่ยวในบ้านท่งสูงจะแบ่งออกเป็น 3 ทางเลือก ประกอบด้วย

ทางเลือกที่ 1 กำหนดให้มีน้ำท่งที่เกี่ยวตลอดทั้งปี สมมติให้ในแต่ละเดือนมีน้ำท่งที่เกี่ยวเข้ามาท่งเกี่ยวเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดชกชัตฤกษ์ ประมาณ 10 วัน/เดือน และเข้ามาท่งเกี่ยวตลอดทั้งปี

ทางเลือกที่ 2 กำหนดให้นักท่งที่เกี่ยวในและนอกฤดูกาลท่งเกี่ยวมีความแตกต่างกัน การท่งเกี่ยวแห่งประเทศไทย (2541) ได้ทำการสำรวจข้อมูลการเข้าพักค้างคืนที่โรงแรมในจังหวัดกระบี่ และสถานที่ท่งที่เกี่ยวที่สำคัญ คือ บริเวณอ่าวพระนาง เกาะพีพี และหาดไร่เลย์ พบช่วงนอกฤดูกาลท่งเกี่ยว (เดือนมิถุนายน - เดือนพฤศจิกายน) มีนักท่งที่เกี่ยวที่เข้าพักค้างคืนเพียงร้อยละ 58 ของจำนวนนักท่งที่เกี่ยวที่พักค้างในช่วงฤดูกาลท่งเกี่ยว (เดือนธันวาคม - เดือนพฤษภาคม) ดังนั้นการประมาณการนักท่งที่เกี่ยวที่จะมาท่งเกี่ยวบ้านท่งสูงนอกฤดูกาลท่งเกี่ยวจึงสมมติให้มีสัดส่วนเท่ากับนักท่งที่เกี่ยวที่พักค้างที่จังหวัดกระบี่นอกฤดูกาลท่งเกี่ยว กล่าวคือ สัดส่วนของนักท่งที่เกี่ยวในฤดูกาลท่งเกี่ยวต่อนอกฤดูกาลท่งเกี่ยว คือ 100 : 58

ทางเลือกที่ 3 กำหนดให้มีน้ำท่งที่เกี่ยวเฉพาะฤดูกาลท่งเกี่ยว สมมติให้ในแต่ละเดือนมีนักท่งที่เกี่ยวเข้ามาท่งเกี่ยวเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดชกชัตฤกษ์ ประมาณ 10 วัน/เดือน และเข้ามาท่งเกี่ยวเฉพาะฤดูกาลท่งเกี่ยว

จากทั้ง 3 ทางเลือกที่กล่าวมาข้างต้นสามารถคำนวณขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับของพื้นที่บ้านท่งสูง รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ขีดความสามารถสูงสุดของบ้านทุ่งสูงในการรองรับนักท่องเที่ยว

ปีที่	ทางเลือกที่ 1			ทางเลือกที่ 2			ทางเลือกที่ 3		
	ไป-กลับ	พักค้าง	รวม	ไป-กลับ	พักค้าง	รวม	ไป-กลับ	พักค้าง	รวม
1-15	24,000	24,480	48,480	18,960	19,339	38,299	12,000	12,240	24,240

ที่มา: จากการคำนวณ

1. ทางเลือกที่ 1 กำหนดให้มีนักท่องเที่ยวตลอดทั้งปี

1.1 พิจารณาจากจำนวนนักท่องเที่ยวกรณีไป-กลับ จากการพิจารณาขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับของพื้นที่จากการใช้ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว พบว่าขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับของพื้นที่กรณีนี้ คือ 200 คน/วัน ดังนั้น จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสูงสุดในการกรณีนี้ คือ $200 \text{ คน/วัน} \times 12 \text{ เดือน} \times 10 \text{ วัน/เดือน} = 24,000 \text{ คน/ปี}$

1.2 พิจารณาจากจำนวนนักท่องเที่ยวแบบพักค้างคืน จากการพิจารณาขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ด้านกายภาพ (จำนวนที่พัก) พบว่าขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับของพื้นที่กรณีนี้ คือ 204 คน/วัน ดังนั้นจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสูงสุดในการกรณีนี้ คือ $204 \text{ คน/วัน} \times 12 \text{ เดือน} \times 10 \text{ วัน/เดือน} = 24,488 \text{ คน/ปี}$

1.3 พิจารณาจากจำนวนนักท่องเที่ยวแบบไป-กลับ และพักค้างคืน จากการพิจารณาขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่สำหรับกิจกรรมศึกษาสมุนไพรรอบบ้านทุ่งสูง พบว่าขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับของกิจกรรมนี้ คือ 360 คน/วัน ดังนั้น จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่เข้าร่วมกิจกรรมนี้ คือ $360 \text{ คน/วัน} \times 12 \text{ เดือน} \times 10 \text{ วัน/เดือน} = 43,200 \text{ คน/ปี}$

2. ทางเลือกที่ 2 กำหนดให้นักท่องเที่ยวในและนอกฤดูกาลท่องเที่ยวมีความแตกต่างกัน

2.1 พิจารณาจากจำนวนนักท่องเที่ยวกรณีไป-กลับ จากการพิจารณาขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับของพื้นที่จากการใช้ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว พบว่าขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับของพื้นที่กรณีนี้ คือ 200 คน/วัน จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสูงสุดในการกรณีนี้ คือ ในฤดูกาลท่องเที่ยว $200 \text{ คน/วัน} \times 6 \text{ เดือน} \times 10 \text{ วัน/เดือน} = 12,000 \text{ คน/ฤดูกาลท่องเที่ยว}$ และนอกฤดูกาลท่องเที่ยว $12,000 \text{ คน} \times 0.58 = 6,960 \text{ คน/นอกฤดูกาลท่องเที่ยว}$ ดังนั้น จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสูงสุดในการกรณีนี้ คือ $12,000 \text{ คน} + 6,960 \text{ คน} = 18,960 \text{ คน/ปี}$

2.2 พิจารณาจากจำนวนนักท่องเที่ยวแบบพักค้างคืน จากการพิจารณาขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ด้านกายภาพ (จำนวนที่พัก) พบว่าขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับของพื้นที่กรณีนี้ คือ 204 คน/วัน จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสูงสุดในกรณีนี้ คือ ในฤดูกาลท่องเที่ยว 204 คน/วัน x 6 เดือน x 10 วัน/เดือน = 12,240 คน/ฤดูกาลท่องเที่ยว และนอกฤดูกาลท่องเที่ยว 12,240 คน x 0.58 = 7,099 คน/นอกฤดูกาลท่องเที่ยว ดังนั้น จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสูงสุดในกรณีนี้ คือ 12,240 คน + 7,099 คน = 19,399 คน/ปี

2.3 พิจารณาจากจำนวนนักท่องเที่ยวแบบไป-กลับ และพักค้างคืน จากการพิจารณาขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่สำหรับกิจกรรมเดินเขาชมทิวทัศน์ พบว่าขีดความสามารถสูง

สุดในการรองรับของกิจกรรมนี้ คือ 360 คน/วัน จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมนี้ คือ ในฤดูกาลท่องเที่ยว 360 คน/วัน x 6 เดือน x 10 วัน/เดือน = 21,600 คน/ฤดูกาลท่องเที่ยว และนอกฤดูกาลท่องเที่ยว 21,600 คน x 0.58 = 12,528 คน/นอกฤดูกาลท่องเที่ยว ดังนั้น จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมนี้ คือ 21,600 คน + 12,528 คน = 34,128 คน/ปี

3. ทางเลือกที่ 3 กำหนดให้มีนักท่องเที่ยวเฉพาะฤดูกาลท่องเที่ยว

3.1 พิจารณาจากจำนวนนักท่องเที่ยวกรณีไป-กลับ จากการพิจารณาขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับของพื้นที่จากการใช้ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว พบว่าขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับของพื้นที่กรณีนี้ คือ 200 คน/วัน ดังนั้น จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสูงสุดในกรณีนี้ คือ 200 คน/วัน x 6 เดือน x 10 วัน/เดือน = 12,000 คน/ปี

3.2 พิจารณาจากจำนวนนักท่องเที่ยวแบบพักค้างคืน จากการพิจารณาขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ด้านกายภาพ (จำนวนที่พัก) พบว่าขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับของพื้นที่กรณีนี้ คือ 204 คน/วัน ดังนั้น จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสูงสุดในกรณีนี้ คือ 204 คน/วัน x 6 เดือน x 10 วัน/เดือน = 12,240 คน/ปี

3.3 พิจารณาจากจำนวนนักท่องเที่ยวแบบไป-กลับ และพักค้างคืน จากการพิจารณาขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่สำหรับกิจกรรมศึกษาสมุนไพร พบว่าขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับของกิจกรรมนี้ คือ 360 คน/วัน ดังนั้น จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่เข้าร่วมกิจกรรมนี้ คือ 360 คน/วัน x 6 เดือน x 10 วัน/เดือน = 21,600 คน/ปี

ข้อสมมติในการคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูง

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการจากชุมชนที่มีประสบการณ์ในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น หมู่บ้านคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช และหมู่บ้านปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าในระยะแรกของการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว มีจำนวนนักท่องเที่ยวไม่มากนัก เมื่อดำเนินการได้ระยะหนึ่ง จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนจึงมีมากขึ้น การวิจัยครั้งนี้จึงมีข้อสมมติในการคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูง ดังนี้

1. ในปีที่ 1-5 ของการดำเนินโครงการ สมมติให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูง ร้อยละ 10 ของจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูงโดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ เนื่องจากในช่วงแรกของการดำเนินโครงการ การประชาสัมพันธ์และการดำเนินการทางการตลาดยังดำเนินงานไม่เต็มรูปแบบ จึงทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักบ้านทุ่งสูงไม่มากนัก

2. ในปีที่ 6-10 ของการดำเนินโครงการ สมมติให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูง ร้อยละ 20 ของจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูงโดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ เนื่องจากการดำเนินโครงการในช่วงนี้ การประชาสัมพันธ์และการดำเนินการทางการตลาดมีการดำเนินงานที่เป็นรูปแบบมากขึ้น และชุมชนมีประสบการณ์ด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวมากขึ้น จึงทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักบ้านทุ่งสูงมากขึ้น

3. ในปีที่ 11-15 ของการดำเนินโครงการ สมมติให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูง ร้อยละ 40 ของจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูงโดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ เนื่องจากการดำเนินโครงการมาแล้วเป็นระยะเวลาพอสมควร การประชาสัมพันธ์และการดำเนินการทางการตลาดมีการดำเนินงานที่เป็นรูปแบบ และชุมชนมีประสบการณ์ด้านการให้บริการนักท่องเที่ยว จึงทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักบ้านทุ่งสูงมากขึ้น

ดังนั้น สามารถคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูงโดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 คาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาท่องเที่ยวบ้านทุ่งสูงในอนาคตโดยพิจารณาถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่

(หน่วย : คน)

ปีที่	ทางเลือกที่ 1			ทางเลือกที่ 2(ในฤดูกาล)		ทางเลือกที่ 2(นอกฤดูกาล)		รวมทางเลือกที่ 2		ทางเลือกที่ 3		
	ไป-กลับ	พักค้าง	รวม	ไป-กลับ	พักค้าง	ไป-กลับ	พักค้าง	ไป-กลับ	พักค้าง	ไป-กลับ	พักค้าง	รวม
1	2,400	2,448	4,848	1,200	1,224	696	710	1,896	1,934	1,200	1,224	2,424
2	2,400	2,448	4,848	1,200	1,224	696	710	1,896	1,934	1,200	1,224	2,424
3	2,400	2,448	4,848	1,200	1,224	696	710	1,896	1,934	1,200	1,224	2,424
4	2,400	2,448	4,848	1,200	1,224	696	710	1,896	1,934	1,200	1,224	2,424
5	2,400	2,448	4,848	1,200	1,224	696	710	1,896	1,934	1,200	1,224	2,424
6	4,800	4,896	9,696	2,400	2,448	1,392	1,420	3,792	3,868	2,400	2,448	4,848
7	4,800	4,896	9,696	2,400	2,448	1,392	1,420	3,792	3,868	2,400	2,448	4,848
8	4,800	4,896	9,696	2,400	2,448	1,392	1,420	3,792	3,868	2,400	2,448	4,848
9	4,800	4,896	9,696	2,400	2,448	1,392	1,420	3,792	3,868	2,400	2,448	4,848
10	4,800	4,896	9,696	2,400	2,448	1,392	1,420	3,792	3,868	2,400	2,448	4,848
11	9,600	9,792	19,392	4,800	4,896	2,784	2,840	7,584	7,736	4,800	4,896	9,696
12	9,600	9,792	19,392	4,800	4,896	2,784	2,840	7,584	7,736	4,800	4,896	9,696
13	9,600	9,792	19,392	4,800	4,896	2,784	2,840	7,584	7,736	4,800	4,896	9,696
14	9,600	9,792	19,392	4,800	4,896	2,784	2,840	7,584	7,736	4,800	4,896	9,696
15	9,600	9,792	19,392	4,800	4,896	2,784	2,840	7,584	7,736	4,800	4,896	9,696

ที่มา: จากการคำนวณ

ส่วนที่ 2 ต้นทุน-ผลประโยชน์ของโครงการ

การประมาณการทางการเงินในการพัฒนาพื้นที่บ้านทุ่งสูงเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วย การประมาณการเงินลงทุน และการประมาณการกระแสรายรับ-รายจ่าย ในด้านค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการและการลงทุนเพื่อซื้อจักรยานสำหรับการรองรับในกิจกรรมการท่องเที่ยว

การประมาณการแหล่งที่มาของเงินลงทุน

แหล่งที่มาของเงินลงทุนดังกล่าวคาดว่าจะมาจาก 3 แหล่ง คือ การระดมทุนจากสมาชิกโครงการ เงินสนับสนุนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และเงินสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม จากขอบเขตการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ในบทที่ 1 จะเห็นได้ว่าการวิจัยครั้งนี้จะไม่พิจารณาเงินอุดหนุน เนื่องจากการวิเคราะห์ทางการเงินนั้น เงินอุดหนุนถือเป็นรายได้ของโครงการ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จะพิจารณาเฉพาะแหล่งเงินทุนที่มาจาก การระดมทุนจากสมาชิกโครงการเท่านั้น

การประมาณการกระแสรายรับ-รายจ่าย

ในการประมาณการรายรับและรายจ่ายของโครงการมีข้อสมมติหลักที่สำคัญ คือ การคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูงโดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 27) เนื่องจากในพื้นที่เขตภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีฝนตกชุกเกือบตลอดปี และมีฤดูมรสุมซึ่งไม่สะดวกต่อการสัญจรไปมา ทำให้มีปริมาณนักท่องเที่ยวน้อย ซึ่งถือเป็นช่วงนอกฤดูเทศกาลการท่องเที่ยว ครอบคลุมระยะเวลาประมาณ 6 เดือน ตั้งแต่เดือนมิถุนายน - เดือนพฤศจิกายน ของทุก ๆ ปี และในช่วงนอกฤดูมรสุม เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม - เดือนพฤษภาคม ของทุก ๆ ปีจะมีปริมาณนักท่องเที่ยวสูงมากจึงเรียกช่วงนี้ว่า ช่วงในเทศกาลการท่องเที่ยว ดังนั้น ในการวิเคราะห์ทางการเงินจะสมมติให้มีช่วงเวลานอกฤดูกาลท่องเที่ยวเท่ากับ 6 เดือน และช่วงเวลาในฤดูกาลท่องเที่ยวเท่ากับ 6 เดือน ดังนั้น การประมาณการรายรับและรายจ่ายของโครงการจะประมาณการเป็น 3 ทางเลือก ประกอบด้วย

ทางเลือกที่ 1 กำหนดให้มีนักท่องเที่ยวตลอดทั้งปี

ทางเลือกที่ 2 กำหนดให้นักท่องเที่ยวในและนอกฤดูกาลท่องเที่ยวมีความแตกต่างกัน

ทางเลือกที่ 3 กำหนดให้มีนักท่องเที่ยวเฉพาะฤดูกาลท่องเที่ยว

1. การคาดการณ์รายรับเบื้องต้น

การคาดการณ์รายรับเบื้องต้นได้ใช้จำนวนนักท่องเที่ยวที่คาดคะเนไว้ในตารางที่ 29 เป็นฐานข้อมูลในการคาดการณ์ ส่วนการกำหนดผลประโยชน์ที่จะได้รับ ในกรณีการกำหนดราคาของการให้บริการพิจารณาจากผลการประชุมชาวบ้าน และการกำหนดลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมของนักท่องเที่ยวพิจารณาจากความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ดังแสดงรายละเอียดไว้ในบทที่ 4 จากการพิจารณาสัดส่วนของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในตารางที่ 24 จะเห็นได้ว่าแนวโน้มของสัดส่วนระหว่างนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นไปสัดส่วนของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติใกล้เคียงกัน ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ จึงสมมติให้สัดส่วนระหว่างนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ มีสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 50 การคาดการณ์รายรับเบื้องต้นแสดงในตารางที่ 30 - 32 (รายละเอียดในแต่ละกิจกรรมการท่องเที่ยวแสดงในภาคผนวก ข)

1.1 การคาดการณ์รายรับเบื้องต้น กรณีที่นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวแบบไป-กลับ

1.1.1 รายได้จากค่าบำรุงองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กำหนดเป็น 10 บาท/คน/ครั้ง

1.1.2 รายได้จากการจัดหามัคคุเทศก์นำเที่ยวในเส้นทางศึกษาสมุนไพรรอบเป็นกลุ่มละ 5 คน/มัคคุเทศก์ 1 คน กำหนดราคาการนำเที่ยวเส้นทางศึกษาสมุนไพรรอบ 50 บาท/กลุ่ม/รอบ รายได้ที่ได้รับจะแบ่งให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศร้อยละ 30 หรือ 15 บาท จากผลการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีความสนใจในกิจกรรมชมเส้นทางสมุนไพรร้อยละ 40.4 และชาวต่างชาติสนใจกิจกรรมดังกล่าวร้อยละ 23.3 ดังนั้น จึงใช้ค่าเฉลี่ยเป็นฐานข้อมูลในการคาดการณ์รายรับเบื้องต้นสำหรับกิจกรรมนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่สนใจกิจกรรมชมเส้นทางสมุนไพรร้อยละ 32 ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแบบไป-กลับ และกำหนดให้ความสนใจกิจกรรมดังกล่าวมีค่าคงที่ตลอด 15 ปี

1.1.3 รายได้จากการให้บริการอาหาร/เครื่องดื่ม จากรอบหมูนเวียนทั้งหมด 4 รอบ จะเห็นได้ว่าจะมี 1 รอบที่อยู่ในระหว่างเวลารับประทานอาหารกลางวัน คือ รอบ 11.00 น. - 13.00 น. ดังนั้น จึงสมมติให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีรายได้จากการให้บริการอาหาร/เครื่องดื่ม ค่าบริการอาหาร/เครื่องดื่ม 50 บาท/คน/มื้อ โดยมีนักท่องเที่ยวรับประทานอาหาร/

เครื่องดื่ม ร้อยละ 25 ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแบบไป-กลับ และกำหนดให้มีค่าคงที่ตลอดทั้ง 15 ปี

1.2 การคาดการณ์รายรับเบื้องต้น กรณีที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวแบบพักค้างคืน จากผลการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 พบว่าจำนวนคืนพักเฉลี่ย 2 คืน ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ จึงสมมติให้นักท่องเที่ยวพักค้าง 1 คืน ร้อยละ 25 ของนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างคืนทั้งหมด และพักค้างคืน 2 คืน ร้อยละ 75 ของนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างคืนทั้งหมด

1.2.1 รายได้จากการให้เช่าที่พัก

1) กรณีพักค้างบ้านเดียวกับเจ้าของบ้าน อัตราค่าเช่าที่พัก 100 บาท/คน/คืน โดยรายได้ที่ได้รับจะแบ่งให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศร้อยละ 20 หรือ 20 บาท เนื่องจากข้อจำกัดของการศึกษาที่ไม่ได้สำรวจความต้องการประเภทที่พักของนักท่องเที่ยว ดังนั้น การกำหนดประเภทที่พักจึงกำหนดตามความพร้อมของชุมชนในการให้บริการที่พัก (supply) ซึ่งจากผลการประชุมชาวบ้าน ที่แสดงรายละเอียดแล้วในบทที่ 4 พบว่ามีครัวเรือนที่สนใจให้บริการที่พักแบบพักค้างบ้านเดียวกับเจ้าของบ้าน จำนวน 37 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 64 ของครัวเรือนที่ให้บริการที่พัก ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ จึงกำหนดให้จำนวนนักท่องเที่ยวที่พักค้างบ้านเดียวกับชาวบ้าน คิดเป็นร้อยละ 64 ของนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างคืน และกำหนดให้มีความต้องการที่พักแบบดังกล่าวคงที่ตลอด 15 ปี

2) กรณีสร้างที่พัก อัตราค่าเช่าที่พัก 125 บาท/คน/คืน โดยรายได้ที่ได้รับจะแบ่งให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศร้อยละ 20 หรือ 25 บาท เนื่องจากข้อจำกัดของการศึกษาที่ไม่ได้สำรวจความต้องการประเภทที่พักของนักท่องเที่ยว ดังนั้น การกำหนดประเภทที่พักจึงกำหนดตามความพร้อมของชุมชนในการให้บริการที่พัก (supply) ซึ่งจากผลการประชุมชาวบ้าน ที่แสดงรายละเอียดแล้วในบทที่ 4 พบว่ามีครัวเรือนที่สนใจให้บริการที่พักแบบสร้างบ้านพักในบริเวณบ้าน จำนวน 10 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 17 ของครัวเรือนที่ให้บริการที่พัก ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงกำหนดให้จำนวนนักท่องเที่ยวที่พักค้างบ้านเดียวกับชาวบ้าน คิดเป็นร้อยละ 17 ของนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างคืน และกำหนดให้มีความต้องการที่พักแบบดังกล่าวคงที่ตลอด 15 ปี

3) กรณีกางเต็นท์ โดยเต็นท์เป็นของนักท่องเที่ยว อัตราค่าเช่าสถานที่กางเต็นท์ 10 บาท/คน/คืน โดยรายได้ที่ได้รับจะแบ่งให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศร้อยละ 20 หรือ 2 บาท เนื่องจากข้อจำกัดของการศึกษาที่ไม่ได้สำรวจความต้องการประเภทที่พักของนักท่องเที่ยว

เที่ยว ดังนั้น การกำหนดประเภทที่พักจึงกำหนดตามความพร้อมของชุมชนในการให้บริการที่พัก (supply) ซึ่งจากผลการประชุมชาวบ้าน ที่แสดงรายละเอียดแล้วในบทที่ 4 พบว่ามีครัวเรือนที่สนใจให้บริการที่พักแบบกางเต็นท์ในบริเวณบ้าน โดยเต็นท์เป็นของนักท่องเที่ยวจำนวน 11 ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 19 ของครัวเรือนที่ให้บริการที่พัก ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ จึงกำหนดให้จำนวนนักท่องเที่ยวที่กางเต็นท์คิดเป็นร้อยละ 19 ของนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างคืน และกำหนดให้มีความต้องการที่พักแบบดังกล่าวคงที่ตลอด 15 ปี

1.2.2 รายได้จากการให้บริการอาหาร/เครื่องดื่ม กำหนดอัตราค่าบริการ 50 บาท/คน/มื้อ ตลอดระยะเวลา 15 ปี รายได้ที่ได้รับจะแบ่งให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศร้อยละ 20 หรือ 10 บาท โดยสมมติให้จำนวนผู้รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม มีจำนวนเท่ากับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักค้างคืน

1.2.3 รายได้จากการจัดหามัคคุเทศก์ศึกษาธรรมชาติ

1) เส้นทางศึกษาสมุนไพร กำหนดอัตราค่าบริการ 100 บาท/กลุ่ม/วัน กลุ่มละ 5 คน/มัคคุเทศก์ 1 คน รายได้แบ่งให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศร้อยละ 30 หรือ 30 บาท จากผลการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีความสนใจในกิจกรรมชมเส้นทางสมุนไพร ร้อยละ 40.4 และชาวต่างชาติสนใจกิจกรรมดังกล่าวร้อยละ 23.3 ดังนั้น จึงใช้ค่าเฉลี่ยเป็นฐานข้อมูลในการคาดการณ์รายรับเบื้องต้นสำหรับกิจกรรมนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่สนใจกิจกรรมชมเส้นทางสมุนไพร ร้อยละ 32 ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแบบพักค้างคืน และกำหนดให้มีความสนใจกิจกรรมดังกล่าวมีค่าคงที่ตลอด 15 ปี

2) เดินป่าแบบผจญภัย กำหนดอัตราค่าบริการ 125 บาท/กลุ่ม/วัน กลุ่มละ 5 คน/มัคคุเทศก์ 1 คน รายได้แบ่งให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศร้อยละ 12 หรือ 15 บาท โดยกิจกรรมเดินป่าแบบผจญภัยจะเปิดให้บริการช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยวเพื่อให้ธรรมชาติฟื้นตัวและเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ดังนั้น กิจกรรมนี้จะประมาณการรายได้เฉพาะนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในฤดูกาลท่องเที่ยว จากผลการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีความสนใจในกิจกรรมเดินป่าแบบผจญภัย ร้อยละ 59.6 และชาวต่างชาติสนใจกิจกรรมดังกล่าว ร้อยละ 44.2 ดังนั้น จึงใช้ค่าเฉลี่ยเป็นฐานข้อมูลในการคาดการณ์รายรับเบื้องต้นสำหรับกิจกรรมนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่สนใจในกิจกรรมเดินป่าแบบผจญภัย ร้อยละ 52 ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแบบพักค้างคืน โดยกำหนดให้มีความสนใจในกิจกรรมดังกล่าวมีค่าคงที่ตลอด 15 ปี

1.2.4 รายได้จากการจัดหามัคคุเทศก์นำเที่ยวในชุมชนและพื้นที่เกษตร กำหนดอัตราค่าบริการ 100 บาท/กลุ่ม/วัน กลุ่มละ 5 คน/มัคคุเทศก์ 1 คน รายได้แบ่งให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศร้อยละ 20 หรือ 20 บาท จากผลการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีความสนใจในกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชนและพื้นที่เกษตร ร้อยละ 15.4 และชาวต่างชาติสนใจกิจกรรมดังกล่าว ร้อยละ 60.5 ดังนั้น จึงใช้ค่าเฉลี่ยเป็นฐานข้อมูลในการคาดการณ์รายรับเบื้องต้นสำหรับกิจกรรมนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่สนใจในกิจกรรมดังกล่าวร้อยละ 38 ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแบบพักค้างคืน โดยกำหนดให้มีความสนใจในกิจกรรมดังกล่าวมีค่าคงที่ตลอด 15 ปี

1.2.5 รายได้จากการให้บริการเช่าจักรยาน คิดค่าเช่าจักรยาน 100 บาท/คัน/วัน จากผลการประชุมชาวบ้านที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 พบว่าการให้บริการเช่าจักรยานจะลงทุนและดำเนินการโดยองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และจากการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 พบว่านักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมีความสนใจในกิจกรรมขี่จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน ร้อยละ 44.2 เท่ากัน ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงกำหนดให้มีนักท่องเที่ยวที่สนใจท่องเที่ยวในกิจกรรมดังกล่าว ร้อยละ 44 ของนักท่องเที่ยวที่พักค้างคืน และกำหนดให้มีความสนใจในกิจกรรมดังกล่าวมีค่าคงที่ตลอด 15 ปี

1.2.6 ค่าบำรุงองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กำหนดอัตรา 20 บาท/คน/ครั้ง ตลอดระยะเวลา 15 ปี

ตารางที่ 30 สรุปรายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 1

(หน่วย : บาท)

ปีที่	ไป-กลับ	พักค้าง 1 คืน	พักค้าง 2 คืน	รวม
1	56,304	70,280	299,427	426,011
2	56,304	70,280	299,427	426,011
3	56,304	70,280	299,427	426,011
4	56,304	70,280	299,427	426,011
5	56,304	70,280	299,427	426,011
6	112,608	137,844	598,847	849,299
7	112,608	137,844	598,847	849,299
8	112,608	137,844	598,847	849,299
9	112,608	137,844	598,847	849,299
10	112,608	137,844	598,847	849,299
11	225,216	281,188	1,197,641	1,704,045
12	225,216	281,188	1,197,641	1,704,045
13	225,216	281,188	1,197,641	1,704,045
14	225,216	281,188	1,197,641	1,704,045
15	225,216	281,188	1,197,641	1,704,045

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางที่ 31 สรุปรายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 2

(หน่วย : บาท)

ปีที่	ไป-กลับ	พักค้าง 1 คืน	พักค้าง 2 คืน	รวม
1	44,481	55,600	236,789	336,870
2	44,481	55,600	236,789	336,870
3	44,481	55,600	236,789	336,870
4	44,481	55,600	236,789	336,870
5	44,481	55,600	236,789	336,870
6	88,959	111,020	473,655	673,634
7	88,959	111,020	473,655	673,634
8	88,959	111,020	473,655	673,634
9	88,959	111,020	473,655	673,634
10	88,959	111,020	473,655	673,634
11	177,918	222,173	947,381	1,347,472
12	177,918	222,173	947,381	1,347,472
13	177,918	222,173	947,381	1,347,472
14	177,918	222,173	947,381	1,347,472
15	177,918	222,173	947,381	1,347,472

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางที่ 32 สรุปรายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 3

(หน่วย : บาท)

ปีที่	ไป-กลับ	พักค้าง 1 คืน	พักค้าง 2 คืน	รวม
1	28,152	35,188	150,447	213,787
2	28,152	35,188	150,447	213,787
3	28,152	35,188	150,447	213,787
4	28,152	35,188	150,447	213,787
5	28,152	35,188	150,447	213,787
6	56,304	70,280	300,861	427,445
7	56,304	70,280	300,861	427,445
8	56,304	70,280	300,861	427,445
9	56,304	70,280	300,861	427,445
10	56,304	70,280	300,861	427,445
11	112,608	140,638	601,709	854,955
12	112,608	140,638	601,709	854,955
13	112,608	140,638	601,709	854,955
14	112,608	140,638	601,709	854,955
15	112,608	140,638	601,709	854,955

ที่มา: จากการคำนวณ

2. การคาดการณ์รายจ่ายเบื้องต้น

จากผลการประชุมชาวบ้านเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2544 ผลการประชุมดังกล่าวนำมากำหนดเป็นข้อสมมติเพื่อคาดการณ์รายจ่ายเบื้องต้น ดังนี้ (รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 33 - 35)

2.1 ค่าตอบแทนผู้จัดการโครงการ 1 คน เดือนละ 6,000 บาท ในปีที่ 6 และปีที่ 11 ของการดำเนินโครงการ เพิ่มเงินเดือนให้ร้อยละ 5 ของเงินเดือน

2.2 ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์/ประสานงาน 2 คน เดือนละ 4,500 บาท/คน ในปี 6 และปีที่ 11 ของการดำเนินโครงการ เพิ่มเงินเดือนให้ร้อยละ 5 ของเงินเดือน

2.3 เงินเดือนแม่บ้าน 1 คน เดือนละ 3,000 บาท/คน ในปี 6 และปีที่ 11 ของการดำเนินโครงการ เพิ่มเงินเดือนให้ร้อยละ 5 ของเงินเดือน

2.4 ต้นทุนการทำอาหาร 25 บาท/คน/มื้อ กำหนดให้คงที่ตลอด 15 ปี

2.5 ค่าฝึกอบรม กำหนดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ และมีคฤเทศก์เพิ่มเติมในวงเงินปีละ 10,000 บาท กำหนดให้คงที่ตลอด 15 ปี

2.6 ค่าตรวจสอบบัญชี กำหนดให้มีการตรวจสอบบัญชี โดยผู้ตรวจสอบบัญชี ทุก ๆ ปลายปี ซึ่งมีค่าใช้จ่ายปีละ 10,000 บาท กำหนดให้คงที่ตลอด 15 ปี

2.7 ค่าประชาสัมพันธ์ กำหนดให้มีการใช้จ่ายด้านการประชาสัมพันธ์ ร้อยละ 5 ของรายรับทั้งหมด

2.8 ค่าดูแลและซ่อมแซมสำนักงาน กำหนดให้มีการใช้จ่ายด้านการดูแลและซ่อมแซมสำนักงาน ร้อยละ 5 ของรายรับทั้งหมด

2.9 ค่าฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมรวมทั้งป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ กำหนดให้มีค่าใช้จ่ายเพื่อการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมรวมทั้งป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ ร้อยละ 10 ของรายรับทั้งหมด

2.10 ค่าซื้อจักรยาน ปีที่ 1 ของการดำเนินโครงการกำหนดให้มีการจัดซื้อจักรยาน 10 คัน คันละ 3,000 บาท โดยซื้อเพิ่มปีที่ 6 และปีที่ 11 ของการดำเนินโครงการ ปีละ 10 คัน

2.11 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ประกอบด้วยค่าสาธารณูปโภค ค่าโทรศัพท์ ค่าอุปกรณ์ต่าง ๆ ของสำนักงานและอุปกรณ์ครัว และค่าบำรุงรักษาจักรยาน กำหนดให้มีค่าใช้จ่ายประมาณ ร้อยละ 10 ของรายรับทั้งหมด

2.12 ค่าเผื่อเหลือเผื่อขาด กำหนดเพื่อค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น นอกเหนือที่กล่าวมาข้างต้น เท่ากับร้อยละ 10 ของค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด

ตารางที่ 33 ประมาณการรายจ่ายเบื้องต้นทางเลือกที่ 1

(หน่วย : บาท)

ปีที่	เงินเดือน ผจก.	เงินเดือน พจน.ปชส.	เงินเดือน แม่บ้าน	ต้นทุน ทำอาหาร	ค่าฝึกอบรม	ค่าตรวจสอบ บัญชี	ค่า ปชส.	ค่าดูแล สนง.	ค่าฟื้นฟู สวล.	ซื้อจักรยาน	คชจ.อื่น ๆ	ค่าเผื่อเหลือ เผื่อขาด	รวม
1	6,000	9,000	3,000	15,000	10,000	10,000	21,301	21,301	42,601	30,000	42,601	21,080	231,884
2	6,000	9,000	3,000	15,000	10,000	10,000	21,301	21,301	42,601		42,601	18,080	198,884
3	6,000	9,000	3,000	15,000	10,000	10,000	21,301	21,301	42,601		42,601	18,080	198,884
4	6,000	9,000	3,000	15,000	10,000	10,000	21,301	21,301	42,601		42,601	18,080	198,884
5	6,000	9,000	3,000	15,000	10,000	10,000	21,301	21,301	42,601		42,601	18,080	198,884
6	6,300	9,450	3,150	30,000	10,000	10,000	42,465	42,465	84,930	30,000	84,930	35,369	389,059
7	6,300	9,450	3,150	30,000	10,000	10,000	42,465	42,465	84,930		84,930	32,369	356,059
8	6,300	9,450	3,150	30,000	10,000	10,000	42,465	42,465	84,930		84,930	32,369	356,059
9	6,300	9,450	3,150	30,000	10,000	10,000	42,465	42,465	84,930		84,930	32,369	356,059
10	6,300	9,450	3,150	30,000	10,000	10,000	42,465	42,465	84,930		84,930	32,369	356,059
11	6,615	9,923	3,308	60,000	10,000	10,000	85,202	85,202	170,405	30,000	170,405	64,106	705,166
12	6,615	9,923	3,308	60,000	10,000	10,000	85,202	85,202	170,405		170,405	61,106	672,166
13	6,615	9,923	3,308	60,000	10,000	10,000	85,202	85,202	170,405		170,405	61,106	672,166
14	6,615	9,923	3,308	60,000	10,000	10,000	85,202	85,202	170,405		170,405	61,106	672,166
15	6,615	9,923	3,308	60,000	10,000	10,000	85,202	85,202	170,405		170,405	61,106	672,166

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางที่ 34 ประมาณการรายจ่ายเบื้องต้นทางเลือกที่ 2

(หน่วย : บาท)

ปีที่	เงินเดือน ผจก.	เงินเดือน พนง.ปชส.	เงินเดือน แม่บ้าน	ต้นทุน ทำอาหาร	ค่าฝึกอบรม	ค่าตรวจสอบ บัญชี	ค่าปชส.	ค่าดูแล สนง.	ค่าฟื้นฟู สวล.	ซื้อจักรยาน	คชจ.อื่น ๆ	ค่าเผื่อเหลือ เผื่อขาด	รวม
1	6,000	9,000	3,000	11,850	10,000	10,000	16,844	16,844	33,687	30,000	33,687	18,091	199,003
2	6,000	9,000	3,000	11,850	10,000	10,000	16,844	16,844	33,687		33,687	15,091	166,003
3	6,000	9,000	3,000	11,850	10,000	10,000	16,844	16,844	33,687		33,687	15,091	166,003
4	6,000	9,000	3,000	11,850	10,000	10,000	16,844	16,844	33,687		33,687	15,091	166,003
5	6,000	9,000	3,000	11,850	10,000	10,000	16,844	16,844	33,687		33,687	15,091	166,003
6	6,300	9,450	3,150	23,700	10,000	10,000	33,682	33,682	67,363	30,000	67,363	29,469	324,159
7	6,300	9,450	3,150	23,700	10,000	10,000	33,682	33,682	67,363		67,363	26,469	291,159
8	6,300	9,450	3,150	23,700	10,000	10,000	33,682	33,682	67,363		67,363	26,469	291,159
9	6,300	9,450	3,150	23,700	10,000	10,000	33,682	33,682	67,363		67,363	26,469	291,159
10	6,300	9,450	3,150	23,700	10,000	10,000	33,682	33,682	67,363		67,363	26,469	291,159
11	6,615	9,923	3,308	47,400	10,000	10,000	67,374	67,374	134,747	30,000	134,747	52,149	573,637
12	6,615	9,923	3,308	47,400	10,000	10,000	67,374	67,374	134,747		134,747	49,149	540,637
13	6,615	9,923	3,308	47,400	10,000	10,000	67,374	67,374	134,747		134,747	49,149	540,637
14	6,615	9,923	3,308	47,400	10,000	10,000	67,374	67,374	134,747		134,747	49,149	540,637
15	6,615	9,923	3,308	47,400	10,000	10,000	67,374	67,374	134,747		134,747	49,149	540,637

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางที่ 35 ประมาณการรายจ่ายเบื้องต้นทางเลือกที่ 3

(หน่วย : บาท)

ปีที่	เงินเดือน ผจก.	เงินเดือน พนง.ปชส.	เงินเดือน แม่บ้าน	ต้นทุน ทำอาหาร	ค่าฝึกอบรม	ค่าตรวจสอบ บัญชี	ค่า ปชส.	ค่าดูแล สนง.	ค่าฟื้นฟู สวส.	ซื้อจักรยาน	คชจ.อื่น ๆ	ค่าเผื่อเหลือ เผื่อขาด	รวม
1	6,000	9,000	3,000	7,500	10,000	10,000	10,689	10,689	21,379	30,000	21,379	13,964	153,600
2	6,000	9,000	3,000	7,500	10,000	10,000	10,689	10,689	21,379		21,379	10,964	120,600
3	6,000	9,000	3,000	7,500	10,000	10,000	10,689	10,689	21,379		21,379	10,964	120,600
4	6,000	9,000	3,000	7,500	10,000	10,000	10,689	10,689	21,379		21,379	10,964	120,600
5	6,000	9,000	3,000	7,500	10,000	10,000	10,689	10,689	21,379		21,379	10,964	120,600
6	6,300	9,450	3,150	15,000	10,000	10,000	21,372	21,372	42,745	30,000	42,745	21,213	233,347
7	6,300	9,450	3,150	15,000	10,000	10,000	21,372	21,372	42,745		42,745	18,213	200,347
8	6,300	9,450	3,150	15,000	10,000	10,000	21,372	21,372	42,745		42,745	18,213	200,347
9	6,300	9,450	3,150	15,000	10,000	10,000	21,372	21,372	42,745		42,745	18,213	200,347
10	6,300	9,450	3,150	15,000	10,000	10,000	21,372	21,372	42,745		42,745	18,213	200,347
11	6,615	9,923	3,308	30,000	10,000	10,000	42,748	42,748	85,496	30,000	85,496	35,633	391,967
12	6,615	9,923	3,308	30,000	10,000	10,000	42,748	42,748	85,496		85,496	32,633	358,967
13	6,615	9,923	3,308	30,000	10,000	10,000	42,748	42,748	85,496		85,496	32,633	358,967
14	6,615	9,923	3,308	30,000	10,000	10,000	42,748	42,748	85,496		85,496	32,633	358,967
15	6,615	9,923	3,308	30,000	10,000	10,000	42,748	42,748	85,496		85,496	32,633	358,967

ที่มา: จากการคำนวณ

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงิน

การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงิน ในที่นี้จะเป็นการนำผลการศึกษาด้านทุนและผลประโยชน์ของโครงการที่ทำการศึกษาไว้แล้วในส่วนที่ 2 มาทำการวิเคราะห์ในส่วนนี้ โดยจะใช้ตัวชี้วัดความคุ้มค่าของโครงการ 2 ตัว คือ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV) และอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (Benefit - Cost Ratio : BCR) เท่านั้น ส่วนระยะเวลาคืนทุน (Payback Period : PBP) และอัตราส่วนผลตอบแทนภายในของโครงการ (Internal Rate of Return : IRR) ไม่สามารถคำนวณได้ (รายละเอียดกล่าวในบทที่ 3) การวิเคราะห์ทางการเงินแบ่งออกเป็น 3 ทางเลือก ดังนี้

ทางเลือกที่ 1 กำหนดให้มีนักท่องเที่ยวตลอดทั้งปี

เมื่อกำหนดอัตราคิดลดร้อยละ 8 และอายุโครงการ 15 ปี สามารถหามูลค่าปัจจุบันของรายได้ (Present Value Benefit : PVB) เท่ากับ 7,160,255.38 บาท มูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่าย (Present Value Cost : PVC) เท่ากับ 3,070,236.94 บาท มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV) เท่ากับ 4,090,018.44 บาท และอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (Benefit - Cost Ratio : BCR) เท่ากับ 2.33 รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 36 จากผลการวิเคราะห์จะเห็นได้ว่าการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูงมีความคุ้มค่าต่อการลงทุน เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดในแต่ละตัวได้แก่ NPV มีค่าเท่ากับ 4,090,018.44 บาท ซึ่งมีค่าเป็นบวกหมายความว่า การลงทุนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูงสามารถให้ผลตอบแทนเมื่อคิดเป็นมูลค่าปัจจุบันแล้วสูงกว่ามูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นตลอดอายุการดำเนินโครงการ คือการลงทุนจะก่อให้เกิดเม็ดเงินในการดำเนินโครงการเท่ากับ 4,090,018.44 บาท จึงก่อให้เกิดกำไร สำหรับตัวชี้วัด BCR มีค่าเท่ากับ 2.33 ซึ่งมากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนระหว่างมูลค่าปัจจุบันของรายได้ (PVB) มีค่ามากกว่ามูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่าย (PVC) กล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ลงทุน 1 บาท จะได้ผลตอบแทน 2.33 บาท หรือมีกำไร 1.33 บาท อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณา BCR จะเห็นได้ว่าสัดส่วนของผลประโยชน์ต่อต้นทุนมีค่าสูง เนื่องจากเงินลงทุนส่วนใหญ่เป็นเงินอุดหนุน ต้นทุนของโครงการจึงต่ำ ทำให้ BCR มีค่าสูงจากตัวชี้วัดความคุ้มค่าของโครงการทั้ง 2 ตัวข้างต้น จึงสรุปได้ว่าสำหรับทางเลือกที่ 1 การดำเนินโครงการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูงมีความคุ้มค่าในการลงทุน

ตารางที่ 36 ผลการวิเคราะห์ทางการเงินทางเลือกที่ 1

(หน่วย : บาท)

ปีที่	รายรับ	รายจ่าย	ผลตอบแทนสุทธิ	PVB	PVC
1	426,011	231,884	194,127	394,454.63	214,707.41
2	426,011	198,884	227,127	365,235.77	170,510.97
3	426,011	198,884	227,127	338,181.27	157,880.53
4	426,011	198,884	227,127	313,130.80	146,185.68
5	426,011	198,884	227,127	289,935.93	135,357.11
6	849,299	389,059	460,240	535,202.43	245,173.16
7	849,299	356,059	493,240	495,557.81	207,757.01
8	849,299	356,059	493,240	458,849.82	192,367.60
9	849,299	356,059	493,240	424,860.95	178,118.15
10	849,299	356,059	493,240	393,389.77	164,924.21
11	1,704,045	705,166	998,879	730,835.69	302,433.61
12	1,704,045	672,166	1,031,879	676,699.71	266,926.37
13	1,704,045	672,166	1,031,879	626,573.81	247,154.04
14	1,704,045	672,166	1,031,879	580,160.94	228,846.34
15	1,704,045	672,166	1,031,879	537,186.05	211,894.76
รวม	14,896,775	6,234,545	8,662,230	7,160,255.38	3,070,236.94

NPV = 4,090,018.44 บาท BCR = 2.33

ที่มา: จากการคำนวณ

ทางเลือกที่ 2 กำหนดให้นักท่องเที่ยวในและนอกฤดูกาลท่องเที่ยวมีความแตกต่างกัน

เมื่อกำหนดอัตราคิดลดร้อยละ 8 และอายุโครงการ 15 ปี สามารถหามูลค่าปัจจุบันของรายได้ (PVB) เท่ากับ 5,667,573.49 บาท มูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่าย (PVC) เท่ากับ 2,519,230.06 บาท มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 3,148,343.43 บาท และอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (BCR) เท่ากับ 2.25 ดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 37 จากผลการวิเคราะห์จะเห็นได้ว่าการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูงมีความคุ้มค่าต่อการลงทุน เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดในแต่ละตัวได้แก่ NPV มีค่าเท่ากับ 3,148,343.43 บาท

ซึ่งมีค่าเป็นบวก หมายความว่า การลงทุนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูงสามารถให้ผลตอบแทนเมื่อคิดเป็นมูลค่าปัจจุบันแล้วสูงกว่ามูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นตลอดอายุการดำเนินโครงการ คือการลงทุนจะก่อให้เกิดเม็ดเงินในการดำเนินโครงการเท่ากับ 3,148,343.43 บาท จึงก่อให้เกิดกำไร สำหรับตัวชี้วัด BCR มีค่าเท่ากับ 2.25 ซึ่งมากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนระหว่างมูลค่าปัจจุบันของรายได้ (PVB) มีค่ามากกว่ามูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่าย (PVC) กล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ลงทุน 1 บาท จะได้ผลตอบแทน 2.25 บาท หรือมีกำไร 1.25 บาท อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณา BCR จะเห็นได้ว่าสัดส่วนของผลประโยชน์ต่อต้นทุนมีค่าสูง เนื่องจากเงินลงทุนส่วนใหญ่เป็นเงินอุดหนุน ต้นทุนของโครงการจึงต่ำ ทำให้ BCR มีค่าสูง จากตัวชี้วัดความคุ้มค่าของโครงการทั้ง 2 ตัวข้างต้น จึงสรุปได้ว่าสำหรับทางเลือกที่ 2 การดำเนินโครงการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูงมีความคุ้มค่าในการลงทุน

ตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์ทางการเงินทางเลือกที่ 2

(หน่วย : บาท)					
ปีที่	รายรับ	รายจ่าย	ผลตอบแทนสุทธิ	PVB	PVC
1	336,870	199,003	137,867	311,916.67	184,262.04
2	336,870	166,003	170,867	288,811.73	142,320.82
3	336,870	166,003	170,867	267,418.27	131,778.53
4	336,870	166,003	170,867	247,609.51	122,017.16
5	336,870	166,003	170,867	229,268.06	112,978.85
6	673,643	324,159	349,484	424,509.36	204,275.16
7	673,643	291,159	382,484	393,064.22	169,888.48
8	673,643	291,159	382,484	363,948.35	157,304.15
9	673,643	291,159	382,484	336,989.21	145,651.99
10	673,643	291,159	382,484	312,027.05	134,862.95
11	1,347,472	573,367	774,105	577,907.64	245,907.28
12	1,347,472	540,637	806,835	535,099.67	214,694.39
13	1,347,472	540,637	806,835	495,462.66	198,791.10
14	1,347,472	540,637	806,835	458,761.72	184,065.84
15	1,347,472	540,637	806,835	424,779.37	170,431.33
รวม	11,789,925	5,087,725	6,702,200	5,667,573.49	2,519,230.06

NPV = 3,148,343.43 บาท BCR = 2.25

ที่มา: จากการคำนวณ

ทางเลือกที่ 3 กำหนดให้มีนักท่องเที่ยวเฉพาะฤดูกาลท่องเที่ยว

เมื่อกำหนดอัตราคิดลดร้อยละ 8 และอายุโครงการ 15 ปี สามารถหามูลค่าปัจจุบันของรายได้ (PVB) เท่ากับ 3,596,267.76 บาท มูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่าย (PVC) เท่ากับ 1,755,314.91 บาท มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 1,840,952.85 บาท และอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (BCR) เท่ากับ 2.05 รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 38 จากผลการวิเคราะห์จะเห็นได้ว่าการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูง มีความคุ้มค่าต่อการลงทุน เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดในแต่ละตัวได้แก่ NPV มีค่าเท่ากับ 1,840,952.85 บาท ซึ่งมีค่าเป็นบวก หมายความว่า การลงทุนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูง สามารถให้ผลตอบแทนเมื่อคิดเป็นมูลค่าปัจจุบันแล้วสูงกว่ามูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นตลอดอายุการดำเนินโครงการ คือการลงทุนจะก่อให้เกิดเม็ดเงินในการดำเนินโครงการเท่ากับ 1,840,952.85 บาท จึงก่อให้เกิดกำไร สำหรับตัวชี้วัด BCR มีค่าเท่ากับ 2.05 ซึ่งมากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนระหว่างมูลค่าปัจจุบันของรายได้ (PVB) มีค่ามากกว่ามูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่าย (PVC) กล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ลงทุน 1 บาท จะได้ผลตอบแทน 2.05 บาท หรือมีกำไร 1.05 บาท อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณา BCR จะเห็นได้ว่าสัดส่วนของผลประโยชน์ต่อต้นทุนมีค่าสูง เนื่องจากเงินลงทุนส่วนใหญ่เป็นเงินอุดหนุน ต้นทุนของโครงการจึงต่ำ ทำให้ BCR มีค่าสูง จากตัวชี้วัดความคุ้มค่าของโครงการทั้ง 2 ตัวข้างต้น จึงสรุปได้ว่าสำหรับทางเลือกที่ 3 การดำเนินโครงการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูงมีความคุ้มค่าในการลงทุน

ตารางที่ 38 ผลการวิเคราะห์ทางการเงินทางเลือกที่ 3

(หน่วย : บาท)

ปีที่	รายรับ	รายจ่าย	ผลตอบแทนสุทธิ	PVB	PVC
1	213,787	153,600	60,187	197,950.93	142,222.22
2	213,787	120,600	93,187	183,287.89	103,395.06
3	213,787	120,600	93,187	169,711.01	95,736.17
4	213,787	120,600	93,187	157,139.83	88,644.60
5	213,787	120,600	93,187	145,499.84	82,078.33
6	427,445	233,347	194,098	269,362.86	147,048.19
7	427,445	200,347	227,098	249,410.05	116,900.55
8	427,445	200,347	227,098	230,935.23	108,241.25
9	427,445	200,347	227,098	213,828.92	100,223.38
10	427,445	200,347	227,098	197,989.74	92,799.43
11	854,955	391,967	462,988	366,675.55	168,107.93
12	854,955	358,967	495,988	339,514.39	142,550.73
13	854,955	358,967	495,988	314,365.18	131,991.42
14	854,955	358,967	495,988	291,078.87	122,214.28
15	854,955	358,967	495,988	269,517.47	113,161.37
รวม	7,480,935	3,498,570	3,982,365	3,596,267.76	1,755,314.91

NPV = 1,840,952.85 บาท BCR = 2.05

ที่มา: จากการคำนวณ

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์โครงการภายใต้สถานการณ์ที่มีความเสี่ยงและความไม่แน่นอน

ในการลงทุนของโครงการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูงนับเป็นการลงทุนในระยะยาว ดังนั้น โครงการจึงต้องประสบกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอนอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นด้านจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูงและในด้านราคาปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินโครงการมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่งอาจมีผลทำให้ผลประโยชน์ที่โครงการควรจะได้รับลดลง และต้นทุนในการดำเนินการสูงขึ้น การตัดสินใจในโครงการอาจได้ประโยชน์มากยิ่งขึ้น หากได้มีการพิจารณาถึงผลกระทบของความเสี่ยงภัยและความไม่แน่นอน ที่มีต่อต้นทุนและผล

ประโยชน์ในอนาคตไว้ด้วย ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์โครงการภายใต้สถานการณ์ที่มีความเสี่ยงและความไม่แน่นอน โดยใช้เทคนิคการทดสอบความแปรเปลี่ยน มีรายละเอียดดังนี้

การทดสอบความแปรเปลี่ยน (Switching Value Test)

ค่าความแปรเปลี่ยนของโครงการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงเป็นร้อยละ (percentage change) ของปัจจัยที่เชื่อว่ามีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของโครงการ ซึ่งทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) มีค่าเท่ากับศูนย์ การทดสอบความแปรเปลี่ยน (SVT) แยกเป็น 2 วิธี คือ การทดสอบความแปรเปลี่ยนด้านต้นทุน (SVT_C) หมายความว่า ต้นทุนโครงการสามารถเพิ่มขึ้นได้ร้อยละเท่าไร ก่อนที่จะทำให้ NPV มีค่าเท่ากับศูนย์ และการทดสอบความแปรเปลี่ยนด้านผลประโยชน์ (SVT_B) หมายความว่า ผลประโยชน์โครงการสามารถลดลงได้ร้อยละเท่าไร ก่อนที่จะทำให้ NPV มีค่าเท่ากับศูนย์ การทดสอบความแปรเปลี่ยนด้านต้นทุน (SVT_C) และการทดสอบความแปรเปลี่ยนด้านผลประโยชน์ (SVT_B) ค่ายิ่งมากยิ่งเป็นการดี เนื่องจากแสดงว่าโครงการนั้นมีความเสี่ยงภัยต่ำ ในที่นี้ จะเป็นการทดสอบความแปรเปลี่ยนทั้งด้านต้นทุนและผลประโยชน์ โดยพิจารณาทั้ง 3 ทางเลือก มีรายละเอียด ดังนี้

1. ทางเลือกที่ 1 กำหนดให้มินกทองเที่ยวตลอดทั้งปี ผลการทดสอบความแปรเปลี่ยนด้านผลประโยชน์ (SVT_B) เท่ากับ 57.12% หมายความว่าผลประโยชน์ของโครงการในทางเลือกนี้ สามารถลดลงได้ ร้อยละ 57.12 ก่อนที่จะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) มีค่าเท่ากับศูนย์ และการทดสอบความแปรเปลี่ยนด้านต้นทุน (SVT_C) เท่ากับ 133.22% หมายความว่าต้นทุนโครงการในทางเลือกนี้ สามารถเพิ่มขึ้นได้ร้อยละ 133.22 ก่อนที่จะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) มีค่าเท่ากับศูนย์ จากการทดสอบความแปรเปลี่ยนทั้งทางด้านต้นทุนและผลประโยชน์ พบว่าต้นทุนสามารถเพิ่มขึ้นได้สูงกว่าการที่ผลประโยชน์ลดลงก่อนที่จะทำให้ NPV เท่ากับศูนย์เนื่องจากเงินลงทุนส่วนใหญ่ได้รับการอุดหนุนจากหน่วยงานภาครัฐบาล ดังนั้นการทดสอบความแปรเปลี่ยนในทางเลือกที่ 1 มีค่าร้อยละสูงมาก แสดงว่าโครงการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูงมีระดับความเสี่ยงภัยต่ำมาก รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 39

ตารางที่ 39 ผลการทดสอบความแปรเปลี่ยนทางเลือกที่ 1

(หน่วย : บาท)

ปีที่	รายรับ	รายจ่าย	ผลตอบแทนสุทธิ	PVB	PVC
1	426,011	231,884	194,127	394,454.63	214,707.41
2	426,011	198,884	227,127	365,235.77	170,510.97
3	426,011	198,884	227,127	338,181.27	157,880.53
4	426,011	198,884	227,127	313,130.80	146,185.68
5	426,011	198,884	227,127	289,935.93	135,357.11
6	849,299	389,059	460,240	535,202.43	245,173.16
7	849,299	356,059	493,240	495,557.81	207,757.01
8	849,299	356,059	493,240	458,849.82	192,367.60
9	849,299	356,059	493,240	424,860.95	178,118.15
10	849,299	356,059	493,240	393,389.77	164,924.21
11	1,704,045	705,166	998,879	730,835.69	302,433.61
12	1,704,045	672,166	1,031,879	676,699.71	266,926.37
13	1,704,045	672,166	1,031,879	626,573.81	247,154.04
14	1,704,045	672,166	1,031,879	580,160.94	228,846.34
15	1,704,045	672,166	1,031,879	537,186.05	211,894.76
รวม	14,896,775	6,234,545	8,662,230	7,160,255.38	307,236.94

$$SVT_B = 57.12\% \quad SVT_C = 133.22\%$$

ที่มา: จากการคำนวณ

2. ทางเลือกที่ 2 กำหนดให้นักท่องเที่ยวในและนอกฤดูการท่องเที่ยวมีความแตกต่างกัน ผลการทดสอบความแปรเปลี่ยนด้านผลประโยชน์ (SVT_B) เท่ากับ 55.55% หมายความว่าผลประโยชน์ของโครงการในทางเลือกนี้สามารถลดลงได้ร้อยละ 55.55 ก่อนที่จะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) มีค่าเท่ากับศูนย์ และการทดสอบความแปรเปลี่ยนด้านต้นทุน (SVT_C) เท่ากับ 124.97% หมายความว่า ต้นทุนโครงการในทางเลือกนี้สามารถเพิ่มขึ้นได้ร้อยละ 124.97 ก่อนที่จะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) มีค่าเท่ากับศูนย์ จากการทดสอบความแปรเปลี่ยนทั้งทางด้านต้นทุนและผลประโยชน์ พบว่าต้นทุนสามารถเพิ่มขึ้นได้สูงกว่าการที่ผลประโยชน์ลดลงก่อนที่จะทำให้ NPV เท่ากับศูนย์เนื่องจากเงินลงทุนส่วนใหญ่ได้รับการอุดหนุนจากหน่วยงานภาครัฐ

บาล ดังนั้นการทดสอบความแปรเปลี่ยนในทางเลือกที่ 2 มีค่าร้อยละสูงมาก แสดงว่าโครงการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูงมีระดับความเสี่ยงภัยต่ำมาก รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 40

ตารางที่ 40 ผลการวิเคราะห์ความแปรเปลี่ยนทางเลือกที่ 2

(หน่วย : บาท)

ปีที่	รายรับ	รายจ่าย	ผลตอบแทนสุทธิ	PVB	PVC
1	336,870	199,003	137,867	311,916.67	184,262.04
2	336,870	166,003	170,867	288,811.73	142,320.82
3	336,870	166,003	170,867	267,418.27	131,778.53
4	336,870	166,003	170,867	247,609.51	122,017.16
5	336,870	166,003	170,867	229,268.06	112,978.85
6	673,643	324,159	349,484	424,509.36	204,275.16
7	673,643	291,159	382,484	393,064.22	169,888.48
8	673,643	291,159	382,484	363,948.35	157,304.15
9	673,643	291,159	382,484	336,989.21	145,651.99
10	673,643	291,159	382,484	312,027.05	134,862.95
11	1,347,472	573,367	774,105	577,907.64	245,907.28
12	1,347,472	540,637	806,835	535,099.67	214,694.39
13	1,347,472	540,637	806,835	495,462.66	198,791.10
14	1,347,472	540,637	806,835	458,761.72	184,065.84
15	1,347,472	540,637	806,835	424,779.37	170,431.33
รวม	11,789,925	5,087,725	6,702,200	5,667,573.49	2,519,230.06

$$SVT_B = 55.55\% \quad SVT_C = 124.97\%$$

ที่มา: จากการคำนวณ

3. ทางเลือกที่ 3 กำหนดให้มีนักท่องเที่ยวเฉพาะในฤดูกาลท่องเที่ยว ผลการทดสอบความแปรเปลี่ยนด้านผลประโยชน์ (SVT_B) เท่ากับ 51.19% หมายความว่าผลประโยชน์ของโครงการในทางเลือกนี้สามารถลดลงได้ร้อยละ 51.19 ก่อนที่จะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) มีค่าเท่ากับศูนย์ และผลการทดสอบความแปรเปลี่ยนด้านต้นทุน (SVT_C) เท่ากับ 104.88% หมายความว่า

ว่า ต้นทุนโครงการในทางเลือกนี้สามารถเพิ่มขึ้นได้ร้อยละ 104.88 ก่อนที่จะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) มีค่าเท่ากับศูนย์ จากการทดสอบความแปรเปลี่ยนทั้งทางด้านต้นทุนและผลประโยชน์ พบว่าต้นทุนสามารถเพิ่มขึ้นได้สูงกว่าการที่ผลประโยชน์ลดลงก่อนที่จะทำให้ NPV เท่ากับศูนย์เนื่องจากเงินลงทุนส่วนใหญ่ได้รับการอุดหนุนจากหน่วยงานภาครัฐบาล ดังนั้นการทดสอบความแปรเปลี่ยนในทางเลือกที่ 3 มีค่าร้อยละสูง แสดงว่าโครงการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูงมีระดับความเสี่ยงภัยต่ำ รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 41

ตารางที่ 41 ผลการทดสอบความแปรเปลี่ยนทางเลือกที่ 3

(หน่วย : บาท)

ปีที่	รายรับ	รายจ่าย	ผลตอบแทนสุทธิ	PVB	PVC
1	213,787	153,600	60,187	197,950.93	142,222.22
2	213,787	120,600	93,187	183,287.89	103,395.06
3	213,787	120,600	93,187	169,711.01	95,736.17
4	213,787	120,600	93,187	157,139.83	88,644.60
5	213,787	120,600	93,187	145,499.84	82,078.33
6	427,445	233,347	194,098	269,362.86	147,048.19
7	427,445	200,347	227,098	249,410.05	116,900.55
8	427,445	200,347	227,098	230,935.23	108,241.25
9	427,445	200,347	227,098	213,828.92	100,223.38
10	427,445	200,347	227,098	197,989.74	92,799.43
11	854,955	391,967	462,988	366,675.55	168,107.93
12	854,955	358,967	495,988	339,514.39	142,550.73
13	854,955	358,967	495,988	314,365.18	131,991.42
14	854,955	358,967	495,988	291,078.87	122,214.28
15	854,955	358,967	495,988	269,517.47	113,161.37
รวม	7,480,935	3,498,570	3,982,365	3,596,267.76	1,755,314.91

$$SVT_B = 51.19\%$$

$$SVT_C = 104.88\%$$

ที่มา: จากการคำนวณ

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ภูมิหลังของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่

นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 20-40 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า สถานภาพสมรสแล้ว โดยมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดกระบี่ ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย รายได้เฉลี่ย 5,001-10,000 บาทต่อเดือน

รูปแบบและลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยวชาวไทย

นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ สนใจแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ/พักผ่อนหย่อนใจ โดยกิจกรรมท่องเที่ยวที่สนใจมากที่สุด คือ เทียน้ำตก วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาครั้งนี้ คือ เพื่อการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เดินทางมากับกลุ่มเพื่อน เฉลี่ยกลุ่มละ 5 คน โดยพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง คือ รถส่วนตัว จุดหมายปลายทางหลัก คือ หาดนพรัตน์ธารา จุดหมายปลายทางรอง คือ สุสานหอย 75 ล้านปี นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ไม่ได้แวะท่องเที่ยวที่อื่นก่อนที่จะมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ และไม่ได้พักค้างคืน หลังจากท่องเที่ยวที่กระบี่แล้วนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางกลับภูมิลำเนา

ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างที่ท่องเที่ยวอยู่ในจังหวัดกระบี่

ค่าเช่าที่พัก 500 บาท/คน/คืน ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม 100 บาท/คน/วัน ค่าบริการท่องเที่ยวและพาหนะในจังหวัด 183 บาท/คน/วัน ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก 194 บาท/คน/วัน ค่าใช้จ่ายด้านการบันเทิง 256 บาท/คน/วัน และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด 139 บาท/คน/วัน

แนวโน้มการท่องเที่ยวในอนาคตของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่และบ้านทุ่งสูง

นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่จะกลับมาท่องเที่ยวในกระบี่อีก เหตุจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวกระบี่อีกครั้ง คือ สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ นักท่องเที่ยวชาวไทยเกือบทั้งหมดไม่รู้จักบ้านทุ่งสูงมาก่อน แต่สนใจที่จะเข้าไปท่องเที่ยวที่บ้านทุ่งสูง กิจกรรมที่สนใจท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูงคือ การเดินป่าแบบผจญภัย

ความยินดีจ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่จะมาท่องเที่ยวบ้านทุ่งสูงในอนาคต

นักท่องเที่ยวชาวไทย ยินดีจ่ายค่าบำรุงองค์การการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 50 บาท/คน/ครั้ง ค่าบริการที่พัก 200 บาท/คน/คืน ค่าบริการอาหาร/เครื่องดื่ม 50 บาท/คน/มื้อ ค่าบริการนำเที่ยวในชุมชนและพื้นที่เกษตร 100 บาท/กลุ่ม/วัน และค่าเช่าจักรยาน 100 บาท/คัน/วัน

ภูมิหลังของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่

นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 20-40 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า สถานภาพโสด ภูมิลำเนาอยู่ในทวีปยุโรป รายรับเฉลี่ยน้อยกว่า 1,000 เหรียญดอลลาร์สหรัฐอเมริกาต่อเดือน

รูปแบบและลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่สนใจแหล่งท่องเที่ยวประเภทพื้นที่ธรรมชาติ (ทั้งทางบกและทางทะเล) กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สนใจส่วนใหญ่ คือการดำน้ำ นักท่องเที่ยวต่างชาติมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางครั้งนี้เพื่อการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เดินทางมาคนเดียว โดยใช้รถบัสประจำทางเป็นพาหนะในการเดินทาง จุดหมายปลายทางหลักคือเกาะพีพี โดยพักค้างคืนที่โรงแรม จุดหมายปลายทางรองคือกรุงเทพฯ ประเภทที่พักของจุดหมายปลายทางรองคือโรงแรม สถานที่ท่องเที่ยวก่อนที่จะมาท่องเที่ยวกระบี่คือกรุงเทพฯ ประเภทที่พักของสถานที่ท่องเที่ยวก่อนที่จะมาท่องเที่ยวกระบี่คือเกสต์เฮาส์ สถานที่ท่องเที่ยวหลังจากที่ท่องเที่ยวกระบี่คือกรุงเทพฯ ประเภทที่พักของสถานที่ท่องเที่ยวหลังจากท่องเที่ยวกระบี่คือบังกลอ

ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติระหว่างที่ท่องเที่ยวอยู่ในจังหวัดกระบี่

ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประกอบด้วย ค่าเช่าที่พัก 3,400 บาท/คน/คืน ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม 250 บาท/คน/วัน ค่าพาหนะในจังหวัด 200 บาท/คน/วัน ค่าบริการท่องเที่ยว 935 บาท/คน/วัน ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก 600 บาท/คน/วัน ค่าใช้จ่ายด้านการบันเทิง 232 บาท/คน/วัน และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด 495 บาท/คน/วัน

แนวโน้มการท่องเที่ยวในอนาคตของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่และบ้านทุ่งสูง

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่จะกลับมาท่องเที่ยวในกระบี่อีก เหตุจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวกระบี่อีกครั้ง คือ สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเกือบทั้งหมดไม่รู้จักบ้านทุ่งสูงมาก่อน แต่สนใจที่จะเข้าไปท่องเที่ยวที่บ้านทุ่งสูง กิจกรรมที่สนใจท่องเที่ยวในบ้านทุ่งสูงมากที่สุด คือ ศึกษาประเพณีวัฒนธรรม

ความยินดีจ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่จะมาท่องเที่ยวบ้านทุ่งสูงในอนาคต

ความยินดีจ่ายในกรณีไม่พักค้าง นักท่องเที่ยวมีความยินดีจ่ายค่าอาหาร/เครื่องดื่มเฉลี่ย 100 บาท/คน/มื้อ ค่าบริการนำเที่ยวในชุมชนและพื้นที่เกษตร 150 บาท/กลุ่ม/วัน ค่าบำรุงองค์การการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 100 บาท/คน/ครั้ง

ความยินดีจ่ายในกรณีพักค้าง นักท่องเที่ยวมีความยินดีจ่ายค่าอาหาร/เครื่องดื่มเฉลี่ย 150 บาท/คน/มื้อ ค่าบริการนำเที่ยวในชุมชนและพื้นที่เกษตร 150 บาท/กลุ่ม/วัน ค่าบำรุงองค์การการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 100 บาท/คน/ครั้ง ค่าที่พัก 200 บาท/คน/คืน ค่าเช่าจักรยาน 100 บาท/คน/วัน

ลักษณะทั่วไปของประชากร ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของบ้านทุ่งสูง

ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพในครัวเรือนเป็นคู่สมรส ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา (ป.1 - ป.7) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5 คน ประชากรเกือบทั้งหมดประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักโดยเฉพาะสวนปาล์ม สวนยางพารา ส่วนใหญ่รายได้ของครัวเรือนน้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน และมีหนี้สิน สถาบันการเงินที่กู้ยืมมากที่สุดคือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.)

ความคิดเห็นและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ต้องการส่งเสริมในชุมชนมากที่สุด คือ การเดินป่าแบบผจญภัย ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประชากรเกือบทั้งหมด ต้องการให้พัฒนาถนนลาดยางมากที่สุด เนื่องจากเห็นว่าเส้นทางการคมนาคมในการเข้าสู่พื้นที่ท่องเที่ยวลำบาก ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกหลายอย่างที่จำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว

ความต้องการของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความต้องการเข้าร่วมให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว ประชากรส่วนใหญ่ต้องการให้บริการที่พักพร้อมอาหาร/เครื่องดื่ม รองลงมาคือ การให้บริการนำเที่ยวในชุมชน

ความพร้อมของชุมชนด้านองค์กรและการระดมทุน

ในการดำเนินโครงการ ประชากรเกือบทั้งหมดยินดีคืนกำไรบางส่วนให้ชุมชน ส่วนรูปแบบองค์กรที่ชุมชนต้องการใช้ในการบริหารโครงการ คือ ชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประชากรส่วนใหญ่ต้องการเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและซื้อหุ้นด้วย โดยเฉลี่ยจะซื้อหุ้นคนละ 10 หุ้น ราคาหุ้นละ 10 บาท

ผลการประชุมชาวบ้าน

จำนวนนักท่องเที่ยวที่ชุมชนสามารถรับได้ในกรณีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวแบบไป-กลับ 200 คน/วัน การให้บริการที่พักแบบพักค้างคืนบ้านเดียวกับเจ้าของบ้าน รับนักท่องเที่ยวได้ 2 คน/คืน/หลัง ค่าบริการที่พัก 100 บาท/คน/คืน กรณีสร้างบ้านพักในบริเวณบ้าน สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ 2 คน/คืน/หลัง ค่าบริการที่พัก 125 บาท/คน/คืน บริการสถานที่กางเต็นท์ (เต็นท์เป็นของนักท่องเที่ยว) สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ 10 คน/คืน/หลัง ค่าบริการสถานที่กางเต็นท์ 10 บาท/คน/คืน การให้บริการนำเที่ยวเส้นทางสมุนไพรมิถุณี นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวแบบไป-กลับ ให้บริการกลุ่มละ 5 คน/มัดคู่เทศก์ 1 คน ค่าบริการนำเที่ยวเส้นทางสมุนไพรมิถุณี 50 บาท/กลุ่ม/วัน กรณีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวแบบพักค้างคืน ให้บริการกลุ่มละ 5 คน/มัดคู่เทศก์ 1 คน ค่าบริการนำเที่ยวเส้นทางสมุนไพรมิถุณี 100 บาท/กลุ่ม/วัน การให้บริการนำเที่ยวแบบผจญภัยจะให้บริการเฉพาะนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแบบพักค้างคืน เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวต้องใช้เวลานานในการท่องเที่ยวมาก ให้บริการกลุ่มละ 5 คน/มัดคู่เทศก์ 1 คน ค่าบริการนำเที่ยวเส้นทางผจญภัย 125 บาท/กลุ่ม/วัน บริการนำเที่ยวในชุมชนและพื้นที่เกษตร ให้บริการกลุ่มละ 5 คน

ค่าบริการนำเที่ยวในชุมชนและพื้นที่เกษตร 100 บาท/กลุ่ม/วัน บริการให้เช่าจักรยานค่าบริการ 100 บาท/คัน/วัน ค่าบำรุงองค์การการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีที่นักท่องเที่ยวแบบไป-กลับ เก็บค่าบริการจากนักท่องเที่ยว 10 บาท/คน/ครั้ง กรณีที่นักท่องเที่ยวแบบพักค้างคืนเก็บค่าบริการจากนักท่องเที่ยว 20 บาท/คน/ครั้ง การกระจายผลกำไร หากการดำเนินการมีผลกำไรจะแบ่งให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศร้อยละ 35 ของกำไรที่ได้รับ ปันผลสำหรับผู้ถือหุ้นร้อยละ 15 ของกำไรที่ได้รับ แบ่งเป็นเงินทุนสำหรับฟื้นฟูสภาพธรรมชาติและดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชนร้อยละ 20 ของกำไรที่ได้รับ แบ่งให้ชุมชนร้อยละ 20 ของกำไรที่ได้รับ และแบ่งให้องค์การบริหารส่วนตำบลเขาใหญ่ ร้อยละ 10 ของกำไรที่ได้รับ

ผลการวิเคราะห์ทางการเงิน

1. ทางเลือกที่ 1 กำหนดให้มีนักท่องเที่ยวตลอดทั้งปี มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV) เท่ากับ 4,090,018.44 บาท และอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (Benefit - Cost Ratio : BCR) เท่ากับ 2.33 NPV มีค่าเท่ากับ 4,090,018.44 บาท คือการลงทุนจะก่อให้เกิดเม็ดเงินในการดำเนินโครงการเท่ากับ 4,090,018.44 บาท จึงก่อให้เกิดกำไร สำหรับตัวชี้วัด BCR มีค่าเท่ากับ 2.33 หมายถึง ลงทุน 1 บาท จะได้ผลตอบแทน 2.33 บาท หรือมีกำไร 1.33 บาท จากตัวชี้วัดความคุ้มค่าของโครงการทั้ง 2 ตัวข้างต้น จึงสรุปได้ว่าสำหรับทางเลือกที่ 1 การดำเนินโครงการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูงมีความคุ้มค่าในการลงทุน

2. ทางเลือกที่ 2 กำหนดให้นักท่องเที่ยวในและนอกฤดูกาลท่องเที่ยวมีความแตกต่างกัน มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV) เท่ากับ 3,148,343.43 บาท และอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (Benefit - Cost Ratio : BCR) เท่ากับ 2.25 NPV มีค่าเท่ากับ 3,148,343.43 บาท คือการลงทุนจะก่อให้เกิดเม็ดเงินในการดำเนินโครงการเท่ากับ 3,148,343.43 บาท จึงก่อให้เกิดกำไร สำหรับตัวชี้วัด BCR มีค่าเท่ากับ 2.25 หมายถึง ลงทุน 1 บาท จะได้ผลตอบแทน 2.25 บาท หรือมีกำไร 1.25 บาท จากตัวชี้วัดความคุ้มค่าของโครงการทั้ง 2 ตัวข้างต้น จึงสรุปได้ว่าสำหรับทางเลือกที่ 2 การดำเนินโครงการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูงมีความคุ้มค่าในการลงทุน

3. ทางเลือกที่ 3 กำหนดให้มีนักท่องเที่ยวเฉพาะในฤดูกาลท่องเที่ยว มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV) เท่ากับ 1,840,952.85 บาท และอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (Benefit - Cost Ratio : BCR) เท่ากับ 2.05 NPV มีค่าเท่ากับ 1,840,952.85 บาท คือการลงทุนจะก่อให้เกิดเม็ดเงินในการดำเนินโครงการเท่ากับ 1,840,952.85 บาท จึงก่อให้เกิดกำไร สำหรับตัวชี้วัด BCR มีค่าเท่ากับ 2.05 หมายถึง ลงทุน 1 บาท จะได้ผลตอบแทน 2.05 บาท

หรือมีกำไร 1.05 บาท จากตัวชี้วัดความคุ้มค่าของโครงการทั้ง 2 ตัวข้างต้น จึงสรุปได้ว่าสำหรับทางเลือกที่ 3 การดำเนินโครงการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูงมีความคุ้มค่าในการลงทุน

ผลการวิเคราะห์โครงการภายใต้สถานการณ์ที่มีความเสี่ยงและความไม่แน่นอน

การทดสอบความแปรเปลี่ยน (Switching Value Test) ทางเลือกที่ 1 กำหนดให้มีนักท่องเที่ยวตลอดทั้งปี ผลการทดสอบความแปรเปลี่ยนด้านผลประโยชน์ (SVT_B) เท่ากับ 57.12% และด้านต้นทุน (SVT_C) เท่ากับ 133.22% ทางเลือกที่ 2 กำหนดให้นักท่องเที่ยวในและนอกฤดูกาลท่องเที่ยวมีความแตกต่างกัน ผลการทดสอบความแปรเปลี่ยนด้านผลประโยชน์ (SVT_B) เท่ากับ 55.55% และด้านต้นทุน (SVT_C) เท่ากับ 124.97% ทางเลือกที่ 3 กำหนดให้มีนักท่องเที่ยวเฉพาะในฤดูกาลท่องเที่ยว ผลการทดสอบความแปรเปลี่ยนด้านผลประโยชน์ (SVT_B) เท่ากับ 51.19% และด้านต้นทุน (SVT_C) เท่ากับ 104.88% แสดงว่าโครงการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูงมีระดับความเสี่ยงต่ำ

จากผลการวิเคราะห์ทางการเงินทั้ง 3 ทางเลือก พบว่าการดำเนินโครงการดังกล่าวมีความคุ้มค่าต่อการลงทุนโดยการลงทุนจะให้ผลตอบแทนเป็นมูลค่าสูง ซึ่งทางเลือกที่ 3 มีนักท่องเที่ยวเฉพาะฤดูกาลท่องเที่ยว น่าจะเป็นทางเลือกที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด และจากการวิเคราะห์โครงการภายใต้สถานการณ์ที่มีความเสี่ยงและความไม่แน่นอน พบว่าการดำเนินโครงการมีความเสี่ยงต่ำมาก อย่างไรก็ตามการดำเนินโครงการนี้เงินลงทุนส่วนใหญ่ได้รับการอุดหนุนจากหน่วยงานภาครัฐ จึงทำให้ผลการวิเคราะห์ทางการเงินมีความคุ้มค่าต่อการลงทุน ซึ่งชุมชนเป็นผู้ได้รับประโยชน์ ดังนั้นชุมชนควรดำเนินโครงการดังกล่าวอย่างจริงจังเพื่อให้เกิดความยั่งยืน เนื่องจากการดำเนินการดังกล่าวเป็นการกระจายรายได้ให้กับชุมชน และหลักในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยให้ชุมชนเป็นผู้ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนไว้ให้คงอยู่ตลอดไปเป็นสิ่งสำคัญ จึงนับว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่น่าสนใจในการลงทุนอย่างยิ่งโครงการหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากข้อสรุปผลการวิจัย สามารถเสนอแนะความคิดเห็นอันจะเป็นประโยชน์ในการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูงดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทางการเงิน

1.1 การกำหนดราคาค่าบริการนำเที่ยวสำหรับมัคคุเทศก์นำเที่ยวนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ควรมีราคาสูงกว่ามัคคุเทศก์ที่นำเที่ยวนักท่องเที่ยวชาวไทย เนื่องจากมัคคุเทศก์นำเที่ยวนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องใช้ความรู้ ความสามารถด้านภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ดังนั้น จึงควรให้ผลตอบแทนแก่มัคคุเทศก์กลุ่มนี้ในราคาที่สูงกว่ามัคคุเทศก์ที่นำเที่ยวนักท่องเที่ยวชาวไทย เพื่อเป็นแรงจูงใจในการให้บริการ

1.2 ผลกำไรที่ได้จากการดำเนินงานแล้วแบ่งให้องค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศร้อยละ 35 ของกำไรที่ได้รับ เงินในส่วนนี้ควรตั้งเป็นกองทุนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน เช่น การประชาสัมพันธ์ด้านการตลาด การฝึกอบรมภาษาอังกฤษให้กับมัคคุเทศก์ และการเพิ่มทักษะการให้บริการนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว เป็นต้น

1.3 การแบ่งรายได้บางส่วนในแต่ละกิจกรรมให้กับองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น รายได้จากการจัดหาที่พัก รายได้จากการจัดหามัคคุเทศก์ เป็นต้น ชุมชนควรจัดการให้เป็นระบบโดยให้นักท่องเที่ยวจ่ายค่าบริการต่าง ๆ ให้กับองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แล้วองค์กรฯ จึงจัดสรรรายได้ให้กับครัวเรือน/มัคคุเทศก์ที่ให้บริการนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวต่อไป

1.4 จากผลการวิเคราะห์ทางการเงินพบว่าโครงการดังกล่าวมีความคุ้มค่าต่อการลงทุน และมีความเสี่ยงในการดำเนินโครงการต่ำ เนื่องจากเงินลงทุนส่วนใหญ่ได้รับการอุดหนุนจากหน่วยงานภาครัฐซึ่งชุมชนเป็นผู้ได้รับประโยชน์ ดังนั้นชุมชนควรดำเนินโครงการดังกล่าวอย่างจริงจังเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

2. การเตรียมความพร้อมของชุมชน

2.1 ชุมชนควรขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สถาบันอันดามัน ในการฝึกอบรมภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการต้อนรับนักท่องเที่ยว

2.2 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ควรฝึกอบรม ให้ความรู้ เพิ่มทักษะในการให้บริการด้านต่าง ๆ และสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเป็นเจ้าของบ้านเพื่อลดปัญหาผลกระทบด้านสังคม วัฒนธรรม และจะทำให้คนในชุมชนต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยความมั่นใจ

2.3 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สถาบันอันดามัน ควรให้การสนับสนุนการจัดทำเอกสาร แผ่นพับ คู่มือประชาสัมพันธ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว และเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับคนในชุมชนได้ในระดับหนึ่งสำหรับการต้อนรับนักท่องเที่ยวควรทำการประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นการให้ข้อมูลที่แท้จริงของชุมชน เช่น คุณภาพการให้บริการ คุณภาพของอาหาร ความสะอาดและความปลอดภัย และการเตรียมตัวสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการลดปัญหาด้านระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยว รวมทั้งจัดทำคู่มือการท่องเที่ยวในชุมชนให้นักท่องเที่ยวรวมทั้งผู้ประกอบการทางด้านการบริหารการท่องเที่ยวจะได้ตระหนักถึงระเบียบและวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสม

2.4 กิจกรรมที่จะจัดให้กับนักท่องเที่ยว ชุมชนควรพิจารณาอย่างรอบคอบในการเสนอให้นักท่องเที่ยว ทั้งนี้ กิจกรรมที่จะจัดขึ้นต้องผ่านความเห็นชอบจากชุมชนโดยส่วนรวมก่อน และควรเป็นกิจกรรมที่ชุมชนสามารถดำเนินการได้เอง

2.5 ควรมีการติดตามประเมินผลในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านวัฒนธรรม เพื่อพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

2.6 ชุมชนควรมีการบันทึกสถิตินักท่องเที่ยวและแบบประเมินความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงการให้บริการด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน

3. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว

3.1 กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11 หรือสถาบันการอันดามัน ควรให้ความรู้ ความเข้าใจด้านการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้แก่ชุมชนอย่างถ่องแท้ ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิดปัญหาในพื้นที่ในภายหลัง

3.2 สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11 ควรร่วมกับองค์กรชุมชนในพื้นที่ และองค์การบริหารส่วนตำบลเขาใหญ่ กำหนดแนวทางในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ในเชิงรุก เช่น การวางแผนเพื่อป้องกันปัญหาขยะที่จะเกิดจากนักท่องเที่ยว การวางแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ควบคู่ไปกับการวางแผนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

4. ด้านองค์กรชุมชน

4.1 ควรมีการจัดตั้งองค์กรเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน องค์กรที่ชุมชนเลือกไว้คือ “ชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านทุ่งสูง” เพื่อเป็นหลักประกันในการท่องเที่ยวและความปลอดภัย

4.2 ควรมีการกำหนดกฎระเบียบ แนวทางปฏิบัติและบทลงโทษสำหรับสมาชิกในชุมชนและนักท่องเที่ยวอย่างชัดเจน และมีผลบังคับใช้ เพื่อความมั่นใจและความปลอดภัยทั้งคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

4.3 ควรให้ความร่วมมือกับองค์กร หน่วยงานในท้องถิ่นหรือผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวทั้งในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อส่งเสริมในด้านความร่วมมือในการประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ปรับปรุงวิธีการศึกษา การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูง เป็นการวิเคราะห์โครงการเพียงด้านเดียวเท่านั้น หากจะให้มี ความสมบูรณ์ของการศึกษายิ่งขึ้น ควรทำการวิเคราะห์โครงการด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสถาบัน และด้านการตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิเคราะห์โครงการด้านเศรษฐศาสตร์จะสามารถเปรียบเทียบผลการศึกษากับการวิเคราะห์โครงการด้านการเงิน จะทำให้ผลการวิเคราะห์โครงการมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงิน ถือว่าเป็นการประเมินผลก่อนการดำเนินโครงการ (ex-ante evaluation) ดังนั้น ควรจะมีการประเมินผลการดำเนินโครงการขณะดำเนินการ (on-going evaluation) และหลังการดำเนินโครงการ (ex-post evaluation)

3. เปรียบเทียบพื้นที่อื่น ๆ ควรมีการศึกษาในเรื่องเดียวกันกับพื้นที่อื่น ๆ ที่มีการดำเนินโครงการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาที่ได้

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. 2542. สรุปข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านปี 2542. กระทรวงมหาดไทย.
(อัคราสำเนา)
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2538. นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) ปี พ.ศ. 2538-2539. กรุงเทพฯ.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2539. “ภาษาท่องเที่ยวหน้ารู้”. จุลสารการท่องเที่ยว. 3
(กรกฎาคม - กันยายน) : 8.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2541. สถิติการท่องเที่ยวในประเทศไทยปี 2541 ภาคใต้.
กรุงเทพฯ.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2543. รายงานสถิติประจำปี 2542. กรุงเทพฯ.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2544ก. สถิติการท่องเที่ยวในประเทศไทยปี 2543 ภาคใต้.
กรุงเทพฯ.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2544ข. เอกสารการขออนุมัติเงินงบประมาณโครงการเสริม
สร้างชุมชนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวชุมชนบ้านทุ่งสูง
อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่. กรุงเทพฯ. (อัคราสำเนา)
- คณะวนศาสตร์. 2542. แผนส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนบ้านทุ่งสูง จังหวัด
กระบี่. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัคราสำเนา)
- จิงโจ้ (นามแฝง). 2541. “เสี้ยวหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ”. ข่าวสารป่าชุมชน. 5
(กันยายน) : 27-36.

- จิรชนม์ ศรีสวัสดิ์เล็ก. 2540. “หลักการวิเคราะห์ต้นทุน-ผลประโยชน์เพื่อการวิเคราะห์โครงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”. เอกสารประกอบการบรรยายในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การประเมินค่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมและศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 7-16 พฤษภาคม 2540.
- เฉลิมโชค กลิ่นเกษร. 2539. แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่. กระบี่: สำนักงานเกษตรอ่าวลึก. (อึดสำเนา)
- ชูชีพ พิพัฒน์คีติ. 2540. เศรษฐศาสตร์การวิเคราะห์โครงการ. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดร.รชนี เอมพันธุ์ และสุรเชษฐ์ เศรษฐมาต. 2539. “การท่องเที่ยวงเชิงอนุรักษ์ : แนวคิด หลักการ และความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้ในอุทยานแห่งชาติ”. เอกสารประกอบการสัมมนา อุทยานแห่งชาติกับนันทนาการและการท่องเที่ยวในทศวรรษหน้าเพื่อทรัพยากรที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ.
- นพรัตน์ มณีรัตน์. 2541. การสื่อสารในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของชุมชนคีรีวง อ.ลานสกา จ.นครศรีธรรมราช. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิพนธ์ เชื้อเมืองพาน. 2542. แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษา : วนอุทยานภูชี้ฟ้า จังหวัดเชียงราย. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นันทยา เต็มคุณานนท์. 2533. การคำนวณค่าแปรราคาเงาสำหรับการวิเคราะห์โครงการทางเศรษฐกิจในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประสิทธิ์ ตงยั้งศิริ. 2542. การวางแผนและการวิเคราะห์โครงการ. กรุงเทพฯ: เม็ดทรายพรินติ้ง.

- พรหมเมธ นาคมทอง. 2539. “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เพื่อมุ่งสู่ทิศทางที่ยั่งยืน”. เอกสารประกอบการสัมมนา พัฒนาการท่องเที่ยวไทยในทิศทางที่ยั่งยืน ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- วรรณพร วณิชานุกร. 2540. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : Ecotourism. กรุงเทพฯ: กองวิชาการและฝึกอบรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- วัลลีพันธุ์ สถิตยुทธการ (บรรณาธิการ). 2539. การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: สถาบันการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน.
- ศรีพร สมบุญธรรม. 2539. “Ecotourism การท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์ สัญลักษณ์ใหม่แห่งทศวรรษ”. จุลสารการท่องเที่ยว. 12 (มกราคม – มีนาคม): 1.
- ศูนย์วิจัยป่าไม้. 2538. โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ : กรณีศึกษาภาคใต้. คณะวนศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- ศูนย์วิจัยป่าไม้. 2542. แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบชุมชนมีส่วนร่วมบริเวณเขานอจู้จี้ จังหวัดกระบี่. คณะวนศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2540. การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ. เสนอการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2541. โครงการศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางทะเล (Marine Ecotourism). เสนอการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2540. โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ. เสนอการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ.

- สมพร บุญเลิศ. 2543. มูลค่าด้านนันทนาการของการใช้พื้นที่อนุรักษ์ : กรณีศึกษาเขานอจู้จี้ จังหวัดกระบี่. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมศักดิ์ แจ่มอุลิตร์ตัน. 2542. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ : โอกาสและข้อจำกัดในการพัฒนา ศึกษาเฉพาะกรณีเกาะเต่า-นางยวน อำเภอพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมศรี ยิ้มเมือง. 2539. “Ecotourism การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. วารสารโลกสีเขียว. 5 (มีนาคม - เมษายน) : 61-65.
- สำนักงบประมาณ. 2544. รายการประกอบการอนุมัติเงินประจำงวด ปีงบประมาณ 2545. กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา)
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11. 2544. แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม จังหวัดกระบี่ (ปีงบประมาณ 2545). สุราษฎร์ธานี. (อัดสำเนา)
- สุจิตรา ชำนิวิทยากรณ์. 2537. ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อการกระจายรายได้ของประชาชน ในท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการวิชาการ, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุรเชษฐ์ เศรษฐมาส. ม.ป.ป. เอกสารประกอบวิชาการบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัดสำเนา)
- สุรีย์ ภูมิอมร. 2542. “ป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง”. ข่าวสารป่ากับชุมชน. 6 (กุมภาพันธ์) : 124.
- อุไรพรรณ ปรางอุดมทรัพย์. 2544. ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษาชุมชนบ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- British Airways. 1996. Tourism for Tommorow. Middlesex.
- British Airways. 1997. Tourism for Tommorow. Middlesex.

- Buckley,R.C. 1993. A Framework for Ecotourism Research. Proc LAWASIA 93. Columbo.
- Buckley,R.C. 1994. A Framework for Ecotourism Annals of Tourism Research . 21 (3) : 661-669.
- Gittingner,J.P.. 1972. Economic Analysis of Agricultural Project. Battimore : The John Hopkins University Press.
- Hall,C. 1985. "Costa Rica : a Geographical Interpretation". In Historical Perspective Dellplain Latin American Studies. 17 : 62-69.
- Hall,M. 1994. Ecotourism in Australia, New Zealand and the South Pacific : Appropriate Tourism or New Form of Ecological Imperialism. In Erlet Cater and Gwen Lovman (eds) ,Ecotourism : pp. 137-157.
- Murphy,P.E. 1985. Tourism : A Community Approach. Newyork and London.
- Place,S. 1988. "The Impact of National Park Development on Tortuguere, Costa Rica". Journal of Cultural Geography. 9(1) : 37-52.
- Rovinski,Y. 1991. "Private Reserves, Parks and Ecotourism in Costa Rica" In Nature Tourism : Managing for the Environment,Edited by T.Wlelan.Washington : Island press : pp. 39-57.
- Sinden, J.A. 1995. Introduction to Benefit-Cost Analysis.
- Smith,V.I. and W.R. Eadington. 1994. Tourism Alternatives : Potential and Problem in the Development of Tourism. John Willy & Son.
- Odum,E.P. 1971. Fundamentals of Ecology. Philadelphia : W.B. Suanders.

Yamane, Taro. 1967. Statistics : An Introductory Analysis : N.Y. Harper and Row.
p. 886.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์

แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ : สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย
เรื่อง การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
โดยชุมชนบ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและลักษณะประชากร

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความหรือเติมข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง
เกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุของท่านในปัจจุบัน .....ปี

3. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น
 มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า อนุปริญญา หรือเทียบเท่า
 ปริญญาตรี หรือสูงกว่า อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

4. สถานภาพการสมรส

โสด สมรส หม้าย หย่าร้าง แยกกันอยู่

5. ปัจจุบันท่านพักอาศัยอยู่จังหวัดใด.....

6. อาชีพ

ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ นักเรียน/นักศึกษา
 ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ตัวแทนขายสินค้า พนักงาน/ลูกจ้างบริษัท
 แม่บ้าน/พ่อบ้าน เกษตรกร อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

7. ปัจจุบันท่านมีรายได้กี่บาทต่อเดือน

น้อยกว่า 5,000 บาท 5,001 – 10,000 บาท
 10,001–15,000 บาท 15,001 – 20,000 บาท
 20,001 – 25,000 บาท 25,001 – 30,000 บาท
 มากกว่า 30,000 บาท

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความหรือเติมข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

8. ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่ท่านสนใจ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ โดยเรียงลำดับความสำคัญ)
- ธรรมชาติ/พักผ่อนหย่อนใจ   ประวัติศาสตร์/โบราณคดี/ศาสนา
- ประเพณี/วัฒนธรรม   อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....
9. กิจกรรมท่องเที่ยวใดที่ท่านสนใจ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ โดยเรียงลำดับความสำคัญ)
- เดินป่า   ศึกษาธรรมชาติ   ดูนก/ส่องสัตว์   เที่ยวน้ำตก
- ดำน้ำ   พักค้างในบ้าน (home stay)   เที่ยวชมและศึกษาศิลปวัฒนธรรม
- แหล่งบันเทิง   อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....
10. ท่านเดินทางมาจังหวัดกระบี่บ่อยครั้งเพียงใด
- มากกว่า 1 ครั้งใน 1 เดือน   ประมาณ 2 ครั้ง/เดือน
- ประมาณปีละ 2 ครั้ง   ประมาณปีละ 1 ครั้ง   เดินทางเป็นครั้งแรก
11. การเดินทางครั้งนี้เป็นครั้งที่ .....ในรอบ 1 ปี
12. วัตถุประสงค์หลักของการเดินทางมาจังหวัดกระบี่ในครั้งนี้คือ
- ท่องเที่ยว   ธุรกิจ   ปฏิบัติราชการ   ประชุม/สัมมนา
- ทักษะศึกษา   เยี่ยมญาติ/เพื่อน   พักผ่อน/พักผ่อน
- อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....
13. ลักษณะการเดินทาง
- คนเดียว   กลุ่มเพื่อน..... คน   กลุ่มทัวร์ .....คน
- กลุ่มครอบครัว ..... คน   กลุ่มผสมระหว่างเพื่อนและครอบครัว..... คน
14. ท่านเดินทางมาโดยพาหนะใด
- รถส่วนตัว   เช่าเหมารถตู้   รถบัสประจำทาง
- รถทัศนอาจรเป็นกลุ่มทัวร์   เครื่องบิน   รถมอเตอร์ไซด์
- เรือ   อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

15. รายละเอียดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ข้อความ	สถานที่ท่องเที่ยว	จังหวัด	ประเภทของที่พักค้างคืน	ระยะเวลาที่พักค้างคืน (คืน)	หมายเหตุ
1. จุดหมายปลายทางหลักของแหล่งท่องเที่ยวสำหรับการเดินทางครั้งนี้					
2. จุดหมายปลายทางรองของแหล่งท่องเที่ยวสำหรับการเดินทางครั้งนี้	1. .... 2. .... 3.	1. .... 2. .... 3.	1. .... 2. .... 3.	1. .... 2. .... 3.	
3. ก่อนที่จะเดินทางมาจังหวัด กระบี่ท่านแวะท่องเที่ยวที่ไหนบ้าง	1. .... 2. .... 3.	1. .... 2. .... 3.	1. .... 2. .... 3.	1. .... 2. .... 3.	
4. หลังจากที่ท่านท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่แล้ว ท่านจะเดินทางไปท่องเที่ยวที่ไหนต่อ	1. .... 2. .... 3.	1. .... 2. .... 3.	1. .... 2. .... 3.	1. .... 2. .... 3.	

16. ระหว่างที่อยู่ในจังหวัดกระบี่ ท่านใช้จ่ายเงินในหมวดต่อไปนี้คนละประมาณเท่าใดต่อวัน (ค่าใช้จ่าย/คน/วัน)

16.1 ค่าที่พัก	..... บาท
16.2 ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม	..... บาท
16.3 ค่าบริการท่องเที่ยวและพาหนะในจังหวัด	..... บาท
16.4 ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก	..... บาท
16.5 ค่าใช้จ่ายด้านการบันเทิง	..... บาท
16.6 ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	..... บาท
รวมทั้งสิ้น	..... บาท

ส่วนที่ 3 แนวโน้มการท่องเที่ยวในอนาคตของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความหรือเติมข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

17. ท่านคิดจะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่อีกหรือไม่

มา เพราะ .....

ไม่มา เพราะ .....

18. เหตุจูงใจที่จะกลับมาท่องเที่ยวที่กระบี่อีก (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยเรียงลำดับความสำคัญ)

สถานที่ท่องเที่ยวในสนใจ

การเดินทางสะดวก

กิจกรรมการท่องเที่ยวหลากหลาย

สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

ประเพณีและวัฒนธรรมน่าสนใจ

สิ่งอำนวยความสะดวกดี

อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

19. ท่านรู้จักชุมชนบ้านทุ่งสูงหรือไม่

รู้จัก

ไม่รู้จัก

20. ในอนาคตหากมีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ชุมชนบ้านทุ่งสูง อ.อ่าวลึก จ.กระบี่ ท่านจะไปท่องเที่ยวหรือไม่

สนใจ เพราะ.....

ไม่สนใจ เพราะ.....

21. กิจกรรมท่องเที่ยวที่ท่านสนใจที่จะท่องเที่ยวในชุมชนบ้านทุ่งสูง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยเรียงลำดับความสำคัญ)

ชี่จักรยาน

ชมเส้นทางสมุนไพร

เดินป่าแบบผจญภัย

พักค้างในบ้าน (home stay)

ประเพณี/วัฒนธรรม

สิ่งอำนวยความสะดวกดี

อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

22. หากท่านมาท่องเที่ยวที่ชุมชนบ้านทุ่งสูง ท่านคิดว่าจะพักค้างหรือไม่

พัก เพราะ..... และพักกี่คืน.....

ไม่พัก เพราะ.....

23. ท่านคิดว่าค่าใช้จ่ายที่ท่านยินดีที่จะจ่ายในการเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านทุ่งสูงควรเป็นเท่าไร

- 23.1 ค่าบำรุงองค์การการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ..... บาท/คน/ครั้ง
23.2 ค่าที่พักสำหรับพักค้างในบ้าน (home stay) ..... บาท/คน/ครั้ง
23.3 ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม ..... บาท/คน/มื้อ
23.4 ค่านำเที่ยวในชุมชนและพื้นที่เกษตร ..... บาท/กลุ่ม/วัน
23.5 ค่าเช่าจักรยาน ..... บาท/คัน/วัน

Dear Sir/Madam :

I am a graduate student of the Interdisciplinary Program in Resource Management, at Kasetsart University, Bangkok. I have been undertaking a research work as part of my thesis entitled “Financial Feasibility Study of Community – based Ecotourism at Ban Thung Soong, Krabi Province”. The study aims at deriving basic answers relevant to financial investment and return in order to support local decision on ecotourism operation in the community.

I would appreciate very much if you kindly sacrifice few minutes of your time by carefully filling out all questions applicable to you in the attached questionnaire. Thank you very much for your cooperation.

Jeeragarn Sriwiset
Kasetsart University

Questionnaire

Research topic : Financial Feasibility Study of Community-based Ecotourism at Ban
Thung Soong, Krabi Province.

Please check in the block or fill out information when applicable

Part I : Background Information

1. Gender

Male Female

2. Age ..... Years

3. Education attainment

Primary School Secondary School High School Under Bachelor degree
 Bachelor Degree or higher Other (Specify) .....

4. Marital Status

Single Married Widow Divorced Separated

5. Country of Residence.....

6. Occupation

Government/State enterprise International Organization
 Sales person Student Housewife Personal Business
 Private company staff/worker Farmer Other (Please specify) .....

7. What is your monthly personal income before taxes?

Less than US\$ 117 US\$ 117-233 US\$ 234 - 349
 US\$ 350 - 465 US\$ 466 - 581 US\$ 582 - 698
 US\$ 699 - 999 US\$ 1,000 - 1,999 US\$ 2,000 - 3,999
 US\$ 3,000 - 4,999 US\$ 5,000 or over

Part II : Travel and Visit Information

8. What type of tourist destinations you prefer ? (choose more than 1 item in priority if prefer)

Natural area (both terrestrial and marine) Historical/ Culture Rural community
 City/town Other (Specify) .....

9. What kind of tourist activities you are interested ? (choose more than 1 item in priority if prefer)

- Trekking   Nature education   Bird watching/Wildlife viewing
- Waterfall exploring   Snorkeling/Diving   Home Stay
- Culture education/Recreation   Other (Specify) .....

10. How often have you been to Krabi Province ?

- More than 1 time/month   Twice a month   Twice a year
- One time per year   My first time

11. This trip is my ..... trip(s) in the year.

12. What was the main purpose of your visit to Krabi ?

- Vacation   Business   Office work   Meeting/Seminar   Study tour
- Visiting friends/relatives   Rest/Convalesce   Other (Specify) .....

13. Are you traveling by yourself ?

- Yes   No

If no , how many people in your group including yourself ..... ?

- Family group (family members only)   Friend group (friends only)
- Mixed friend and family group   Group tour
- Other (Specify) .....

14. How do you travel to Krabi ?

- Private car   Minibus renting   Regular Bus   Plane
- Group tour bus   Rented Motorcycle (Motor bike)   Boat
- Other (Specify) .....

15. Information concerning your traveling

Information	Destination	Province	Typo of accommodation	Duration for stay (overnight)	Remark
1. Your main destination.					
2. Your other destination. (beside item 1)	1.	1.....	1.....	1.....	
	2.	2.....	2.....	2.....	

Information	Destination	Province	Typo of accommodation	Duration for stay (overnight)	Remark
3. Where did you visit before coming to Krabi.	1.	1.....	1.....	1.....	
	2.	2.....	2.....	2.....	
	3.	3.....	3.....	3.....	
4. Where do you plan to go after visit Krabi.	1.	1.....	1.....	1.....	
	2.	2.....	2.....	2.....	
	3.	3.....	3.....	3.....	

16. How much money do you pay during your time in Krabi ? (per person/day)

(1US\$ = 43 Baht)

- 16.1 Accommodation .....Baht or ..... US\$
- 16.2 Food/Drink .....Baht or ..... US\$
- 16.3 Tour services/ transportation .....Baht or ..... US\$
- 16.4 Goods/Souvenirs .....Baht or ..... US\$
- 16.5 Entertainment .....Baht or ..... US\$
- 16.6 Tour service .....Baht or ..... US\$
- 16.7 Other (specify) .....Baht or ..... US\$
- Total .....Baht or ..... US\$

Part III : Opinions

17. If everything is considered, will you come back to Krabi again in the future?

- Yes   No

Why ?.....
 .....
 .....
 .....

18. Reason to come to Krabi again (choose more than 1 item in priority if prefer)

- Interesting tourist destination   Good (comfortable) transportation
- Variety of tourist activities   Local goods/souvenir
- Culture/Wisdom   Good facilities
- Other (specify) .....

19. Have you heard anything by any means about Ban Thung Soong Village of Krabi province?

- Yes   No

20. If the so-called "ecotourism" is initiated and operated by the villagers themselves, would you like to visit Ban Thung Soong, in case you come back to Krabi once again?

- Yes   No

If yes, how long would you spend your time there and what activity (activities) you like to do or participate in?

- Just a few hours or so to :
- observe the village and villagers ways of life in general
  - have food or refreshment
  - participate in any activity available in such short hours

If so, how much money are you willing to spend for? (1 US\$ = 43 Baht)

- ◆ Food or refreshment .....Baht of .....US\$
- ◆ Guided tour in the village .....Baht of .....US\$
- ◆ Donation to the village ecotourism club .....Baht of .....US\$

- Stay overnight in the village (home stay and the like) to
- learn more about village and villagers' ways of life
  - learn more about village and party participate in subsistent farming
  - bike around the village and nearby communities
  - walk along the trail and learn about herbs and other native species in the community forest
  - hike into the community forest guided by local people

If so, how much money are you willing to spend for?

- ◆ Donation to the village .....Baht /time or ..... US\$ /time
(ecotourism club)
- ◆ Accommodation in the village.....Baht /day or ..... US\$ /day
(home stay)
- ◆ Food and refreshment .....Baht /time or ..... US\$ /time
- ◆ Guide tour .....Baht /day or ..... US\$ /day
- ◆ Mountain Bike renting .....Baht /day or ..... US\$ /day
- Total .....Baht or .....US\$

21. What tourist activities would you like to join at Ban Thung Soong ?

- Mountain Bike   Herbs trail   Adventure tour
- Home Stay   Culture/Wisdom   Other (specify) .....

22. If you come to Ban Thung Soong , you would like to stay overnight ?

- Yes /because ..... and how long .....days
- No /because .....

23. Other opinions/comments.....
 .....
 .....
 .....
 .....

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่ ของหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากร โครงการสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดพิจารณาและตอบคำถามในแบบสอบถามนี้ด้วยความจริงที่สุด เพื่อความสมบูรณ์ของการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยต่อไป

ผู้วิจัยขอเรียนชี้แจงว่า การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่กระทบกระเทือนหรือเกิดความเสียหายต่อท่านและชุมชนประการใด และขอรับรองว่าคำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ โดยจะนำไปใช้เพียงเพื่อประกอบการศึกษาเท่านั้น

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดีและขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

นางสาวจีรกาญจน์ ศรีวิเศษ
 นิสิตสาขาการจัดการทรัพยากร
 โครงการสหวิทยาการ
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชื่อ นามสกุล ผู้ให้สัมภาษณ์ นาย/นาง/นางสาว .....
 บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ 4 ตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

สำหรับพนักงานสัมภาษณ์

ชื่อ - นามสกุลพนักงานสัมภาษณ์ .....
 วันที่ ..... เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 เวลา ..... น. ถึง ..... น.

แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ : สำหรับชุมชน
เรื่อง การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
โดยชุมชนบ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและลักษณะประชากร

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความหรือเติมข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง
เกี่ยวกับตัวท่านและครอบครัวท่าน

1. ท่านต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนหรือไม่
 ต้องการ   ไม่ต้องการ (หากไม่ต้องการไม่ต้องถามต่อ)
2. เพศ
 ชาย   หญิง
3. อายุของท่านในปัจจุบัน .....ปี
4. ระดับการศึกษา
 ประถมศึกษา   มัธยมศึกษาตอนต้น
 มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า   อนุปริญญา หรือเทียบเท่า
 ปริญญาตรี หรือสูงกว่า   อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....
5. สถานภาพการสมรส
 โสด   สมรส   หม้าย   หย่าร้าง   แยกกันอยู่
6. สถานภาพในครัวเรือน
 หัวหน้าครัวเรือน   คู่สมรส   ญาติผู้ใหญ่
 บุตร   อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน..... คน
8. จำนวนแรงงานในครัวเรือน (อายุ 15 ปีขึ้นไป) ..... คน
9. อาชีพหลัก
 ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ   นักเรียน/นักศึกษา
 ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย   ตัวแทนขายสินค้า
 พนักงาน/ลูกจ้างบริษัท   แม่บ้าน/พ่อบ้าน
 เกษตรกร   อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....
10. อาชีพเสริม .....

18. ท่านต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวประเภทใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยเรียงลำดับความสำคัญ)

- บริการที่พัก   จัดบริการอาหาร/เครื่องดื่ม   มัคคุเทศก์ศึกษาธรรมชาติ
- นำเที่ยวในชุมชน   บริการให้เช่าจักรยาน
- เจ้าหน้าที่ประสานงานด้านการท่องเที่ยวในชุมชน   อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

19. ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว (ถามเฉพาะกิจกรรมที่ต้องการเข้าร่วมในข้อ 18)

กิจกรรมที่สนใจเข้าร่วม	นักท่องเที่ยวที่คาดว่าจะรับได้ (คน/วัน)	ระยะเวลาที่สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ (วัน/สัปดาห์)	รายได้ที่ควรได้รับจากนักท่องเที่ยว (บาท/คน/วัน)	จากรายได้ที่ได้รับท่านคิดว่าจะแบ่งให้องค์กรฯ (บาท)	หมายเหตุ
1. บริการที่พัก ☐ พักที่บ้านเดียวกับชาวบ้าน ☐ สร้างที่พักในบริเวณบ้าน ☐ กางเต็นท์ - เต็นท์นักท่องเที่ยว - เต็นท์ให้เช่า					
2. จัดบริการอาหาร/เครื่องดื่ม			(บาท/คน/มื้อ)		-ค่าใช้จ่ายในการทำอาหารที่บาท/มื้อ -อาหารที่อย่าง
3. มัคคุเทศก์ศึกษาธรรมชาติ ☐ เส้นทางศึกษาสมุนไพร ☐ เส้นทางผจญภัยเขาไม้แก้ว-ควนยิงวัว	(กลุ่ม/วัน)		(บาท/กลุ่ม)		ให้ระบุด้วยว่าจะรับนักท่องเที่ยวประมาณกลุ่มละกี่คน
4. นำเที่ยวในชุมชน			(บาท/กลุ่ม/วัน)		

กิจกรรมที่สนใจเข้าร่วม	จำนวนนักท่องเที่ยวที่คาดว่าจะรับได้ (คน/วัน)	ระยะเวลาที่สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ (วัน/สัปดาห์)	รายได้ที่ควรได้รับจากนักท่องเที่ยว	จากรายได้ที่ได้รับท่านคิดว่าจะแบ่งให้ชมรมฯ กี่บาท	หมายเหตุ
5. ให้เช่าจักรยาน	(จำนวนจักรยานที่ให้เช่าได้/วัน) .....คัน				- จำนวนจักรยาน.....คัน - จำนวนรอบให้เช่า...ต่อวัน
6. เจ้าหน้าที่ประสานงานด้านการท่องเที่ยวในชุมชน	-	(เวลาที่สามารถจะปฏิบัติหน้าที่ได้ วัน/สัปดาห์)	☐ % นักท่องเที่ยว .....% ☐ รายวัน .....บาท/วัน ☐ รายเดือน .....บาท/เดือน		
7. อื่น ๆ (โปรดระบุ)					

20. กำไรที่ได้รับจากนักท่องเที่ยว เช่น ค่าเช่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าน้ำเที่ยว ท่านยินดีที่จะคืนกำไรบางส่วนให้ชมรมหรือไม่

- ยินดี ควรเป็น ..... % ของกำไรที่ได้รับ
 ไม่ยินดี

21. ท่านต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบใด

- ชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ   สหกรณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

22. ท่านคิดว่ารายได้ที่ควรเก็บจากนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นค่าบำรุงองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรเป็น ..... บาท/คน

23. หากมีการจัดตั้งองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/สหกรณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้น ท่านคิดจะสนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/สหกรณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือไม่

- เข้าร่วม
 ไม่เข้าร่วม เพราะ .....

24. ท่านคิดว่าค่าการเข้าเป็นสมาชิกองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/สหกรณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเก็บเพียงครั้งเดียว จำนวน 20 บาท/คน เหมาะสมหรือไม่
- เหมาะสม   ไม่เหมาะสม ควรเป็นเท่าไร ..... บาท
25. หากมีการระดมทุนในรูปการลงทุนร่วมกันทั้งหมดหมู่บ้านเป็นองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศท่าน คิดว่าจะสนใจเข้าร่วมหรือไม่
- เข้าร่วม   เข้าร่วมเป็นสมาชิกอย่างเดียว
- เข้าร่วมเป็นสมาชิกและหุ้นด้วย
- ไม่เข้าร่วม เหตุผล .....
26. ท่านคิดว่าค่าสมาชิกองค์กรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 500 บาท/ปี เหมาะสมหรือไม่
- เหมาะสม
- ไม่เหมาะสม ควรเป็นเท่าไร ..... บาท
27. ถ้าราคาหุ้นละ 10 บาท ท่านจะซื้อ .....หุ้น

ภาคผนวก ข

ตารางแสดงการประมาณการรายรับเบื้องต้น

ตารางผนวกที่ 1 ประมาณการรายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 1 กรณีนักท่องเที่ยวไป-กลับ

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว (คน)	รายรับชุมชน (บาท)	รายรับโครงการ (บาท)	รวม (บาท)
1	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กั	2,400		24,000	24,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	768	5,376	2,304	7,680
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	600		30,000	30,000
2	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กั	2,400		24,000	24,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	768	5,376	2,304	7,680
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	600		30,000	30,000
3	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กั	2,400		24,000	24,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	768	5,376	2,304	7,680
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	600		30,000	30,000
4	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กั	2,400		24,000	24,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	768	5,376	2,304	7,680
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	600		30,000	30,000
5	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กั	2,400		24,000	24,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	768	5,376	2,304	7,680
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	600		30,000	30,000
6	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กั	4,800		48,000	48,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	1,536	10,752	4,608	15,360
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,200		60,000	60,000
7	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กั	4,800		48,000	48,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	1,536	10,752	4,608	15,360
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,200		60,000	60,000
8	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กั	4,800		48,000	48,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	1,536	10,752	4,608	15,360
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,200		60,000	60,000
9	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กั	4,800		48,000	48,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	1,536	10,752	4,608	15,360
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,200		60,000	60,000
10	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กั	4,800		48,000	48,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	1,536	10,752	4,608	15,360
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,200		60,000	60,000

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว (คน)	รายรับชุมชน (บาท)	รายรับโครงการ (บาท)	รวม (บาท)
11	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์ก	9,600		96,000	96,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	3,072	21,504	9,216	30,720
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	2,400		120,000	120,000
12	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์ก	9,600		96,000	96,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	3,072	21,504	9,216	30,720
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	2,400		120,000	120,000
13	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์ก	9,600		96,000	96,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	3,072	21,504	9,216	30,720
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	2,400		120,000	120,000
14	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์ก	9,600		96,000	96,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	3,072	21,504	9,216	30,720
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	2,400		120,000	120,000
15	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์ก	9,600		96,000	96,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	3,072	21,504	9,216	30,720
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	2,400		120,000	120,000

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 2 ประมาณการรายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 1 กรณีนักท่องเที่ยวพักค้าง 1 คืน

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)	
1	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	612		12,240	12,240	
	2. พักค้างคืน					
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	392	31,360	7,840	39,200	
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	104	10,400	2,600	13,000	
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	116	928	232	1,160	
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	612	73,440	18,360	91,800	
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	196	2,744	1,176	3,920	
	5. ซึ่จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	269		26,900	26,900	
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	233	3,728	932	4,660	
	2	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	612		12,240	12,240
	2. พักค้างคืน					
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	392	31,360	7,840	39,200	
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	104	10,400	2,600	13,000	
2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	116	928	232	1,160		
3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	612	73,440	18,360	91,800		
4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	196	2,744	1,176	3,920		
5. ซึ่จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	269		26,900	26,900		
6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	233	3,728	932	4,660		
3	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	612		12,240	12,240	
	2. พักค้างคืน					
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	392	31,360	7,840	39,200	
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	104	10,400	2,600	13,000	
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	116	928	232	1,160	
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	612	73,440	18,360	91,800	
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	196	2,744	1,176	3,920	
	5. ซึ่จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	269		26,900	26,900	
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	233	3,728	932	4,660	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
4	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	612		12,240	12,240
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	392	31,360	7,840	39,200
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	104	10,400	2,600	13,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	116	928	232	1,160
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	612	73,440	18,360	91,800
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	196	2,744	1,176	3,920
	5. ชี้จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	269		26,900	26,900
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	233	3,728	932	4,660
5	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	612		12,240	12,240
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	392	31,360	7,840	39,200
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	104	10,400	2,600	13,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	116	928	232	1,160
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	612	73,440	18,360	91,800
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	196	2,744	1,176	3,920
	5. ชี้จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	269		26,900	26,900
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	233	3,728	932	4,660
6	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	1,200		24,000	24,000
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	768	61,440	15,360	76,800
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	204	20,400	5,100	25,500
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	228	1,824	456	2,280
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,200	144,000	36,000	180,000
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	384	5,376	2,304	7,680
	5. ชี้จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	528		52,800	52,800
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	456	7,296	1,824	9,120

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
7	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์	1,200		24,000	24,000
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	768	61,440	15,360	76,800
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	204	20,400	5,100	25,500
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	228	1,824	456	2,280
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,200	144,000	36,000	180,000
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	384	5,376	2,304	7,680
	5. ซึ่จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	528		52,800	52,800
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	456	7,296	1,824	9,120
8	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์	1,200		24,000	24,000
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	768	61,440	15,360	76,800
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	204	20,400	5,100	25,500
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	228	1,824	456	2,280
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,200	144,000	36,000	180,000
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	384	5,376	2,304	7,680
	5. ซึ่จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	528		52,800	52,800
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	456	7,296	1,824	9,120
9	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์	1,200		24,000	24,000
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	768	61,440	15,360	76,800
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	204	20,400	5,100	25,500
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	228	1,824	456	2,280
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,200	144,000	36,000	180,000
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	384	5,376	2,304	7,680
	5. ซึ่จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	528		52,800	52,800
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	456	7,296	1,824	9,120

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
10	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์	1,200		24,000	24,000
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	768	61,440	15,360	76,800
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	204	20,400	5,100	25,500
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	228	1,824	456	2,280
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,200	144,000	36,000	180,000
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	384	5,376	2,304	7,680
	5. ชี้จรรยาณชมธรรมชาติ/ชุมชน	528		52,800	52,800
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	456	7,296	1,824	9,120
11	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์	2,448		48,960	48,960
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,567	125,360	31,340	156,700
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	416	41,600	10,400	52,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	465	3,720	930	4,650
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	2,448	293,760	73,440	367,200
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	783	10,962	4,698	15,660
	5. ชี้จรรยาณชมธรรมชาติ/ชุมชน	1,077		107,700	107,700
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	930	14,880	3,720	18,600
12	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์	2,448		48,960	48,960
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,567	125,360	31,340	156,700
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	416	41,600	10,400	52,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	465	3,720	930	4,650
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	2,448	293,760	73,440	367,200
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	783	10,962	4,698	15,660
	5. ชี้จรรยาณชมธรรมชาติ/ชุมชน	1,077		107,700	107,700
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	930	14,880	3,720	18,600

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
13	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์	2,448		48,960	48,960
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,567	125,360	31,340	156,700
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	416	41,600	10,400	52,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	465	3,720	930	4,650
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	2,448	293,760	73,440	367,200
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	783	10,962	4,698	15,660
	5. ชี้อภินิหารชมธรรมชาติ/ชุมชน	1,077		107,700	107,700
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	930	14,880	3,720	18,600
14	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์	2,448		48,960	48,960
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,567	125,360	31,340	156,700
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	416	41,600	10,400	52,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	465	3,720	930	4,650
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	2,448	293,760	73,440	367,200
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	783	10,962	4,698	15,660
	5. ชี้อภินิหารชมธรรมชาติ/ชุมชน	1,077		107,700	107,700
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	930	14,880	3,720	18,600
15	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์	2,448		48,960	48,960
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,567	125,360	31,340	156,700
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	416	41,600	10,400	52,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	465	3,720	930	4,650
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	2,448	293,760	73,440	367,200
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	783	10,962	4,698	15,660
	5. ชี้อภินิหารชมธรรมชาติ/ชุมชน	1,077		107,700	107,700
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	930	14,880	3,720	18,600

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 3 ประเมินการรายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 1 กรณีนักท่องเที่ยวพักค้าง 2 คืน

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	เกษตรชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
1	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กรฯ	1,836		36,720	36,720
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,175	188,000	47,000	235,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	312	62,400	15,600	78,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	349	5,584	1,396	6,980
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,836	440,640	110,160	550,800
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	588	8,232	3,528	11,760
	5. ซึ่จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	808		80,800	80,800
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	698	11,168	2,792	13,960
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	477	10,494	1,431	11,925
2	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กรฯ	1,836		36,720	36,720
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,175	188,000	47,000	235,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	312	62,400	15,600	78,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	349	5,584	1,396	6,980
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,836	440,640	110,160	550,800
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	588	8,232	3,528	11,760
	5. ซึ่จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	808		80,800	80,800
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	698	11,168	2,792	13,960
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	477	10,494	1,431	11,925
3	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กรฯ	1,836		36,720	36,720
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,175	188,000	47,000	235,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	312	62,400	15,600	78,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	349	5,584	1,396	6,980
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,836	440,640	110,160	550,800
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	588	8,232	3,528	11,760
	5. ซึ่จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	808		80,800	80,800
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	698	11,168	2,792	13,960
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	477	10,494	1,431	11,925

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	กยศรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
4	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์ครา	1,836		36,720	36,720
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,175	188,000	47,000	235,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	312	62,400	15,600	78,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	349	5,584	1,396	6,980
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,836	440,640	110,160	550,800
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	588	8,232	3,528	11,760
	5. ขี่จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	808		80,800	80,800
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	698	11,168	2,792	13,960
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	477	10,494	1,431	11,925
5	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์ครา	1,836		36,720	36,720
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,175	188,000	47,000	235,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	312	62,400	15,600	78,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	349	5,584	1,396	6,980
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,836	440,640	110,160	550,800
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	588	8,232	3,528	11,760
	5. ขี่จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	808		80,800	80,800
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	698	11,168	2,792	13,960
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	477	10,494	1,431	11,925
6	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์ครา	3,672		73,440	73,440
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	2,350	376,000	94,000	470,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	624	124,800	31,200	156,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	698	11,168	2,792	13,960
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	3,672	881,280	220,320	1,101,600
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	1,175	16,450	7,050	23,500
	5. ขี่จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	1,616		161,600	161,600
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	1,395	22,320	5,580	27,900
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	955	21,010	2,865	23,875

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	เกษตรชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
7	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์การฯ	3,672		73,440	73,440
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	2,350	376,000	94,000	470,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	624	124,800	31,200	156,000
	2.3 กางเต็นท์ (เห็นนักท่องเที่ยว)	698	11,168	2,792	13,960
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	3,672	881,280	220,320	1,101,600
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	1,175	16,450	7,050	23,500
	5. ซักจักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	1,616		161,600	161,600
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	1,395	22,320	5,580	27,900
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	955	21,010	2,865	23,875
8	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์การฯ	3,672		73,440	73,440
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	2,350	376,000	94,000	470,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	624	124,800	31,200	156,000
	2.3 กางเต็นท์ (เห็นนักท่องเที่ยว)	698	11,168	2,792	13,960
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	3,672	881,280	220,320	1,101,600
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	1,175	16,450	7,050	23,500
	5. ซักจักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	1,616		161,600	161,600
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	1,395	22,320	5,580	27,900
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	955	21,010	2,865	23,875
9	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์การฯ	3,672		73,440	73,440
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	2,350	376,000	94,000	470,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	624	124,800	31,200	156,000
	2.3 กางเต็นท์ (เห็นนักท่องเที่ยว)	698	11,168	2,792	13,960
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	3,672	881,280	220,320	1,101,600
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	1,175	16,450	7,050	23,500
	5. ซักจักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	1,616		161,600	161,600
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	1,395	22,320	5,580	27,900
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	955	21,010	2,865	23,875

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	เกษตรชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
10	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร)	3,672		73,440	73,440
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	2,350	376,000	94,000	470,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	624	124,800	31,200	156,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	698	11,168	2,792	13,960
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	3,672	881,280	220,320	1,101,600
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	1,175	16,450	7,050	23,500
	5. ซักจักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	1,616		161,600	161,600
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	1,395	22,320	5,580	27,900
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	955	21,010	2,865	23,875
11	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร)	7,344		146,880	146,880
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	4,700	752,000	188,000	940,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	1,249	249,800	62,450	312,250
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	1,395	22,320	5,580	27,900
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	7,344	1,762,560	440,640	2,203,200
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	2,350	32,900	14,100	47,000
	5. ซักจักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	3,231		323,100	323,100
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	2,791	44,656	11,164	55,820
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	1,909	41,998	5,727	47,725
12	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร)	7,344		146,880	146,880
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	4,700	752,000	188,000	940,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	1,249	249,800	62,450	312,250
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	1,395	22,320	5,580	27,900
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	7,344	1,762,560	440,640	2,203,200
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	2,350	32,900	14,100	47,000
	5. ซักจักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	3,231		323,100	323,100
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	2,791	44,656	11,164	55,820
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	1,909	41,998	5,727	47,725

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	ภายในชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
13	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กร	7,344		146,880	146,880
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	4,700	752,000	188,000	940,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	1,249	249,800	62,450	312,250
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	1,395	22,320	5,580	27,900
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	7,344	1,762,560	440,640	2,203,200
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	2,350	32,900	14,100	47,000
	5. ชีจรรย์านชมธรรมชาติ/ชุมชน	3,231		323,100	323,100
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	2,791	44,656	11,164	55,820
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	1,909	41,998	5,727	47,725
14	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กร	7,344		146,880	146,880
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	4,700	752,000	188,000	940,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	1,249	249,800	62,450	312,250
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	1,395	22,320	5,580	27,900
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	7,344	1,762,560	440,640	2,203,200
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	2,350	32,900	14,100	47,000
	5. ชีจรรย์านชมธรรมชาติ/ชุมชน	3,231		323,100	323,100
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	2,791	44,656	11,164	55,820
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	1,909	41,998	5,727	47,725
15	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กร	7,344		146,880	146,880
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	4,700	752,000	188,000	940,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	1,249	249,800	62,450	312,250
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	1,395	22,320	5,580	27,900
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	7,344	1,762,560	440,640	2,203,200
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	2,350	32,900	14,100	47,000
	5. ชีจรรย์านชมธรรมชาติ/ชุมชน	3,231		323,100	323,100
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	2,791	44,656	11,164	55,820
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	1,909	41,998	5,727	47,725

ตารางผนวกที่ 4 ประเมินการรายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 2 กรณีนักท่องเที่ยวไป-กลับ

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว (คน)	यरรับชุมชน (บาท)	यरรับโครงการ (บาท)	รวม (บาท)
1	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	1,896		18,960	18,960
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรมหาศาลัน ๑	607	4,249	1,821	6,070
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	474		23,700	23,700
2	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	1,896		18,960	18,960
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรมหาศาลัน ๑	607	4,249	1,821	6,070
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	474		23,700	23,700
3	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	1,896		18,960	18,960
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรมหาศาลัน ๑	607	4,249	1,821	6,070
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	474		23,700	23,700
4	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	1,896		18,960	18,960
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรมหาศาลัน ๑	607	4,249	1,821	6,070
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	474		23,700	23,700
5	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	1,896		18,960	18,960
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรมหาศาลัน ๑	607	4,249	1,821	6,070
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	474		23,700	23,700
6	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	3,792		37,920	37,920
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรมหาศาลัน ๑	1,213	8,491	3,639	12,130
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	948		47,400	47,400
7	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	3,792		37,920	37,920
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรมหาศาลัน ๑	1,213	8,491	3,639	12,130
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	948		47,400	47,400
8	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	3,792		37,920	37,920
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรมหาศาลัน ๑	1,213	8,491	3,639	12,130
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	948		47,400	47,400
9	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	3,792		37,920	37,920
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรมหาศาลัน ๑	1,213	8,491	3,639	12,130
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	948		47,400	47,400
10	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	3,792		37,920	37,920
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรมหาศาลัน ๑	1,213	8,491	3,639	12,130
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	948		47,400	47,400

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว (คน)	รายรับชุมชน (บาท)	รายรับโครงการ (บาท)	รวม (บาท)
11	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	7,584		75,840	75,840
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรมะเขือเทศ	2,426	16,982	7,278	24,260
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,896		94,800	94,800
12	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	7,584		75,840	75,840
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรมะเขือเทศ	2,426	16,982	7,278	24,260
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,896		94,800	94,800
13	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	7,584		75,840	75,840
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรมะเขือเทศ	2,426	16,982	7,278	24,260
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,896		94,800	94,800
14	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	7,584		75,840	75,840
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรมะเขือเทศ	2,426	16,982	7,278	24,260
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,896		94,800	94,800
15	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	7,584		75,840	75,840
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรมะเขือเทศ	2,426	16,982	7,278	24,260
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,896		94,800	94,800

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 5 ประมาณการรายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 2 กรณีนักท่องเที่ยวพักค้าง 1 คืน

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)	
1	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	484		9,680	9,680	
	2. พักค้างคืน					
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	310	24,800	6,200	31,000	
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	82	8,200	2,050	10,250	
	2.3 กางเต็นท์ (เดินที่นักท่องเที่ยว)	92	736	184	920	
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	484	58,080	14,520	72,600	
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	155	2,170	930	3,100	
	5. ชี้จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	213		21,300	21,300	
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	184	2,944	736	3,680	
	2	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	484		9,680	9,680
		2. พักค้างคืน				
		2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	310	24,800	6,200	31,000
		2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	82	8,200	2,050	10,250
2.3 กางเต็นท์ (เดินที่นักท่องเที่ยว)		92	736	184	920	
3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม		484	58,080	14,520	72,600	
4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร		155	2,170	930	3,100	
5. ชี้จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน		213		21,300	21,300	
6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน		184	2,944	736	3,680	
3		1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	484		9,680	9,680
		2. พักค้างคืน				
		2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	310	24,800	6,200	31,000
		2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	82	8,200	2,050	10,250
	2.3 กางเต็นท์ (เดินที่นักท่องเที่ยว)	92	736	184	920	
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	484	58,080	14,520	72,600	
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	155	2,170	930	3,100	
	5. ชี้จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	213		21,300	21,300	
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	184	2,944	736	3,680	

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
4	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์)	484		9,680	9,680
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	310	24,800	6,200	31,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	82	8,200	2,050	10,250
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	92	736	184	920
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	484	58,080	14,520	72,600
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	155	2,170	930	3,100
	5. ซึ่จึกรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	213		21,300	21,300
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	184	2,944	736	3,680
5	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์)	484		9,680	9,680
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	310	24,800	6,200	31,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	82	8,200	2,050	10,250
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	92	736	184	920
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	484	58,080	14,520	72,600
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	155	2,170	930	3,100
	5. ซึ่จึกรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	213		21,300	21,300
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	184	2,944	736	3,680
6	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์)	967		19,340	19,340
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	619	49,520	12,380	61,900
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	164	16,400	4,100	20,500
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	184	1,472	368	1,840
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	967	116,040	29,010	145,050
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	309	4,326	1,854	6,180
	5. ซึ่จึกรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	425		42,500	42,500
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	367	5,872	1,468	7,340

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
7	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(คำบ่ารุงองค์	967		19,340	19,340
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	619	49,520	12,380	61,900
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	164	16,400	4,100	20,500
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	184	1,472	368	1,840
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	967	116,040	29,010	145,050
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	309	4,326	1,854	6,180
	5. ใช้จ่ายยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	425		42,500	42,500
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	367	5,872	1,468	7,340
8	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(คำบ่ารุงองค์	967		19,340	19,340
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	619	49,520	12,380	61,900
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	164	16,400	4,100	20,500
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	184	1,472	368	1,840
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	967	116,040	29,010	145,050
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	309	4,326	1,854	6,180
	5. ใช้จ่ายยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	425		42,500	42,500
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	367	5,872	1,468	7,340
9	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(คำบ่ารุงองค์	967		19,340	19,340
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	619	49,520	12,380	61,900
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	164	16,400	4,100	20,500
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	184	1,472	368	1,840
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	967	116,040	29,010	145,050
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	309	4,326	1,854	6,180
	5. ใช้จ่ายยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	425		42,500	42,500
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	367	5,872	1,468	7,340

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
10	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(คำนำร่องค์)	967		19,340	19,340
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	619	49,520	12,380	61,900
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	164	16,400	4,100	20,500
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	184	1,472	368	1,840
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	967	116,040	29,010	145,050
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	309	4,326	1,854	6,180
	5. ชี้อกรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	425		42,500	42,500
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	367	5,872	1,468	7,340
11	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(คำนำร่องค์)	1,934		38,680	38,680
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,238	99,040	24,760	123,800
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	329	32,900	8,225	41,125
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	367	2,936	734	3,670
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1934	232,080	58,020	290,100
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	619	8,666	3,714	12,380
	5. ชี้อกรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	851		85,100	85,100
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	735	11,760	2,940	14,700
12	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(คำนำร่องค์)	1,934		38,680	38,680
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,238	99,040	24,760	123,800
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	329	32,900	8,225	41,125
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	367	2,936	734	3,670
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1934	232,080	58,020	290,100
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	619	8,666	3,714	12,380
	5. ชี้อกรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	851		85,100	85,100
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	735	11,760	2,940	14,700

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
13	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(คำบ่ารุงองค์	1,934		38,680	38,680
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,238	99,040	24,760	123,800
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	329	32,900	8,225	41,125
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	367	2,936	734	3,670
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1934	232,080	58,020	290,100
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	619	8,666	3,714	12,380
	5. ชี้จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	851		85,100	85,100
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	735	11,760	2,940	14,700
14	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(คำบ่ารุงองค์	1,934		38,680	38,680
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,238	99,040	24,760	123,800
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	329	32,900	8,225	41,125
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	367	2,936	734	3,670
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1934	232,080	58,020	290,100
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	619	8,666	3,714	12,380
	5. ชี้จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	851		85,100	85,100
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	735	11,760	2,940	14,700
15	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(คำบ่ารุงองค์	1,934		38,680	38,680
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,238	99,040	24,760	123,800
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	329	32,900	8,225	41,125
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	367	2,936	734	3,670
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1934	232,080	58,020	290,100
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	619	8,666	3,714	12,380
	5. ชี้จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	851		85,100	85,100
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	735	11,760	2,940	14,700

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 6 ประมาณการรายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 2 กรณีนักท่องเที่ยวพักค้าง 2 คืน

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
1	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร	1,450		29,000	29,000
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	928	148,480	37,120	185,600
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	247	49,400	12,350	61,750
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	275	4,400	1,100	5,500
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,450	348,000	87,000	435,000
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	464	6,496	2,784	9,280
	5. ชี้จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	638		63,800	63,800
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	551	8,816	2,204	11,020
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	477	10,494	1,431	11,925
2	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร	1,450		29,000	29,000
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	928	148,480	37,120	185,600
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	247	49,400	12,350	61,750
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	275	4,400	1,100	5,500
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,450	348,000	87,000	435,000
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	464	6,496	2,784	9,280
	5. ชี้จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	638		63,800	63,800
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	551	8,816	2,204	11,020
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	477	10,494	1,431	11,925
3	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร	1,450		29,000	29,000
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	928	148,480	37,120	185,600
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	247	49,400	12,350	61,750
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	275	4,400	1,100	5,500
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,450	348,000	87,000	435,000
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	464	6,496	2,784	9,280
	5. ชี้จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	638		63,800	63,800
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	551	8,816	2,204	11,020
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	477	10,494	1,431	11,925

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
4	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กร	1,450		29,000	29,000
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	928	148,480	37,120	185,600
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	247	49,400	12,350	61,750
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	275	4,400	1,100	5,500
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,450	348,000	87,000	435,000
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	464	6,496	2,784	9,280
	5. ชีวจังหวัดชนมธรรมชาติ/ชุมชน	638		63,800	63,800
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	551	8,816	2,204	11,020
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	477	10,494	1,431	11,925
5	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กร	1,450		29,000	29,000
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	928	148,480	37,120	185,600
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	247	49,400	12,350	61,750
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	275	4,400	1,100	5,500
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,450	348,000	87,000	435,000
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	464	6,496	2,784	9,280
	5. ชีวจังหวัดชนมธรรมชาติ/ชุมชน	638		63,800	63,800
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	551	8,816	2,204	11,020
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	477	10,494	1,431	11,925
6	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กร	2,901		58,020	58,020
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,857	297,120	74,280	371,400
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	493	98,600	24,650	123,250
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	551	8,816	2,204	11,020
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	2,901	696,240	174,060	870,300
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	928	12,992	5,568	18,560
	5. ชีวจังหวัดชนมธรรมชาติ/ชุมชน	1,276		127,600	127,600
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	1,102	17,632	4,408	22,040
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	955	21,010	2,865	23,875

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
7	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร	2,901		58,020	58,020
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,857	297,120	74,280	371,400
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	493	98,600	24,650	123,250
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	551	8,816	2,204	11,020
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	2,901	696,240	174,060	870,300
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	928	12,992	5,568	18,560
	5. ชีจรรย์านชมธรรมชาติ/ชุมชน	1,276		127,600	127,600
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	1,102	17,632	4,408	22,040
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	955	21,010	2,865	23,875
8	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร	2,901		58,020	58,020
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,857	297,120	74,280	371,400
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	493	98,600	24,650	123,250
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	551	8,816	2,204	11,020
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	2,901	696,240	174,060	870,300
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	928	12,992	5,568	18,560
	5. ชีจรรย์านชมธรรมชาติ/ชุมชน	1,276		127,600	127,600
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	1,102	17,632	4,408	22,040
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	955	21,010	2,865	23,875
9	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร	2,901		58,020	58,020
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,857	297,120	74,280	371,400
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	493	98,600	24,650	123,250
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	551	8,816	2,204	11,020
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	2,901	696,240	174,060	870,300
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	928	12,992	5,568	18,560
	5. ชีจรรย์านชมธรรมชาติ/ชุมชน	1,276		127,600	127,600
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	1,102	17,632	4,408	22,040
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	955	21,010	2,865	23,875

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
10	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร	2,901		58,020	58,020
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,857	297,120	74,280	371,400
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	493	98,600	24,650	123,250
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	551	8,816	2,204	11,020
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	2,901	696,240	174,060	870,300
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	928	12,992	5,568	18,560
	5. ชีจรรย์านชมธรรมชาติ/ชุมชน	1,276		127,600	127,600
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	1,102	17,632	4,408	22,040
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	956	21,010	2,865	23,875
11	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร	5,802		116,040	116,040
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	3,713	594,080	148,520	742,600
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	986	197,200	49,300	246,500
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	1,103	1,764	4,412	22,060
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	5,802	1,392,480	348,120	1,740,600
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	1,857	25,998	11,142	37,140
	5. ชีจรรย์านชมธรรมชาติ/ชุมชน	2,553		255,300	255,300
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	2,205	35,280	8,820	44,100
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	1,909	41,998	5,727	47,725
12	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร	5,802		116,040	116,040
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	3,713	594,080	148,520	742,600
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	986	197,200	49,300	246,500
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	1,103	1,764	4,412	22,060
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	5,802	1,392,480	348,120	1,740,600
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	1,857	25,998	11,142	37,140
	5. ชีจรรย์านชมธรรมชาติ/ชุมชน	2,553		255,300	255,300
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	2,205	35,280	8,820	44,100
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	1,909	41,998	5,727	47,725

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)	
13	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์)	5,802		116,040	116,040	
	2. พักค้างคืน					
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	3,713	594,080	148,520	742,600	
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	986	197,200	49,300	246,500	
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	1,103	1,764	4,412	22,060	
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	5,802	1,392,480	348,120	1,740,600	
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	1,857	25,998	11,142	37,140	
	5. ชี้จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	2,553		255,300	255,300	
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	2,205	35,280	8,820	44,100	
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	1,909	41,998	5,727	47,725	
	14	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์)	5,802		116,040	116,040
		2. พักค้างคืน				
		2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	3,713	594,080	148,520	742,600
2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น		986	197,200	49,300	246,500	
2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)		1,103	1,764	4,412	22,060	
3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม		5,802	1,392,480	348,120	1,740,600	
4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม		1,857	25,998	11,142	37,140	
5. ชี้จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน		2,553		255,300	255,300	
6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน		2,205	35,280	8,820	44,100	
7. เดินป่าแบบผจญภัย		1,909	41,998	5,727	47,725	
15		1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์)	5,802		116,040	116,040
		2. พักค้างคืน				
		2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	3,713	594,080	148,520	742,600
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	986	197,200	49,300	246,500	
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	1,103	1,764	4,412	22,060	
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	5,802	1,392,480	348,120	1,740,600	
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	1,857	25,998	11,142	37,140	
	5. ชี้จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	2,553		255,300	255,300	
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	2,205	35,280	8,820	44,100	
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	1,909	41,998	5,727	47,725	

ตารางผนวกที่ 7 ประมาณการรายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 3 กรณีนักท่องเที่ยวไป-กลับ

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว (คน)	รายรับชุมชน (บาท)	รายรับโครงการ (บาท)	รวม (บาท)
1	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	1,200		12,000	12,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	384	2,688	1,152	3,840
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	300		15,000	15,000
2	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	1,200		12,000	12,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	384	2,688	1,152	3,840
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	300		15,000	15,000
3	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	1,200		12,000	12,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	384	2,688	1,152	3,840
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	300		15,000	15,000
4	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	1,200		12,000	12,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	384	2,688	1,152	3,840
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	300		15,000	15,000
5	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	1,200		12,000	12,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	384	2,688	1,152	3,840
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	300		15,000	15,000
6	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	2,400		24,000	24,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	768	5,376	2,304	7,680
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	600		30,000	30,000
7	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	2,400		24,000	24,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	768	5,376	2,304	7,680
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	600		30,000	30,000
8	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	2,400		24,000	24,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	768	5,376	2,304	7,680
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	600		30,000	30,000
9	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	2,400		24,000	24,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	768	5,376	2,304	7,680
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	600		30,000	30,000
10	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	2,400		24,000	24,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	768	5,376	2,304	7,680
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	600		30,000	30,000

ตารางผนวกที่ 7 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	กิจกรรม (คน/ปี)	รับชุมชน (บาท/ปี)	รับโครงการ (บาท/ปี)	รวม (บาท)
11	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	4,800		48,000	48,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	1,536	10,752	4,608	15,360
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,200		60,000	60,000
12	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	4,800		48,000	48,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	1,536	10,752	4,608	15,360
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,200		60,000	60,000
13	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	4,800		48,000	48,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	1,536	10,752	4,608	15,360
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,200		60,000	60,000
14	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	4,800		48,000	48,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	1,536	10,752	4,608	15,360
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,200		60,000	60,000
15	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์	4,800		48,000	48,000
	2. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรในเวลาสั้น ๆ	1,536	10,752	4,608	15,360
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,200		60,000	60,000

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 8 ประมาณการรายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 3 กรณีนักท่องเที่ยวพักค้าง 1 คืน

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	ทยรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
1	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กร'	306		6,120	6,120
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	196	15,680	3,920	19,600
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	52	5,200	1,300	6,500
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	58	464	116	580
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	306	36,720	9,180	45,900
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	98	1,372	588	1,960
	5. ชี้อกรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	135		13,500	13,500
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	116	1,856	464	2,320
2	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กร'	306		6,120	6,120
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	196	15,680	3,920	19,600
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	52	5,200	1,300	6,500
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	58	464	116	580
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	306	36,720	9,180	45,900
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	98	1,372	588	1,960
	5. ชี้อกรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	135		13,500	13,500
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	116	1,856	464	2,320
3	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กร'	306		6,120	6,120
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	196	15,680	3,920	19,600
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	52	5,200	1,300	6,500
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	58	464	116	580
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	306	36,720	9,180	45,900
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	98	1,372	588	1,960
	5. ชี้อกรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	135		13,500	13,500
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	116	1,856	464	2,320

ตารางผนวกที่ 8 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	ภัยรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
4	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร'	306		6,120	6,120
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	196	15,680	3,920	19,600
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	52	5,200	1,300	6,500
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	58	464	116	580
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	306	36,720	9,180	45,900
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	98	1,372	588	1,960
	5. ชี้แจงรายละเอียด/ชุมชน	135		13,500	13,500
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	116	1,856	464	2,320
5	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร'	306		6,120	6,120
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	196	15,680	3,920	19,600
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	52	5,200	1,300	6,500
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	58	464	116	580
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	306	36,720	9,180	45,900
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	98	1,372	588	1,960
	5. ชี้แจงรายละเอียด/ชุมชน	135		13,500	13,500
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	116	1,856	464	2,320
6	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร'	612		12,240	12,240
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	392	31,360	7,840	39,200
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	104	10,400	2,600	13,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	116	928	232	1,160
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	612	73,440	18,360	91,800
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	196	2,744	1,176	3,920
	5. ชี้แจงรายละเอียด/ชุมชน	269		26,900	26,900
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	233	3,728	932	4,660

ตารางผนวกที่ 8 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
7	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร'	612		12,240	12,240
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	392	31,360	7,840	39,200
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	104	10,400	2,600	13,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	116	928	232	1,160
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	612	73,440	18,360	91,800
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	196	2,744	1,176	3,920
	5. ซักกรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	269		26,900	26,900
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	233	3,728	932	4,660
8	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร'	612		12,240	12,240
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	392	31,360	7,840	39,200
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	104	10,400	2,600	13,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	116	928	232	1,160
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	612	73,440	18,360	91,800
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	196	2,744	1,176	3,920
	5. ซักกรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	269		26,900	26,900
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	233	3,728	932	4,660
9	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร'	612		12,240	12,240
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	392	31,360	7,840	39,200
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	104	10,400	2,600	13,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	116	928	232	1,160
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	612	73,440	18,360	91,800
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	196	2,744	1,176	3,920
	5. ซักกรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	269		26,900	26,900
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	233	3,728	932	4,660

ตารางผนวกที่ 8 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	ภยรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
10	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร'	612		12,240	12,240
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	392	31,360	7,840	39,200
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	104	10,400	2,600	13,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	116	928	232	1,160
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	612	73,440	18,360	91,800
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	196	2,744	1,176	3,920
	5. ซักกรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	269		26,900	26,900
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	233	3,728	932	4,660
11	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร'	1,224		24,480	24,480
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	783	62,640	15,660	78,300
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	208	20,800	5,200	26,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	233	1,860	466	2,330
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,224	146,880	36,720	183,600
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	392	5,488	2,352	7,840
	5. ซักกรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	539		53,900	53,900
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	465	7,440	1,860	9,300
12	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร'	1,224		24,480	24,480
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	783	62,640	15,660	78,300
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	208	20,800	5,200	26,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	233	1,860	466	2,330
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,224	146,880	36,720	183,600
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	392	5,488	2,352	7,840
	5. ซักกรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	539		53,900	53,900
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	465	7,440	1,860	9,300

ตารางผนวกที่ 8 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
13	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร'	1,224		24,480	24,480
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	783	62,640	15,660	78,300
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	208	20,800	5,200	26,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	233	1,860	466	2,330
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,224	146,880	36,720	183,600
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	392	5,488	2,352	7,840
	5. ขี่จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	539		53,900	53,900
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	465	7,440	1,860	9,300
14	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร'	1,224		24,480	24,480
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	783	62,640	15,660	78,300
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	208	20,800	5,200	26,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	233	1,860	466	2,330
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,224	146,880	36,720	183,600
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	392	5,488	2,352	7,840
	5. ขี่จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	539		53,900	53,900
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	465	7,440	1,860	9,300
15	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร'	1,224		24,480	24,480
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	783	62,640	15,660	78,300
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	208	20,800	5,200	26,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	233	1,860	466	2,330
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,224	146,880	36,720	183,600
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	392	5,488	2,352	7,840
	5. ขี่จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	539		53,900	53,900
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	465	7,440	1,860	9,300

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 9 ประมาณการรายรับเบื้องต้นทางเลือกที่ 3 กรณีนักท่องเที่ยวพักค้าง 2 คืน

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
1	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กรฯ	918		18,360	18,360
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	588	94,080	23,520	117,600
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	156	31,200	7,800	39,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	174	2,784	696	3,480
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	918	220,320	55,080	275,400
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	294	4,116	1,764	5,880
	5. ซึ่จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	404		40,400	40,400
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	349	5,584	1,396	6,980
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	477	10,494	1,431	11,925
2	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กรฯ	918		18,360	18,360
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	588	94,080	23,520	117,600
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	156	31,200	7,800	39,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	174	2,784	696	3,480
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	918	220,320	55,080	275,400
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	294	4,116	1,764	5,880
	5. ซึ่จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	404		40,400	40,400
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	349	5,584	1,396	6,980
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	477	10,494	1,431	11,925
3	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ค่าบำรุงองค์กรฯ	918		18,360	18,360
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	588	94,080	23,520	117,600
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	156	31,200	7,800	39,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	174	2,784	696	3,480
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	918	220,320	55,080	275,400
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	294	4,116	1,764	5,880
	5. ซึ่จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	404		40,400	40,400
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	349	5,584	1,396	6,980
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	477	10,494	1,431	11,925

ตารางผนวกที่ 9 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
4	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์ครา	918		18,360	18,360
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	588	94,080	23,520	117,600
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	156	31,200	7,800	39,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	174	2,784	696	3,480
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	918	220,320	55,080	275,400
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	294	4,116	1,764	5,880
	5. ซักจักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	404		40,400	40,400
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	349	5,584	1,396	6,980
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	477	10,494	1,431	11,925
5	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์ครา	918		18,360	18,360
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	588	94,080	23,520	117,600
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	156	31,200	7,800	39,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	174	2,784	696	3,480
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	918	220,320	55,080	275,400
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	294	4,116	1,764	5,880
	5. ซักจักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	404		40,400	40,400
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	349	5,584	1,396	6,980
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	477	10,494	1,431	11,925
6	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์ครา	1,836		36,720	36,720
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,175	188,000	47,000	235,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	312	62,400	15,600	78,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	349	5,584	1,396	6,980
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,836	440,640	110,160	550,800
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	588	8,232	3,528	11,760
	5. ซักจักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	808		80,800	80,800
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	698	11,168	2,792	13,960
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	955	21,010	2,865	23,875

ตารางผนวกที่ 9 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
7	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร)	1,836		36,720	36,720
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,175	188,000	47,000	235,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	312	62,400	15,600	78,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	349	5,584	1,396	6,980
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,836	440,640	110,160	550,800
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	588	8,232	3,528	11,760
	5. ซักจักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	808		80,800	80,800
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	698	11,168	2,792	13,960
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	955	21,010	2,865	23,875
8	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร)	1,836		36,720	36,720
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,175	188,000	47,000	235,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	312	62,400	15,600	78,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	349	5,584	1,396	6,980
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,836	440,640	110,160	550,800
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	588	8,232	3,528	11,760
	5. ซักจักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	808		80,800	80,800
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	698	11,168	2,792	13,960
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	955	21,010	2,865	23,875
9	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร)	1,836		36,720	36,720
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,175	188,000	47,000	235,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	312	62,400	15,600	78,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	349	5,584	1,396	6,980
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,836	440,640	110,160	550,800
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	588	8,232	3,528	11,760
	5. ซักจักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	808		80,800	80,800
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	698	11,168	2,792	13,960
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	955	21,010	2,865	23,875

ตารางผนวกที่ 9 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
10	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์ครา	1,836		36,720	36,720
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	1,175	188,000	47,000	235,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	312	62,400	15,600	78,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	349	5,584	1,396	6,980
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	1,836	440,640	110,160	550,800
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	588	8,232	3,528	11,760
	5. ซักกรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	808		80,800	80,800
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	698	11,168	2,792	13,960
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	955	21,010	2,865	23,875
11	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์คร	3,672		73,440	73,440
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	2,350	376,000	94,000	470,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	624	124,800	31,200	156,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	698	11,168	2,792	13,960
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	3,672	881,280	220,320	1,101,600
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	1,175	16,450	7,050	23,500
	5. ซักกรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	1,616		161,600	161,600
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	1,395	22,320	5,580	27,900
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	1,909	41,998	5,727	47,725
12	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์คร	3,672		73,440	73,440
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	2,350	376,000	94,000	470,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	624	124,800	31,200	156,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	698	11,168	2,792	13,960
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	3,672	881,280	220,320	1,101,600
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพรม	1,175	16,450	7,050	23,500
	5. ซักกรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	1,616		161,600	161,600
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	1,395	22,320	5,580	27,900
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	1,909	41,998	5,727	47,725

ตารางผนวกที่ 9 (ต่อ)

ปีที่	กิจกรรม	นักท่องเที่ยว(คน)	รายรับชุมชน(บาท)	รายรับโครงการ(บาท)	รวม (บาท)
13	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร	3,672		73,440	73,440
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	2,350	376,000	94,000	470,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	624	124,800	31,200	156,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	698	11,168	2,792	13,960
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	3,672	881,280	220,320	1,101,600
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	1,175	16,450	7,050	23,500
	5. ชี้จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	1,616		161,600	161,600
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	1,395	22,320	5,580	27,900
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	1,909	41,998	5,727	47,725
14	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร	3,672		73,440	73,440
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	2,350	376,000	94,000	470,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	624	124,800	31,200	156,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	698	11,168	2,792	13,960
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	3,672	881,280	220,320	1,101,600
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	1,175	16,450	7,050	23,500
	5. ชี้จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	1,616		161,600	161,600
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	1,395	22,320	5,580	27,900
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	1,909	41,998	5,727	47,725
15	1. ใช้บริการศูนย์บริการนักท่องเที่ยว(ตำบลรุ่งองค์กร	3,672		73,440	73,440
	2. พักค้างคืน				
	2.1 พักในบ้านเดียวกับชาวบ้าน	2,350	376,000	94,000	470,000
	2.2 พักบ้านที่สร้างขึ้น	624	124,800	31,200	156,000
	2.3 กางเต็นท์ (เต็นท์นักท่องเที่ยว)	698	11,168	2,792	13,960
	3. รับประทานอาหาร/เครื่องดื่ม	3,672	881,280	220,320	1,101,600
	4. ศึกษาเส้นทางสมุนไพร	1,175	16,450	7,050	23,500
	5. ชี้จักรยานชมธรรมชาติ/ชุมชน	1,616		161,600	161,600
	6. ศึกษาวิถีชีวิตคนในชุมชน	1,395	22,320	5,580	27,900
	7. เดินป่าแบบผจญภัย	1,909	41,998	5,727	47,725

ภาคผนวก ค

รายละเอียดงบประมาณที่บ้านทุ่งสูงได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐบาล

โครงการเสริมสร้างชุมชนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ชุมชนบ้านทุ่งสูง อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

ความเป็นมาของโครงการ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism) เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (sustainable tourism) ที่ประสานประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน และยังประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อีกทั้งเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวอย่างน้อยที่สุด และนอกจากจะเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวจะได้รับความเพลิดเพลินความสนุกสนานแล้ว นักท่องเที่ยวยังจะได้รับความรู้ที่สอดแทรกการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยวผ่านโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติอีกด้วย ดังนั้นจึงทำให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นที่นิยมและได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติต่าง ๆ เช่น อุทยานแห่งชาติ ป่าชุมชน สวนสมรม เป็นต้น จึงมีการเพิ่มการพัฒนาและส่งเสริมการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่าง ๆ เช่น การเดินป่าศึกษาธรรมชาติ การดูนกหรือสัตว์ป่า การดำน้ำ การล่องแพ/เรือยาง การพายเรือคายัค/แคนู เป็นต้น ขึ้นในพื้นที่ ทั้งนี้ กิจกรรมการท่องเที่ยวดังกล่าวต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว และต้องมีพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับแต่ละกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วย

ป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง ในหมู่ที่ 4 บ้านทุ่งสูง ตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เนื่องด้วยป่าผืนนี้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยพรรณพืชและสัตว์ป่านานาชนิด มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง และยังทำหน้าที่รักษาสมดุลของระบบนิเวศ เป็นแหล่งต้นน้ำ แหล่งอาหารและพืชสมุนไพรสำหรับรักษาโรค และเป็นสถานที่พักผ่อน ชาวบ้านทุ่งสูงจึงอนุรักษ์ป่าแห่งนี้มาเป็นระยะเวลาอันยาวนานด้วยจิตสำนึกและความตระหนักในคุณค่าของป่าชุมชน จนได้รับพระราชทานหมู่บ้านอนุรักษ์ป่าไม้ในปี พ.ศ. 2542 และในวันที่ 10 เมษายน 2544 สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถและสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ มกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง โดยพระองค์ท่านทรงสนพระทัยในเรื่องความหลากหลายของพรรณไม้ พืชสมุนไพร สัตว์ป่า และความเป็นอยู่ของชาวบ้านทุ่งสูงเป็นอย่างมากและทรงรับสั่งตอนหนึ่งว่าจะเสด็จมาที่นี่ทุกปี

การศึกษาศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติภายในป่าชุมชนและชุมชนบ้านทุ่งสูง เพื่อจัดทำแผนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านทุ่งสูง โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันอันดามันและคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่าป่าชุมชนบ้านทุ่งสูงมีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบกับวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของชาวบ้านทุ่งสูงที่พึ่งพาป่าอย่างรู้ค่าและพอเพียง จึงทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับชุมชนและป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง คือ การเดินป่าศึกษาธรรมชาติ และการท่องเที่ยวหมู่บ้านเยี่ยมเยียน แต่ปัจจุบันป่าชุมชนบ้านทุ่งสูงยังไม่มีเส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติ โปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติหรือสิ่งอำนวยความสะดวกใด ๆ ในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนั้น เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นเครื่องมือหนึ่งในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง สร้างรายได้แก่ชุมชนและเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางเลือกอีกแห่งหนึ่ง จึงควรมีการศึกษาเพื่อจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติและจัดทำโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติ รวมทั้งพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาเส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติ ให้เป็นระบบและเหมาะสมต่อศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง
2. เพื่อส่งเสริมให้ชาวบ้านทุ่งสูงและชุมชนบ้านทุ่งสูงมีส่วนร่วมในการพัฒนาป่าชุมชนบ้านทุ่งสูงเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. เพิ่มเสริมสร้างความชำนาญในด้านการบริการท่องเที่ยวของชาวบ้านทุ่งสูง
4. เพื่อประชาสัมพันธ์ป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง ให้เป็นที่รู้จักในฐานะของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
5. เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมแก่ชาวบ้านทุ่งสูง
6. เพื่อเป็นโครงการนำร่องในการเสริมสร้างชุมชนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้แก่หมู่บ้านหรือชุมชนอื่น ๆ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เส้นทางศึกษาธรรมชาติ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เน้นการออกแบบให้สอดคล้องกลมกลืนกับธรรมชาติ และมีการจัดวางอย่างเป็นระบบ เพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง
2. โปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติ ที่เป็นตัวกลางถ่ายทอดคุณค่าและความสำคัญของป่าชุมชนบ้านทุ่งสูงแก่นักท่องเที่ยว
3. การบริการการท่องเที่ยวของชาวบ้านทุ่งสูง เช่น การต้อนรับนักท่องเที่ยว การนำเที่ยว การบริการอาหารและเครื่องดื่ม การบริการบ้านพัก สามารถอำนวยความสะดวกในการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. คู่มือการท่องเที่ยวบ้านทุ่งสูงและแผ่นพับประชาสัมพันธ์ ที่จะสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบ้านทุ่งสูงและการท่องเที่ยวบ้านทุ่งสูง และเผยแพร่ป่าชุมชนบ้านทุ่งสูงเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เป็นที่รู้จัก
5. นักท่องเที่ยวสามารถประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวได้อย่างเพลิดเพลิน ปลอดภัย และได้รับความรู้จากทรัพยากรธรรมชาติที่ปรากฏในป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง
6. ชาวบ้านทุ่งสูงมีรายได้จากการบริการการท่องเที่ยว และทำให้เศรษฐกิจชุมชนภายในหมู่บ้านทุ่งสูงดีขึ้น
7. นักท่องเที่ยวและชาวบ้านทุ่งสูง มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านทุ่งสูงและใช้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืนตลอดไป

เป้าหมายในการดำเนินโครงการ

โครงการนี้มีเป้าหมายในการพัฒนาเส้นทางเดินเท้า สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติภายในชุมชนบ้านทุ่งสูงเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. เส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติเส้นทางที่ 1 (ระยะสั้น) ระยะทาง 500 เมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณครึ่งชั่วโมง เริ่มต้นจากศาลาที่ประทับ เดินทางตามเส้นทางเสด็จไปยังหนองเต่า แล้วเดินตามสะพานไต่ยกกระดืบ (board walk) เป็นวงรอบ (loop) เพื่อศึกษาสังคมป่าที่ราบต่ำ และหนองน้ำ โดยนักท่องเที่ยวจะศึกษาได้จากป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ ซึ่งจะมีทั้งหมด 6 ป้าย คือ ป้ายผังเส้นทางอยู่บริเวณจุดเริ่มต้นเส้นทาง (trial head) และป้ายสื่อความหมายตามเส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติอีก 5 ป้าย

2. เส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติเส้นทางที่ 2 (ระยะปานกลาง) ระยะทางประมาณ 1.5 กิโลเมตร เริ่มต้นเดินทางโดยรถยนต์หรือจักรยานจากศาลาที่ประทับตามถนนรอบป่าชุมชนไปยังปากทางเริ่มเส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติเส้นทางที่ 2 ซึ่งเส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติเส้นทางนี้จะใช้มัดคุดเทศก์ท้องถิ่นเป็นผู้นำทาง โดยสามารถประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวหลัก ๆ คือ การเดินป่า เพื่อดูนกและสัตว์ป่าซึ่งกระจายอยู่ตามเส้นทาง และศึกษาพืชสมุนไพรที่มีอยู่อย่างมากมายหลากหลายชนิดจึงจำเป็นจะต้องมีจุดสื่อความหมายธรรมชาติและจุดแวะพักเป็นระยะ ๆ

3. เส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติเส้นทางที่ 3 (ระยะไกล) ระยะทางประมาณ 8 กิโลเมตร ใช้ระยะเวลาในการเดินทางประมาณ 1 วัน 1 คืน เส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติเส้นทางนี้จะนำไปสู่ยอดเขาป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง เพื่อศึกษาระบบนิเวศและความสำคัญของป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง และชมทัศนียภาพจากยอดเขา แต่ด้วยความลาดชันที่มีมาก จึงต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะป้องกันอันตรายในการเดินตามเส้นทางนี้ เช่น ชั้นบันไดดิน ราวสำหรับยึดเกาะ เป็นต้น และจำเป็นจะต้องใช้มัดคุดเทศก์ในท้องถิ่นในการสื่อความหมายธรรมชาติและดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว

4. ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว (tourism information center) เยื้องกับที่ทำการหมู่บ้าน มีพื้นที่ขนาด 14 X 16 ตารางเมตร ประกอบด้วย ห้องทำงานของเจ้าหน้าที่ 1 ห้อง ห้องนิทรรศการและการสื่อความหมายธรรมชาติ 1 ห้อง โถงต้อนรับนักท่องเที่ยว และลานแสดงสินค้าพื้นเมือง และห้องสุขาชาย-หญิง อย่างละ 1 ห้อง ศูนย์ฯ นี้จะเน้นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง และการท่องเที่ยวป่าชุมชนบ้านทุ่งสูงผ่านนิทรรศการภายในศูนย์และการสื่อความหมายธรรมชาติด้วยสื่อทัศนูปกรณ์ เพื่อเตรียมความพร้อมของนักท่องเที่ยวก่อนเข้าไปประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวในป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง พร้อมทั้งเป็นสำนักงานจัดการป่าชุมชนบ้านทุ่งสูงเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

5. ลานจอดรถ อยู่ภายในสวนยางพาราติดกับศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว พื้นที่ขนาด 200 ตารางเมตร จอดรถได้ประมาณ 10 คัน

6. คู่มือให้ความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนบ้านทุ่งสูงและชุมชนบ้านทุ่งสูง แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในป่าชุมชนบ้านทุ่งสูงและชุมชนบ้านทุ่งสูง ขนาดรูปเล่ม 5.65 X 8.25 (A5) จำนวน 60 หน้า ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวน 2,500 เล่ม

7. แผ่นพับประชาสัมพันธ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในป่าชุมชนบ้านทุ่งสูงและชุมชนบ้านทุ่งสูง ขนาด 5.65 X 8.25 (A5) จำนวน 60 หน้า ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวน 5,000 ฉบับ

วิธีดำเนินโครงการ

เพื่อให้ชาวบ้านทุ่งสูงได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง ทางคณะผู้ดำเนินโครงการเห็นควรที่จะให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการออกแบบและพัฒนาเส้นทางเดินเท้าและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง เพื่อให้ชาวบ้านรู้สึกถึงความสำคัญและรู้สึกเป็นเจ้าของ และจะก่อให้เกิดจิตสำนึกในการรักและหวงแหน ซึ่งจะส่งผลให้ชาวบ้านทุ่งสูงอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและทำนุบำรุงเส้นทางเดินเท้าและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดไปโดยมีวิธีการดำเนินโครงการดังนี้

1. ผู้ดำเนินงานร่วมกับชาวบ้านทุ่งสูง ออกแบบรายละเอียด (detail design) ของเส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติ 3 เส้น สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ลาดจอดรถ ศาลาพัก board walk เป็นต้น และโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติ
2. จัดจ้างชาวบ้านทุ่งสูงในการปรับและตกแต่งสภาพภูมิทัศน์ และจัดทำเส้นทางศึกษาเดินเท้าธรรมชาติตามแบบรายละเอียดที่ทำการออกแบบไว้
3. จัดจ้างชาวบ้านทุ่งสูงในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตามแบบรายละเอียดที่ทำการออกแบบไว้
4. จัดจ้างชาวบ้านทุ่งสูงในการทำโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติ ตามแบบรายละเอียดที่ทำการออกแบบไว้
5. จัดทำคู่มือการท่องเที่ยวบ้านทุ่งสูงและแผ่นพับประชาสัมพันธ์
6. จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการบริหารการท่องเที่ยวแก่ชาวบ้านทุ่งสูง

ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

12 เดือน

หน่วยงานรับผิดชอบโครงการ

สถาบันอันดามัน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกระบี่

งบประมาณในการดำเนินโครงการ (บาท)

1. ค่าจ้างเหมาออกแบบรายละเอียด (detail design)	17,250
2. ค่าจ้างเหมาปรับปรุงพื้นที่และตกแต่งสภาพภูมิทัศน์	200,000
2.1 เส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติเส้นที่ 1	100,000
2.2 เส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติเส้นที่ 2	30,000
2.3 เส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติเส้นที่ 3	50,000
2.4 ลานจอดรถ	20,000
3. ค่าจ้างเหมาจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวก	630,000
3.1 สะพานยกระดับ จุดสื่อความหมายและ ศาลาพักในเส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติเส้นที่ 1	100,000
3.2 จุดสื่อความหมาย ศาลาพัก ในเส้นทาง เดินเท้าศึกษาธรรมชาติเส้นที่ 2	50,000
3.3 พื้นที่กางเต็นท์ แหล่งน้ำ และจุดพัก ชมวิวในเส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติเส้นที่ 3	80,000
3.4 ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว	400,000
4. ค่าจ้างเหมาจัดทำโปรแกรมสื่อความหมาย	100,000
4.1 ป้ายสื่อความหมายธรรมชาติในเส้นทาง เดินเท้าศึกษาธรรมชาติเส้นที่ 1	30,000
4.2 ป้ายบอกทาง ป้ายเตือน	10,000
4.3 นิทรรศการภายในศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว	60,000

5. ค่าใช้จ่ายทำเอกสาร	500,000
5.1 ค่าจ้างในการออกแบบและจัดทำเอกสาร	100,000
5.2 จัดพิมพ์คู่มือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านทุ่งสูง	250,000
5.3 จัดพิมพ์แผ่นพับประชาสัมพันธ์	150,000
6. ค่าจัดการฝึกอบรมด้านการบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	50,000
7. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ (ค่าเดินทาง ค่าที่พัก ค่าน้ำมัน ฯลฯ)	89,475
	1,586,725
	(หนึ่งล้านห้าแสนแปดหมื่นหกพันเจ็ดร้อยยี่สิบห้าบาทถ้วน)

หมายเหตุ: ทั้งหมดขอถัวเฉลี่ยทุกรายการ

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544ข

รายการประกอบการอนุมัติเงินประจำงวด

งานส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว (หมวดเงินอุดหนุน)	อนุมัติจำนวนเงิน
1. เงินอุดหนุนทั่วไป : เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการเสริมสร้างชุมชนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วยค่าใช้จ่าย	550,000
1.1 ค่าจัดทำเอกสารให้ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชน 500,000 บาท	
1.2 ค่าจัดอบรมเตรียมความพร้อมบุคลากรในชุมชนเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 50,000 บาท	
2. เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ : เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการสร้างชุมชนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วยค่าใช้จ่าย	1,036,725
2.1 ค่าออกแบบรายละเอียด 17,250 บาท	
2.2 ค่าปรับสภาพภูมิทัศน์ ปรับปรุงเส้นทางและจัดทำป้าย 1,019,475 บาท	
ที่มา: สำนักงบประมาณ, 2544	

แผนปฏิบัติการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดกระบี่ (ปีงบประมาณ 2545)

จังหวัด	กระบี่
แผนงาน	สร้างจิตสำนึกและความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อม
ชื่อโครงการ	อบรมเชิงปฏิบัติการแก่ชาวบ้าน นักเรียน เยาวชนในชุมชนรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
หน่วยงานดำเนินการ	องค์การบริหารส่วนตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก

หลักการและเหตุผล

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบชุมชนมีส่วนร่วม จะสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือกับทุกคนในชุมชน ทุกคนมีส่วนในการสร้างภาพลักษณ์ ให้เป็นที่ประจักษ์แก่นักท่องเที่ยวได้ทั้งทางบวกและทางลบ ฉะนั้น การสร้างความรู้ความเข้าใจให้ชาวบ้าน นักเรียน เยาวชน เกี่ยวกับลักษณะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การปฏิบัติต่อนักท่องเที่ยว ผู้มาเยือนอย่างเหมาะสม ตลอดจนการรู้จักคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม สังคมในชุมชน รู้ถึงกฎระเบียบของชุมชน กฎระเบียบของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยว ที่ไม่ก่อให้เกิดในการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรมของชุมชน นั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ชาวบ้านทั่วไป นักเรียน เยาวชน มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เห็นคุณค่าและแนวทางการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในชุมชน ที่มีอยู่แล้วเพื่อการท่องเที่ยว ตลอดจนให้รู้เท่าทันถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในทางลบ สามารถหามาตรการป้องกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สถานที่ดำเนินการ

องค์การบริหารส่วนตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ 2545

กิจกรรมและเป้าหมายของโครงการ

1. อบรมชาวบ้าน (ครัวเรือนละอย่างน้อย 1 คน) 172 ครัวเรือน และนักเรียนในชุมชน 3 โรงเรียน
2. แบ่งกลุ่มจัดอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งละประมาณ 30 คน
3. รูปแบบการอบรมมีทั้งการบรรยายภาคทฤษฎี และนำชมพร้อมบรรยายในพื้นที่

ประมาณการค่าใช้จ่ายตลอดโครงการ

รวมค่าใช้จ่ายตลอดโครงการ 59,400 บาท

รายละเอียดงบประมาณรายจ่ายของโครงการ

1. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม 25 บาท x 2 มื้อ x 30 คน x 6 ครั้ง = 9,000 บาท
2. ค่าอาหารเที่ยง 100 บาท x 1 มื้อ x 30 คน x 6 ครั้ง = 18,000 บาท
3. ค่าอุปกรณ์เครื่องเขียน 50 บาท x 30 คน x 6 ครั้ง = 9,000 บาท
4. ค่าวิทยากร 300 บาท x 6 ชั่วโมง x 6 ครั้ง = 10,800 บาท
5. ค่าพาหนะเดินทางไป-กลับ 50 บาท x 30 คน x 6 ครั้ง = 9,000 บาท
6. ค่าเอกสาร 20 บาท x 30 คน x 6 ครั้ง = 3,600 บาท

หน่วยงานรับผิดชอบ

องค์การบริหารส่วนตำบลเขาใหญ่ คณะกรรมการหมู่บ้าน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันอันดามัน ป่าไม้จังหวัดกระบี่ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ชุมชนเห็นคุณค่าของการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายสูงสุดคือ การอนุรักษ์ “ผืนป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง”

2. ชาวบ้าน (อย่างน้อยครัวเรือนละ 1 คน) นักเรียน เยาวชน ในชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในคุณค่าของทรัพยากรของทั้งทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และสังคม ตลอดจนจรรยาบรรณรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้น

โครงการถ่ายโอนการสนับสนุนแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม จังหวัดกระบี่
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 ในส่วนการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

โครงการ	หน่วยดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	คำชี้แจง
โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ชาวบ้าน นักเรียน เยาวชนในชุมชนรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	องค์การบริหารส่วนตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก	54,000 บาท (ได้รับอนุมัติแล้ว)	อบรมชาวบ้านและนักเรียนโดยบรรยายภาคทฤษฎีและนำชมพร้อมบรรยายในพื้นที่โดยแบ่งกลุ่มอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งละประมาณ 30 คน เป็นชาวบ้าน 172 ครัวเรือน (ครัวเรือนละอย่างน้อย 1 คน) และนักเรียนในชุมชน 3 โรงเรียน อบรม 1 วัน ใช้สถานที่ที่ อบต. เขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

ที่มา: สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11, 2545